

Statnett

Årsrapport 2019

Fremtiden er elektrisk

Innhold

Dette er Statnett	4
Viktige hendelser 2019	8
Finansielle rammebetingelser	10
Konsernsjefen har ordet	12
Konsernledelsen	14
Risikostyring og internkontroll	18
Styret	21
Samfunnsansvar	22
Global Reporting Initiative GRI	43
Uavhengig attestasjonsuttalelse	46
Årsberetning	48
Finansiell rapportering	61
Totalresultat	61
Balanse	62
Endringer i egenkapital	63
Kontantstrøm	64
Noter	65
Revisors beretning	131
Regnskap for samfunnsansvar	135

Fremtiden er elektrisk!

Økt elektrifisering gjennom mer fornybar energi bidrar til å nå klimamålene

Strøm lagres ikke, men produseres samtidig som den brukes

Statnett sikrer at det hvert sekund gjennom døgnet er balanse mellom forbruk og produksjon av strøm i Norge

Dette er Statnett

Statnett bidrar til at Norge i dag er et av verdens mest elektrifiserte samfunn. Statnett legger til rette for reduksjon av strøm fra fossile kilder i Norge og hos våre handelspartnere. I Norge er det Statnett som opererer transmisjonsnett, det vil si nettet som binder sammen produsenter, forbrukere og underliggende nett i et landsdekkende system.

Statnett er systemansvarlig nettselskap i Norge

Statnett er operatør av transmisjonsnett og systemansvarlig i det norske kraftsystemet (Transmission System Operator, TSO). Statnett har ansvar for å utvikle, drifte og vedlikeholde transmisjonsnett på en samfunnsøkonomisk rasjonell måte. Selskapets aktivitet påvirker brukerne av transmisjonsnett og et mangfold av aktører i samfunnet for øvrig.

Statnetts ansvar er operasjonalisert gjennom tre integrerte hovedroller:

- **Systemansvarlig**
Sikrer leveringskvalitet og momentan balanse mellom produksjon og forbruk av strøm til enhver tid
- **Netteier**
Eier det norske transmisjonsnett og forbindelser til andre lands kraftsystemer
- **Kraftsystemplanlegger**
Planlegging av transmisjonsnett i det norske kraftsystemet, inkludert forbindelsene til utlandet

Å planlegge kraftsystemet og å være systemansvarlig forutsetter nøytralitet, åpenhet og tillit. Disse oppgavene berører alle aktørene i kraftmarkedet. Samtidig forutsetter eierskapet til transmisjonsnett at Statnett samarbeider nært med myndigheter og andre aktører i planleggingen av kraftsystemet for å sikre riktig kapasitet til rett tid.

Samfunnsøkonomisk utvikling av strømmettet

Utviklingen av strømmettet skal, i tråd med energiloven og Statnetts vedtekter, være samfunnsøkonomisk rasjonell. Dette gjelder både beslutninger som Statnett tar selv, og beslutninger myndighetene gjør for å gi nødvendige tillatelser til tiltak. Samfunnsøkonomiske analyser sikrer at beslutningstakere får faglig gjennomarbeidede og sammenlignbare beslutningsunderlag. På denne bakgrunn vektlegger Statnett kostnadseffektive løsninger og bedriftsøkonomisk lønnsomhet.

Tilgang til kraftnett er en del av klimaløsningen

For å nå klimamålene er det viktig å sikre at både ny fornybar kraftproduksjon får tilgang til kraftnett og at forbruk som tidligere har fått, eller får, strøm fra fossile kilder, elektrifiseres. Statnett har plikt til å sikre en driftsmessig forsvarlig tilknytning av nytt eller økt forbruk og ny eller økt produksjon til nettet samtidig som forsynings sikkerheten i kraftsystemet ivaretas. Dersom tilknytning i eksisterende nett ikke er driftsmessig forsvarlig, skal Statnett utrede og foreta nødvendige investeringer i transmisjonsnett i tråd med krav i lov og forskrifter.

Statnetts kunder

Alle som er tilknyttet transmisjonsnett er Statnetts kunder. Det vil si kraftprodusenter, kraftforbrukere og regionale netteier. I de fleste tilfeller blir Statnetts kunder tilknyttet regionale nett. Kundene inngår da tilknytningsavtale med andre nettselskap enn Statnett. Lokale nettselskap må likevel avklare med Statnett om det er tilstrekkelig kapasitet i transmisjonsnett.

Statnett eies av den norske stat

Statnett er et statsforetak opprettet i henhold til statsforetaksloven og eid av staten ved Olje- og energidepartementet (OED). Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har ansvar for tilsyn innenfor vassdrags- og energilovgivningen. Fra 1.11.2019 er Reguleringsmyndigheten for Energi (RME) utpekt som reguleringsmyndighet, og skal utføre sine oppgaver som uavhengig myndighet. RMEs oppgave er å sørge for at aktørene overholder regelverket som sikrer konkurransevilkår i kraftmarkedet og et effektivt drevet kraftnett.

I Norge er kraftoverføringen monopolvirksomhet. Målet med statens eierskap i Statnett er å bidra til samfunnsøkonomisk rasjonell drift og utvikling av transmisjonsnett. Selskapet er ansvarlig for kritisk infrastruktur og oppgaver som er av stor betydning for samfunnssikkerheten. Statens eierskap bidrar til å sikre nøytralitet. Statnetts inntekter reguleres ved at RME setter en øvre grense for hvor mye selskapet kan ta betalt for sine tjenester. Reguleringen er basert på at selskapet over tid får dekket sine kostnader og mottar rimelig avkastning på investert kapital, gitt effektiv drift, utnyttelse og utvikling av nettet.

Statnett legger til rette for den elektriske fremtiden

Statnetts strategi er å utvikle et fremtidsrettet og effektivt kraftsystem som legger til rette for økt fornybar kraftproduksjon, ny kraftintensiv næringsvirksomhet og elektrifisering for å kutte CO₂-utslipp. Selskapet skal bidra til å møte kundenes behov for grønn energi og sikre god leveringskvalitet og høy tilgjengelig nettkapasitet.

Statnett skal være effektiv, smart og sikker. Dette innebærer blant annet:

- **Utviklingen av et mer kostnadseffektivt system**
Dette vil bidra til at kundene ikke betaler mer enn nødvendig for sikker strømforsyning. Summen av digitalisering, velfungerende markeder og reduksjon av kostnader skal gi maksimal forsyningsikkerhet for pengene.
- **Valg av smarte og sikre løsninger**
Alle som jobber i og for Statnett skal komme trygt hjem hver dag. Statnett har en nullvisjon for ulykker og har som mål å være blant de beste TSOene i Europa på HMS, og ledende på digital sikkerhet.

Statnett gjennomfører en omfattende digitalisering for å kunne utvikle, drifte og vedlikeholde nettet billigere og for å kunne forlenge levetiden på eksisterende anlegg. Nye, smarte løsninger kan også hjelpe oss å utnytte kraftsystemet bedre samtidig som forsyningsikkerheten ivaretas.

Statnett er et bærekraftig, sosialt og etisk ansvarlig selskap

Statnetts samfunnsansvar handler om hvilke sosiale, miljømessige og etiske hensyn selskapet tar i utførelsen av sitt samfunnsoppdrag. Globale utfordringer som klimaendringer, sosial dumping, korrupsjon og tap av naturmangfold krever at næringslivet bidrar aktivt og målrettet. Samtidig er Statnett avhengig av aksept og tillit i lokalsamfunn over hele Norge, noe som gjør troverdighet og lokal forankring viktig.

I 2019 har Statnett gjennomført flere tiltak for å koordinere og intensivere arbeidet med samfunnsansvar. Selskapet har identifisert hvilke av FNs bærekraftsmål som er relevante for virksomheten, og selskapet skal jobbe videre med å integrere bærekraftsmålene i egen virksomhet. For nærmere redegjørelse henvises til samfunnsansvarsrapporten.

Rapporter og utredninger er tilgjengelige

For å møte samfunnets behov gjennomfører Statnett en rekke analyser og utredninger som gir grunnlag for å vurdere mulige tiltak. Dette kan være konseptvalgutredninger, analyser knyttet til spesifikke prosjekter eller grunnlagsarbeid. I tillegg utarbeides en Nettutviklingsplan og Kraftsystemutredning annet hvert år.

Publiserte rapporter finnes på www.statnett.no.

Finansielle nøkkeltall	2019	2018	2017	2016	2015
Investeringer	9 618	12 377	9 235	7 695	5 820
Egenkapital	17 783	16 194	14 011	13 867	13 605
Totalkapital	76 323	70 281	58 721	50 743	45 547
Driftsinntekter	9 641	9 138	7 401	6 678	5 906
Resultat etter skatt	1 906	2 213	813	645	1 103

Drifter kraftsystemet med 11 000 km strømledning

Statnett drifter om lag 11 000 km med høyspentlinjer, 170 transformatorstasjoner og 1 600 km sjø- og landkabler over hele landet. Kraftsystemet utvikles og forvaltes av Statnetts landsdekkende organisasjon som også ivaretar beredskapen. Nettet overvåkes av Statnetts sentraler. Statnett har videre ansvaret for forbindelser til Sverige, Danmark, Finland, Nederland og Russland.

For å overvåke og styre Statnetts anlegg benyttes primært et landsdekkende sambandsnett basert på cirka 10 000 km optiske fiberkabler. Leveringspåliteligheten på strøm i Norge fra strømforsyningsanlegg på 33-420 kV, er 99,98 prosent.

Stor utbyggingsaktivitet i transmisjonsnettet

Statnett har en høy utbyggingsaktivitet og mange pågående prosjekter i hele landet. Siden 2009 har selskapet bygget og oppgradert over 2 000 km ledninger og over 80 nye og ombygde stasjoner. I tillegg bygger selskapet nye kabelforbindelser til både Storbritannia og Tyskland.

Operasjonelle nøkkeltall

Kraftledninger på drift fordelt på spenningsnivå¹⁾

Spenningsnivå	Enhet	2019	2018	2017	2016	2015
AC 132	km	2 409	2 411	2 411	2 468	2 686
AC 300	km	4 043	4 180	4 387	4 601	4 595
AC 420	km	4 492	4 132	3 803	3 276	3 138

¹⁾ Statnett drifter også kraftledninger på følgende spenningsnivå: 22 kV, 152 kV, 220 kV, 250 kV og 350 kV.

Ledningsnett og kabler i drift ²⁾	Enhet	2019	2018	2017	2016	2015
Kraftledninger i drift	km	11 076	10 947	10 855	10 600	10 295
Jordkabler og sjøkabler i drift ¹⁾	km	1 616	1 423	1 287	1 282	1 268
Antall km ferdigstilt ny kraftledning	km	156	225	232	157	137
Antall km spenningsoppgraderte ledninger	km	106	119	155		
Nybygg anlegg satt i drift	km	201	141	189	149	162
Sanerte anlegg	km	61	50	54	25	80
Antall bryterfelt satt i drift	antall	94	67	50	61	63

²⁾ Prinsippene for rapportering ble endret i 2016. Verdier er oppdatert for alle år. Tallene viser installert løpemeter kabel, ikke kilometer trase

Statnett bidrar innenfor viktige områder som forsyningssikkerhet, verdiskaping og elektrifisering

Forsyningssikkerhet: Som systemansvarlig i det norske kraftsystemet har Statnett hovedansvaret for forsyningssikkerheten i Norge. Forsyningssikkerheten dreier seg om kraftsystemets evne til kontinuerlig å levere elektrisk kraft av en gitt kvalitet til sluttbruker. Statnett ivaretar forsyningssikkerheten ved å sørge for riktig spenning og lav avbruddsfrekvens. I tillegg sørger Statnett for beredskap for ulike feilsituasjoner, riktig dimensjonering og vedlikehold av anleggene, og en sikker IKT infrastruktur.

Verdiskaping: Statnetts virksomhet skaper verdier for samfunnet og kunder, både direkte og indirekte. Den direkte verdiskapingen fremgår av konsernets regnskap og fordeles til eier, myndigheter, ansatte og långivere som vist i tabellen under. Indirekte verdiskaping skjer ved at Statnett bygger ut nettet og muliggjør produksjon, transport og forbruk av kraft som underbygger produsenters, forbrukeres og leverandørers verdiskaping.

Elektrifisering: Statnett skal legge til rette for bruk av elektrisitet på nye områder og for fornybarutbygging, slik at Norge kan realisere sine klimamål. Gjennom kabelforbindelsene bidrar selskapet også til forsyningssikkerhet og et klimavennlig europeisk energisystem.

Det må alltid være balanse mellom produksjon og forbruk

I Norge er det Statnett som koordinerer produksjon og forbruk av strøm slik at det til enhver tid er balanse i kraftsystemet. Dette kalles momentan balanse. Hvor mye kraft som vil bli produsert og til hvilken pris, bestemmes i markedet for krafthandel. I dette markedet møtes kraftprodusentene og kraftleverandørene (som kjøper kraft på strømkundenes vegne). Kjøperne og selgerne treffer imidlertid aldri helt presist i forkant når det gjelder kraftmengde. Det er Statnetts oppgave å sikre at belastningen på nettet holdes innenfor akseptable grenser

Se www.statnett.no for ytterligere informasjon om Statnett.

Nettnivåer i kraftmarkedet

I Norge skilles det mellom transmisjonsnett og distribusjonsnett.

Transmisjonsnettet binder sammen store produsenter og forbrukere i et landsdekkende system, og omfatter i tillegg utlandsforbindelsene. Transmisjonsnettet er på et høyt spenningsnivå, vanligvis på 300 kV og 420 kV, men i enkelte deler av landet inngår også 132 kV. I Norge er det Statnett som opererer transmisjonsnettet.

Distribusjonsnett er de lokale kraftnettene som vanligvis sørger for distribusjon av kraft til mindre sluttbrukere. Distribusjonsnettet har spenning opp til 132 kV.

Forsyningssikkerhet	Enhet	2019	2018	2017	2016	2015
Frekvensavvik*	Minutter	9 971	11 471	12 018	13 647	10 616
Ikke-levert energi (ILE)	MWh	783	49	772	823	1 279
Leveringspålitelighet (1-ILE/LE)	Prosent	99,9991	99,9999	-	-	-

*Frekvensavvik måler stabilitet i kraftbalansen. I Norden er kravet at frekvensen skal være innenfor et bånd på 50,00 +/- 0,10 Hz.

Fordeling av direkte verdiskaping	Enhet	2019	2018	2017	2016	2015
Ansatte - lønn og sosiale ytelser ¹⁾	MNOK	1 674	1 598	1 521	1 364	1 011
Stat og kommune - skatter og avgifter ²⁾	MNOK	1 041	959	620	548	707
Rentekostnader	MNOK	973	772	615	527	514
Eier - utbytte ³⁾	MNOK	1 261	484	326	350	357
Statnett - Tilbakeholdt egenkapital ⁴⁾	MNOK	1 422	1 683	402	264	940

¹⁾ Lønnskostnad (ekskl. arbeidsgiveravgift). ²⁾ Skattekostnad, eiendomsskatt og arbeidsgiveravgift.

³⁾ Foreslått utbytte for 2019. ⁴⁾ Årets resultat redusert for foreslått utbytte

Viktige hendelser 2019

Sikker strømforsyning til norske forbrukere

Året 2019 har vært både varmere og våtere enn normalt, med god kraftsituasjon. Driftsituasjonen har vært god med en stabil system- og anleggsdrift. Høy byggeaktivitet i nettet utfordrer driften med mange planlagte driftstanser, noe som har forårsaket redusert handelskapasitet, men dette har blitt håndtert på en god måte. Forsyningssikkerheten har vært tilfredsstillende med få hendelser som har medført avbrudd for sluttbruker, selv om den er definert som sårbar i enkelte områder.

Rasjonell og balansert utvikling av nettet

Fortsatt sikker strømforsyning, samtidig som vi legger til rette for verdiskaping og gode klimaløsninger i form av elektrifisering og ny fornybar kraftproduksjon, er grunnleggende for utviklingen av kraftsystemet. Dette må skje på en kostnadseffektiv måte, der vi også tar andre viktige hensyn som natur og miljø. Statnett styrker nå nettet i flere regioner og inn mot de store byene. Kraftsystemet er under utvikling med vekt på automatiserte og digitaliserte løsninger, både på nasjonalt, nordisk og europeisk nivå.

Idriftsettelse av delstrekninger i Vestre korridor

Vestre korridor er en fellesbetegnelse for transmisjonsnettet på Sør-Vestlandet, og her pågår det arbeider for å oppgradere til 420kV spenning. Vestre korridor strekker seg fra Kristiansand i sør til Sauda i nord. Prosjektet har gjennom 2019 idriftsatt flere delstrekninger og nådde en stor og viktig milepæl i oktober da ledningen mellom Saurdal og Ertsmyra ble satt i drift som tre nye ledninger, henholdsvis Saurdal - Lyse, Lyse – Tjørhom og Tjørhom - Ertsmyra. Dette gir en betydelig og viktig kapasitetsøkning i Vestre korridor og legger til rette for sikker drift og høy utnyttelse av mellomlandsforbindelsene. Vestre korridor skal stå ferdig i 2021.

Idriftsettelse første delstrekking av Namsos – Surna

Realiseringen av 420kV ledningen Namsos - Surna gjennomføres i to trinn. Første byggetrinn som består av delstrekningene Snilldal - Surna og Namsos - Åfjord ble satt i drift i august. Siste trinn skal i henhold til konsesjonsvedtaket ferdigstilles senest i 2028. Namsos - Surna bygges for å legge til rette for vindkraftutbygging, øke nord-sør-kapasiteten i nettet gjennom Midt-Norge og øke forsyningssikkerheten i regionen.

Mellomlandsforbindelse til Tyskland (NordLink)

Den undersjøiske strømkabelen mellom Norge og Tyskland, samt strømrerteranlegget på norsk side, ble testet og klargjort for bruk i 2019. Luftledningen som går mellom strømrerteranlegget på Ertsmyra og muffestasjonen i Vollesfjord i Flekkefjord kommune, ble ferdigstilt i 2019 og settes i drift i løpet av 2020. Legging av landkabel pågår i Tyskland. Kabelen skal være i prøvedrift fra slutten av 2020. Utvekslingskapasiteten bidrar til verdiskaping og forsyningssikkerhet og er del av omstillingen til et mer klimavennlig europeisk energisystem, samtidig som forsyningssikkerheten styrkes.

Mellomlandsforbindelse til England (North Sea Link)

Arbeidene med å legge den undersjøiske strømkabelen mellom Norge og Storbritannia har fortsatt i 2019, og den andre av fire leggesonger er nær ferdigstilt. Byggearbeidene for strømrerteranlegg i Kvilldal og i Blyth i Storbritannia pågår. Kabelen skal settes i drift i 2021. Utvekslingskapasiteten bidrar til verdiskaping og forsyningssikkerhet og er del av omstillingen til et mer klimavennlig europeisk energisystem.

Nettplan Stor-Oslo

Arbeidet med å fornye hovedstrømnettet i og rundt Oslo fortsatte i 2019. Av de største prosjektene kan nevnes tunnelarbeidene mellom transformatorstasjonene Smestad og Sogn hvor det har pågått arbeid gjennom hele året. Videre har det vært jobbet med planene for bygging av tunnelen mellom transformatorstasjonene Sogn og Ulven. Det samme gjelder fornyelsen av forbindelsen mellom transformatorstasjonene Hamang, Bærum og Smestad. Alle prosjektene innenfor Nettpplan Stor-Oslo inngår i et felles løft for å sikre fremtidig trygg strømforsyning.

Salg av reservekraftverk

Reservekraftverket på Tjeldbergodden ble i mars solgt til et tyrkisk selskap. Reservekraftverket ble installert i 2006 som følge av at energiunderskuddet i Midt-Norge økte dramatisk. Med idriftsettelsen av Ørskog - Sogndal i desember 2016 ble forsyningssikkerheten i Midt-Norge normalisert, og grunnlaget for å ha reservekraftverket forsvant.

Overdragelse av forbindelsen Mongstad - Modalen

Statnett SF og BKK Nett inngikk i 2017 en opsjonsavtale som tilrettela for at BKK Nett AS kunne gjennomføre bygging av 420kV forbindelsen Mongstad - Modalen, mot at BKK Nett samtidig fikk en rett til å selge anlegget til Statnett SF ved ferdigstillelse. BKK Nett AS har gjennomført byggingen av anlegget. Overdragelsesavtale er inngått og Statnett har med virkning fra desember overtatt eierskapet.

Nettanlegget klassifiseres som en del av transmisjonsnettet og ble satt i drift i desember. Med Mongstad - Modalen er det etablert tosidig forsyning til industriforbruket langs kysten og leveringspåliteligheten er styrket ved kapasitetsøkningen.

Idriftsettelse av Elhub

Kraftbransjens felles datahub (Elhub) for behandling av målerverdier fra strømkundene ble satt i drift i februar. Statnett fikk i 2013 i oppdrag fra NVE å realisere en felles datahub for kraftbransjen. Dette kom som en følge av at NVE i 2011 vedtok at alle husstander skulle få installert AMS-målere. Med dette har kraftbransjen tatt et viktig skritt i digitaliseringen.

Nordisk balanseringsmodell

I juni fattet Statnett og Svenska kraftnät investeringsbeslutning for implementering av ny nordisk balanseringsmodell (NBM). Behovet for dette har oppstått fordi kraftsystemet i større grad preges av mer uregulert fornybar kraftproduksjon samtidig som overføringskapasiteten mellom Norden og omliggende områder øker. Konseptet skal møte økende behov for fleksibilitet og sikre bedre kontroll med ubalanse.

Nordisk løsning for varslings av utilgjengelig markedskapasitet

Statnett har sammen med Svenska kraftnät, Fingrid og Energinet lansert en publiseringsløsning, NUCS (Nordic Unavailability Collection System), for varslings av utilgjengelig kapasitet i kraftmarkedet. Løsningen skal både samle inn nordiske data for en felleseuropeisk transparensplattform og publisere informasjonen selv. NUCS gir aktørene i kraftmarkedet et samlet overblikk over hvilken kapasitet som ikke er tilgjengelig i det nordiske kraftsystemet.

Statnett Transport overføres til Statnett SF

Statnetts styre vedtok i november å flytte Statnett Transport AS sin virksomhet inn i Statnett SF. Statnett Transport ivaretar i dag Statnetts forpliktelser innen tungtransportberedskap slik denne er nedfelt i kraftberedskapsforskriften. Overføring vil skje i 2020.

Statnett har solgt seg ned i Nord Pool

Statnett og de andre systemansvarlige nettselskapene i Norden og Baltikum inngikk i desember avtale om salg av 66 prosent av aksjene i den nordiske kraftbørsen Nord Pool til Euronext, som også eier Oslo Børs. Avtalen har virkning fra og med januar 2020.

Samarbeid om datasikkerhet

Statnett og NTNU har inngått en femårig samarbeidsavtale innen informasjonssikkerhet (cyber security). Målet er å sikre en stadig mer digitalisert kraftsektor i fremtiden. Statnett har tidligere inngått samarbeidsavtale med NTNU innen maskinlæring og blockchain.

Statnett underlagt sikkerhetsloven

Olje- og energidepartementet (OED) vedtok i november at Statnett skal underlegges sikkerhetsloven. Statnett har vært og er fremdeles underlagt forskrift om sikkerhet ved arbeid i drift i elektriske anlegg (FSE). Sikkerhetsloven er i større grad en statssikkerhetslov rettet mot å hindre spionasje, sabotasje og terror. Nasjonal kraftforsyning er identifisert som en grunnleggende nasjonal funksjon under sikkerhetsloven, noe som stiller ytterligere krav til Statnett.

Låneopptak

Det ble i 2019 trukket opp 100 millioner euro av en opprinnelig låneramme på 300 millioner euro fra den europeiske investeringsbanken (EIB). Ubenyttet låneramme ved utgangen av 2019 er 100 millioner euro. Det ble i tillegg tatt opp flere kortsiktige lån i sertifikatmarkedet, hvorav 3 milliarder kroner er utestående ved utgangen av 2019.

Finansielle rammebetingelser

Utvikling inntekter og resultat

Utviklingen i inntekter og resultat de siste fem årene kan i hovedsak forklares med flere idriftsatte anlegg som gir økt nettkapital, samtidig som en noe redusert referanserate i den økonomiske reguleringen i perioden har virket i motsatt retning. Statnett har de siste årene hatt betydelige mer- og mindreinntekter som hovedsakelig skyldes stor variasjon i flaskehalsinntekter. Dette har gitt store svingninger i Statnetts regnskapsførte driftsinntekter og driftsresultat. Inntekter og resultat justert for mer-/mindreinntekt viser at underliggende virksomhet er mer stabil enn det som fremgår av rapporterte regnskapstall.

Statnett har utformet en strategi som legger føringer for fastsettelse av den årlige tariffen for transmisjonsnettet. Statnett legger vekt på hensynet til jevne og forutsigbare tariffen over tid, dette påvirker mer- eller mindreinntekten. Ved utgangen av 2019 hadde Statnett en akkumulert mindreinntekt på 732 millioner kroner.

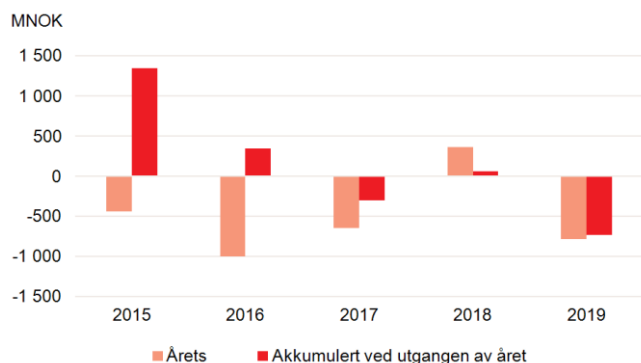
Investeringsnivået påvirker inntekter og balansen

Det er kun ferdigstilte investeringer som inngår som en del av grunnlaget for Statnetts regulerte inntekt.

Statnetts egenkapital rapportert i finansregnskapet er ikke justert for akkumulert mer-/mindreinntekt. For å finne Statnetts reelle egenkapital justeres egenkapitalen for akkumulert mer-/mindreinntekt etter skatt.

Netto rentebærende gjeld har økt i takt med investeringsnivået. I 2014 fikk Statnett tilført ny egenkapital på 3,25 milliarder kroner med målsetting om å sikre minimum 25 prosent egenkapitalandel. Egenkapitalandel ved utgangen av 2019 på 23,3 prosent. Korrigering for mer-/mindreinntekt er egenkapitalandelen for 2019 lik 24 prosent.

Utvikling mer- /mindreinntekt, konsern

Driftsinntekter regulert virksomhet

Statnetts rapporterte inntekter i finansregnskapet består av fastsatt nettleie fra kundene i transmisjonsnettet, gebyrinntekter i forbindelse med avregningsansvaret og flaskehalsinntekter. Flaskehalsinntekter oppstår når det overføres kraft fra områder med lav kraftpris til områder med høy kraftpris i Norden og på mellomlandsforbindelse mellom Norge og Nederland. Nettleien (tariffen) fastsettes i forkant av hvert kalenderår.

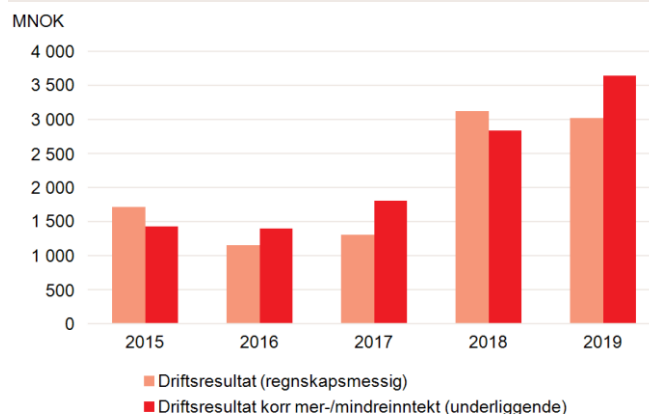
Tillatt inntekt regulert virksomhet

Fordi nettvirksomhet er naturlig monopol, reguleres og kontrolleres Statnetts inntekter av Reguleringsmyndigheten for energi (RME), som årlig fastsetter en tillatt inntekt. Tillatt inntekt skal dekke kostnadene knyttet til å utvikle og vedlikeholde nettet, samt gi en rimelig avkastning på investeringene. Forutsetningen er at transmisjonsnettet blir planlagt, bygget, driftet, utnyttet og vedlikeholdt på en kostnadseffektiv måte. I tillegg mottar Statnett som avregningsansvarlig gebyrinntekter for balanseavregning av det norske kraftsystemet og drifting av datahuben Elhub.

Mer- eller mindreinntekt

Det vil normalt være avvik mellom det enkelte års faktiske regnskapsmessige inntekt fra regulert virksomhet og endelig tillatt inntekt, som RME fastsetter etter årets utløp. Avviket kalles mer- eller mindreinntekt, og skal i henhold til tariffregelverket utjevnes over tid ved justering av fremtidig nettleie. Mer-/mindreinntekt er derfor midlertidige størrelser i Statnetts regnskap, som i henhold til IFRS ikke balanseføres.

Driftsresultat (EBIT) konsern, justert for mer-/mindreinntekt

Nøkkeltall og alternative resultatmål*

Hovedtall (Beløp i mill. kr)	2019	2018	2017	2016	2015
Regnskapsmessig resultat					
Driftsinntekter	9 641	9 138	7 401	6 678	5 906
Avskrivning og amortisering ¹⁾	-2 339	-1 941	-2 273	-2 120	-1 516
Driftsresultat før avskrivninger og amortisering (EBITDA)	5 366	5 062	3 585	3 272	3 230
Driftsresultat (EBIT)	3 027	3 120	1 312	1 152	1 714
Resultat før skattekostnad	2 440	2 701	976	783	1 410
Periodens resultat ²⁾	1 906	2 213	813	645	1 103
Justeringer					
Endring i akkumulert mer-/mindreinntekt (+/-) før skatt	-791	362	-646	-1 003	-444
Endring i akkumulert mer-/mindreinntekt (+/-) etter skatt	-617	279	-491	-752	-324
Akkumulert mer-/mindreinntekt (+/-) før skatt	-732	59	-303	343	1 346
Underliggende resultat (justert for endring i mer-/mindreinntekt) ²⁾					
Driftsinntekter	10 432	8 776	8 047	7 681	6 350
Driftsresultat før avskrivninger og amortisering (EBITDA)	6 157	4 699	4 231	4 275	3 784
Underliggende driftsresultat (EBIT)	3 818	2 758	1 958	2 155	2 158
Resultat før skattekostnad	3 231	2 339	1 622	1 786	1 854
Underliggende årsresultat	2 523	1 934	1 304	1 398	1 427
Hovedtall balanse					
Investeringer (tilgang anlegg under utførelse inkl. byggelånsrenter og kjøp)	9 618	12 377	9 235	7 695	5 820
Varige driftsmidler	54 637	40 948	35 653	33 861	30 215
Langsiktig og kortsiktig rentebærende gjeld inkl. effekt av sikring	50 199	45 737	39 189	32 633	28 289
Markedsverdi rente- og valutasikring tilknyttet lån	4 569	3 451	2 701	2 844	4 833
Rentebærende gjeld uten effekt av rente- og valutasikring	45 630	42 286	36 488	29 789	23 257
Egenkapital	17 783	16 194	14 011	13 867	13 605
Egenkapital justert for mer-/mindreinntekt etter skatt	18 354	16 149	14 241	13 610	12 622
Totalkapital	76 323	70 281	58 721	50 743	45 547
Sysselsatt kapital ³⁾	62 705	55 507	49 299	41 322	35 859
Finansielle nøkkeltall					
Avkastning sysselsatt kapital før skatt, justert for mer-/ mindreinntekt ⁴⁾	6,5 %	5,3 %	4,3 %	5,6 %	6,4 %
Egenkapitalrentabilitet etter skatt ⁵⁾	11,2 %	14,7 %	5,8 %	4,7 %	8,4 %
Egenkapitalprosent	23,3 %	23,0 %	23,9 %	27,3 %	29,9 %
Egenkapitalprosent etter skatt, justert for mer-/mindreinntekt	24,0 %	23,0 %	24,3 %	26,8 %	27,7 %

¹⁾ Avskrivninger, amortisering og nedskrivning oppgitt i totalresultat redusert for nedskrivninger oppgitt i note 9 anlegg under utførelse.

²⁾ Underliggende resultat er basert på regulert tillatt inntekt, mens regnskapsmessig resultat vil variere avhengig av fastsatte tariffer, gebyrer og flaskehalsinntekter. Forskjellen benevnes som mer- eller mindreinntekt (se note 4).

³⁾ Sysselsatt kapital = Varige driftsmidler + Anlegg under utførelse + Kunde- og andre kortsiktige fordringer - Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld.

⁴⁾ Avkastning sysselsatt kapital før skatt, justert for mer-/ mindreinntekt = Driftsresultat (EBIT), justert for mer-/ mindreinntekt / Gjennomsnittlig sysselsatt kapital de to siste år.

⁵⁾ Egenkapitalrentabilitet etter skatt = Årsresultat etter skatt / Gjennomsnittlig egenkapital de to siste år.

* For å få en bedre forståelse for Statnetts underliggende resultat presenteres en del alternative resultatmål. Alternative resultatmål er i ESMA's retningslinjer definert som et finansielt måltall for historiske eller fremtidige økonomiske resultater, til forskjell fra et økonomisk måltall som er spesifisert i det anvendte rammeverket for finansiell rapportering. Statnetts alternative resultatmål er justert for mer-/mindreinntekt, og er i tillegg til tall fra IFRS-regnskapet. Akkumulert mer-/mindreinntekt inneholder i tillegg til årlige mer-/mindreinntekter også tillagte renter og korrigeringer fra tidligere år. I tillegg vises utviklingen i utvalgte finansielle og operasjonelle nøkkeltall som benyttes av ledelsen for oppfølging av resultatmål over tid.

Konsernsjefen har ordet

Vi går inn i elektrifiseringens tiår

I 2010 startet Statnett utviklingen av neste generasjon kraftnett. Det gjorde vi fordi fremtiden er elektrisk. Nå, ved inngangen til 20-tallet, er tegnene tydelige: Vi ser raskere elektrifisering, økt handel og en betydelig økning i fornybar kraftproduksjon i Norge og i våre naboland. Nettet blir viktigere enn noen gang, både for verdiskaping, sikker strømforsyning og en bærekraftig utvikling.

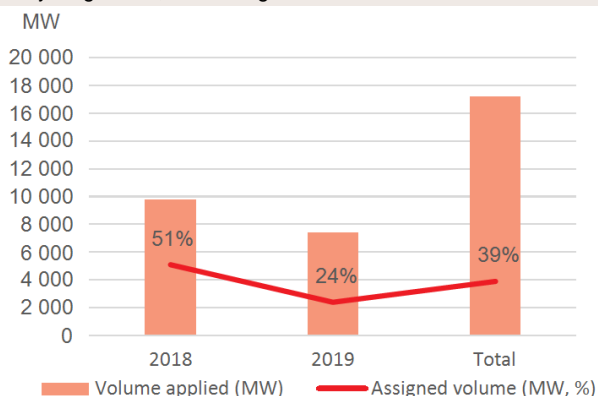
«Nettet blir viktigere enn noen gang»

Klimapolitikken er en sentral driver for omstilling i energisystemet, og i Europa blir klimapolitikken langt mer ambisiøs. EU vil trolig gå inn for minst 50 prosent utslippskutt til

2030 og netto null utslipp i 2050. Vi ser planer om en European Green Deal, og vi kan vente høyere karbonpriser og karbonskatt på import fra land uten karbonpris. Flere av våre naboland har satt seg mer ambisiøse mål enn EU.

Statsminister Erna Solberg ba i desember Olje- og energidepartementet om å utrede elektrifisering av petroleumsanlegg på land. Tidlig i januar i år gikk Equinor, LO og NHO ut med planer for omfattende elektrifisering offshore. Statnett har, i samarbeid med Equinor og Gassco, arbeidet med å legge til rette for denne utviklingen gjennom hele 2019. Offshore elektrifisering kan gi inntil 12 TWh økt kraftuttak fra nettet. I Statnett har vi de siste årene merket mye større pågang for tilknytning av nytt eller økt forbruk. En god del av dette er elektrifisering. De utviklingstrekkene vi ser, kan også gi en mer generell industrivekst fordi Norge

Tilknytningssaker, omsøkt og tildelt volum

har gode muligheter til å levere utslippsfri og billig kraft. Produksjon av hydrogen til ulike industriprosesser og til tyngre transport kan også føre til økt strømuttak.

Selv om vi har et komfortabelt kraftoverskudd nå, vil en stor vekst i forbruket kreve økt kraftproduksjon. Vi ser også stor pågang for

tilknytning av ny kraftproduksjon, særlig vindkraft. Dette skyldes at vindkraft mange steder nå er konkurransedyktig uten subsidier. Gode vindforhold og fleksibel vannkraft gjør vindkraft særlig egnet i Norden. Samtidig synker kostnadene ved vindkraft slik at lønnsomheten øker.

Kombinasjonen av mer ambisiøs klimapolitikk og billigere fornybar energi vil gi fart til energiomstillingen i hele Europa. Et interessant eksempel er bunnfast offshore vindkraft der kostnadene har falt raskt og subsidie-behovet redusert. Med et stort behov for utslippsfri elektrisitet i Europa og lavere kostnader ved offshore vind, kan Nordsjøen frem mot 2030 få en kraft-produksjon som er større enn norsk kraftproduksjon. Via handel vil en stor vekst i vindkraft i Nord-Europa også slå tungt inn i det norske kraftsystemet.

Med de nettforsterkningene vi har gjort og det vi skal gjøre i de kommende årene, er Norge godt forberedt på den elektriske fremtiden. For Statnett har 2019 vært et år med vellykket prosjektgjennomføring, stabil drift og høy forsyningssikkerhet. Viktige delstrekninger på Vestre korridor og på den fremtidige forbindelsen mellom Namsos og Surna er satt i drift. Arbeidet med kabler til Tyskland og til England, begge på 1400 MW, har også hatt tilfredsstillende fremdrift. Disse vil bli tatt i bruk i løpet av de to neste årene.

Nytt stort forbruk og ny kraftproduksjon vil ofte kreve nye nettinvesteringer nær tilknytningspunktene, men ved en relativt balansert vekst i forbruk og produksjon vil den

«Med de nettforsterkningene vi har gjort og skal gjøre, er Norge godt forberedt på den elektriske fremtiden.»

overvåke tilstanden i nettet bedre, utføre vedlikehold mer effektivt, forlenge levetiden på anlegg og ikke minst utnytte kapasiteten i nettet bedre.

Statnett er systemansvarlig i det norske kraftsystemet. Det innebærer at vi koordinerer kraftproduksjonen i Norge og sikrer balansen mellom produksjon og forbruk til enhver tid, og det er vår oppgave å sikre at belastningen på nettet holdes innenfor akseptable grenser. Nye digitale løsninger er viktige for å sikre den løpende balansen i nettet når produksjon, forbruk og kraftflyt blir mer variabel enn før. Et omfattende utviklingsarbeid er igangsatt for å utvikle et nytt "balanseringskonsept", sammen med våre nordiske søsterselskaper. Viktige deler av systemdriftsoppgavene skal automatiseres, og Statnett ønsker å utnytte de mulighetene ny teknologi kan gi. En omfattende portefølje av FoU-aktiviteter adresserer de samme utfordringene. Vi vil også bidra til et tettere samarbeid med de regionale nettselskapene i Norge. Sammen skal vi utvikle nye og mer effektive løsninger for å opprettholde forsynings-sikkerheten og skape verdier for kundene.

viktigste virkningen være bedre utnyttelse av nettet og flere til å dele på kostnadene. Statnett jobber systematisk med å kostnadseffektive løsninger samtidig som vi forsterker og fornyer nettet. I denne sammenheng er digitalisering et viktig instrument. Nye IKT-løsninger, inkludert bruk av sensorer og droner, åpner for å begrense byggekostnadene,

Utbruddet av COVID-19 (koronaviruset) preger samfunnet hittil i 2020, og Statnetts virksomhet blir også berørt. Statnett har i håndteringen av epidemien tydelige prioriteringer. Vårt samfunnsoppdrag er å sikre strømforsyningen til enhver tid og uansett situasjon. Samtidig skal vi bidra i samfunnsinnsatsen for å begrense spredningen og skjerme sårbare grupper, også blant egne ansatte.

Denne prioriteringen gir tydelige føringer for selskapets tiltak. Vi tok tidlig en beslutning om å be alle ansatte som kan utføre sine oppgaver hjemmefra om å gjøre det. Samtidig ble det satt inn klare tiltak for å skjerme driftssentraler, personell i førstelinje og andre kritiske funksjoner. Dette gjøres gjennom organisatoriske grep og begrensning av kontakt på tvers av oppgaver og grupper.

I skrivende stund er det for tidlig å si noe om hva epidemien betyr for både samfunnet og Statnett. Våre beredskapsplaner er robuste og vi har tiltro til at vi skal klare å gjennomføre våre kjerneoppgaver og sikre drift av kraftsystemet og selskapet.

Auke Lont

«Vi tok tidlig en beslutning om å be alle ansatte som kan utføre sine oppgaver hjemmefra om å gjøre det.»

Konsernledelsen

Fra venstre: Knut Hundhammer, Håkon Borgen, Elisabeth Vike Vardheim, Auke Lont, Peer Olav Østli, Beate Sander Krogstad og Gunnar G. Løvås. Se www.statnett.no for ytterligere informasjon om konsernledelsen.

Auke Lont

Konsernsjef

Ansatt i 2009

Utdannelse: Master i økonometri fra Vrije Universitetet i Amsterdam

Arbeidserfaring: Administrerende direktør i ECON og i Naturkraft, samt ulike lederstillinger i Statoil

Styreverv: Styremedlem i Spekter

Styreverv: Styreleder Elhub AS, Styremedlem Fifty AS og NordLink Norge AS

Håkon Borgen

Konserndirektør Teknologi og utvikling

Ansatt i 1995 og del av konsernledelsen siden 2004

Utdannelse: Sivilingeniør fra NTNU og Technische Hochschule Darmstadt i Tyskland, videreutdanning i ledelse fra IMD

Arbeidserfaring: Flere lederstillinger i Statnett og BKK innen kraftforsyning, planlegging og utbygging

Styreverv: Styreleder NordLink Norge AS, leder av ENTSOE Research Development and Innovation Committee (RDIC)

Elisabeth Vike Vardheim

Konserndirektør Bygg og anlegg

Ansatt i 2007 og del av konsernledelsen siden 2014

Utdannelse: Sivilingeniør fra NTNU, bedriftsøkonom, mastergrad i styrearbeid fra Handelshøyskolen BI

Arbeidserfaring: Flere lederstillinger i Statnett, offentlig sektor, utbyggingsprosjekter / byggherreorganisasjon

Styreverv: Styreleder Statnett Transport AS

Knut Hundhammer

Konserndirektør Konsern og samfunn og CFO

Ansatt og del av konsernledelsen siden 2011

Utdannelse: Hærens Krigsskole og MBA fra Wharton School of Business i USA

Arbeidserfaring: Kompanisjef i forsvaret, konsulent i McKinsey & Co, SVP Leif Høegh & Co, CFO i Finansbanken ASA, President i Klavenes Commercial management og President i Forsvars og sikkerhetsindustriens forening

Peer Olav Østli

Konserndirektør Nettdrift

Ansatt og del av konsernledelsen siden 2007

Utdannelse: Mastergrad i informatikk og videreutdanning i ledelse fra Henley Business School i England

Arbeidserfaring: Lederstillinger i Telenor, Schibsted Nett og Scandinavia Online AB, teknologisjef i NRK, konserndirektør IKT frem til 2019

Beate Sander Krogstad

Konserndirektør IT

Ansatt i 2009 og del av konsernledelsen siden 2019

Utdannelse: Sivilingeniør fra NTNU og videreutdanning i internasjonal ledelse fra FGV i Rio, Brasil

Arbeidserfaring: Manager i Accenture, flere lederstillinger i Statnett

Styreverv: Styremedlem i Fifty AS, Elhub AS, DIGITALNORWAY – Toppindustrisenteret AS og Helse Vest IKT

Gunnar G. Løvås

Konserndirektør System og marked

Ansatt og del av konsernledelsen siden 2019

Utdannelse: Sivilingeniør fra NTNU og Dr. scient fra UiO

Arbeidserfaring: Flere lederstillinger i Statnett frem til 2014, samt del av konsernledelsen 2007-2014, assisterende jernbanedirektør for Jernbaneverket, selvstendig konsulent

Organisasjonsstruktur

Statnett har hovedkontor i Oslo og administrasjonskontorer i Alta, Trondheim, Sandnes og på Sunndalsøra. Konsernets virksomhet er organisert i seks divisjoner.

Det er i 2019 gjennomført en rekke organisatoriske endringer som skal bidra til økt fleksibilitet og bedre utnyttelse av ressursene og samtidig styrke kompetansemiljøene og den tverrfaglige kompetanseutviklingen. Statnett legger med dette til rette for en effektiv og smidig organisasjons-struktur.

Se www.statnett.no for ytterligere informasjon om Statnetts organisasjon.

Datterselskaper, felleskontrollerte og tilknyttede selskaper

Hovedvekten av konsernets aktivitet foregår i morselskapet Statnett SF. Virksomheten i datterselskaper, felleskontrollert og tilknyttede selskaper er beskrevet nedenfor.

Statnett Transport AS

Statnett SF er pålagt å stille til disposisjon en tungtransportberedskap for norsk kraftforsyning. Det heleide datterselskapet Statnett Transport AS skal sikre en effektiv og konkurransedyktig gjennomføring av disse forpliktelsene. Det ble i 2019 besluttet at selskapet skal avvikles, og virksomheten innlemmes i Statnett SF i løpet av 2020.

NordLink AS

Det heleide datterselskapet NordLink Norge AS står for bygging og drift av Statnetts andel av NordLink, en mellomlandsforbindelse fra Norge til Tyskland.

Elhub AS

Det heleide datterselskapet Elhub AS står for utvikling og drift, av en sentral datahub for måleverdier og markedsprosesser i det norske kraftmarkedet (Elhub). Dette er et oppdrag Statnett er pålagt av NVE gjennom avregningskonsesjonen.

Fifty AS

Fifty AS er et felleskontrollert selskap eid sammen med Svenska kraftnät. Fifty AS har som formål å utvikle og drifte regulerings- og markedsystemer for å balansere det nordiske kraftsystemet.

eSett OY

Statnett SF eier 25 prosent av eSett OY. Selskapet leverer balanseavregningstjenester til markedsaktører i Finland, Sverige, Danmark og Norge.

KraftCERT AS

Statnett SF eier 33,3 prosent av KraftCERT AS, som overvåker energiselskapers IT-systemer og håndterer uønskede IT-sikkerhetshendelser. I tillegg skal selskapet bistå andre aktører i den norske kraftbransjen med å håndtere og forebygge angrep på IKT-systemer.

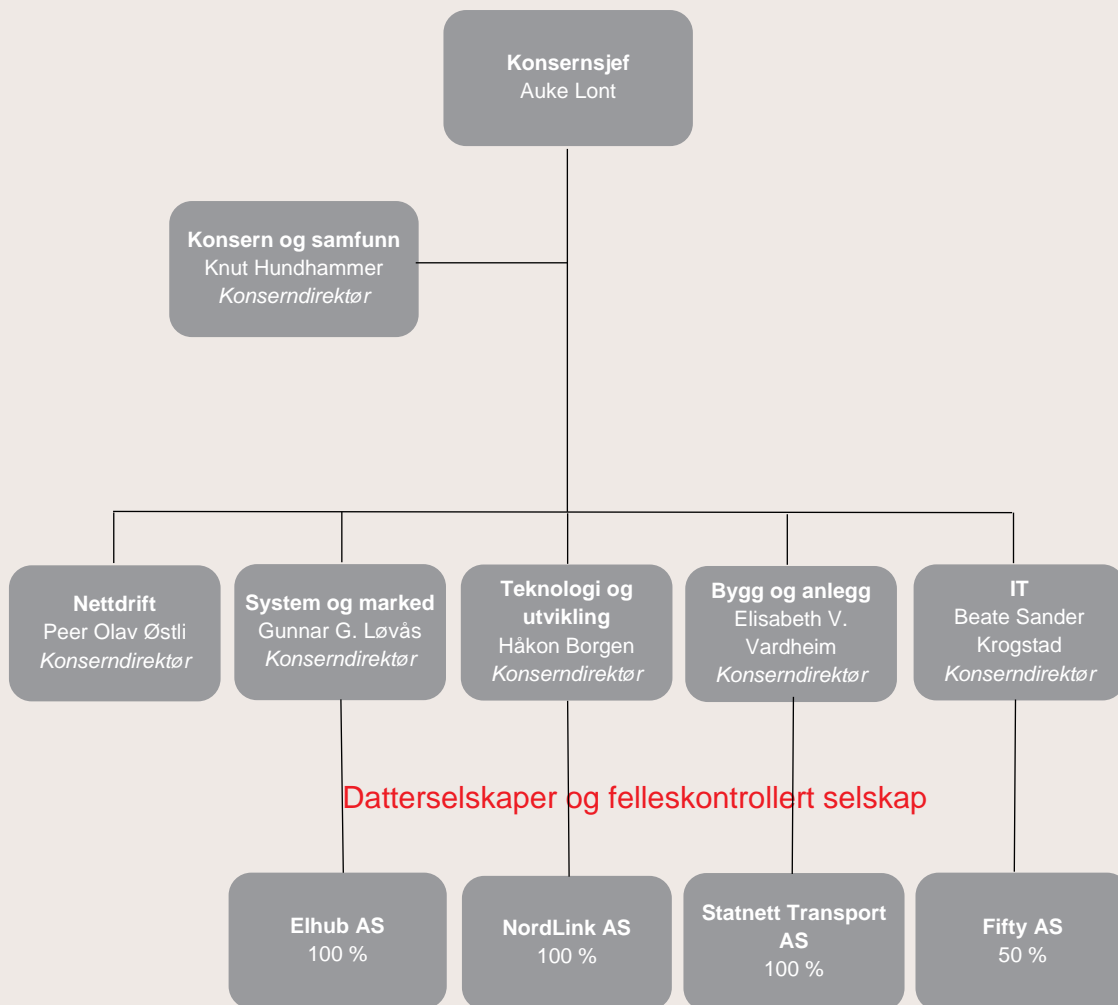
Nord Pool

Statnett SF hadde ved utgangen av 2019 en eierandel på 28,2 prosent i Nord Pool Holding AS. I 2020 har Euronext kjøpt 66 prosent av aksjene i Nord Pool og Statnett og de øvrige TSO'ene er nå i ferd med å restrukturere sitt eierskap gjennom selskapet TSO Holding AS.

Se note 20 og 22 for ytterligere informasjon om selskapene.

Operasjonelle nøkkeltall, konsern	2019	2018	2017	2016	2015
Antall ansatte	1 493	1 461	1 415	1 326	1 226
Sykefravær %	2,9	3,2	3,4	3,2	3,3
H-verdi, egne ansatte	2,3	1,9	1,6	3,6	4,9
H-verdi, inkludert leverandører	4,2	5,6	3,6	5,6	6,4

Statnett SF (morselskap)

Statnetts verdier

Langsiktighet

Respekt

Felleskap

*Våre verdier skal gi grunnlag for
felles adferd basert på samspill,
dialog og åpenhet*

Risikostyring og internkontroll

Statnett er et systemansvarlig nettselskap som forvalter kritisk infrastruktur. Selskapets risikostyring reflekterer samfunnsoppdraget.

Statnetts risikostyring dekker hele virksomheten, inkludert strategiske, markedsmessige, operasjonelle og finansielle forhold. Helhetlig risikostyring skal sikre at risikoer som omhandler HMS, forsyning av elektrisk kraft, tilrettelegging for verdiskaping, økonomi og omdømme holdes på et akseptabelt nivå.

Gode HMS-prestasjoner – styrking av internkontroll og opplæring pågår

Hver dag gjennomfører Statnett arbeidsoperasjoner som innebærer høy risiko. Eksempler på dette er bruk av helikopter, arbeid i høyden og arbeid i og i nærheten av høyspentanlegg. Et viktig risikoreducerende tiltak er tilpasset opplæring av henholdsvis egne ansatte, innleide og entreprenører som skal utføre risikofylt arbeid. Det pågår aktiviteter innen Statnetts operative virksomhet for ytterligere å styrke risikobevistheten ved arbeid som innebærer høy risiko.

Innenfor elsikkerhetsområdet er utviklingen av krav og opplæringsopplegg styrket gjennom ny organisering. I 2019 har HMS-arbeidet hatt fokus på videreutvikling og omlegging av styringssystemet. Hensikten er å styrke selskapets internkontroll innenfor HMS.

Antall fraværsskader blant egne ansatte er lavt, og antall skader blant entreprenører og innleide som jobber i Statnetts anlegg er nær halvert fra 2018 til 2019.

I 2019 er det foretatt en systematisk kartlegging av miljørisiko knyttet til selskapets anlegg og prosjekter. I tillegg er rapporteringssystemet som sikrer oversikt og kvalitet på miljø- og klimadata, forbedret. Videre er det etablert system for internkontroll i henhold til nytt forskriftskrav til miljø og landskap.

Statnett leverer på forsyningssikkerhet og tilrettelegging for verdiskaping

Statnett sørger for sikker forsyning av elektrisk kraft til kunder og legger til rette for høy tilgjengelig nettkapasitet til markedet. Dette krever god forståelse av risikofaktorer, vedvarende monitorering og gode risikovurderinger både i system- og anleggsdriften. Oppfølgingen av risikobildet foregår gjennom foretakets strategiske styring, en rekke ulike investeringstiltak og i den daglige driften av system og anlegg.

Normalt driftes nettet med N-1 sikkerhet. Det vil si at utfall av én komponent ikke vil føre til strømbrydd. I situasjoner med normal driftssikkerhet vil det også kunne oppstå avbrudd dersom flere feil inntreffer samtidig eller der Statnett opererer med N-0 sikkerhet. Enkelte geografiske områder vurderes fortsatt som særlig sårbare. Værrelaterte hendelser og ekstremvær, feil i anlegg, angrep/hacking på driftskontrollsystemer og terror mot fysiske anlegg er hendelser som utgjør risiko for forsyningssikkerheten.

De viktigste risikoreducerende tiltakene på kort sikt er god planlegging av driften, riktig vedlikehold av anleggene og godt forebyggende arbeid på digital sikkerhet. God beredskap reduserer konsekvensene av feil. Viktige tiltak som vil gi effekt på forsyningssikkerheten på lengre sikt er Statnetts pågående og planlagte investeringsprosjekter innen fornyelse av anleggsmassen og nødvendig kapasitetsøkning.

Nye mellomlandsforbindelser vil gi økt verdiskaping, men samtidig forventes det at driften blir mer krevende. Statnett er aktivt involvert i nordisk og europeisk arbeid innen markeds- og systemutvikling og gjennomfører betydelige IT-prosjekter for å håndtere fremtidig drift. Statnett er også sterkt involvert i å påvirke europeisk regelverk slik at det blir hensiktsmessig for norske og nordiske forhold.

Statnetts investeringsprosjekter innen nettanlegg og IT-systemer innebærer ulike aspekter av gjennomføringsrisiko, som håndteres løpende.

Risiko knyttet til digital sikkerhet blir stadig viktigere

Statnetts digitale systemer er til dels samfunnskritiske og kan være gjenstand for angrep. Kraftsektoren ble også i 2019 trukket frem av Nasjonal Sikkerhetsmyndighet og PST som et område hvor digitale angrep kan få store konsekvenser, og hvor det må påberegnes at statlige aktører er aktive. Statnett tar den digitale risikoen på høyeste alvor og har iverksatt flere tiltak for å beskytte kritisk infrastruktur. Samarbeid innen bransjen og med nasjonale myndigheter er viktig for å kunne lykkes med dette arbeidet.

Økt fokus på klima og elektrifisering gir nye utfordringer

Det europeiske kraftsystemet er i endring, drevet av klimapolitikk, marked og ny teknologi. Både ekstremvær og økt klimapolitisk fokus med påfølgende skjerpede lovkrav i Europa og Norge, har fått Statnett til å sette i verk flere risikoreducerende tiltak.

Selskapet gjennomfører blant annet jevnlige risikovurderinger av fysisk skade på anlegg som kan påvirke forsyningssikkerheten. Miljø- og klimastrategien omtaler Statnetts totale ambisjoner og prioriteringer for å møte miljø- og klimautfordringen.

Statnett er også sentral tilrettelegger for elektrifisering i Norge. Selskapets risiko knytter seg til håndteringen av økt forbruk og mye ny produksjon.

Fremtidige inntekter avhenger av Statnetts kostnadseffektivitet

Statnetts inntekter er eksponert for risiko gjennom Reguleringsmyndigheten for energis (RMEs) fastsettelse av inntektsramme. Resultater fra TSO-benchmarking benyttes blant annet som underlag for å vurdere Statnetts effektivitet. RMEs effektivitetsvurdering vil kunne medføre reduksjon i tillatt inntekt. Kostnadseffektiverende tiltak er viktig for å redusere Statnetts risiko knyttet til fremtidige inntekter.

Andre forhold som påvirker tillatt inntekt er referanserente for regulert avkastning, forsinket idriftsettelse av anlegg under bygging og hvordan systemdriftskostnader inngår i inntektsrammen. I tillegg kan avbrudd i kraftforsyningen redusere tillatt inntekt, regulert gjennom KILE-ordningen (kvalitetsjustert inntektsramme ved ikke levert energi).

Statnetts eksponering for risiko i finansmarkedene

Rente- og likviditetsrisiko

Konsernet er eksponert for renterisiko i låneporteføljen, likviditetsporteføljen og finansielle sikringer. Statnett reduserer renterisikoen og svingningene i resultatet ved å inngå rentebytteavtaler tilknyttet Statnetts gjeld. Resterende renterisiko i låneporteføljen reduseres av at inntektssiden påvirkes av markedsrenter gjennom referanserenten i innteksreguleringen.

Statnett har tilgang til flere lånemarkeder og har en spredt forfallsstruktur på lån. Lånetilgang støttes av en kredittrating for langsiktige låneopptak på A+ og A2 fra henholdsvis Standard & Poor's og Moody's Investor Service. Statnett opprettholder sin likviditetstilgang, som skal sikre finansiering av drift og investeringer på rullerende tolv månedersbasis, også uten opptak av nye lån. Likviditetstilgangen inkluderer en trekkfasilitet på 8 milliarder kroner med løpetid til januar 2024. Dette reduserer risikoen for at Statnett ikke får refinansiert sine lån i perioder med liten tilgjengelig kapital.

Valutarisiko

Statnetts inntekter er i hovedsak i norske kroner, mens deler av konsernets kostnader er i utenlandsk valuta.

Valutarisikoen minimeres blant annet ved at valutaeksponering knyttet til store innkjøp i investeringsprosjekter sikres med valutaterminer eller lignende, samt gjennom innteksreguleringen til selskapet. Alle Statnetts lån i utenlandsk valuta er konvertert til norske kroner gjennom valutabytteavtaler.

Kredittrisiko

Statnett tar kredittrisiko ved plasseringer av overskuddslikviditet i bank og rentefond. Det er etablert rammer som setter krav til kredittverdighet for kredittmotparter og som definerer maksimal eksponering for hver enkelt plassering av overskuddslikviditet. Statnett har også kredittrisiko gjennom rollen som avregningsansvarlig i regulerkraftmarkedet. Dette er en risiko som håndteres gjennom etablerte rutiner for sikkerhetsstillelse for aktørene som deltar i dette markedet.

Motpartsrisiko

Statnett har motpartsrisiko mot sine derivatmotparter. For å redusere denne motpartsrisikoen har Statnett inngått avtaler om sikkerhetsstillelse (CSA-avtaler) med derivatmotpartene.

Rammeverk finansiell risiko

Styret har gitt prinsipper for finansiell risikostyring for Statnett gjennom vedtatt finanspolicy. Basert på finanspolicy er det fastsatt spesifikke rammer for finansforvaltningen, herunder rammer for kredittrisiko, oppgjørssisiko og motpartsrisiko. Det er etablert interne kontrollrutiner som utføres av en uavhengig part.

Dialog med omgivelsene er viktig del av risikohåndteringen

Statnetts virksomhet er samfunnskritisk og påvirker svært mange. Dette gjelder både selskapets daglige drift av nett og kraftsystemet og selskapets utbyggingsvirksomhet. Dette fordrer en løpende, tett og god dialog med et bredt spekter av aktører og interessenter.

Statnett etterstreber gjennom ulike fora og kommunikasjonstiltak å sikre at selskapet informerer godt og bygger forståelse for oppdraget. Dette er særlig viktig når det er mange henvendelser om tilknytning av nytt forbruk og ny produksjon, samt i forbindelse med utbygging av nye anlegg.

Det er også knyttet ulike risikoer til virksomheten som krever god dialog med ulike aktører. Dette har de siste årene blant annet vist seg gjennom brudd på lønns- og arbeidsbestemmelser hos enkelte av selskapets leverandører/ entreprenører. Det er iverksatt og pågår mange tiltak for å håndtere denne og lignende risikoer.

Rammeverket for risikostyringen er styrket

I 2019 har selskapet samordnet mål- og risikostyringen og gjennom dette lagt til rette for en forbedret og effektivisert virksomhetsledelse. Arbeidet har gått ut på å utvikle og implementere felles IT-verktøy, samt å samkjøre prosessene knyttet til mål- og risikostyring på selskapsnivå. Statnett har i tillegg fortsatt implementeringen av et standardisert og risikobasert internkontrollsystem.

Arbeidet med implementering av risikovurderinger og nøkkelkontroller er i 2019 fullført på sentrale prosesser innenfor økonomiområdet. Dette innebærer at regnskapsavslutningsprosessen er dokumentert fra regnskapet avsluttes til kvartals- og årsregnskapet er rapportert til styret.

Det er også implementert nøkkelkontroller i prosjektprosessen blant annen innenfor oppfølging av konsesjonsvedtak og kontrakter ved gjennomføring av prosjekter.

Innen nettavregning er prosessenes modenhetsnivå på internkontroll opprettholdt på et høyt nivå.

For å sikre at internkontrollsystemet benytter seg av de digitale mulighetene som foreligger innenfor automatisering av internkontroll har selskapet i 2019 arbeidet med et prosjekt for å få etablert kontinuerlig overvåkning av utvalgte "røde flagg" som indikerer risiko for misligheter.

I 2020 vil selskapet arbeide videre med plan for implementering av det standardiserte internkontrollrammeverket. I tillegg vil implementerte områder bli gjennomgått for å sikre at nøkkelkontroller fungerer som forutsatt, og at risiko i de enkelte prosessene har vært på et akseptabelt nivå.

Korona-epidemien vil påvirke arbeidet i 2020

Korona epidemien vil påvirke risikobildet og arbeidet med risikostyring og internkontroll i 2020. Statnetts hovedprioriteter er å sikre strømforsyning til samfunnet, og å delta i den nasjonale dugnaden for å begrense smittespredningen. Selskapets helhetlige risikostyring og beredskapsplaner for omfattende smitteutbrudd legger til rette for at dette håndteres på en strukturert måte og at nødvendige tiltak etableres. Det vises til årsberetningen for mer informasjon.

Styret i Statnett

Fra Venstre: Maria Sandsmark, Egil Gjesteland, Einar Anders Strømsvåg, Tove Elisabeth Pettersen, Jon Fredrik Baksaas, Steinar Jøråndstad, Synne Larsen Hombles, Ole Bjørn Kirstihagen og Pernille Dørstad Se www.statnett.no for ytterligere informasjon.

Jon Fredrik Baksaas

Valgt inn i 2018, styreleder fra 2018

Styreverv: LM Ericsson AB, Handelsbanken AB, Cloudberry Partners AS og DnVGL

Arbeidserfaring: Internasjonal telecom-rådgiver og rådgiver for teknologi start-ups i Norge, konsernsjef i Telenor 2002-2015, ulike sentrale stillinger i Telenor fra 1989, øvrig arbeidserfaring fra Aker, Stolt-Nielsen Seaway og Det norske Veritas

Synne Larsen Hombles*

Valgt inn i 2013, nestleder fra 2015

Leder av kompensasjonsutvalget

Arbeidserfaring: Konserndirektør i VY-konsernet og i Cermag Group AS/Cermaq ASA, advokat i Wikborg Rein og medlem av Norges OECD-kontaktpunkt

Einar Anders Strømsvåg

Valgt inn i 2015, styremedlem

Leder av revisjonsutvalget

Styreverv: Leder Helse Vest RHF

Arbeidserfaring: Senior rådgiver i Equinor, samt flere lederstillinger i Equinor, blant annet direktør for raffineriområdet, offshore vind og konsernrevisjonen

Pernille Dørstad

Valgt inn i 2018, ansattvalgt styremedlem, ansatt 2014

Medlem av revisjonsutvalget

Styreverv: Statnett SFs Pensjonskasse, privat sektor og organisasjoner

Arbeidserfaring: Senioringeniør i Bygg og Anlegg, stillinger i utbyggingsprosjekter i Equinor, prosjektleder i Kværner, hovedtillitsvalgt og leder Tekna Statnett bedriftsgruppe

Tove Elisabeth Pettersen

Valgt inn i 2018, nestleder fra juli 2019

Medlem av revisjonsutvalget og leder av kompensasjonsutvalget fra høsten 2019

Arbeidserfaring: Administrasjonsdirektør i Bane NOR SF og konserndirektør i Hafslund ASA

Maria Sandsmark

Valgt inn i 2013, styremedlem

Medlem av kompensasjonsutvalget og prosjektutvalget

Arbeidserfaring: Forsker Møreforskning Molde AS, førsteamanuensis Høgskolen i Molde og konsulent ECON analyse

Egil Gjesteland

Valgt inn i 2012, styremedlem

Leder av prosjektutvalget

Styreverv: Egypt Solar BV og South Africa Solar BV

Arbeidserfaring: Eier Gjesteland Consulting, IT-sjef og prosjektdirektør for flere olje- og gassprosjekter i Equinor

Steinar Jøråndstad

Valgt inn i 2004, ansattvalgt styremedlem, ansatt 1981

Medlem av prosjektutvalget

Arbeidserfaring: Teamkoordinator i Drift og marked, leder EL&ITs landsdekkende fagforening og medlem arbeidsmiljøutvalget i Statnett

Ole Bjørn Kirstihagen

Valgt inn i 2018, ansattvalgt styremedlem, ansatt 1986

Medlem av kompensasjonsutvalget

Arbeidserfaring: Anskaffelse og drift Statnetts driftssentraler, operatør Norsk Hydros driftssentral, hovedtillitsvalgt og leder for NITO Statnett

Samfunnsansvar

Ansvarlig virksomhet

Samfunnsansvar i Statnett handler om å ta ansvar for mennesker, samfunn og miljø. Vi skal gjøre de rette tingene og vi skal utføre dem på riktig måte. Det betyr at vi skal løse våre oppgaver på en bærekraftig, etisk og sosialt ansvarlig måte.

Globale utfordringer og bærekraftige løsninger

Klimaendringer er en av vår tids største utfordringer. Elektrifisering er avgjørende for å erstatte fossil energi med fornybar, utslippsfri energi. Kraftsystemet og nettet har derfor en svært viktig rolle når klimagassutslippene skal kuttes.

Statnett bidrar til elektrifisering i Norge og våre naboland gjennom å forsterke og fornye transmisjonsnettet. Selv om 98 prosent av norsk kraftproduksjon er fornybar og Norge er et av verdens mest elektrifiserte land, kommer fortsatt omlag halvparten av energien samfunnet bruker fra fossile kilder. Det er et stort potensial for videre elektrifisering, særlig innen transport og industri.

Gjennom vår virksomhet legger vi til rette for at Norge og våre naboland kan øke andelen fornybar energi og redusere klimagassutslipp. Slik bidrar vi til flere av FNs bærekraftsmål. Samtidig skal vi ta ansvar for at hensynet til klima, miljø, samfunnet og sosiale forhold ivaretas i vår arbeidshverdag.

En del av dette er å gjennomføre klimatiltak i egen virksomhet og håndtere klimarisiko på en ansvarlig måte. Samtidig møter vi flere globale utfordringer enn klimaendringer i vår arbeidshverdag. Tap av biologisk mangfold, sosial dumping og uetisk forretningsvirksomhet er andre utfordringer som vi skal motvirke gjennom vårt arbeid med samfunnsansvar.

Rapporten fra FNs Naturpanel (IPBES), publisert 6. mai 2019, viser hvordan naturmangfoldet begrenses raskt av menneskelig aktivitet. Hovedårsaken til artsutryddelse er endret arealbruk. Vi er opptatt av at våre anlegg bygges og driftes slik at naturmangfoldet bevares i størst mulig grad.

Statnett har mange arbeidsoperasjoner med iboende høy risiko, vi har internasjonale kontraktspartnere og høy aktivitet. Det er avgjørende å sikre våre medarbeidere og alle som jobber for oss, en arbeidshverdag fri for sosial utnyttning og farlige situasjoner. Sikkerhet har alltid vært hovedprioritet. De siste årene har vi også styrket arbeidet med å sikre anstendige arbeidsforhold.

Som systemansvarlig nettselskap i Norge er det viktig at vi holder høy etisk standard med nulltoleranse for korrupsjon og arbeidslivskriminalitet. Vi har anlegg over hele landet. Det gjør dialog med lokalsamfunn viktig for å sikre troverdighet og aksept.

Koronaepidemien preger samfunnet

I skrivende stund preges vi alle av en ny global utfordring. Utbruddet av COVID-19, og tiltakene for å begrense smitte, har hittil i 2020 hatt store konsekvenser for samfunnet.

Statnetts hovedfokus er å sikre strømforsyningen og bidra til å begrense smitte. Våre beredskapsplaner for omfattende smitteutbrudd legger til rette for dette, blant annet ble kritisk personell tidlig skjermet.

Vi har også et stort fokus på å ivareta alle medarbeidere, blant annet gjennom tilbud hos bedriftshelsetjenesten, fleksibilitet i arbeidshverdagen, digitale plattformer og god informasjonsflyt.

Til tross for usikkerheten epidemien fører med seg, står vi fast ved målsetningen om å styrke arbeidet med samfunnsansvar.

Statnetts bidrag til FNs bærekraftsmål

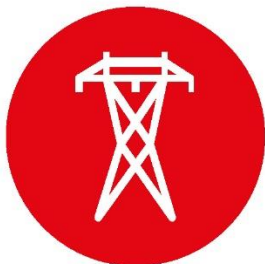
Statnett støtter FNs mål for bærekraftig utvikling som verdens ledere ble enige om i september 2015. De 17 målene er designet for å bidra til en mer bærekraftig planet og et godt liv for kommende generasjoner. For at målene skal oppnås, må både myndigheter og bedrifter ta sitt ansvar.

På bakgrunn av dette har vi i 2019 vurdert hvilke av bærekraftsmålene som er mest relevante for oss, hvilke mål vi bidrar tilfredsstillende til allerede og hvilke mål vi ønsker å strekke oss etter. Vi har identifisert åtte mål som vi bidrar til gjennom utførelsen av vårt samfunnsoppdrag og som er relevante for vårt samfunnsansvar. Dette er beskrevet i figuren under. Vi har inkludert våre hovedfokus under hvert av målene i figuren.

De åtte bærekraftsmålene gir en ramme for vårt arbeid med samfunnsansvar. De har vært en viktig del av både vurderingen av våre viktigste områder innen samfunnsansvar og for fagsammensetningen av et nyetablert bærekraftsteam. Fremover vil dette teamet bistå resten av organisasjonen med å systematisere og intensivere arbeidet med samfunnsansvar.

Samfunnsoppdrag

Kostnadseffektiv overføring av elektrisitet

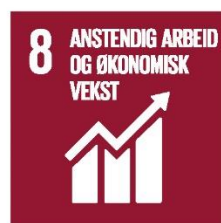

Innovativ utvikling og drift av kraftnettet

Samfunnsansvar

Mangfold og like muligheter

Anstendig og sikkert arbeidsliv

Bærekraftige innkjøp og helhetlig miljøansvar

Redusere egne klimagassutslipp

Beskytte biologisk mangfold

Antikorrupsjon og dialog

Organisasjon og ansvar

Statnett er forpliktet til å opptre på en bærekraftig, etisk og sosialt ansvarlig måte. I vår policy for samfunnsansvar har vi tatt inn forventningene som er gitt i eierskapsmeldingen «Et mangfoldig og verdiskapende eierskap» fra 2014. Policyen er også basert på de ti prinsippene i FNs Global Compact innen områdene menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, miljø og klima, og antikorrupsjon. FN Global Compact er FNs bærekraftsinitiativ for næringslivet.

22. november 2019 la regjeringen frem eierskapsmeldingen «Statens direkte eierskap i selskaper – Bærekraftig verdiskaping» for Stortinget. Meldingen inneholder noen nye konkrete forventninger til Statnett og andre statlige selskaper, for eksempel mål om økt mangfold og bedre kjønnsbalanse. Den inneholder også forventninger om at statlig eide selskaper skal ha

en overordnet plan for bærekraftig verdiskaping. Disse forventningene vil vi innfri.

Implementering av samfunnsansvar

Statnetts policy for samfunnsansvar er en del av Statnetts styringssystem. Systemet beskriver ambisjoner, retning og mer detaljerte krav på en rekke områder. Systemet legger til rette for en strukturert og helhetlig håndtering på tvers av organisasjonen.

Styret har det overordnede ansvaret for at Statnett ivaretar sitt samfunnsansvar, mens konsernledelsen har ansvaret for å følge opp selskapets mål, gjennomføre nødvendige tiltak og sikre resultatoppgåelse. Den daglige gjennomføringen er et lederansvar i Statnett. Det innebærer at styring av samfunnsansvar skal være en integrert del av alle aktiviteter i ulike lederteam, enheter og avdelinger, også i heleide datterselskaper. Vi er

sertifisert etter de internasjonale standardene ISO 14001 for miljøledelse og ISO 55001 for anleggsforvaltning.

De viktigste føringene for Statnetts samfunnsansvar er bestemt i våre styrende dokumenter:

- Styringspolicy for samfunnsansvar
- Etiske retningslinjer for medarbeidere
- Etiske retningslinjer for leverandører
- Policy for HMS
- Lønns- og arbeidsvilkår
- Miljø- og klimastrategi
- Policy for anskaffelser
- Personelhåndbok

Et nyetablert tverrfaglig bærekraftsteam skal bistå resten av selskapet med å operasjonalisere policyen for samfunnsansvar i det øvrige styringssystemet.

Statnett har et system for registrering og oppfølging av avvik og forbedringsforslag. Systemet legger til rette for strukturert håndtering av tiltak, analyse av hendelser og forbedringer, samt læring på tvers av organisasjonen.

Statnetts etikkombud

Statnett har et etikkombud, som skal styrke de ansattes rettssikkerhet, og bidra til å avdekke og håndtere forhold som bryter med våre etiske retningslinjer. De etiske retningslinjene er vedtatt av styret og fremhever blant annet at Statnett har nulltoleranse for korrupsjon, trakassering og arbeidslivskriminalitet.

Etikkombudet tar imot og rapporterer henvendelser fra alle som har observert urett og feil begått av Statnett, våre ansatte, vår ledelse eller leverandører. Etikkombudet skal legge til rette for at den som tar kontakt sikres full fortrolighet og anonymitet dersom vedkommende ønsker det.

Etikkombudet rapporterer til konsernsjef og styret.

Prioritering av områder innen samfunnsansvar

Vi har gjennomført en analyse for å identifisere våre viktigste temaer knyttet til samfunnsansvar og bærekraft. Analysen ble gjennomført i henhold til prinsippene i Global Reporting Initiative Standards (GRI Standards). Vi har tatt utgangspunkt i en tilsvarende analyse fra 2018 og oppdatert temaene basert på interne og eksterne kartlegginger.

Følgende områder er identifisert som de viktigste innen samfunnsansvar:

- Helse og sikkerhet
- Anstendige arbeidsforhold
- Helhetlig miljøansvar
- Klimagassreduksjon og klimatilpasning
- Forretningsetikk og antikorrupsjon
- Åpenhet, dialog og aksept

Arbeid innen disse områdene er beskrevet i denne rapporten.

Statnetts bærekraftsteam

Bærekraftsteamet ble etablert i november 2019 og skal bidra med å systematisere og intensivere Statnetts arbeid med samfunnsansvar og bærekraft.

Temaet består av fra venstre: Advokat og etikkombud Silje Vegarud, avdelingsleder anskaffelser Steinar Johnsen, direktør for arbeidslivsrelasjoner Thor Johansen, avdelingsleder for miljø og tillatelser Ingrid Myrtevit og seniorrådgiver innen samfunnsansvar Marte Bakken.

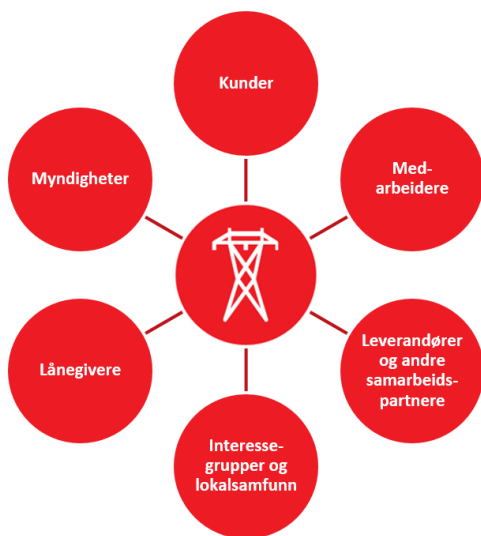
Dialog med interessenter

Statnetts verdier er langsiktighet, respekt og felleskap. For å leve opp til verdiene er dialog med interessenter som påvirkes av vår virksomhet avgjørende. Dette er grunnen til at åpenhet, dialog og aksept er identifisert som et av våre viktigste områder innen samfunnsansvar, og et eget delkapittel i denne rapporten.

Vi har en rekke interessenter i Norge og Europa. Nasjonalt strekker interessentene seg fra sentrale myndigheter til lokale grunneiere og naboer av våre anlegg. I tillegg har vi mange kunder og sluttbrukere som er avhengige av sikker strømforsyning. Internasjonale interessenter er leverandører, entreprenører, investorer, lånegivere, organer og råd i Norden og EU, samt transmisjonsselskap i land vi har kraftutveksling med.

Dialogen med de ulike interessentene er nærmere beskrevet i delkapittelet «Åpenhet, dialog og aksept» i denne rapporten.

Oversikten under viser de viktigste gruppene av interessenter Statnett forholder seg til.

Om rapporten

Rapporten er strukturert i henhold til en mye brukt kategorisering av FNs bærekraftsmål: Miljø og klima, sosiale forhold og økonomi. Vi har kalt de tre kapitlene:

- Våre sosiale bidrag
- Våre miljø- og klimabidrag
- Våre bidrag til bærekraftig økonomisk vekst

I de tre kapitlene viser vi hvilke av FNs bærekraftsmål vi bidrar til og beskriver hvordan vi bidrar.

Informasjon om samfunnsoppdraget vårt var tidligere inkludert i samfunnsansvarsrapporten. Dette er nå flyttet ut av dette kapittelet, og omtales i resten av årsrapporten. I tillegg har vi inkludert et kapittel med detaljert informasjon som vi har kalt «Regnskap for samfunnsansvar». I år publiserer vi flere nye tabeller.

Rapporteringen er i henhold til Global Reporting Initiative (GRI) Standards, nivå Core. Dette omfatter indikatorer for ulike tema og krav til rapporteringsprosessen. I tillegg rapporterer vi på relevante sektorspesifikke indikatorer for energibransjen (GRI G4 Electric Utilities Sector Disclosures).

I 2019 har vi inkludert noen flere indikatorer knyttet til miljø og sosiale forhold. Vi har knyttet GRI-elementene til FNs bærekraftsmål i GRI-tabellen. Flere av dem bidrar til FNs bærekraftsmål.

Vi mener rapporten gir dekkende informasjon om de viktigste temaene innen samfunnsansvar for Statnett. Vi har engasjert Deloitte AS for å gjennomgå rapporten. Revisors uttalelse er vedlagt samfunnsansvarsrapporten.

Denne rapporten er en integrert del av Statnetts årsrapport for 2019. Vi har også valgt å publisere den som en egen rapport. Noen elementer i GRI-tabellen viser til andre kapitler i årsrapporten enn samfunnsansvar.

Våre sosiale bidrag

Statnett skal sørge for sikker strømforsyning til et samfunn hvor vi alle blir mer avhengig av elektrisitet og hverdagen blir mer digital. Det stiller omfattende krav til sikkerheten i våre anlegg og systemer. Samtidig skal vi ta vare på menneskene som jobber i og for konsernet.

Vi bidrar til flere av FNs bærekraftsmål gjennom vårt arbeid innen sosiale forhold. De tre mest relevante er:

- 5: Likestilling mellom kjønnene
- 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst
- 12: Ansvarlig forbruk og produksjon

Sikkerhet

Statnett er ansvarlig for samfunnskritisk infrastruktur og mange av våre ansatte utfører arbeidsoperasjoner med høy iboende risiko. Derfor er sikkerhet vår hovedprioritet.

Sikker arbeidshverdag

Statnetts konsernstrategi legger til grunn at organisasjonen skal være effektiv, smart og *sikker*. For at vi skal nå våre overordnede mål, må det derfor legges til rette for at alle som jobber i og for oss kommer trygt hjem hver dag. Vi har et mål om å være ledende på HMS og har en null-visjon, som bygger på at enhver HMS-hendelse kan forebygges.

Statnetts ledelse har lagt tre bærende prinsipper til grunn for arbeidet med HMS i virksomheten. Vi sikrer best mulig HMS-resultater gjennom:

- En utviklende HMS-kultur
- Utvikling og bruk av tekniske løsninger
- Systematisk styring, læring og kontinuerlig forbedringsarbeid

HMS-arbeidet har i 2019 vært preget av en omlegging mot videreutvikling av styringssystemet. Hensikten er å styrke selskapets internkontroll, herunder tydeliggjøre samsvar med eksternt og internt regelverk.

HMS er et lederansvar. Den enkelte leder skal derfor ha kunnskap om, formidle og sørge for etterlevelse av de regelkrav medarbeiderne møter i sitt daglige arbeid. Samtidig krever mange arbeidsoperasjoner dokumentert

kompetanse i form av lovpålagt opplæring og sertifiseringer. Det er i 2019 igangsatt tiltak for å sikre at alle ledere skal kunne ivareta høy personsikkerhet ved hjelp av god planlegging og gjennomføring av oppgaver.

Vi er opptatt av å ivareta vårt ansvar også for omgivelsene og tredjepart, spesielt når det gjelder ferdsel og aktiviteter i nærheten av våre høyspenningsanlegg. Inngjerding som hindrer tilgang og skilting ved stasjonsanlegg og kraftlinjer er blant tiltakene.

Redusert skadefrekvens

Innenfor vår virksomhet gjennomføres arbeidsoperasjoner som hver dag innebærer høy iboende risiko, for eksempel.

- Bruk av helikopter
- Arbeid i høyden og
- Arbeid i og nær ved høyspenningsanlegg

God risikoforståelse i planlegging og gjennomføring av arbeidsoperasjoner er avgjørende for å unngå uønskede hendelser.

Etter to dødsulykker i 2016 etablerte vi en rekke forbedringstiltak. Disse har medført et tydeligere grensesnitt mellom Statnett som byggherre og våre kontraktspartnere. Vi har en omfattende prosjektportefølje og forvalter vårt byggherreansvar ved å etablere tydelige HMS-krav i kontrakter og ved å følge opp at entreprenørene har tilfredsstillende systemer og god praksis innenfor HMS. Det antas at den markante reduksjonen i skadefrekvens blant eksterne fra 2018 til 2019 blant annet kan tilskrives dette arbeidet.

De siste årene er det også blitt arbeidet systematisk med utvikling og bruk av tekniske løsninger som styrker teknisk sikkerhet. Det er bygget opp et sterkt fagmiljø som utvikler, kvalifiserer og implementerer sikre løsninger i alle deler av Statnetts virksomhet. Det er også utarbeidet et eget kursopplegg for teknisk sikkerhet, primært rettet mot prosjekterende, teknisk fagansvarlige samt SHA-personell.

Ett av premissene for å unngå alvorlige eller fatale hendelser er varsling og læring fra avvik, farlige forhold og nestenulykker. Vi forbedrer nå verktøy som skal gjøre dette enda enklere for medarbeiderne.

Intern sikkerhetspris for systematisk arbeid med elsikkerhet

Enhetlige instruksjoner og prosedyrer for elsikkerhet er avgjørende i Statnett. Foto: Terje Borud/Statnett.

Elsikkerhet er et viktig HMS-område i Statnett. I desember 2019 ble Statnetts driftsleder Arnfinn Granheim og direktør for anleggsdrift Alf Selmer Olaussen, hedret med vår interne HMS-pris, kalt Sikkerprisen. De fikk prisen for deres systematiske arbeid med elsikkerhet gjennom mange år.

Elsikkerhet i Statnett er et system av instruksjoner og prosedyrer med tilhørende opplæringsopplegg for alle som skal jobbe i og med Statnetts høyspenningsanlegg.

Alf Selmer Olaussen og Arnfinn Granheim fikk prisen for mer enn 20 års innsats sammen med sine medarbeidere, for forbedringer i instruksjoner og opplæringsopplegg. Arbeidet de har gjort på dette området har stor betydning for ansattes sikkerhet på jobb. Både for internt ansatte og innleide ressurser i ulike roller.

Beredskap

Statnett skal forebygge at ekstraordinære hendelser fører til at strømforsyningen svikter. Hvis det likevel skjer, skal vår beredskap sørge for at folk raskt får tilbake strømmen. Vi arbeider derfor systematisk med forbedring og vi analyserer sårbarheter, trusler og risikoer. Vi gjennomfører forebyggende tiltak, og planlegger for å kunne håndtere uønskede hendelser. Vi gjennomfører øvelser og evaluerer det som har skjedd for å lære

I energilovens forskrift om forebyggende sikkerhet og beredskap i kraftforsyningen, er Statnett regulert på området sikkerhet og beredskap. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) fører tilsyn med Statnetts etterlevelse. Siden 2009 har NVE gjennomført 34 tilsyn og disse har bidratt til vår systematiske tilnærming til arbeidet med sikkerhet og beredskap.

Digital sikkerhet

Digitale løsninger er sentrale i utøvelsen av vår virksomhet. Statnett prioriterer derfor arbeid med digital sikkerhet høyt. Vi jobber kontinuerlig, systematisk og strukturert med å sikre robust digital sikkerhet for å beskytte operasjoner, digitale verdier, personell og omdømme. Behov og krav til stadig tettere samarbeid i driften av kraftsystemet mellom nordiske og europeiske TSOer, krever høy oppmerksomhet om digital sikkerhet.

I 2019 har vi styrket arbeidet innen digital sikkerhet med flere ressurser, blant annet med styrket kompetanse og kapasitet innen operativ sikkerhet, styringssystem for informasjonssikkerhet og sikkerhetsarkitektur.

Arbeidet med digital sikkerhet er komplekst og må håndteres helhetlig, fra bevisstgjøring i organisasjonen til sikkerhetssamarbeid på nasjonalt, nordisk og europeisk nivå.

Nasjonalt samarbeid

For å styrke samarbeidet mellom ulike sikkerhetsmiljøer i både privat og offentlig sektor har Statnett blitt en del av Nasjonalt cybersikkerhetssenter (NCSC). Samarbeidet bidrar til å øke kompetansen om felles risiko- og trusselbilde, og styrker evnen til å håndtere større hendelser. Dette gjør oss til en del av et nasjonalt digitalt sikkerhetssamarbeid for bedre IKT-sikkerhet, motstandsdyktighet og beredskap i det norske samfunnet.

Elhub

Datterselskapet Elhub AS mottar og lagrer måleverdiene som er grunnlaget all avregning og fakturering av strøm i Norge. Videre behandler Elhub personopplysninger for 2,8 millioner privatpersoner. Informasjonssikkerhet og personvern står derfor sentralt i selskapets håndtering av IT systemer og operasjonelle prosedyrer. Det er etablert retningslinjer og prosedyrer for informasjonssikkerhet i tråd med ISO 27001 samt i henhold til den nye personvernloven (GDPR). Elhub har utpekt egen Chief Information Security Officer (CISO) samt egen personvernrådgiver som samarbeider med Statnetts personvernombud.

Ansvarlig leverandøroppfølging

Statnett er forpliktet til å opptre på en bærekraftig, etisk og sosialt ansvarlig måte. Dette gjelder også for våre leverandører og andre kontraktspartnere.

Bærekraftige innkjøp

Gjennom vår anskaffelsespraksis skal vi fremme forsvarlige arbeids- og miljøforhold hos alle kontraktsparter. Dette er i henhold til det norske lovverket for offentlige anskaffelser, og er forankret i vår policy for anskaffelser.

Statnett er en stor innkjøper av varer og tjenester. I 2019 utbetalte vi 9 897 millioner kroner til 5 584 leverandører. De største verdiene er knyttet til bruk av entreprenører og innkjøp av materiell til utbygging og drift av våre anlegg. Statnetts etiske retningslinjer er vedlagt alle våre kontrakter. Vi stiller også minimumskrav til leverandører for lønns- og arbeidsvilkår. Vi tillater kun to ledd med underleverandører hos våre entreprenører og har innført krav til bruk av lærlinger.

For å kunne følge opp dette, stiller Statnett tydelige krav til alle leverandører og følger opp risikotema gjennom hele anskaffelsesprosessen.

Miljø og sosiale hensyn i anskaffelsesprosessen

For å sikre at leverandører kan gjennomføre våre kontrakter og etterleve krav må de kvalifiseres. I denne prosessen må de dokumentere at de har velfungerende systemer for HMS, miljøledelse og kvalitet. For arbeid

eller produkter som er vurdert å ha høy risiko inngår revisjoner og kundebesøk i kvalifiseringen.

Hensynet til miljø, helse og sikkerhet inngår i Statnett sine kravspesifikasjoner ved at de er integrert i planleggingsfasen og prosjekteringen av våre prosjekter. Kontrakter skal tildeles til leverandøren som leverer tilbudet med det beste forholdet mellom pris og kvalitet. HMS er et ofte brukt tildelingskriterium. I 2019 ble miljø brukt som tildelingskriterium i rammeavtale for stå og rammeavtale for liner. Her ble det blant annet stilt krav om at leverandørene skal levere verifiserte EPD (Environmental Product Declaration).

Leverandøroppfølging

Vi arbeider kontinuerlig med å videreutvikle leverandørmarkedet for å sikre gode konkurranseforhold, for å oppnå riktig kvalitet og reduserte kostnader. Statnett prioriterer HMS, lønns- og arbeidsvilkår og miljøhensyn i dette arbeid.

I kontraktens levetid skjer det en løpende kontraktsoppfølging. Graden av oppfølging er risikobasert. Basert på analysen lager Statnett en oppfølgingsplan som dekker de identifiserte prosessene og sikrer jevnlig kontroll.

Statnett har et program for revisjon av selskapets leverandører. Leverandører med høy risiko revideres jevnlig gjennom kvalifikasjonsordningen Achilles UNCE og Statnetts egne revisjoner.

Statnett bruker «scorecards» for å måle leverandørenes prestasjoner på parametere som økonomi, fremdrift, lønns- og arbeidsvilkår, sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA) og miljø. Resultatene følges opp av de ulike innkjøpskategoriene. I tillegg gjøres det sluttevalueringer av entreprenøroppdrag i samsvar med retningslinjer utarbeidet av Direktoratet for forvaltning og ikt (Difi).

Økt fokus på samfunnsansvar i anskaffelsene

Statnetts ambisjon er at miljø- og klimahensyn skal få større fokus i selskapets anskaffelser. I 2019 har vi derfor etablert rutiner som skal sikre at vi gjennom innkjøpene våre bidrar til å nå miljømålene.

For å sikre etterlevelse av Statnetts etiske retningslinjer er det innført et system for vurdering av landrisiko. Metoden er basert på indekser fra velrenomerte internasjonale organisasjoner og dekker korrupsjon, sosial risiko og miljø- og klima. Til sammen gir disse et bilde av iboende landrisiko.

Anstendige arbeidsforhold

Statnetts virksomhet skal drives i samsvar med grunnleggende menneskerettigheter og internasjonale konvensjoner og systematisk bidra til å fremme overholdelse av menneskerettighetene både internt i foretaket og hos våre samarbeidspartnere. Vi legger ILOs åtte kjernekonvensjoner til grunn i vår tilnærming.

Oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår i prosjekter i Norge

Brudd på lønns- og arbeidsvilkår kan i seg selv bli så alvorlige at de kan utfordre grunnleggende menneskerettigheter.

Behovet for å kontrollere leverandører på alle nivåer i leverandørkjeden har blitt tydeliggjort gjennom våre kontroller på anleggsplassene de siste årene. Vi har avdekket flere grove saker som tydelig viser hvilke alvorlige følger arbeidslivskriminalitet kan få for arbeidernes menneskerettigheter også på våre norske prosjekter.

For oss er det viktig å sikre anstendige lønns- og arbeidsvilkår i våre prosjekter i tråd med lov om offentlige anskaffelser. Vi gjennomfører jevnlig kontroller av lønns- og arbeidsvilkår med utgangspunkt i en egenutviklet metodikk der vi systematisk innhenter og kontrollerer skriftlige opplysninger fra leverandøren og parallelt gjennomfører samtaler med arbeiderne på morsmålet. På denne måten får vi et grunnlag for å sammenlikne opplysningene som mottas skriftlig fra arbeidsgiver opp mot muntlige tilbakemeldinger fra arbeidstakerne. Metodikken har vist seg effektiv for å avdekke avvik.

Vi fokuserer, slik regelverket forutsetter, på arbeidere fra lavkostland i kontroller av leverandører på anleggsplassen. Vi vurderer risikoen for avvik basert på de enkelte landenes historikk på dette feltet. I 2019 gjennomførte vi kontroller av alle større leverandører som benytter utenlands arbeidskraft på våre anleggsplasser.

Gjennom de sakene som er avdekket de siste årene, har vi fått en tydelig posisjon som en virksomhet som arbeider seriøst med arbeidslivskriminalitet. Vi har i 2019 ikke avdekket tilsvarende alvorlige saker, men har funnet vesentlige avvik knyttet til underentreprenører. Erfaringene fra 2019 har medført at undersøkelsene utvides. Vår ambisjon er å kontrollere alle leverandører på våre anleggsplasser.

I forbindelse med en planlagt kontroll i 2019 avdekket vi store forskjeller i lønns- og arbeidsvilkår mellom fast ansatte og innleide i et prosjekt. Flere innleide hadde ulovlige null-kontrakter eller manglet gyldige arbeidskontrakter. De fikk lavere lønn enn de fast ansatte

og ble dessuten trukket i lønn for blant annet bruk av verneutstyr. Størrelsen på forskjell i timelønn mellom de innleide og de fast ansatte, samt flere høye trekk på lønns slippen, betød at avviket utgjorde et alvorlig brudd på det lovfestede likebehandlingsprinsippet. Statnett påla leverandøren å dokumentere etterbetaling av den avdekkede forskjellen, samt at nye arbeidsavtaler ble inngått.

I et annet prosjekt ble det i forbindelse med et varsel om mistanke om brudd på reglene om arbeidstid avdekket flere avvik. Denne kontrollen gjaldt en norsk underleverandør til en rammeavtaleleverandør til Statnett der rammeavtaleleverandør benyttet seg av et norsk bemanningsbyrå, som igjen viste seg å benytte seg av utenlandsk arbeidskraft.

Statnett har over flere år hatt en løpende dialog med Skatteetaten og Arbeidstilsynet i regionene hvor vi har hatt våre største prosjekter. Gjennom en avtale om informasjonsutveksling med Skatteetaten har vi et verktøy for å utelukke useriøse leverandører i en tidlig fase i våre prosjekter. Dette er omtalt i egen sak under.

Oppfølging av leverandører i utlandet

Statnett gjennomfører systematiske revisjoner av leverandører før vi inngår kontrakter. Prosessene har så langt fokusert på teknisk standard, men i flere av de seneste innkjøpsprosessene har vi vektlagt og tatt hensyn til menneskerettsbrudd, fare for alvorlig miljøskade samt svindel. Dette har fått avgjørende betydning for hvilke leverandører som ble valgt.

Uetiske innkjøp kan lede til store utfordringer som følge av mangler ved produktene som leveres samt at uetiske kontrakter som inngås vil være egnet til å undergrave vårt omdømme. Dette gjelder spesielt hvis det inngås kontrakter med selskaper hvor det er dokumentert uetisk opptreden.

Vi styrker rutinen for anskaffelser for å sikre oss mot uetiske anskaffelser. Et viktig prinsipp i dette arbeidet er å gjøre aktivt bruk av andre institusjoners erfaringer i våre anskaffelsesprosesser. Gjennom en oppdatering av konkurransegrunnlaget for våre anbudsprosesser og våre etiske retningslinjer jobber vi med å formalisere et krav om at leverandører ikke kan være ekskludert av Etikkrådet for Pensjonsfond utland eller være registrert på Verdensbankens og utviklingsbankenes felles eksklusjonsliste knyttet til avvik som rammes av Statnetts etiske retningslinjer.

Fagorganisering

Statnett anerkjenner og verdsetter verdien av den norske arbeidslivsmodellen. Denne omfatter treparts-samarbeidet mellom myndigheter, fagbevegelse og arbeidsgiverorganisasjonene, og det lokale toparts-samarbeidet. En god relasjon mellom ledelsen og tillitsvalgte på den enkelte bedrift er avgjørende for virksomhetenes utvikling og evne til omstilling og effektivisering.

Vi mener det er positivt å ha en høy fagforeningsdekning og legger til rette for at de ulike fagforeninger skal få mulighet til å drive sin virksomhet på en god og konstruktiv måte.

I det daglige prioriterer Statnett en åpen dialog med fagorganisasjonene for å sikre utveksling av informasjon og synspunkter på saker av betydning for de ansatte. Dette er også et viktig bidrag til å sikre at beslutninger fattes på et best mulig grunnlag, og at de forankres godt hos de tillitsvalgte. De tillitsvalgte skal sikres en reell mulighet for påvirkning.

Samarbeid mot arbeidslivskriminalitet

Statnetts direktør for arbeidslivsrelasjoner Thor Johansen og divisjonsdirektør Eve Vangsnes Bergli i skatteetaten under avtaleinngåelsen.
Foto: Statnett.

I november 2019 inngikk Skatteetaten og Statnett en landsomfattende samarbeidsavtale som gir Statnett nok et verktøy i arbeidet mot arbeidslivskriminalitet og useriøse aktører.

Ifølge divisjonsdirektør Eve Vangsnes Bergli i Skatteetaten, kjøper det offentlige Norge varer og tjenester for ca. 500 milliarder kroner i året. Avtaler som denne begrenser handlingsrommet for useriøse aktører som ikke følger lover og regler.

Avtalen innebærer at tilbydere som vil inngå kontrakt med oss, må signere en fullmakt som gir tilgang til taushetsbelagte opplysninger hos Skatteetaten. Statnett får da sanntidsinformasjon som forteller om virksomhetene betaler skatter og avgifter som de skal, og om de er registrert i nødvendige registre. Denne informasjonen gir Statnett et bedre beslutningsgrunnlag ved valg og oppfølging av leverandører.

Statnetts direktør for arbeidslivsrelasjoner Thor Johansen, mener avtalen er en viktig milepæl.

- Bekjempelse av arbeidslivskriminalitet er viktig, og dette er et viktig verktøy i Statnetts arbeid. Dette styrker arbeidet med å sikre anstendige arbeidsforhold for de som jobber på våre anlegg, sier han.

Dette gjøres blant annet gjennom faste informasjons- og kontaktmøter, samt mer formaliserte drøftingsmøter i saker som kan ha stor betydning de ansattes arbeidssituasjon.

To ganger i året gjennomføres det mer omfattende fellesmøter med de tillitsvalgte. De hovedtillitsvalgte inviteres til årlige ledersamlinger og det årlige HMS-forum.

Representanter fra ledelsen inviteres i tillegg til kurs og samlinger som fagforeningene holder for sine medlemmer for informasjon og innledninger om aktuelle temaer.

De ansatte velger tre medlemmer til Statnetts styre. Til dette valget stiller flere av fagforeningene lister.

De ansatte er også representert i pensjonskassens styre, styringsgruppen for pensjon og Arbeidsmiljøutvalget (AMU). Fagforeningene har avtalt representasjon i AMU og inviteres til å foreslå kandidater til pensjonskassen og styringsgruppen.

Attraktiv arbeidsgiver

Statnett er en kompetansebedrift. Derfor er det viktig å videreutvikle kjernekompetanse, samtidig som det er behov for ny kompetanse i takt med økende digitalisering og annen samfunnsutvikling. Vi legger vekt på å være en attraktiv arbeidsgiver for nåværende og fremtidige arbeidstakere i alle livsfaser. Vi ansetter kvalifiserte jobbsøkere uavhengig av kjønn, alder, seksuell legning, kulturell eller religiøs bakgrunn.

Rekruttering og medarbeiderutvikling

Statnett er i en endringsfase som stiller krav til effektivisering, nye arbeidsmåter og kompetanseutvikling. I 2019 har det vært gjennomført en større omorganisering som gjør selskapet bedre i stand til å tilpasse seg til å levere på samfunnsoppdraget på kort og lang sikt, herunder å bidra til den samfunnsmessige omstillingen til et helelektrisk samfunn. I 2019 har Statnett økt antall fast ansatte til 1445 ved utgangen av 2019, mot 1416 fast ansatte ved utgangen av året før. En stor andel av disse er ansatt for å erstatte innleide med faste årsverk.

Vi skal legge til rette for intern mobilitet og kompetanseutvikling slik at vi er rustet til å møte fremtidens utfordringer. Arbeidet med employer branding, herunder konkrete rekrutteringsaktiviteter, skal sikre tilfanget av kompetente medarbeidere. Dette inkluderer både et trainee-program og et lærlingsprogram for energimontørfaget. Ny organisering har også sikret større fokus på utvikling av og satsning på egne medarbeidere igjennom kompetansehevede tiltak.

I et konkurransepreget arbeidsmarked ansatte Statnett 109 medarbeidere i 2019, mot 103 året før. Turnover for året har steget fra 3,0 prosent i fjor til 4,7 prosent i 2019. Kandidater med IT-kompetanse er den gruppen vi bruker mest ressurser for å ansette og beholde. Samtidig har vi et aktivt internt jobbmarked der 92 medarbeidere byttet jobb internt i året som gikk.

Likestilling og mangfold

Statnett legger ILOs kjernekonvensjoner til grunn for selskapets virksomhet. Selskapet skal sørge for ryddige lønns- og arbeidsvilkår der helse og sikkerhet ivaretas, likestilling og mangfold fremmes, i tråd med alle lovpålagte krav. Dette gjelder også overfor leverandører og deres underleverandører.

Vi skal ivareta mangfoldet blant de ansatte med hensyn til kjønn, alder og bakgrunn. Kvinner og menn med tilnærmet lik utdanning og erfaring skal være lønnsmessig likestilt. Vi er også tydelige utad på vårt ønske om mangfold, spesielt i rekrutteringsprosesser. Cirka 5 prosent av Statnetts ansatte har ikke-norsk bakgrunn. I 2019 ansatte Statnett 4 prosent som ikke har norsk bakgrunn. 27 prosent av alle nyansatte var kvinner. Sammenliknet med andre aktører i kraftbransjen, har vi en relativt høy kvinneandel (26,2 prosent mot bransjens cirka 20 prosent). Ved utgangen av 2019 var tre av ni representanter i Statnetts styre og to av syv medlemmer i konsernledelsen kvinner. Av alle ledere i konsernet utgjorde 25,9 prosent kvinner.

Livsfasepolitikken i Statnett skal legge til rette for medarbeidere i alle aldre. Spesielt seniorpolitiske grep, som ekstra ferieuker og utdanningstilbud bidrar til å holde gjennomsnittlig pensjonsalder høy (66,6 år i 2019 mot 67,4 år i 2018). Fleksibel arbeidstid er et gode som mange aldersgrupper i Statnett har nytte av i en travel hverdag. Sosiale komiteer og et aktivt bedriftsidrettslag bidrar også til et godt arbeidsmiljø.

- At Statnett bidrar til en grønn fremtid, gir mening i arbeidshverdagen

Elisabeth Østreng ble ansatt som trainee i 2014. 29-åringen har både tatt og fått mye ansvar siden hun startet som nyutdannet sivilingeniør i miljøfysikk og fornybar energi. Etter 18 måneder i traineeprogrammet, som ved siden av lærlingeordningen, er et av Statnetts viktigste rekrutteringstiltak, jobbet hun to år på Landssentralen, før hun fikk tilbud om stilling som rådgiver for konsernsjef, Auke Lont.

I dag jobber hun som transformasjonsleder for divisjonen System og Marked. Dette er en nyopprettet stilling som er sentral i Statnetts arbeid mot en mer effektiv og digital arbeidshverdag. Elisabeth er en av mange medarbeidere som har byttet jobb internt det siste året. Hun har også fått over 100 nye kolleger det siste året.

- Jeg synes Statnett er god til å få inn kompetente medarbeidere, uavhengig av bakgrunn. Vi har hatt mange interne forfremmelser det siste året også. Det viser at det interne arbeidsmarkedet vårt står sterkt, sier hun.

Til tross for store omorganiseringer det siste året opplever hun at arbeidsmiljøet og kulturen står sterkt, og hun gleder seg til å bidra i sin nye rolle som transformasjonsleder.

- Folk er opptatt av å dra i samme retning. Jeg har tro på at ny organisering vil bidra med nye måter å jobbe på, men også nye måter å lære på. I min jobb som transformasjonsleder skal jeg hjelpe Statnett på denne endringsreisen – det kommer til å bli både utfordrende og spennende, sier Elisabeth.

Elisabeth har mye godt å si om Statnett som arbeidsgiver og hun vet hva hun prater om. Elisabeth har bidratt i Statnetts organisasjonsliv siden hun begynte, både i bedriftsidrettslaget, arrangementskomiteer for yngre ansatte, samt Statnett-revyen. Statnetts rolle som tilrettelegger for det grønne skiftet er viktig for Elisabeth, som oppfatter at mange medarbeidere deler hennes syn.

- Først og fremst valgte jeg både utdanning og arbeidsgiver av miljøhensyn. At Statnett bidrar til en grønn fremtid gir mening i arbeidshverdagen, sier Elisabeth.

Arbeidsmiljø

Den årlige organisasjonsundersøkelsen viser at Statnett er et godt sted å jobbe. Som i 2018 scorer vi høyt på medarbeidernes engasjement (4,2 av 5,0). Lederutviklingsprogrammene som ble tilbudt alle ledere i perioden i 2017 og 2018 er nå utvidet med et mer praktisk rettet lederprogram. Til tross for nedgang på området ledelse sammenlignet med året før, scorer våre ledere over bransjen. Generelt viser resultatene en nedgang fra fjoråret, noe som trolig skyldes de endringsprosessene virksomheten har stått overfor i 2019. Resultatene fra undersøkelsen følges opp på alle i nivåer internt med fokus på forbedring, slik at organisasjonen utvikles videre og oppnår god effekt av omorganiseringen vi har vært igjennom.

Sykefraværet i Statnett er gjennomgående lavt og var ved for 2019 på 2,9 prosent, en nedgang på 0,3 prosentpoeng sammenlignet med året før. Vi har etablert en rekke tiltak for å følge opp og begrense sykefravær, både på den forebyggende siden og ved tilrettelegg for å kunne komme raskt tilbake i jobb. To av tiltakene er bedriftshelsetjeneste og verneombud.

Vi er etter lov og forskrift pålagt å ha bedriftshelsetjeneste. Vi har også et stort antall ansatte som utfører risikofylte arbeidsoperasjoner, noe som innebærer plikt til å møte til periodevis helsekontroll hos lege. I tillegg kalles også øvrige ansatte inn til periodevis kontroll minst hvert annet år.

Bedriftshelsetjenesten deltar på vernerunder og er representert i arbeidsmiljøutvalget (AMU). De arbeider i hovedsak forebyggende med sykefravær og arbeidsmiljøbelastninger, sykefraværsoppfølging og tilbud om influensavaksinerings, samt vaksinasjon mot flåttbitt i områder der det er aktuelt. Det er også utarbeidet egne retningslinjer for tiltak og oppfølging ved uhell knyttet til strømgjennomgang.

Det var i 2019 etablert til sammen 36 verneområder lokalisert over hele landet i driftsområdene og ved administrasjonsbyggene. I hvert verneområde velges et verneombud og et varaverneombud. Det er opprettet lokale HMS-grupper i alle verneområder hvor lokalt verneombud og representant fra arbeidsgiver har jevnlig møter og årlig rapporterer til AMU. I 2019 er det utarbeidet en egen verneombudsmanual som en veiledning til verneombud og ledere i det daglige arbeid.

Våre miljø- og klimabidrag

I et kraftsystem i endring skal Statnett ta et helhetlig miljøansvar. Behovet for ny overføringskapasitet må løses, men med begrenset bruk av naturområder og lave klimagassutslipp fra egen virksomhet. Vår ambisjon er å være ledende på miljø- og klimaarbeid i vår sektor. Det betyr at vi skal minimere påvirkningen våre anlegg har på naturmangfold og landskapsverdier, og redusere egne klimagassutslipp.

Konsernets prinsipper for miljø- og klimaarbeidet inngår i policyene for HMS og samfunnsansvar. Vår miljøpolitikk baserer seg på «føre var» prinsippet ved at vi har fokus på helhetlig miljøansvar i planlegging, utbygging og drift av selskapets anlegg.

Gjennom vårt miljø- og klimaarbeid bidrar vi til flere av FNs bærekraftsmål:

- 12: Ansvarlig forbruk og produksjon
- 13: Stoppe klimaendringene
- 15: Liv på land

Helhetlig miljøansvar

Klimaendringer og tap av biologisk mangfold er to store globale utfordringer som danner grunnlag for vårt miljø- og klimaarbeid. I vår miljø- og klimastrategi har vi identifisert fire hovedmål med tiltak:

- Etablere operative mål og indikatorer
- Sikre dokumentasjon av miljø- og klimakonsekvenser og vektlegge dette i beslutninger
- Sikre mer miljøvennlig innkjøp av produkter og tjenester
- Synliggjøre muligheter til å ta gode miljø- og klimavalg for egne ansatte

Miljøavdelingen bistår resten av organisasjonen i gjennomføring av tiltakene. I 2019 har det vært et særlig fokus på miljøforbedringer i driften av våre anlegg og anskaffelsesprosessen.

I utbyggingsprosjekter er miljøarbeidet regulert gjennom nasjonalt og lokalt lovverk. Dette omhandler blant annet konsekvensutredninger og involvering av berørte parter. Vi forsøker alltid å dekke behovet for ny overføringskapasitet med begrenset bruk av nye naturområder. Blant annet skal det vurderes om det er mulig å utnytte eksisterende kraftanlegg bedre. I tillegg til å begrense behovet for inngrep i nye naturområder fører spenningsoppgradering til lavere energitap per transportert MWh. I vårt planarbeid vurderer vi også om det er mulig å restrukturere og sanere eldre ledningsnett når kraftsystemet skal utvikles.

Som del av konsesjonsvilkår for større utbyggingsprosjekter setter myndighetene krav om at det utarbeides en miljø-, transport- og anleggsplan (MTA-plan) som beskriver miljøhensyn og avbøtende tiltak i anleggs- og driftsfasen. Denne planen legges til grunn for anleggsarbeidet som skal gjennomføres og den videreføres til driften av anleggene.

Naturmangfold

Statnetts målsetning er å opprettholde arbeid, i tråd med beste praksis, med å bevare naturmangfold. Vi tar hensyn til naturtyper og artsforekomster ved planlegging, valg av løsninger, og under bygging og drift av anlegg.

I utbyggingsprosjektene er målet å begrense nytt arealbeslag og bevare verdifull natur. Vi tar hensyn til naturmangfold og naturområder gjennom for eksempel å unngå vernede områder og ved å sette restriksjoner på anleggsvirksomheten. Restriksjoner brukes blant annet i særlig sårbare perioder som i hekketider for truede og sårbare fuglearter, samt i reinens kalvingsperioder. Det kan også stilles krav til begrenset hogst og begrenset bakketransport. De samme restriksjonene vil også kunne gjelde for driftsfasen.

I 2019 har det vært gjennomført kartlegging av fremmede arter ved transformatorstasjonene våre i Sør-Norge. Ved rundt 20 prosent av stasjonene ble det funnet fremmede arter som kan spre seg til omkringliggende områder. Det er identifisert tiltak for å begrense risikoen for spredning.

Istandsetting av anleggsområder, midlertidige veier, riggområder og eventuelle terrengskader, skal håndteres i tråd med prinsippene gitt i Statnetts håndbok for terrenghåndtering. Dette følges opp i alle utbyggingsprosjektene.

Naturkartlegging gjennomført ved 298 av våre anlegg

I samarbeid med NINA og NTNU, forsker Statnett på løsninger for å ta bedre vare på naturmangfoldet og redusere klimautslippene, der vi bygger.

Et av målene med forskningsprosjektet GRAN (Grønnere naturinngrep og reduksjon av klimagassutslipp i anleggsarbeid) er å utvikle et rammeverk for hvilke revegeteringstiltak som fungerer på ulike geografiske områder i Norge. En vellykket vegetasjonsutvikling innebærer at vegetasjonen etter inngrep utvikler seg til å få mest mulig likt arts mangfold og like økologiske prosesser som i omgivelsene rundt.

Kunnskap fra gjennomførte utbyggingsprosjekter skal brukes for å utvikle dette rammeverket. Derfor gjennomførte vi i 2019 en av de største systematiske revegeteringskartleggingene i Norge knyttet til anleggsarbeid. Forskere fra NINA, biologistudenter ved NTNU, og egne ansatte og sommerstudenter, reist fra Lindesnes i sør til Alta i nord, for å kartlegge effekten av tiltak langs Statnetts byggeprosjekt. Hele 298 områder ble kartlagt. Resultatene vil være tilgjengelige i løpet av 2021.

Prosjektet omfatter også studier på klimagassutslipp ved graving i myr og andre naturtyper, miljøkrav i kontrakter og opplæringsmetodikk for både ingeniører og anleggsarbeidere. Forskningsarbeidet gjennomføres av NINA og NTNU, mens prosjektet finansieres av Forskningsrådet og Statnett.

Landskap

Statnetts målsetning er å opprettholde arbeid i tråd med beste praksis, med å bevare landskapsverdier. I planlegging av utbyggingsprosjektene er vi opptatt av å finne løsninger som gir god estetisk tilpasning til omgivelsene. Vi benytter laserskanning og tredimensjonal modellering av terrenget for å kunne velge alternativer som tar hensyn til landskapets form og karakter.

For at kraftledninger i skog skal fremstå mindre fremtredende i landskapet har Statnett utarbeidet en standard for skogrydding i kraftgatene.

Enkelte strekninger kan i tillegg kreve tiltak for å minimere anleggenes synlighet. Det kan for eksempel være kamuflering av liner, master og isolatorer, sanering av gamle anlegg og utvikling av nye mastetyper.

Miljøhendelser

Statnetts mål er å ha null større utslipp eller miljøskader. Dette er hendelser som medfører alvorlig eller irreversibel miljøpåvirkning. I 2019 er det rapportert en slik miljøhendelse. Det var et større, utilsiktet terrenginngrep som det vil ta flere år å restaurere.

I 2019 er det etablert ny metode for registrering og rapportering av miljøhendelser. Fra og med 2019 registreres entreprenørers miljøhendelser i entreprenørens avvikssystem, og kun Statnetts egne miljøhendelser registreres i vårt avvikssystem. Miljøhendelser rapporteres både til prosjekteier og til konsernledelsen.

Totalt ble det rapportert 19 egne miljøhendelser i 2019.

Det ble i tillegg oppdaget feil i en komponent i et av våre anlegg som førte til en lekkasje av SF₆-gass. Det er igangsatt en intern undersøkelse av denne SF₆-lekkasjen, samt en lekkasje i 2018. Målet er å forbedre interne rutiner for å hindre at slike tilfeller skjer igjen.

I 2018 ble Statnett anmeldt av Kystverket grunnet en større oljelekkasje fra kabellager i Horten. I 2019 aksepterte vi et forelegg på 600 000 kroner for denne hendelsen. Det ble igangsatt en intern granskning i etterkant av oljelekkasjen. Dette har ført til at oljefylte kabler er flyttet til et sentralt lager med bedre barrierer mot forurensning. Massene som ble forurenset av oljelekkasjen er håndtert.

Tiltak i egne bygninger

I samarbeid med Compass Group er det iverksatt flere miljøtiltak i Statnetts hovedkontor i Oslo.

I kantinen, som daglig sørger for mat til om lag 1000 personer, er det i 2019 iverksatt tiltak for å redusere matsvinn, redusere bruken av plast- og engangsemballasje og tilby mer plantebaserte måltider.

Det er implementert et system for å registrere hvor mye mat som kastes av ulike typer. For å redusere matsvinnet tilbys maten som ikke har blitt spist ved lunsjbuffeten til ansatte ved dagens slutt to dager i uken. Mat som har blitt til overs, men fortsatt er god og sikker, tilbys i andre retter senere. Resultatene fra registreringssystemet viser at hver kantinegjest kastet under 20 gram matrester daglig og svinnet er redusert i løpet av året.

På sikt ønsker vi å sette i gang de samme miljøtiltakene i alle våre kontorbygg.

Klimagassutslipp fra egen virksomhet

Statnett har som mål å redusere klimagassutslipp fra egen virksomhet, innkjøp og tjenester med 25 prosent innen 2025, sammenlignet med 2020-nivå. Vi har på denne bakgrunn vurdert våre utslippskilder utfra størrelse,

klimarisiko og realistiske tiltak. Basert på disse vurderingene har vi identifisert klimatiltak knyttet til inngrep i naturlige karbonlagre, anleggsarbeid og innkjøp av materialer og produkter som viktigst på kort sikt.

Målet er å inkludere de tre nevnte utslippskildene i klimagassregnskapet fra og med 2020.

I tillegg er det identifisert tiltak i andre deler av virksomheten, blant annet omstilling av egen bilpark i tråd med nasjonale mål, systematisk bruk av livsløpsvurderinger og bruk av karbonpris på utslipp i vårt beslutningsunderlag.

Gjennomførte tiltak

De estimerte klimagassutslippene knyttet til innkjøp av materialer indikerer at dette er en av våre største utslippskilder. I 2019 har det derfor vært jobbet aktivt med å innføre klimakrav i våre kontrakter, se omtale under Bærekraftige innkjøp.

Anleggsarbeid knyttet til byggeaktiviteten vår er en annen stor kilde til klimagassutslipp. Vi stiller derfor nå krav om fossilfrie anleggsplasser i alle prosjekter hvor det finnes et modent leverandørmarked. I 2019 ble dette gjort for Fagrafjell stasjon. I tillegg ble det brukt fossilfritt drivstoff både på prosjekt Smestad – Sogn i Oslo og på Ålfoten i Bremanger.

Det var en reduksjon på omlag fire prosent av de totale klimagassutslippene fra Statnett sin virksomhet i 2019 sammenlignet med 2018 til tross et høyere nettap. Lavere aktivitet for Statnett Transport sine skip, redusert lekkasje fra SF₆-anlegg samt færre flyreiser som følge av økt kostnadsfokus utgjør de største reduksjonene. I tillegg ble reservegasskraftverket på Tjeldbergodden solgt i 2019. Det resterende reservegasskraftverket ligger ute til salgs og er vedlikeholdskjørt i 2019.

Våre bidrag til bærekraftig økonomisk vekst

For å kunne utvikle framtidens kraftsystem er Statnett avhengig av å ta i bruk smarte løsninger og systemer som møter nye krav og forbruksmønstre. Vi er også avhengig av aksept fra samfunnet og å tilpasse oss endringer. Dette krever at vi arbeider etter en høy etisk standard som sikrer oss nøytralitet, troverdighet og integritet. Involvering av berørte parter og å bidra til verdiskaping til samfunnet er en del av dette.

Ved å jobbe med bærekraftig økonomisk vekst bidrar vi til FNs bærekraftsmål nummer 16: Fred og rettferdighet på grunn av arbeidet med antikorrupsjon og inkluderende prosesser. Vi bidrar også til mål nummer 9: Innovasjon og infrastruktur.

Forretningsetikk og antikorrupsjon

Statnett skal oppnå gode resultater uten at det bryter med vår etiske standard og vi stiller høye krav til forretningsetikk både internt og eksternt. Statnett har nulltoleranse for korrupsjon. Adferd som mobbing, trakassering og diskriminering på arbeidsplassen er forbudt.

Varslingssaker

Varsling av kritikkverdige forhold kan skje på flere måter, herunder til etikkombudet. Etikkombudet mottok totalt 52 antall henvendelser i 2019. Det store flertallet av disse henvendelsene har vært av en slik karakter at det er funnet en løsning relativt raskt etterpå.

Et fåtall saker har allikevel krevd mer arbeid, tid og oppfølging. Dette gjelder for eksempel enkelte saker der det på bakgrunn av bl.a. varsler er avdekket arbeidslivskriminalitet hos våre leverandører. Disse sakene følges opp av vår avdeling for arbeidslivsrelasjoner, i tett samarbeid med etikkombudet, som ivaretar dialogen med eventuelle varslere.

Opplæring

Informasjon og opplæring om etikkombudsordningen og våre etiske retningslinjer er integrert i kursing av nyansatte. Det er også gjennomført prosjektspesifikke kurs med fokus på bekjempelse av arbeidslivskriminalitet. Der har etikkombudet holdt innlegg om forventninger til ansatte, leverandører, samt erfaringer og problemstillinger fra etikkombudets arbeid med denne type saker.

I tillegg er det i 2019 gjennomført et e-læringsprogram for alle ansatte med fokus på antikorrupsjon, konkurranserett

og dilemmatruening for å øke de ansattes bevissthet innenfor disse temaene.

Klimarisiko og -tilpasning

Statnett overfører energi, med innsatsfaktorer som blir påvirket fysisk av været og over tid av klimaendringer. Klima- og energipolitikken definerer også viktige rammer for virksomheten. Siden vi ikke fullt ut kjenner de ulike konsekvensene av klimaendringer, klimapolitikk og klimarelatert teknologisk utvikling, står virksomheten overfor klimarisiko.

Klima, vær og fysisk klimarisiko

Klimaendringene gjør at vi må ruste oss til et annet vær enn det vi er vant til å planlegge for - spesielt sterkere ekstremvær enn før og endringer i nedbørsmønstre. Noen steder vil det bli mindre nedbør, mens det vil regne og snø mer i andre områder. I årene som kommer er det forventet at det vil bli mer ekstremnedbør i store deler av Norge og Nord-Europa. Været påvirker strømforbruk og fornybar kraftproduksjon, og dermed også overføringsbehovet. Været påvirker også hvor store belastninger nettet utsettes for.

Feil på linjer, transformatorer og styringssystemer påvirker driftssikkerheten i kraftsystemet og kan gi avbrudd i forsyningen. For ledninger spiller variasjoner i både vær og vegetasjon en stor rolle. De årene som skiller seg ut med flest driftsforstyrrelser, er år som er preget av ekstremvær og mye torden. På våre kraftledninger har det vært færre driftsforstyrrelser de siste tre årene enn i perioden 2013-2015, men i 2018 ga uvær som "Knud" og "Helene" utslag på statistikken. Vi har bygget flere nye ledninger og transformatorstasjoner og gjennomført tiltak på kraftledninger for å hindre driftsforstyrrelser forårsaket av ekstremvær. Dette styrker forsyningssikkerheten.

Ekstremvær stiller også høye krav til beredskapen. Ved varslet ekstremvær avsluttes vedlikeholdsarbeid for å få så mange kraftlinjer som mulig i drift slik at strømforsyningen er mest mulig robust. Forberedelsene til neste ekstremvær starter med en evaluering etter hvert ekstremvær. Vi tilpasser oss kontinuerlig til klimaendringer i driftssituasjoner og gjennom langsiktig planlegging.

Sikker strømforsyning er avgjørende for et lavutslippssamfunn. Tiltak for økt robusthet er derfor en viktig strategi for å håndtere klimarisiko. Vi jobber kontinuerlig for å sikre at anleggene våre tilfredsstiller de risikoene vi ser rundt oss, og våre anlegg designes blant annet for scenarioer med ekstreme værsituasjoner.

Elektrifisering øker i noen tilfeller behovet for kapasitet i nettet, særlig når det kommer store økninger i ett punkt. Elektrifiseringen betyr også at flere funksjoner i samfunnet

Foto: Øyvind Haug/Statnett.

drives med strøm slik at konsekvensene ved avbrudd kan bli større.

Politiske endringer og omstillingsrisiko

Hvis Europa skal ha mulighet til å oppfylle sin del av Parisavtalen, må omstillingen gå mye raskere. Her har politiske mål og virkemidler en sentral rolle.

Vi forventer at det i årene fremover vil komme flere krav, både gjennom lovverk og standarder, om mer klimavennlige løsninger. De siste årene har regjeringen presentert ambisjoner om å gjøre bygge- og anleggssektoren fossilfri innen 2025, og lagt frem handlingsplaner som blant annet omfatter grønn skipsfart og alternative drivstoff. I Statnett jobber vi for at fossilfrie anleggsplasser på sikt skal bli standarden for oss.

I Prop. 1 LS (2019-2020) for budsjettåret 2020 — Skatter, avgifter og toll 2020 vises det til at SF₆, svovelheksafluorid, kan være egnet for avgift. SF₆-gassen har svært gode elektriske isolasjons- og strømbrytningsegenskaper, men er også en svært sterk klimagass. Det stilles strenge krav til håndtering, og vi jobber kontinuerlig med å bytte til anlegg og komponenter med lavere utslipp. Det ble i slutten av 2018 innført rapporteringsplikt på beholdning og forbruk av SF₆ i Norge.

Åpenhet, dialog og aksept

Statnett er leverandør av kritisk infrastruktur og forvalter felleskapets midler. Det er derfor viktig med åpenhet rundt hvordan vi løser våre oppgaver.

Statnetts tre roller er systemansvarlig, netteier og kraftsystemplanlegger. De tre rollene krever ulike tilnærminger med hensyn til åpenhet og dialog. For alle

rollene er det regulert, til dels detaljert, hvordan Statnett skal gjennomføre prosesser for å sikre åpenhet og involvering av relevante interessentgrupper.

I rollen som systemansvarlig nettselskap (TSO) legger Statnett viktige premisser for drift og utvikling av kraftsystemet og fatter beslutninger som påvirker andre aktører i kraftsystemet og lokalsamfunn. Åpenhet og dialog er en forutsetning for å få til gode prosesser og legitime beslutninger og derigjennom sikre tillit og aksept fra samfunnet.

I rollen som systemansvarlig utøver Statnett myndighet. Her er vi underlagt regler om informasjon til kraftmarkedet og krav til informasjon gjennom sikkerhets- og beredskapslovgivningen. Det gjelder strenge regler for likebehandling av aktører.

Også ved utvikling av kraftmarkedet er det viktig med tett dialog med bransjen for å sikre at de endringer som kommer er treffsikre og samtidig tilfredsstillende krav i lovgivning fra EU og norsk lov. Statnett deltar aktivt i nordisk og europeisk samarbeid, både bilateralt og eksempelvis gjennom det europeiske systemoperatørsamarbeidet ENTSO-E.

Det er for tiden stor pågang for nye tilknytninger til sentralnettet. Dette er prosesser som krever tett dialog med dem som ønsker tilknytning til kraftsystemet. Mange av henvendelsene krever at det gjøres tiltak i nettet. Da er dialogen med lokale nettselskaper, lokale myndigheter, grunneiere og andre berørte viktig. Dette er blant annet regulert gjennom forskrift for hvordan kraftsystemutredninger og konsesjonsprosesser skal gjennomføres.

Dialog og involvering ved nye anlegg

Alle anlegg for overføring av elektrisk energi krever konsesjon etter energiloven. Konsesjonsprosessen sikrer

at alle relevante interesser blir hørt og får anledning til å uttale seg til planen. Dette skjer gjennom folkemøter og høringsprosesser på ulike stadier av konsesjonsprosessen.

Statnett ser det som viktig å komme tidlig inn med informasjon og dialog med interessentene, både for å sikre aksept for tiltakene som planlegges og for å få innspill til lokale tilpasninger. I mange tilfeller arrangerer vi derfor møter med lokale interessenter ut over det som er forskriftsfestet, for eksempel åpen kontordag. Der diskuteres bekymringer knyttet til blant annet anleggstrafikk, støy, elektromagnetisk stråling, landskapsvirkninger og naturinngrep. Dette er også temaer som blir videre detaljert der konsesjonen stiller krav om en miljø-, transport- og anleggsplan (MTA-plan). Denne planen utarbeides i dialog med de berørte og vil i noen tilfeller også bli sendt på høring. Planen beskriver hvordan miljøhensyn skal ivaretas i utbyggingsprosjektet og planlagte tiltak for å avbøte påvirkning på lokalsamfunnet. I tettbygde strøk iverksetter vi tiltak for å blant annet redusere støy og sikre myke trafikanter. I naturområder retter vi tiltakene mot å sikre blant annet naturmangfold, vernede områder og kulturminner.

Figuren nedenfor viser de ulike trinnene i en større konsesjonsprosess, og hvordan berørte interessenter involveres. Høringsprosessen gir nyttige innspill på tiltak som kan avbøte konsekvensene for lokalsamfunnet.

På hjemmesiden informerer vi om enkeltprosjekter, blant annet i form av meldinger, nyheter og ulike dokumenter som konsesjonssøknader og utredninger.

Dialog og samarbeid med bransjen

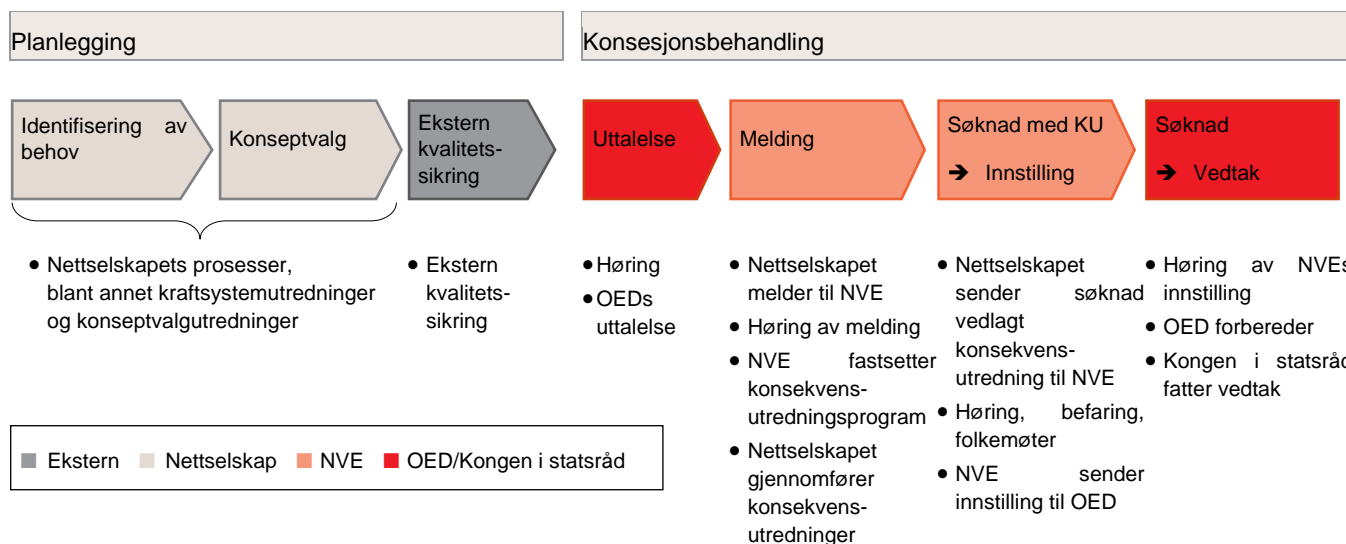
Statnett er pålagt å involvere berørte parter ved alle endringer i praktiseringen av selskapets rolle som TSO.

Både ved nye løsninger og tilpasninger av dagens løsninger skal det gjennomføres høringsprosesser.

Dialog med aktørene i bransjen er viktig for at Statnett skal få god og helhetlig kunnskap om konsekvensene av planlagte løsninger. Slik kunnskap er avgjørende for å utvikle effektive løsninger, og for å sikre aksept for vår utøvelse av systemansvaret.

Statnett benytter både en meldingstjeneste og selskapets hjemmeside for å gi god og relevant informasjon om operativ systemdrift og utvikling av nye løsninger. Statnett inviterer til arrangementer og dialogmøter med bransjen rundt aktuelle tema. I forbindelse med sentrale utviklingstiltak har Statnett etablert flere eksterne referansegrupper og samarbeidsfora med deltakere fra ulike deler av bransjen.

I tillegg har Statnett formalisert dialogen gjennom Markeds- og driftsforum, som representerer Statnetts kunder. Forumet diskuterer og deler kunnskap om strategiske og prinsipielle saker som omhandler marked og drift, og har møter med Statnetts styre. Referatene fra dette forumet publiseres på Statnetts nettside.

Smarte løsninger

Statnett utvikler og tar i bruk ny teknologi og nye systemer som er tilpasset endringene i kraftsystemet. Dette er viktig når blant annet økende andel uregulerbar fornybar energi og en mer digital hverdag utfordrer måten kraftnettet bygges, vedlikeholdes og driftes på.

Forskning og utvikling

Statnett har de siste årene økt sin innsats innen FoU. Styret besluttet i 2019 en ytterligere økning.

Norske myndigheter forventer at Statnett har aktiviteter innen FoU og NVE har lagt til rette for dette ved at nettselskaper kan få 0,3 prosent av sitt avkastningsgrunnlag i ekstra kompensasjon for kostnader til FoU.

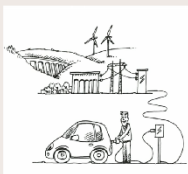
IceBox

Målet er å utvikle modeller og verktøy som både forutsier og forebygger oppbygging av is på kraftlinjene, i tillegg til effektive metoder for avising. Is på kraftledninger kan føre til store kostnader og sikkerhetsrisiko på grunn av reparasjon og vedlikehold.

iFleks

Målet er å kartlegge om variasjoner i strømprisen påvirker hvor mye strøm norske husholdninger og næringsbygg bruker gjennom døgnet. Dette skal gi bedre forbruksprognoser, gode beslutningsunderlag for nettinvesteringer og framtidig markedsdesign.

Impala

Målet er å utvikle bedre systemer for å forutse ubalanse i kraftsystemet. Impala tar i bruk kunstig intelligens og maskinlæring for å forutsi ubalanse i nettet basert på data om vær og vind og hvordan ubalansen har vært før.

Statnett avslutter i 2019 tre FoU-program:

- **Smarte nett:** Utvikle nye metoder som kan bidra til bedre utnyttelse av nettet, sikrere drift og lavere driftskostnader.
- **Innovativ teknologi:** Utvikle metoder for å bygge ledninger, kabler og stasjoner 20 prosent sikrere, raskere og billigere
- **Bærekraftig nettutvikling:** Planlegge fremtidens kraftsystem samfunnsmessig optimalt med hensyn til klima, miljø og nye muligheter

Et utvalg FoU-prosjekter innenfor disse programmene er vist i grafikken under.

GRAN

Forkortelse for grønnere anleggsarbeid. Målet er å utvikle et rammeverk for reduserte naturinngrep og lavere klimagassutslipp i utbyggingsprosjekter. I 2019 er det gjennomført vegetasjonsanalyser ved fullførte utbyggingsprosjekt over hele landet.

NEWEPS

Forkortelse for Nordic Early Warning Early Prevention System. Prosjektet er et samarbeid mellom de nordiske TSOene hvor vi sammen skal utvikle og demonstrere et system for tidlig varsling og økt kontroll på tilstanden i det nordiske kraftsystemet i sanntid.

SAMBA

Forkortelse for Smarter Asset Management with Big Data. Pilotprosjekt forsker på metoder og metodikker som er nødvendig for å legge om anleggsforvaltning fra rutinemessig vedlikehold og utskiftninger, til en anleggsforvaltning basert på faktisk tilstand på komponenter i kraftsystemet.

Redusert risiko og miljøavtrykk

I 2019 har vi avsluttet flere prosjekter som reduserer sikkerhetsrisiko og bidrar til bedre miljøavtrykk. Et eksempel er utvikling av en robot som monterer flymarkører på kraftlinjer. Denne reduserer risiko ved at vi kan gjennomføre jobben uten personell som arbeider i høyden. Et annet eksempel er automatisert droneinspeksjon på våre anlegg, som bidrar til en mer effektiv anleggsforvaltning.

Vi avsluttet også et prosjekt i 2019 som viser hvordan Statnett kan redusere egne klimagassutslipp. Det var et prosjekt som viser hva som kan gjennomføres utslippsfritt på våre anleggsplasser allerede i dag, og når anleggsarbeidet kan bli helt utslippsfritt.

Statnett er aktive for å finne både nordiske og europeiske løsninger innen kraftsystemet. Dette har i 2019 manifestert seg ved at Statnett har tatt over ledelsen av ENTSO-Es Research and Development Committee (RDIC). Denne rollen fylles av divisjonsdirektør for Teknologi og utvikling

For å lette implementering av ny teknologi og løsninger ble det i 2019 besluttet å opprette senter for FoU og teknologiutvikling. Dette senteret har et bredt ansvar for å fremme implementering av nye løsninger.

Nye FoU-prosjekter

Den nye programperioden for FoU går fra og med 2020 til og med 2023, og består av fire programmer:

- Sanntidsstyring og effektive markeder
- Digitale, sikre og kostnadseffektive anlegg
- Samhandling i energisystemet
- Kontinuerlig kunnskapsproduksjon

Digitalisering

Digitalisering blir en stadig viktigere faktor i løsningen av Statnetts samfunnsoppdrag. Vi må jobbe stadig smartere og mer effektivt – basert på bedre utnyttelse av data om kraftsystemet. Effektiviseringen omfatter både mer automatisering og bedre støtte til våre ansatte og samarbeidspartnere. En forutsetning for dette er et solid digitalt fundament som består at data med høy kvalitet og IT-løsninger som samler, lagrer og tilgjengeliggjør data. Dataene analyseres og presenteres gjennom IT løsninger til forskjellige formål for sluttbrukere i og utenfor Statnett.

Denne tredelingen – digitalt fundament, IT-løsninger og anvendelse – er sentral i Statnetts digitalisering.

Digitalt fundament

Gjennom 2019 har vi arbeidet videre med et veikart for det digitale fundamentet – primært gjennom FRIDA-programmet. Programmet er en av hovedpådriverne for digital transformasjon i Statnett. Målsettingen er blant annet økt innsikt i hvilke analyseverktøy og applikasjoner som vil gi riktig beslutningsstøtte og hvordan Statnett kan ta det i bruk. I tillegg til å bidra til et solid og kostnadseffektivt digitalt fundament utvikles det løsninger som effektiviserer både anleggsforvaltningen og nettplanleggingen.

Gjennom 2020 fokuserer vi videre på å få etablert kjernen i det planlagte digitale fundamentet. Basert på dette skal vi bygge løsninger for å realisere målsettingen om smartere anleggsforvaltning. Det digitale fundamentet skal også muliggjøre løsninger som effektiviserer behandlingen av nettilknytningssaker.

IT-løsninger

Statnetts nye driftssentralsystem ble etter mange års utvikling implementert i årsskiftet 2018/2019.

For å støtte de store endringene som skjer innen energiforsyningen utvikler Statnett og de andre systemansvarlige nettselskapene i Norden; Fingrid, Svenska kraftnät og Energinet, en ny nordisk balanseringsmodell (NBM). Dette innebærer gjennomgripende endringer i driften av kraftsystemet og i 2020 og årene framover vil vi fokusere på å implementere de nødvendige endringene i IT-systemene som styrer dette.

I 2020 skal en oppdatert versjon av virksomhetsstyringsplattformen IFS implementeres. Dette gir et betydelig løft for anleggsforvaltningen og økonomistyringen. Videre prioriterer vi oppstart av Statnetts program for implementering av BIM (byggningsinformasjonsmodellering).

Digital anvendelse

Utover ren automatisering vil digitalisering alltid innebære endringer i arbeidsprosesser, organisasjon og ikke minst menneskelig adferd. For å understøtte denne "digitale transformasjonen" har vi opprettet en egen enhet for mennesker, strategi og transformasjon.

GRI tabell 2019

GRI-element	Beskrivelse	Rapportering	FNs bærekraftsmål ⁽¹⁾	Utørelser
SELSKAPSINDIKATORER				
102-1	Navn på organisasjonen	Statnett SF		
102-2	Viktigste produkter og/eller tjenester	Årsrapport, Dette er Statnett		
102-3	Lokalisering av hovedkontor	Oslo, Nydalen		
102-4	Land hvor organisasjonen har aktivitet	Årsrapport, Dette er Statnett, Konsernledelsen og note 20		
102-5	Eierskap og juridisk selskapsform	Årsrapport, Dette er Statnett, Konsernledelsen og note 20		
102-6	Beskrivelse av de markedene organisasjonen opererer i	Årsrapport, Dette er Statnett, Konsernledelsen og note 20		
102-7	Organisasjonens størrelse og omfang	Årsrapport, Dette er Statnett, Konsernledelsen og note 20		
102-8	Informasjon om ansatte	Regnskap for samfunnsansvar, arbeidsmiljø		
102-9	Selskapets leverandørkjede	Samfunnsansvar, ansvarlig leverandøroppfølging og Regnskap for samfunnsansvar		
102-10	Vesentlige endringer i selskapet og leverandørkjeden	Ingen vesentlige endringer i 2019. Samfunnsansvar, ansvarlig leverandøroppfølging		
102-11	Anvendelse av "føre-var"-prinsippet	Samfunnsansvar, våre miljø- og klimabidrag		
102-12	Eksterne initiativer	Samfunnsansvar, ansvarlig virksomhet og åpenhet, dialog og aksept		
102-13	Medlemskap i organisasjoner og foreninger	Samfunnsansvar, ansvarlig virksomhet og åpenhet, dialog og aksept		
102-14	Uttalelse fra administrerende direktør	Årsrapport, Konsernsjefen har ordet		
102-16	Verdier, prinsipper, standarder og normer for adferd	Samfunnsansvar, ansvarlig virksomhet og Forretningsetikk og antikorrupsjon. Årsrapport, dette er Statnett	16	
102-18	Organisasjonens styringsstruktur	Årsrapport, Årsberetning, foretaksstyring og Samfunnsansvar, ansvarlig virksomhet		
102-22	Styrets sammensetning	Regnskap for samfunnsansvar og Årsrapport, styret i Statnett	5, 16	
102-40	Oversikt over interessenter	Samfunnsansvar, ansvarlig virksomhet		
102-41	Kollektive tariffavtaler	Regnskap for samfunnsansvar	8	
102-42	Utvelgelse av interessenter	Samfunnsansvar, ansvarlig virksomhet og Åpenhet, dialog og aksept		
102-43	Interaksjon med interessenter	Samfunnsansvar, ansvarlig virksomhet og Åpenhet, dialog og aksept		
102-44	Viktigste temaer fremmet av interessenter	Samfunnsansvar, ansvarlig virksomhet og Åpenhet, dialog og aksept		
102-45	Enheter omfattet av selskapets årsregnskap	Årsrapport, Konsernledelsen og note 20		
102-46	Bestemmelse av rapportens innhold og avgrensninger	Samfunnsansvar, ansvarlig virksomhet		
102-47	Oversikt over vesentlige tema	Samfunnsansvar, ansvarlig virksomhet		
102-48	Endringer av historiske data fra tidligere rapporter	Regnskap for samfunnsansvar		
102-49	Vesentlige endringer fra forrige rapport	Nei		

GRI-element	Beskrivelse	Rapportering	FNs bærekraftsmål ¹⁾	Utelatelser
102-50	Rapporteringsperiode	2019		
102-51	Dato for utgivelse av forrige rapport	4. april 2019		
102-52	Rapporteringsfrekvens	Årlig		
102-53	Kontaktperson for spørsmål vedrørende rapporten	Knut Hundhammar, e-post knut.hundhammar@statnett.no		
102-54	Rapporteringsnivå	GRI Standards, nivå Core		
102-55	GRI tabell	GRI tabell 2019		
102-56	Ekstern attestasjon	Uavhengig attestasjonsuttalelse		
LEDELSESPRAKSIS				
103-1	Vesentlige tema i ledelsespraksis	Samfunnsansvar, ansvarlig virksomhet		
103-2	Ledelsespraksis	Samfunnsansvar, ansvarlig virksomhet		
103-3	Evaluering av ledelsespraksis	Samfunnsansvar, ansvarlig virksomhet		
ØKONOMISKE INDIKATORER				
201-1	Direkte økonomiske verdier skapt og distribuert	Årsrapport, Dette er Statnett	8,9	
201-2	Økonomiske konsekvenser og andre risikoer og muligheter som følge av klimaendringer	Samfunnsansvar, våre bidrag til bærekraftig økonomisk vekst	13	Statnett vil jobbe videre i 2020 og fremover med å etablere systemer og metoder for å beregne økonomiske konsekvenser av klimaendringene.
205-2	Andel ansatte som har hatt opplæring i antikorrupsjon	Samfunnsansvar, våre bidrag til bærekraftig økonomisk vekst	16	
205-3	Bekreftede tilfeller av korrupsjon og korrigerende tiltak	Regnskap for samfunnsansvar	16	
MILJØINDIKATORER				
302-1	Energibruk	Regnskap for samfunnsansvar	7, 8, 12, 13	
304-1	Virksomhet i eller i nærheten av vernede områder eller områder med høyt biologisk mangfold	Regnskap for samfunnsansvar	6, 14, 15	
305-1	Direkte klimagassutslipp (scope 1)	Regnskap for samfunnsansvar	12, 13, 14, 15	
305-2	Indirekte klimagassutslipp (scope 2)	Regnskap for samfunnsansvar	12, 13, 14, 15	
305-3	Andre indirekte klimagassutslipp (scope 3)	Regnskap for samfunnsansvar	3, 12, 13, 14, 15	
305-4	Utslippsintensitet	Regnskap for samfunnsansvar	13, 14, 15	
306-2	Avfall etter type og håndteringsmetode	Regnskap for samfunnsansvar	3, 6, 12	
308-1	Andel nye leverandører vurdert med hensyn til miljøkriterier	Samfunnsansvar, våre sosiale bidrag		Andel ikke beregnet

GRI-element	Beskrivelse	Rapportering	FNs bærekraftsmål ¹⁾	Utelatelser
SOSIALE INDIKATORER				
403-2	Skader, yrkessykdommer, sykefravær og arbeidsrelaterte dødsfall	Regnskap for samfunnsansvar og Samfunnsansvar, våre sosiale bidrag	3, 8	
405-1	Kvinneandel i virksomheten og alderssammensetning	Regnskap for samfunnsansvar	5, 8	
405-2	Likelønn	Regnskap for samfunnsansvar	5,8	
406-1	Tilfeller av diskriminering og korrigerende tiltak	Regnskap for samfunnsansvar og Samfunnsansvar, våre bidrag til bærekraftig økonomisk vekst	8	
409-1	Tiltak for å eliminere tvangsarbeid	Samfunnsansvar, våre sosiale bidrag	8	
413-1	Enheter som er i dialog med lokalsamfunn, har gjort konsekvensutredninger og gjennomført utviklingsprogrammer	Samfunnsansvar, våre bidrag til bærekraftig økonomisk vekst		Begrenset til kvalitativ informasjon
414-1	Andel av nye leverandører vurdert med hensyn til sosiale forhold	Samfunnsansvar, våre sosiale bidrag	5, 8, 16	
419-1	Bøter og ikke-finansielle sanksjoner som følge av brudd på lover og regler	Regnskap for samfunnsansvar	16	
BRANSJESPEISIFIKKE INDIKATORER				
EU3	Antall kunder	Statnett har totalt 77 kunder i transmisjonsnettet. De deles inn i tre kategorier; distribusjonsnettselskaper (46), kraftprodusenter (20) og industrikunder (11) (enkeltuttak over 15 MW).		
EU4	Lengde på over- og underjordiske overføringslinjer	Årsrapport, Dette er Statnett	7, 9	
EU12	Nettap som prosent av total kraftoverføring	Regnskap for samfunnsansvar	7, 8, 12, 13, 14	
EU25	Antall skader og dødsfall blant tredjeparter knyttet til selskapets anlegg	Regnskap for samfunnsansvar		
EU28	Strømbryddsfrekvens	Årsrapport, Dette er Statnett	1, 7, 9	

¹⁾I henhold til arbeid publisert av Global Reporting og United Nations Global Compact "Business Reporting on the SDGs - An analysis of the goals and targets" (2017) og "Linking the SDGs and GRI" (2017).

Deloitte AS
Dronning Eufemias gate 14
Postboks 221 Sentrum
NO-0103 Oslo
Norway

Tel: +47 23 27 90 00
Fax: +47 23 27 90 01
www.deloitte.no

Til Styret i Statnett SF

UAVHENGIG ATTESTASJONSUTTALELSE TIL STATNETTS RAPPORT OM SAMFUNNSANSVAR FOR 2019

Vi har på oppdrag fra Styret i Statnett gjort en uavhengig gjennomgang av informasjon presentert i Statnett – Samfunnsansvar Rapport 2019 ("Rapporten"), inntatt i Statnetts årsrapport for 2019. Vår oppgave er å gi styret moderat sikkerhet for de forhold vi har konkludert på nedenfor.

Styrets ansvar

Styret er ansvarlig for utarbeidelse og presentasjon av Rapporten i samsvar med GRI Standards, nivå Core, og kriterier for rapporteringen som beskrevet i Rapporten. Styret er også ansvarlig for slik internkontroll som de finner nødvendig for å kunne utarbeide informasjon som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å uttrykke våre konklusjoner med moderat grad av sikkerhet knyttet til informasjonen i Rapporten. Vi har utført vårt arbeid i samsvar med ISAE 3000 (revidert) Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon, utgitt av International Auditing and Assurance Standards Board.

Deloitte AS anvender International Standard on Quality Control 1 og opprettholder følgelig et omfattende kvalitetskontrollsystem, herunder dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, profesjonelle standarder og gjeldende lovmessige og regulatoriske krav.

Vi har utført oppdraget i samsvar med krav til uavhengighet og andre etiske krav i Code of Ethics for Professional Accountants utgitt av International Ethics Standards Board for Accountants, som bygger på grunnleggende prinsipper om integritet, objektivitet, profesjonell kompetanse og tilbørlig aktsomhet, konfidensialitet og profesjonell atferd.

Handlingene utført på et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, avviker i art og tidspunkt fra et attestasjonsoppdrag som skal gi betryggende sikkerhet, og er mindre i omfang; og følgelig er graden av sikkerhet som fremskaffes på et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet betydelig lavere enn sikkerheten som ville ha vært fremskaffet hvis det var blitt utført et attestasjonsoppdrag som skal gi betryggende sikkerhet.

Basert på vurdering av vesentlighet og risiko, har vårt arbeid omfattet analyser og stikkprøvemessig gjennomgang av underliggende dokumentasjon. Vi har gjennomført intervjuer og møter med ansvarlige for rapporteringen og for oppfølging av forhold relatert til samfunnsansvar på konsernnivå.

Vi har utført det arbeid vi mener har vært nødvendig for å avgi vår uttalelse med moderat grad av sikkerhet.

Etter vår mening er innhentet bevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Deloitte.

side 2

Konklusjon

Vi har gjennom vårt arbeid ikke fått kjennskap til forhold som gir oss grunn til ikke å anta at:

- Statnett har etablert ledelsesprosesser og ledelsessystemer for å ivareta vesentlige forhold knyttet til samfunnsansvar, som beskrevet i Rapporten.
- Statnett har etablert rutiner for å identifisere, samle inn, sammenstille og kvalitetssikre informasjon for 2019 til bruk i Rapporten, som beskrevet i Rapporten. Informasjon presentert for 2019 er i samsvar med data fremkommet som et resultat av disse rutinene og er tilfredsstillende presentert i Rapporten.
- Statnetts praksis for rapportering om samfunnsansvar samsvarer i all hovedsak med Global Reporting Initiative (GRI) Standards sine rapporteringsprinsipper og rapporteringen tilfredsstillende nivå Core i henhold til GRI Standards. Statnetts GRI tabell 2019, presentert i Rapporten, reflekterer på en tilfredsstillende måte hvor informasjon om de ulike elementer og indikatorer i GRI Standards finnes i Statnetts årsrapport for 2019.

Oslo, 2. april 2020
Deloitte AS

Gry Kjersti Berget
Gry Kjersti Berget
statsautorisert revisor

Frank Dahl
Frank Dahl
Deloitte Sustainability

Årsberetning

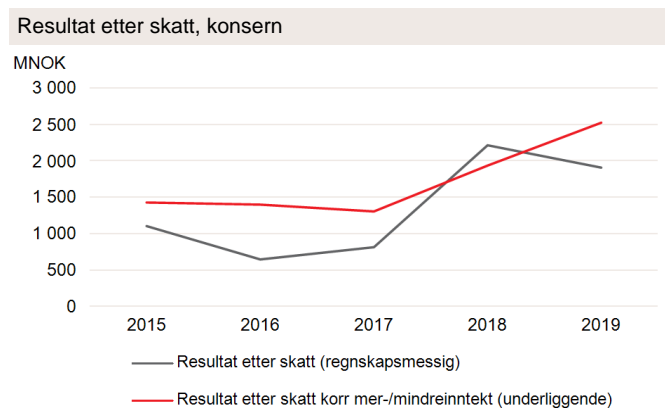
2019 ble et veiskille i elektrifiseringen av Norge og mye tyder på at 2020 tallet blir elektrifiseringens tiår. De tunge investeringstiltakene Statnett har gjennomført det siste tiåret, gir Norge et konkurransefortrinn i den energiomstillingen klimamålene krever. Samtidig ser Statnett at tempoet i elektrifisering og klimaomstilling skjer raskere enn det selskapet la til grunn bare for et par år siden. Statnett har tatt konsekvensene av dette og jobber aktivt med aktørene for å ivareta det økende tempoet. Parallelt er Statnett opptatt av å løse de oppgaver konsernet står overfor på en kostnadseffektiv måte og å opprettholde en sikker og rasjonell drift av nettet.

Tilknytningsvolumet som ble behandlet i 2019 var på 7 387 MW, dette tilsvarer mer enn det samlede forbruket i Norge en septemberdag. Utfordringen med å sikre en fortsatt balansert utvikling mellom forbruk og etterspørsel vil være sentral i årene fremover. Statnett har også erfart hvor viktig det er å ha gode samfunnsprosesser og tett samarbeide med nettselskaper, næringsaktører og politiske myndigheter både sentralt og regionalt.

De tiltakene Statnett har jobbet med gjennom hele 2019, svarer på de ulike behovene utviklingen medfører. Økt elektrifisering, mer fornybar produksjon og endret forbruksmønster gjør at strømmettet både må styrkes og utnyttes bedre. Vedlikehold og oppgradering av eksisterende nett bidrar til dette sammen med investeringene i nytt nett. Videre har det vært høy aktivitet innen utvikling av nye markedsløsninger for systemdriften, både på nasjonalt, nordisk og europeisk nivå.

Årets resultater

Statnett-konsernet oppnådde et underliggende resultat¹⁾ etter skatt for 2019 på 2 523 millioner kroner (1 934 millioner kroner i 2018). Regnskapsmessig årsresultat etter

skatt var 1 906 millioner kroner (2 213). Årets investeringer ble 9 618 millioner kroner (12 377).

Anleggsmassen har økt som følge av utbygging og kjøp av anlegg. Dette har gitt økt avkastningsgrunnlag og økt tillatt inntekt. Driftskostnadene har økt som følge av høyere aktivitet i konsernet. Statnetts effektivitetsprogram har likevel bidratt til lavere kostnadsvekst enn hva økt aktivitet og anleggsmasse skulle tilsi.

Statnetts underliggende resultat har hatt god utvikling de siste årene, og dette har bidratt til å opprettholde nødvendig egenkapital for å kunne gjennomføre omfattende investeringer. Utbytte for regnskapsåret 2019 er foreslått til 1 261 millioner kroner, tilsvarende 50 prosent av utbyttegrunnlaget. For å sikre tilgang til finansiering på konkurransemessige betingelser vektlegger Statnett å opprettholde en robust A-rating.

Tilfredsstillende driftssituasjon

Året 2019 har vært både varmere og våtere enn normalt, med god kraftsituasjon. Driftssituasjonen har vært god med en stabil system- og anleggsdrift. Høy byggeaktivitet i nettet utfordrer driften med mange planlagte driftsstanser, noe som har forårsaket redusert handelskapasitet. Forsyningssikkerheten har vært tilfredsstillende selv om den er definert som sårbar i enkelte områder. Det har vært få hendelser som har medført avbrudd for sluttbruker.

God fremdrift i utbyggingsprosjekter

Det har i 2019 vært god fremdrift i bygging av nye anlegg, inkludert mellomlandsforbindelser og større ledningsprosjekter. Året har vært preget av idriftsettelse av flere større tidskritiske investeringsprosjekter. Det er gjennomført en rekke reinvesterings- og vedlikeholdsprosjekter. Satsingen innen digitalisering av systemdrift og anleggsforvaltning har vært omfattende.

Blant de største ferdigstilte utbyggingsprosjektene i 2019 er første strekning av 420 kV-ledningen Namsos – Surna. I Vestre korridor er spenningen hevet fra 300 til 420 kV på flere forbindelser og prosjektet nådde en stor og viktig milepæl da ledningen mellom Saurdal og Ertsmyra ble satt i drift. Det er god fremdrift på begge mellomlandsforbindelsene og NordLink er ferdigstilt på norsk side. BKK Nett AS har gjennomført byggingen av 420 kV-forbindelsen Mongstad – Modalen og eierskapet til forbindelsen er overdratt til Statnett. Kraftbransjens felles datahub (Elhub) for behandling av målerverdier fra strømkundene er idriftsatt.

¹⁾ Underliggende resultat er basert på regulert tillatt inntekt, mens regnskapsmessig resultat er basert på faktisk fastsatte tariffier og flaskehalsinntekter for året. Forskjellen, benevnt som mer- eller mindreinntekt, skal balanseres gjennom endring i tariffier, slik at Statnetts regnskapsmessige inntekter over tid tilsvarer regulert tillatt inntekt. Se note 4 i

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

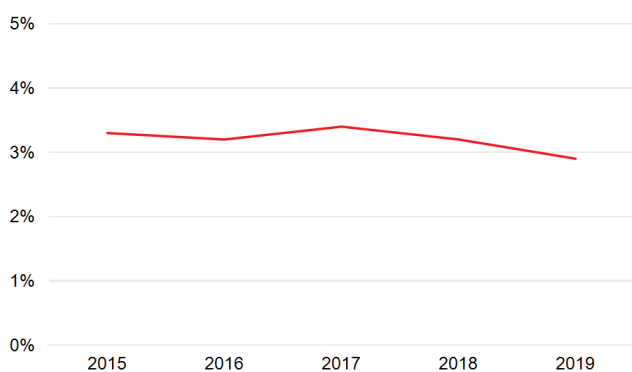
For at Statnett skal nå sine overordnede mål om å være effektiv, smart og sikker må det legges til rette for at alle som jobber i og for Statnett skal komme trygt hjem hver dag. Selskapets null-visjon innebærer en overbevisning om at enhver HMS-hendelse kan forebygges.

I 2019 har det vært arbeidet spesielt med å styrke selskapets internkontroll, herunder tydeliggjøre samsvar med eksternt og internt regelverk. I tillegg er det etablert et satsningsområde i Statnett med fokus på personsikkerhet ved planlegging og gjennomføring av arbeidsoppgaver.

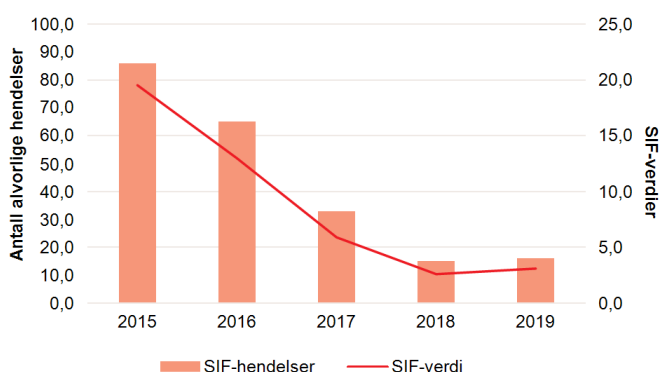
De siste årene har det blitt arbeidet systematisk med å utvikle og bruke tekniske løsninger for å bedre sikkerheten. Det er bygget opp et sterkt fagmiljø som utvikler, kvalifiserer og implementerer sikre løsninger i alle deler av Statnetts virksomhet, og det er utarbeidet et eget kursopplegg for teknisk sikkerhet.

Det har også blitt gjennomført en rekke forbedringstiltak som tydeliggjøring grensesnittet mellom Statnett som byggherre og selskapets kontraktspartnere. Et av tiltakene har vært å etablere tydelige HMS-krav i kontrakter og ved å følge opp at entreprenørene har tilfredsstillende systemer og god praksis innenfor HMS.

Sykefravær rullerende 12 måneder, konsern

SIF-verdi rullerende 12 måneder, konsern ³⁾

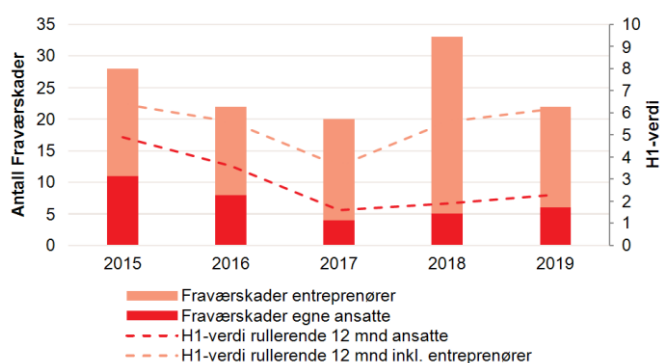

Lavt sykefravær og reduksjon i skadefrekvens

Selskapet har oppnådd en reduksjon i personskader med og uten fravær. Spesielt er det en markant reduksjon i skadefrekvens hos entreprenørene fra 2018 til 2019. Sykefraværet i Statnett er gjennomgående lavt og var ved utgangen av året på 2,9 prosent rullerende siste tolv måneder, en nedgang på 0,3 prosentpoeng sammenlignet med året før. Statnett har etablert en rekke tiltak for å følge opp og begrense sykefravær, blant annet bedriftshelsetjeneste og verneombud.

For nærmere redegjørelse om HMS henvises det til rapportering om samfunnsansvar.

H-verdi rullerende 12 måneder og fraværsskader, konsern ^{1) og 2)}

¹⁾ Fraværsskadefrekvens, antall fraværsskader per million arbeidede timer.

²⁾ Skadefrekvens, antall skader med og uten fravær fra jobb per millioner arbeidede timer.

³⁾ Antall alvorlige (røde) hendelser innen personskade, nestenulykker, ytre miljø og farlige forhold innen elsikkerhet og arbeid i høyden per million arbeidede timer.

Drifts- og markedsinformasjon

I løpet av året 2019 falt det nedbør tilsvarende 142 TWh i nedbørsfeltene til de norske kraftverkene, noe som tilsvarer 9 TWh mer enn normalt. 7,5 TWh av dette avviket kom i løpet av første halvår 2019. Ved inngangen til 2019 hadde det norske kraftsystemet en hydrologisk balanse som viste et underskudd på cirka 16 TWh. Dette underskuddet ble redusert gjennom året til cirka 2 TWh ved utgangen av året.

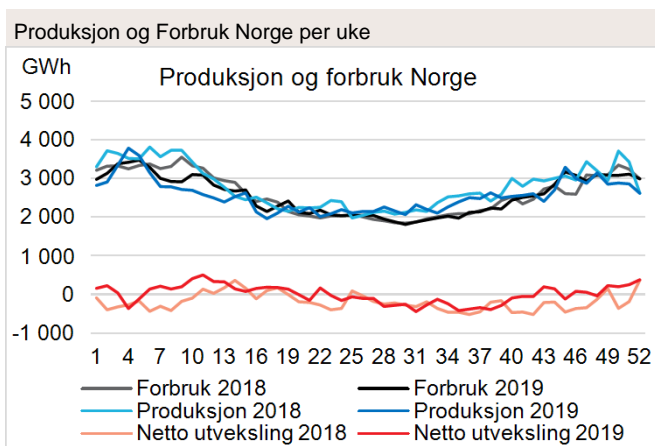
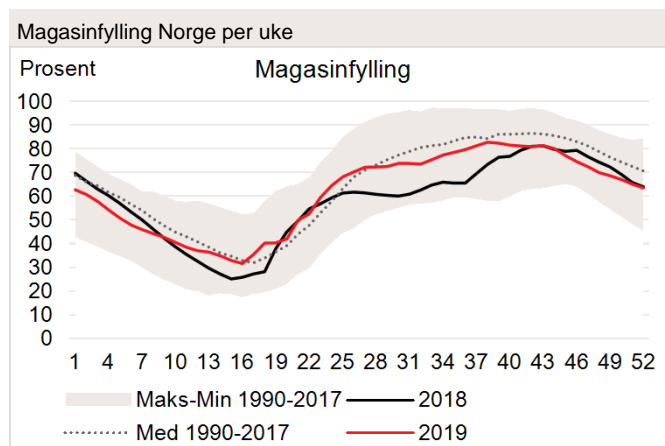
Ved inngangen til 2019 var magasinfyllingen i Norge 63,9 prosent, 5,6 prosentpoeng under medianen. Ved utgangen av året var magasinfyllingen 63,3 prosent, 6,2 prosentpoeng under medianen. Norsk kraftproduksjon og -forbruk var totalt på 133 TWh i 2019. Dette ga en netto utveksling lik null, i motsetning til 2018 som hadde en netto eksport på 10 TWh.

Leverings- og forsyningsikkerheten har vært tilfredsstillende i 2019, med lav ILE (ikke levert energi) og ingen alvorlige avvik i frekvens eller spenning. Det er imidlertid utfordringer med frekvenskvaliteten, og total tid med frekvensavvik er over målsettingen. I januar var det redusert forsyningsikkerhet nord for Ofoten grunnet mastehavari på Kobbelv – Ofoten etter snøskred. I perioden mars til mai var forsyningsikkerheten til prosessanlegget på Kollsnes og driftssikkerheten til deler av 132 kV-nettet til BKK redusert grunnet samtidig feil på en transformator på Kollsnes og på 300 kV-ledningen Kollsnes – Lindås. I tillegg opplevde Kollsnes tre tilfeller med forbruksutkobling i løpet av året, alle som følge av uønskede systemvernssignal. 22. juli opplevde hele Finnmark øst for Alta en kortvarig mørklegging som følge av skogbrann og jordfeil. 8. september var ca. 230 MW forbruk kortvarig ute som følge av feil i Tegneby stasjon, og 9. september var deler av Stavanger mørklagt grunnet feilkobling i forbindelse med en planlagt utkobling i Stølaheia.

Det har vært mange planlagte driftsstanser i 2019, og systemansvarlig har behandlet nærmere 8 000 søknader om driftsstans. Mange av disse søknadene skyldes høy byggeaktivitet i nettet.

Sommervarmen skapte utfordringer med lav kapasitet i 300 kV-nettet inn til Oslo. Nye forskriftskrav for linjetemperatur og -kapasitet ga i tillegg ytterligere kapasitetsbegrensninger for mange linjer. 300 kV-ledningen Bærum – Smestad var utkoblet fra 12. juli til 30. august for temperaturoppgradering (kapasitetsøkning).

Gjennom året har handelskapasitetene mot utlandet vært lavere enn normalt, og i perioden har dette bidratt til store prisforskjeller mot utlandet. Dette skyldes mange planlagte driftsstanser på norsk og utenlandsk side, i tillegg til mange langvarige feil. Mastehavariet på ledningen Kobbelv – Ofoten medførte redusert handelskapasiteter fra markedsområdene NO3 og NO4 i en periode i januar. NorNed var utilgjengelig en periode i februar på grunn av feil på en gjennomføring i Feda, og i tillegg har det vært lange perioder med redusert kapasitet som følge av feil på et filter på nederlandsk side. På Skagerrakforbindelsen har SK4 vært utilgjengelig i flere perioder gjennom året grunnet kabelfeil på dansk side. Etter den siste feilen ble kapasiteten på SK1-4 redusert for å kunne kjøre SK4 på en mer skånsom måte. Dette reduserer sannsynligheten for ytterligere feil på kabelen frem til permanent løsning er identifisert. På slutten av året fikk Østlandet en feil som påvirket handelskapasiteten, da det ble oppdaget varmgang i SF6-anlegget i Tegneby. Dette resulterte i at handelskapasiteten mellom markedsområdene NO1 i Norge og SE3 i Sverige ble satt kraftig ned fra 20. desember. Feilretting er planlagt ferdig i løpet av april 2020.

Utvikling av kraftsystem og -marked

Som systemansvarlig har Statnett ansvar for rasjonell drift og utvikling av kraftsystemet og kraftmarkedet i Norge. Dagens løsninger må videreutvikles og tilpasses store endringer og nye rammebetingelser. Dette skjer gjennom utbygging og fornyelse i transmisjonsnettet, samt utvikling av systemdriftsløsninger nasjonalt og i samarbeid med øvrige nordiske TSO-er. Utviklingen skal tilrettelegge for økende integrering av markedene i Norden og Europa.

Et helhetlig bilde av fremtidig behov for kraftoverføring og investeringer opparbeides gjennom markedsanalyser, konseptvalgutredninger og grunnleggende tekniske analyser. Statnett har utredningsansvar for transmisjonsnettet og utarbeider en kraftsystemutredning (KSU) hvert annet år, i henhold til forskrift om energiutredninger. Utredningen gir en oversikt over dagens kraftsystem ved å beskrive produksjon, forbruk og nivå av forsyningssikkerhet samt tilgjengelig nettkapasitet for innmating av ny produksjon. Utredningen skisserer også mulig utvikling i overføringsbehov og potensielle tiltak med inntil 20 års horisont.

Statnett lanserte høsten 2019 en oppdatert Nettutviklingsplanen (NUP). Planen oppdateres hvert annet år og beskriver de viktigste driverne og behovene for å utvikle kraftsystemet, pågående utbyggingsprosjekter og planlagte tiltak. Hvert annet år utgis også en oppdatert investeringsplan. Siste utgave er fra oktober 2018. Oppsummert gir planene og tiltakene i NUP en balansert og effektiv nettutvikling som legger til rette for omstilling og utvikling i det helelektriske samfunnet.

Systemdrifts- og markedsutviklingsplanen (SMUP) beskriver Statnetts oppgaver knyttet til systemansvaret, sentrale forhold i dagens systemdrift, konsekvensene av endringer og prioriterte tiltak fremover. Tiltakene er beskrevet i en egen tiltaksplan, som i 2019 ble oppdatert

for perioden 2019-2023. Planen gjenspeiler behovet for omfattende tiltak for å møte et kraftsystem i endring.

Samlet gir disse planene en beskrivelse av hvordan Statnett vil løse sitt samfunnsoppdrag i årene som kommer. De publiserte dokumentene gir bred involvering samt mulighet for interessentene til å sette seg inn i helheten av planlagte tiltak.

Riktig utforming av tariff har stor betydning for en effektiv utvikling og utnyttelse av nettet. Statnett har derfor en pågående prosess med å videreutvikle tariffmodellen. Et sentralt premiss for en ny tariffmodell er at alle aktører skal betale for kostnadene de påfører nettet. Dette blir spesielt viktig i en situasjon der kostnadene i nettet øker som følge av økt tilknytning fra nytt stort forbruk og ny produksjon. Det EU-fastsatte taket på innmatingstariffen for kraftproduksjon begrenser i dag Statnetts handlefrihet til å endre tariffnivå for kraftprodusentene.

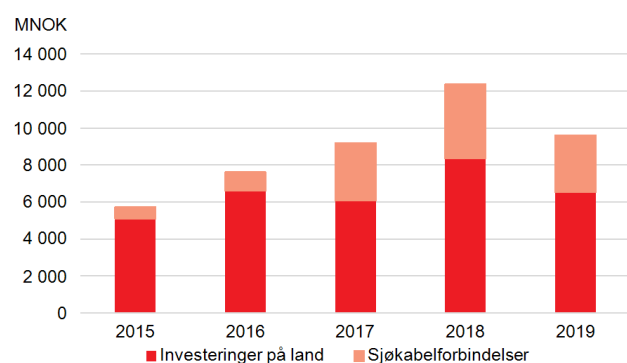
Statnetts samlede investeringer og idriftsatte nettanlegg

I 2019 investerte Statnett i nettanlegg for 7 432 millioner kroner (9 783). Statnett bygde 156 kilometer ny ledning, oppgraderte 106 kilometer eksisterende ledninger og satte ny rekord med 94 idriftsatte bryterfelt i transformatorstasjoner. I tillegg var det betydelig aktivitet og fremdrift på mellomlandsforbindelsene til Tyskland og England.

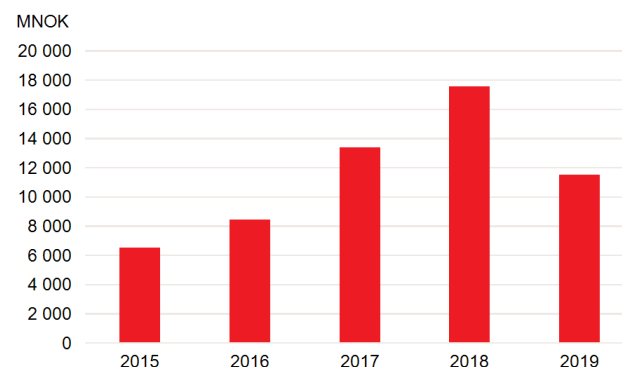
Statnetts samlede investeringer i 2019 var 9 618 millioner kroner (12 377). Investeringene inkluderer avsluttede og pågående nettanleggsprosjekter, kabler, kjøp av nettanlegg og IKT-prosjekter.

I driftsatte nettanlegg bygget i egen regi utgjorde 14 044 millioner kroner i 2019 (6 487). I tillegg har Statnett kjøpt ferdigstilte deler av ytre ring utenfor Bergen. Samlet utgjorde nye idriftsatte nettanlegg 15 746 millioner kroner i

Investeringer Statnett, konsern

Utvikling i anlegg under utførelse, konsern

2019. Disse prosjektene bidrar til fortsatt stabil drift, god forsyningssikkerhet og verdiskaping for eksisterende og ny produksjon og forbruk. Ved utgangen av 2019 var verdien av anlegg under utførelse 11 514 millioner kroner (17 581).

Viktige hendelser i prosjektene

Idriftsatte

- *Bjerkreim transformatorstasjon*: Stasjonen er idriftsatt og prosjektet ble ferdigstilt i juli.
- *Røldal reinvestering stasjon*: Stasjonen er idriftsatt og prosjektet ble ferdigstilt i juni.
- *Namsos - Åfjord og Snilldal - Surna*: 420 kV - raftledning ble ferdig bygd og satt i drift i august (182 km). Prosjektet ble ferdigstilt i september.
- *Vestre korridor*: Store deler av Vestre korridor er fullført og satt i drift. Viktige idriftsettelse i 2019 er Saurdal - Ertsmyra som ga gjennomgående 420kV fra Sauda til Kristiansand, Arendal – Honna – Fjotland - Ertsmyra på 420kV, Lyse stasjon og Tjørhom stasjon, ny ledning Lyse-Duge, samt omlagt Lyse - Førre.
- *Furuset transformatorutskifting*: Ble idriftsatt i juni og ferdigstilt i august.
- *Vemorktoppen Reinvestering*: Ble idriftsatt og ferdigstilt i november.
- *Skjomen*: Ny stasjon ble idriftsatt i september og prosjektet ble ferdigstilt i desember.
- *Fåberg Reinvestering 300 kV*: Ble idriftsatt og ferdigstilt i desember.
- *Nedre Vinstra Reinvestering 300 kV*: Ble idriftsatt og ferdigstilt i desember.
- *Balsfjord – Skaidi*: Skaidi stasjon ble idriftsatt i september.
- *Elhub*: Ble idriftsatt i februar
- *Stasjonsovervåkning*: Ble idriftsatt i oktober.

Under gjennomføring

- *Lyse - Fagrafjell*: Oppstart gjennomføring ble besluttet og konsesjon mottatt i september.
- *Smestad - Sogn kabelanlegg*: Prosjektet hadde tunnel gjennomslag i oktober.
- Beslutning om oppstart er fattet for Leirdøla fornybar økt transformering, Mauranger økt transformering, Rød, Verdal og Sylling SVC, Marka reinvestering 300 kV og Skien Havneterminal nytt lager.

Mellomlandsforbindelser, under gjennomføring

- *North Sea Link (kabel til England)*: Arbeidene med å legge den undersjøiske strømkabelen mellom Norge og Storbritannia fortsetter våren 2020. Byggarbeidene for strømretteranlegg i Kvilldal og i Blyth i Storbritannia pågår.
- *NordLink (kabel til Tyskland)*: Anleggene på norsk side gjennomgikk sin første test i 2019 og er klargjort for bruk. Både strømretteranlegget på Ertsmyra i Sirdal kommune og sjøkabelen til Tyskland ble testet og funnet godkjent. Luftledningen som går mellom strømretteranlegget på Ertsmyra og muffestasjonen i Vollesfjord i Flækkefjord kommune ble ferdigstilt i 2019 og settes i drift i løpet av 2020. Legging av landkabel pågår i Tyskland.

Under planlegging

- *Hamang transformatorstasjon*: Investeringsbeslutning ble fattet i september.
- *Rød kontroll- og apparatanlegg*: Investeringsbeslutning ble fattet i juni.
- *Sogn – Ulven ny kabelforbindelse*: Investeringsbeslutning ble fattet i mai.
- *Skaidi – Hammerfest 420 kV-ledning*: Prosjektet er gjenopptatt og OED har etterspurt oppdatert informasjon for å kunne slutføre konsesjonsprosessen.
- *Aurland – Sogndal oppgradering 420 kV*: Konsesjonssøknad ble sendt i mars.
- *Hamang – Bærum - Smestad*: Konsesjonssøknad ble sendt i august.
- Investeringsbeslutning er fattet for Kvandal - Kanstadbotn fornyelse, Åsen - ny transformatorstasjon og Samnanger stasjon.

IKT-prosjekter

- *Ny nordisk balanseringsmodell (NBM)*: Investeringsbeslutning og gjennomføringsplan, NBM Roadmap, ble vedtatt i siste halvdel av 2019.

En oversikt over de største prosjektene er vist på neste side.

Oversikt over større investeringsprosjekter

Se www.statnett.no for ytterligere informasjon om prosjektene.

Prosjekt	Region	Forventet investering (MNOK)
Idriftsatt		
Namsos - Åfjord og Snilldal - Surna, ny 420 kV-kraftledning	Midt	
Bjerkreim, ny transformatorstasjon	Sør	
Elhub		
Under gjennomføring		
Vestre korridor, spenningsoppgradering	Sør	6 600 - 6 800
Balsfjord - Skaidi, ny 420 kV-kraftledning	Nord	4 000 - 4 500
Lyse - Fagrafjell, ny ledning og stasjon	Sør	2 020 - 2 095
Smestad - Sogn stasjon og kabelanlegg	Øst	1 250 - 1 390
Nedre Røssåga - Namsos, spenningsoppgradering	Nord	900 - 1 000
Sogn, transformatorstasjon reinvestering	Øst	545 - 580
Sylling, reinvestering	Øst	450 - 490
Mellomlandsforbindelser, under gjennomføring		
Kabel til England (North Sea Link) ¹⁾		MEUR 750 - 1 000
Kabel til Tyskland (NordLink) ¹⁾		MEUR 750 - 1 000
Mottatt endelig konsesjon		
Åfjord - Snilldal, ny 420 kV-kraftledning og -kabelanlegg	Midt	1 900 - 2 700
Salten, ny stasjonsløsning	Nord	520 - 620
Aura/Viklandet - Surna, spenningsoppgradering	Midt	500 - 700
Hamang, ny transformatorstasjon	Øst	480 - 700
Under planlegging og konsesjonsbehandling		
Skaidi - Hammerfest 420 kV-ledning	Nord	1 000 - 1 400
Sogn - Ulven, ny 420 kV-kabelanlegg	Øst	1 240 - 1 430
Haugalandet nettførsterkning	Vest	1 150 - 1 350
Aurland - Sogndal, spenningsoppgradering	Vest	900 - 1 050
Rød kontroll- og apparatanlegg	Øst	590 - 680
Karmøy reinvestering / ny stasjon	Vest	530 - 640
Hamang - Bærum - Smestad 420 kV-ledning & Bærum stasjon ²⁾	Øst	240 - 320
IKT-prosjekter		
Ny nordisk balanseringsmodell, NBM		520 - 620

¹⁾ Statnetts andel. Eksponering hovedsakelig i Euro og tilsvarer et spenn på 7-9 mrd. NOK per prosjekt. Avtaler med partnere i Tyskland og England er i Euro.

²⁾ Kostnadsspennet gjelder luftledning. Kabel på strekningen har en anslått kostnad på 1000-1250 MNOK.

Beløpene i tabellen viser et forventet intervall for kostnader ved prosjektet.

Prosjekter under gjennomføring viser alle kostnader i løpende valuta, øvrige prosjekter vises i 2019-valuta, ekskl. byggelånsrente og valutausikkerhet.

Økonomiske resultater

Konsernets underliggende resultat, hensyntatt mer-/mindreinntekt, er historisk godt og utgjør 2 523 millioner kroner i 2019. Økte inntekter sammen med en moderat økning i kostnadsnivå gir sterke finansielle nøkkeltall. Egenkapitalprosenten økte til 23,3 prosent i 2019 og det er foreslått et utbytte på 1 261 millioner kroner (50 prosent).

Driftsinntekter

- I 2019 oppnådde konsernet regnskapsmessige driftsinntekter på 9 641 millioner kroner (9 138). Driftsinntekter fra regulert virksomhet var 8 828 millioner kroner (8 651), mens andre driftsinntekter var 813 millioner kroner (488).
- Fastleddet i tariffen til forbrukerkunder økte fra 360 kr/kW i 2018 til 393 kr/kW i 2019 og forklarer i hovedsak økningen i inntekter fra regulert virksomhet. Dette er en naturlig konsekvens av at tillatt inntekt er økt til 9 538 millioner kroner i 2019 (8 323). Økningen kommer i hovedsak av at flere ferdigstilte prosjekter har medført økt nettkapital og økt avkastning. Tariffinntekter fra energiledet er redusert som følge av reduserte kraftpriser.
- I 2019 ble samlede flaskehalsinntekter 587 millioner kroner (961). Små prisforskjeller kombinert med høy tilgjengelig nettkapasitet innenlands førte til lave flaskehalsinntekter i Norge. Flaskehalsinntekter i Norden forøvrig lå på et normalt nivå. Mindre prisforskjeller enn normalt og lavere kapasitet på NorNed ga noe reduserte flaskehalsinntekter mot utlandet.
- Økning i andre driftsinntekter skyldes i hovedsak gebyrinntekter fra Elhub på 181 millioner kroner i tillegg til inntekter ved salg reservekraftverket på Tjeldbergodden.

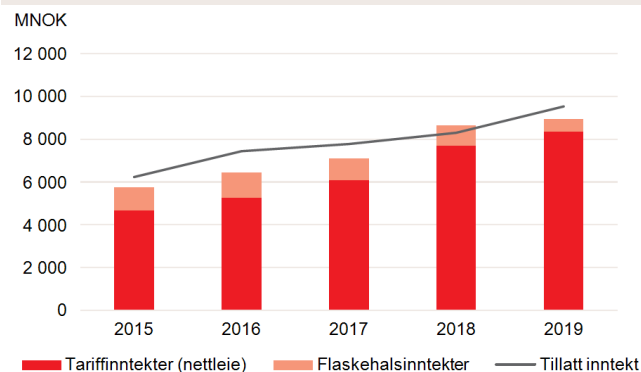
I 2019 hadde Statnett en mindreinntekt på 791 millioner kroner (merinntekt 362), inklusive renter. Ved utgangen av 2019 var akkumulert mindreinntekt, inkludert renter, 732 millioner kroner (merinntekt 59). Mer-/mindreinntekten er ikke balanseført. Se note 4 og kapittel om finansielle rammebetingelser for nærmere detaljer.

Driftskostnader

Konsernets driftskostnader i 2019 var totalt 6 614 millioner kroner (6 018).

- Systemtjenester er kostnader knyttet til Statnetts ansvar og virkemidler for å opprettholde momentan balanse i kraftsystemet og for å sikre tilfredsstillende leveringskvalitet. Nedgangen i kostnader til systemtjenester på 49 millioner kroner er i hovedsak knyttet til mindre kjøp av reserver gjennom året. Lavere eksport i 2019 har medført lavere produksjonsnivå i Norge som igjen har redusert behovet for å sikre reserver. Det er også en vesentlig nedgang i spesialregulering, grunnet høye reguleringer i 2018.
- Overføringstap er redusert med 151 millioner kroner sammenlignet med året før grunnet reduserte kraftpriser og redusert tapsvolum.
- Lønns- og personalkostnader har økt med 104 millioner kroner som følge av høyere aktivitetsnivå og flere ansatte i konsernet.
- Økte av- og nedskrivninger på 425 millioner kroner i forhold til fjoråret skyldes i hovedsak større aktiveringer i løpet av 2019. Dette gjelder blant annet prosjektene Vestre korridor, Namsos – Surma, NordLink og Bjerkreim samt kjøp av anlegg fra BKK.
- Andre driftskostnader økte i 2019 til 1 758 millioner kroner (1 491). Hovedårsaken til økningen er økt aktivitetsnivå innenfor digitalisering og forbedringsarbeid samt høyere aktivitet i konsernet, I tillegg er det økte kostnader til eiendomsskatt som følge av flere ferdigstilte prosjekter.

Utvikling i driftsinntekter, konsern

Resultat

Konsernet oppnådde et driftsresultat i 2019 på 3 027 millioner kroner (3 120). Underliggende driftsresultat (korrigert for årets endring i ikke balanseført mer-/mindreinntektssaldo) var 3 818 millioner kroner (2 758). Økning i underliggende resultat skyldes i hovedsak økte inntekter.

Netto finansposter for konsernet var -587 millioner kroner (-419).

- Økningen i netto finanskostnader har sammenheng med høyere rentebærende gjeld som følge av høyt aktivitets- og investeringsnivå. Økte byggelånsrenter som belastes investeringsprosjektene i tråd med utviklingen i anlegg under utførelse, går i motsatt retning. Volatil norsk kronekurs har i 2019 ført til netto valutatap på bankkonti og gjeld i utenlandsk valuta.
- Netto finansposter inkluderer inntekt fra tilknyttede selskaper, som i 2019 ga inntekter på 14 millioner kroner (25).

I 2019 oppnådde konsernet et resultat etter skatt på 1 906 millioner kroner (2 213). Endringen skyldes i hovedsak økte netto finanskostnader. Underliggende resultat etter skatt, korrigert for endring i ikke balanseført mer-/mindreinntekt, var 2 523 millioner kroner (1 934).

Kontantstrøm og balanse

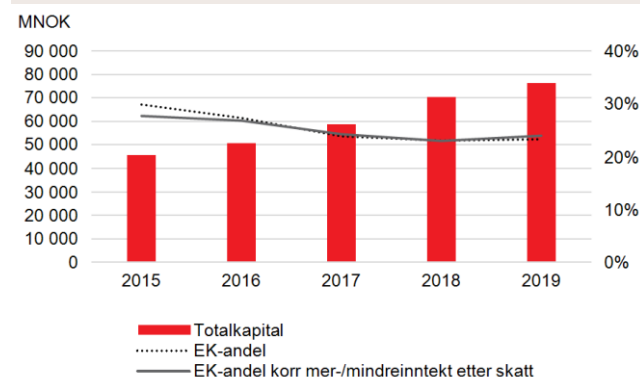
Netto kontantstrøm for perioden var -629 millioner kroner (637).

- Den operasjonelle virksomheten i konsernet ga en akkumulert kontantstrøm ved utgangen av 2019 på 4 499 millioner kroner (3 983).
- Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter utgjorde -9 040 millioner kroner (-8 392).
- Rentebærende gjeld ble nedbetalt med 4 175 millioner kroner (4 355).
- Innbetaling ved opptak ny rentebærende gjeld var 6 259 millioner kroner (9 862).
- Konsernets beholdning av betalingsmidler og markedsbaserte verdipapirer ved utgangen av 2019 var 2 424 millioner kroner (3 750).
- De totale ubenyttede trekkrettighetene utgjorde 9 200 millioner kroner ved utgangen av 2019.

Konsernet hadde ved utgangen av 2019 en total kapital på 76 323 millioner kroner (70 281).

- Rentebærende gjeld utgjorde 50 199 millioner kroner (45 737 millioner kroner), og inkluderer sikkerhetsstillelser under CSA på 4 685 millioner kroner (3 305). Markedsverdien av balanseførte rente- og valutabytteavtaler (virkelig verdisikringer) knyttet til rentebærende gjeld utgjorde 4 569 millioner kroner. Rentebærende gjeld, korrigert for dette, utgjorde 45 630 millioner kroner.
- Egenkapitalen var 17 783 millioner kroner ved utgangen av 2019 (16 194). Egenkapitalandel i konsernet er på 23,3 prosent, korrigert for mindreinntekt er andelen på 24 prosent.

Utvikling i balanseverdi og egenkapitalandel, konsern

Kostnadseffektivitet

Statnetts utbygginger og investeringer har det siste tiåret nådd et historisk høyt omfang. Dette utfordrer selskapets effektivitet, herunder også den regulatoriske, noe som vil vedvare gjennom 2020-tallet.

Statnetts virksomhet er et naturlig monopol, og kostnadene fordeles mellom produsenter og forbrukere gjennom nettleien (tariffering). Reguleringen av Statnett skal bidra til at selskapet løser sine oppgaver effektivt, og en effektivitetsindikator er derfor inkludert i selskapets inntekter (tillatt inntekt). Det er Reguleringsmyndigheten for Energi (RME) som setter denne effektivitetsindikatoren. Statnetts kostnader ved å bygge og drifte nettet blir blant annet sammenlignet med tilsvarende kostnader hos andre TSO-er i Europa.

Benchmarking av Statnett

Statnett har en målsetting om å være blant de 25 prosent mest effektive TSOene i Europa. Den nyeste TSO-benchmarkingen som ble publisert høsten 2019, viser at denne målsettingen ikke ble nådd. Dette er imidlertid et ventet resultat, da Statnett har gjennomført vesentlig mer omfattende utbyggingstiltak enn gjennomsnittet av de europeiske TSOene vi sammenlignes mot. Til tross for dette er Statnetts effektivitet opprettholdt til 100 prosent ut fra en helhetsvurdering ved varsel om inntektsramme for 2020 fra RME.

Statnett har som klar målsetting å bedre sin effektivitet ytterligere for igjen å komme blant de 25 prosent mest effektive TSOene i Europa.

Etablering av et nytt effektivitetsprogram

Statnett har i 2019 etablert et nytt effektivitetsprogram som strekker seg frem til og med 2022. Programmet er bredere anlagt enn tidligere effektiviseringsprogram, og kostnadsfokus kombineres med mål om forbedret system- og ressursutnyttelse.

Effektivitetsprogrammet er strukturert rundt virksomhetens to hovedoppgaver, anleggsforvaltning og system- og markedsdrift. For å sikre at den interne styringen reflekterer insentivene i den økonomiske reguleringen benyttes målemetoden for enhetskostnad fra TSO-benchmarkingen som hovedindikator. Det er etablert et utgangspunkt basert på Statnetts kostnadsnivå i perioden 2016 – 2018, og det er lagt inn konkrete målsettinger om effektivitetsforbedring og reduksjon i driftskostnader og investeringer i programperioden.

Gjennom siste del av 2018 og 2019 er det i tillegg gjennomført en rekke organisatoriske endringer som skal gi økt fleksibilitet og bedre utnyttelse av ressursene, samt styrke kompetansemiljøene og den tverrfaglige kompetanseutviklingen. Statnetts nye organisering legger dermed til rette for videre effektivisering. Videre er prosjektprosessen forenklet og ressursstyringen i prosjektene forbedret. Det forventes at dette vil gi besparelser i prosjektene.

Kostnadseffektive investeringer

Statnett har langt på vei sluttført sin del av den utviklingen av kraftsystemet som både Nettmeldingen i 2012 og Energimeldingen i 2015 hadde som målsetting. Sammenlignet med de fleste andre TSOer i Europa, har Statnett allerede gjennomført et betydelig investeringsløft det siste tiåret. Dette innebærer at Norge ligger foran resten av Europa i energiomstillingen. Utbygging av transmisjonsnett er kapitalintensivt. Takket være effektiviseringstiltak og et lavt rentenivå ble sluttregningen for dette løftet nær 20 prosent lavere enn det som lå til grunn ved oppstart. Oppfølging av prosjektporteføljen er systematisk, og fremdriften i porteføljen er god. En rekke omfattende utbyggings-prosjekter er gjennomført og idriftsatt som forventet i forhold til målene tid, kost og HMS.

Utforming av ny tariffmodell som understøtter fremtidig utvikling av kraftsystemet

I en fase hvor investeringene, og dermed tariffgrunnlaget, vokser betydelig, er tariffing en vesentlig og krevende oppgave. Statnett har i 2019 jobbet med videreutviklingen av konsernets tariffmodell i tråd med selskapets strategi og for å ivareta den fremtidige utviklingen av kraftsystemet. Statnett vil fortsette videreutvikling av tariffmodellen i 2020, i dialog med kundeorganisasjoner, myndigheter og andre interessenter. I tariffvedtaket for 2020 er maksimal tariffreduksjon for stort forbruk redusert fra 75 prosent til 60 prosent, i tråd med forutsetningene i tariffvedtaket for 2019. Statnetts ambisjon om utflating av tariffsatsen for forbruk har blitt realisert fra 2019 til 2020. Utformingen av ny tariffmodell, nivå på flaskehalsinntekter og økende elektrifisering er viktige faktorer som påvirker denne ambisjonen. Statnett vil i rimelig grad anvende mer-/mindreinntekten som en mekanisme for å utligne årlige svingninger på grunn av slike faktorer.

Digitalisering bidrar til effektivitet og høy utnyttelse av nettet

Statnett investerer betydelige ressurser i nye digitale løsninger for kraftmarkedet, systemdriften, anleggsforvaltningen og administrative støttesystemer. Behovene systemene skal dekke, er komplekse. Statnett har vært opptatt av å utvikle gode IT-systemer for å sikre høy utnyttelse og høy effektivitet av nettet, og derved begrense behovet for nettinvesteringer. Av store systemer som er idriftsatt de siste årene, er nytt driftsentralsystem og Elhub. I tillegg utvikles systemer som støtter opp under hverdagsdigitalisering. Gode og sikre IT-løsninger er et viktig bidrag til kostnadseffektiv drift. Styret har vektlagt at den fremtidige IKT-utviklingsporteføljen må baseres på kortere utviklingsforløp med begrenset omfang heller enn omfattende totalløsninger.

Samarbeid på nasjonalt og nordisk nivå

Hele kraftbransjen kjenner på det betydelige taktskiftet som nå skjer i den videre elektrifiseringen av Norge. Dette preger samfunnsdebatten både nasjonalt og regionalt. Statnett må bidra med gode løsninger. De kan bare utvikles og realiseres gjennom gode samarbeids- og samfunnsprosesser.

Tett samarbeid regionalt tilrettelegger for videre elektrifisering av samfunnet

Statnett har i 2018 og 2019 tatt initiativ til i utviklingen av en regional "Nett og Næring"-samhandlingsmodell, som er anvendt i Finnmark, Haugalandet, Bergen og sist i Møre og Romsdal. Dette bidrar til en helhetlig diskusjon mellom næringslivets aktører, regionale nettselskaper og politiske myndigheter samt statlige aktører som Statnett. På denne måten konkretiseres planer og tiltak som svarer på de behovene næringslivet har for å møte energiomstillingen og nå sine klimaambisjoner.

Internasjonalt samarbeid

Samarbeid på nordisk nivå har vært viktig også i 2019. Arbeidet med fremtidige felles balanseringsløsninger i Norden (NBM) fortsetter; dette samarbeidet er nødvendig for driften av det fremtidige kraftsystemet. Samarbeidet forventes å gi betydelige besparelser, og det tilrettelegger for velfungerende markedsløsninger. I utviklingen av et stadig mer integrert europeisk kraftmarked er det behov for et tett samarbeid med premissgivere i Norge og med Statnetts søsterselskaper i Europa, både direkte og gjennom ENTSO-E samt med europeiske myndigheter.

Samarbeid med andre norske nettselskaper

Samarbeid med andre nettselskaper i Norge er viktig for håndteringen av fremtidige systemutfordringer og for å sikre en samlet og effektiv nettinfrastruktur. Statnett legger til grunn at videreutviklingen av samarbeid mellom operatør av distribusjonsnett og operatør av transmisionsnett (DSO-TSO-samarbeid) vil fortsette. Videre digitalisering er en forutsetning for å utnytte mulighetene og løse de fremtidige behovene i kraftbransjen.

Helhetlig miljøansvar i planlegging, utbygging og drift av Statnetts anlegg

Statnetts ambisjon er å være ledende på miljø- og klimaarbeid i vår sektor. Det betyr at selskapet skal minimere påvirkningen anleggene har på naturmangfold og landskapsverdier, og redusere egne klimagassutslipp. Selskapets miljøpolitikk har fokus på helhetlig miljøansvar i planlegging, utbygging og drift av selskapets anlegg.

I 2019 har det vært et særlig fokus på miljøforbedringer i driften av selskapets anlegg og i anskaffelsesprosessen. Det har vært gjennomført systematiske risikokartlegginger ved selskapets anlegg i drift, samt gjennomført kartlegging av fremmede arter ved utvalgte anlegg. I tillegg er det gjennomført en stor naturkartlegging i forbindelse med et forskningsprosjekt.

Statnett har to pågående utbyggingsprosjekter hvor anleggsarbeidet foregår uten bruk av fossilt drivstoff. Dette er et viktig tiltak for å redusere klimagassutslipp fra anleggsvirksomheten. I tillegg er miljø- og klimadokumentasjon brukt som tildelingskriterium i rammeavtale for stål og rammeavtale for liner 2019.

Statnett har etablert nye retningslinjer for innkjøp til driften av hovedkontoret i Oslo, og selskapet har iverksatt flere miljøtiltak. På sikt ønsker Statnett å sette i gang de samme miljøtiltakene i alle kontorbygg.

For nærmere redegjørelse om klima og miljø henvises til rapport om samfunnsansvar.

Attraktiv arbeidsgiver for dagens og fremtidens arbeidstakere

Statnett er en kompetansebedrift og har som mål å være en attraktiv arbeidsgiver. Det skal være like muligheter for arbeidstakere i alle livsfaser uavhengig av kjønn, alder, seksuell legning, og kulturell eller religiøs bakgrunn.

Det er i 2019 gjennomført en rekke organisatoriske endringer, og mange har byttet jobb internt. Mulighetene

for intern mobilitet og kompetanseutvikling bidrar til å gjøre Statnett til en attraktiv arbeidsgiver for dagens og fremtidige arbeidstakere. Arbeidet med konkrete rekrutteringsaktiviteter og generell aktivitet mot høyskoler og universiteter er også viktig for å gjøre Statnett som arbeidsgiver bedre kjent.

Statnett er tydelig utad på sitt ønske om mangfold, spesielt i rekrutteringsprosesser. Kvinner og menn med tilnærmet lik utdanning og erfaring skal være lønnsmessig likestilt i sammenlignbare stillinger. Gjennom selskapets livsfasepolitikk legges det til rette for medarbeidere i alle aldre.

Statnett gjennomfører en årlig medarbeiderundersøkelse. Undersøkelsen gir informasjon om medarbeidernes engasjement, tilfredshet, påvirknings- og utviklingsmuligheter. Resultatene fra undersøkelsen viser at Statnett er et godt sted å jobbe. Statnett har i 2019 opprettholdt en høy score på medarbeidernes trivsel og engasjement (4,3 av 5,0).

For nærmere redegjørelse om Statnett som arbeidsgiver henvises til rapport om samfunnsansvar.

Betydelig innsats innen forskning og teknologiutvikling

I et kraftsystem i endring, blant annet som følge av økt andel uregulerbar fornybar kraftproduksjon og en mer digital hverdag, er det viktig å utvikle nye teknologier og systemer som er tilpasset endringene.

Statnett har en betydelig innsats innen FoU og digitalisering. I 2019 avsluttet Statnett flere forskningsprosjekter, blant annet prosjekter som reduserer sikkerhetsrisiko og bidrar til mindre miljøavtrykk. Statnett avsluttet også et forskningsprosjekt som viser hvordan selskapet kan redusere egne klimagassutslipp. I 2019 besluttet Statnett en ny programperiode for FoU som vil gå fra 2020 til 2023. De nye programmene og selskapets FoU-prosjekter er beskrevet på Statnetts hjemmeside.

Statnett er aktiv for å finne både nordiske og europeiske løsninger innen kraftsystemet. Dette har i 2019 manifestert seg ved at Statnett har tatt over ledelsen av ENTSO-Es Research and Development Committee (RDIC). Sammen med de andre systemansvarlige nettselskapene i Norden jobber Statnett i tillegg med å finne felles IT-løsninger for å støtte de store endringene som skjer innen energiforsyningen.

For nærmere redegjørelse om forskning og teknologiutvikling henvises til rapport om samfunnsansvar.

Risikostyring og internkontroll

Statnetts risikostyring reflekterer at virksomheten forvalter en kritisk infrastruktur i samfunnet. God risikostyring og høy beredskapsevne er avgjørende i en situasjon hvor selskapet gjennomfører et historisk høyt investeringsnivå og samtidig skal ha en forsvarlig drift av et aldrende nett med høy utnyttelsesgrad. Risikostyringen dekker hele virksomhetens perspektiv. Den legger spesiell vekt på potensiell konsekvens for helse og sikkerhet, miljø, forsyning av elektrisk kraft, tilrettelegging av verdiskaping, økonomi og omdømme. Statnett har startet arbeidet med å etablere et risikobasert internkontrollsystem som bygger på det internasjonalt anerkjente rammeverket til COSO. Et viktig grunnlag for implementering er at internkontrollsystemet i konsernet skal sikre god kontroll og etterlevelse av sentrale eksterne og interne krav.

For nærmere redegjørelse om risikostyring henvises til eget kapittel om risikostyring og internkontroll i årsrapporten.

Foretaksstyring

God foretaksstyring er en forutsetning for stabil verdiskaping over tid og bidrar til at Statnett leverer produkter og tjenester i henhold til de krav og forventninger som stilles. Statnetts rammeverk for foretaksstyring tar utgangspunkt i konsernets styringsmodell, som klargjør rollefordelingen mellom eieren, styret og administrasjonen. Statnett følger Statens prinsipper for godt eierskap og etterlever relevante deler av anbefaling fra Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES). For ytterligere informasjon om foretaksstyring samt styrets ansvar og roller henvises det til www.statnett.no.

Fremtidsutsikter - 2020-tallet blir elektrifiseringens tiår

Økt elektrifisering for å nå klimamålene, digitalisering og forventninger om mer vindkraft er hoveddrivere i utviklingen av kraftsystemet fremover. Denne utviklingen skjer både i Norge og i landene rundt oss. Omleggingen til et grønt energisystem skjer raskere enn forventet. EUs *European Green Deal*, hvor ambisjonen er et klimanøytralt EU i 2050, bidrar til å sette en tydelig retning. Flere europeiske land har allerede fastsatt klimamål og planer som vil medføre betydelige endringer i energisystemet. Endringene forsterker behovet for et sterkere og smartere nett.

Norge kan bli et fullelektrisk samfunn

Norge er i dag et av verdens mest elektrifiserte land, men fortsatt kommer rundt halvparten av energien vi bruker fra fossile kilder. Elektrifisering er en kostnadseffektiv måte å erstatte fossil energibruk på, og dermed redusere utslipp av klimagasser. I Norge er det et stort potensial for videre elektrifisering, særlig innen transport og industri. Teknologitvilling og internasjonal klimapolitikk åpner også for nye næringer med behov for strøm.

Statnett forventer at både strømforsbruk og -produksjon vil øke betydelig de kommende 20 årene. Vindkraft på land er nå lønnsom uten subsidier, og kostnadene ventes å falle ytterligere i årene fremover. Kostnadene ved bunnfast offshore vindkraft (blant annet i Nordsjøen) har også falt raskt, og subsidier er reduserte. Kombinert med en mer ambisiøs klimapolitikk i Europa bidrar dette til at storskala utbygging av havvind og offshore nett i Norges nærrområder er sannsynlig.

Statnett forsterker og fornyer kraftsystemet

De ti siste årene har Statnett gjennomført et stort investeringsprogram. Dette har gitt et mer robust kraftsystem og økt overføringskapasitet i hele landet. Transmisjonsnettet utgjør ryggraden i fremtidens kraftsystem og vil også i årene fremover ha kontinuerlig behov for vedlikehold, fornyelser og levetidsforlengende tiltak.

Flere steder langs kysten og i områdene rundt de store byene er det behov for større nettfosterkninger, blant annet for å legge til rette for elektrifisering av petroleumsinstallasjoner og annen stor forbruksvekst. Mange steder i landet er det også behov for økt nettkapasitet for å tilknytte ny fornybar kraftproduksjon.

Tidlig dialog med aktører, smart anleggsforvaltning, nye system- og markedsløsninger og en fortsatt satsing på effektivisering i byggefasen, bidrar til at Statnett kan legge til rette for den elektriske fremtiden på en kostnadseffektiv måte.

Fremtidens systemdrift designes nå

Som systemansvarlig skal Statnett sikre momentan balanse mellom produksjon og forbruk i det norske kraftsystemet. Siden Norden er ett synkronområde, må de nordiske TSO-ene samarbeide tett om balanseringsoppgaven.

Dagens manuelle driftsrutiner er ikke tilpasset fremtidens kraftsystem med mer variabel produksjon og raskere endringer i flyt. For å møte disse utfordringene, har de

nordiske TSO-ene utarbeidet *Veikart for nordisk balanseringsmodell*. Veikartet legger grunnlaget for videreutvikling av systemdriften. Det er tilpasset en fremtid hvor det norske og nordiske kraftsystemet er tettere koblet mot Europa, og hvor operatørene må kunne ta flere og raskere beslutninger og håndtere en økende mengde data.

Oppmøte i styremøter

Styret hadde kun ett forfall i årets styremøter.

Endringer i styret

Synne Hombles trådte ut av styret i forbindelse med det ordinære foretaksmøtet i juni. Tove Pettersen overtok hennes posisjon som nestleder i styret.

Styret takker alle medarbeidere

Styret vil rette en stor takk til alle medarbeidere for å ha gjennomført et nytt år med historisk høyt investeringsnivå. Parallelt har konsernet opprettholdt sikker drift, og det er gjennomført en betydelig omorganisering, som innebærer fortsatt satsing på effektivisering og utvikling av Statnett.

Selskapskapital og utbytte

I tråd med regjeringens forslag til statsbudsjett for 2020 er utbyttet for 2019 foreslått til 50 prosent av utbyttegrunnlaget. Utbyttegrunnlag er definert som konsernets årsresultat etter skatt, justert for årets endring i saldo for mer-/mindreinntekt etter skatt. Det foreslåtte utbyttet er i henhold til vedtatt utbyttepolitikk for foretaket, og vurdert som forsvarlig ut fra Statnetts egenkapital og likviditet. Ved utgangen av 2019 var foretakets egenkapital 17 783 millioner kroner.

Fremtidsutsiktene påvirkes av korona-epidemiens varighet

Det er per april 2020 klart at den pågående pandemien vil påvirke den globale økonomien i betydelig grad. Dette får betydning også for kraftsektoren. På kort sikt vil lavere aktivitet innen industri og næring kunne gi noe lavere forbruk. Videre er det mulig at både pågående og planlagte prosjekter for ny produksjon vil kunne bli utsatt. Hvordan tiltakene for å kontrollere pandemien påvirker utviklingen på lengre sikt er mer usikkert og Statnett vil løpende følge denne utvikling.

Statnetts prosjektportefølje er avhengig av globale leverandører og arbeidskraft. Fremdriften i de ulike prosjektene vurderes fortløpende opp mot de utfordringer som oppstår. Dersom forsyningskjeden blir svekket over tid samtidig som driftskritiske oppgaver prioriteres fremfor

investeringsaktiviteter, vil dette kunne påvirke fremdriften, øke kostnadspådraget og gi utsatt inntekt.

Finansmarkedene preges av økte risikopremier og lav likviditet. Statnett har imidlertid få låneforfall de nærmeste månedene og har fått betydelige såkalte CSA-innbetalinger (sikkerhetsstillelse fra derivatmotparter) som følge av fallende kronekurs og valutasikringene våre. Dette medfører at likviditetssituasjonen er god. Statnett har i tillegg en ubenyttet trekkfasilitet på 8 milliarder kroner med tanke på situasjoner der lånemarkedet fungerer dårlig. Denne vil bli benyttet om nødvendig.

Basert på en totalvurdering har styret ikke anbefalt noen særskilt justering av utbytte for regnskapsåret 2019 som følge av korona-epidemien. Styret vil frem mot foretaksrådet i juni følge likviditets- og kostnadsutviklingen nøye og fortløpende vurdere om det er grunnlag for å endre denne vurderingen.

Fortsatt drift

I samsvar med regnskapslovens § 3-3a bekrefter styret at årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Resultatdisponering

Statnett-konsern hadde et resultat etter skatt på 1 906 millioner kroner i 2019. Morselskapet hadde et årsresultat på 1 630 millioner.

Styret foreslår på denne bakgrunn følgende disponering av årsresultatet fra morselskapet Statnett SF:

Til utbytte	1 261
Til opptjent annen egenkapital	369
Sum disponert	1 630

Erklæring fra styret og konsernsjef

Vi erklærer etter beste overbevisning at:

- årsregnskapet for 2019 er utarbeidet i samsvar med IFRS med tilleggsopplysninger som følger av regnskapsloven
- opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet
- opplysningene i årsberetningen og kapittelet som omfatter samfunnsansvar inkludert regnskapet for samfunnsansvar gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer konsernet står overfor.

Oslo, 2. april 2020
Styret i Statnett SF

Jon Fredrik Baksaa
Styrets leder

Tove Elisabeth Pettersen
Nestleder

Maria Sandsmark
Styremedlem

Egil Gjesteland
Styremedlem

Ole Bjørn Kirstihagen
Styremedlem

Pernille Dørstad
Styremedlem

Steinar Jøråndstad
Styremedlem

Einar Anders Strømsvåg
Styremedlem

Auke Lont
Konsernsjef

Totalresultat

Morselskap				Konsern	
2018	2019	(Beløp i mill. kr)	Note	2019	2018
Driftsinntekter					
8 634	8 264	Driftsinntekter regulert virksomhet	4	8 828	8 651
492	632	Andre driftsinntekter	4	813	488
9 127	8 896	Sum driftsinntekter		9 641	9 138
Driftskostnader					
541	492	Systemtjenester	5	492	541
1 033	882	Overføringstap	5	882	1 033
985	1 063	Lønns- og personalkostnader	6, 7, 23	1 077	973
1 950	2 229	Avskrivning, amortisering og nedskrivning	8, 9	2 405	1 980
1 534	1 691	Andre driftskostnader	27	1 758	1 491
6 043	6 356	Sum driftskostnader		6 614	6 018
3 084	2 540	Driftsresultat		3 027	3 120
220	277	Finansinntekter	10	72	59
655	748	Finanskostnader	10	659	478
-436	-471	Netto finansinntekter/-kostnader		-587	-419
2 648	2 069	Resultat før skattekostnad		2 440	2 701
486	439	Skattekostnad	19	534	488
2 161	1 630	Årsresultat		1 906	2 213
Øvrige resultatelementer					
-1	-	Endringer i virkelig verdi for finansielle instrumenter	28	-	-1
267	129	Endringer i kontantstrømsikringsreserve	15, 28	129	267
-62	-28	Skatteeffekt	19, 28	-28	-62
204	101	Øvrige resultatelementer som resirkuleres gjennom resultatet i senere perioder		101	204
79	86	Endringer i estimatavvik på pensjoner	7, 28	86	79
-20	-19	Skatteeffekt	7, 19, 28	-19	-20
59	67	Øvrige resultatelementer som ikke resirkuleres gjennom resultatet i senere perioder		67	59
262	168	Sum øvrige resultatelementer		168	262
2 424	1 798	Totalresultat		2 074	2 475

Balanse

Morselskap			Konsern		
31.12.2018	31.12.2019	(Beløp i mill. kr)	Note	31.12.2019	31.12.2018
Eiendeler					
Anleggsmidler					
47	28	Utsatt skattefordel	19	29	51
451	476	Immaterielle eiendeler	8	1 021	1 054
40 636	46 349	Varige driftsmidler	8	54 637	40 948
10 536	11 434	Anlegg under utførelse	9	11 514	17 581
2 384	2 449	Investering i datterselskaper	20	-	-
59	55	Investeringer i felleskontrollert og tilknyttet selskap	20	108	111
-	63	Pensjonsmidler	7	65	-
8 166	8 850	Finansielle anleggsmidler	14	4 835	3 863
62 279	69 704	Sum anleggsmidler		72 210	63 608
Omløpsmidler					
2 553	1 856	Kunde- og andre kortsiktige fordringer	11	1 688	2 630
1 365	683	Markedsbaserte verdipapirer	12	1 097	1 794
293	-	Eiendeler holdt for salg	29	-	293
1 545	1 044	Betalingsmidler	13	1 327	1 956
5 756	3 583	Sum omløpsmidler		4 113	6 673
68 035	73 286	Sum eiendeler		76 323	70 281
Egenkapital og gjeld					
Egenkapital					
5 950	5 950	Innskuddskapital		5 950	5 950
9 869	11 183	Opptjent annen egenkapital		11 833	10 244
15 819	17 133	Sum egenkapital		17 783	16 194
Langsiktig gjeld					
1 871	2 345	Utsatt skatt	19	2 484	1 926
311	251	Pensjonsforpliktelser	7	253	313
455	466	Andre forpliktelser	24	466	455
40 421	41 464	Langsiktig rentebærende gjeld	16	41 508	40 388
43 058	44 526	Sum langsiktig gjeld		44 711	43 082
Kortsiktig gjeld					
5 349	8 686	Kortsiktig rentebærende gjeld	16	8 691	5 349
3 809	2 942	Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	17	5 135	5 653
-	-	Betalbar skatt	19	3	3
9 158	11 628	Sum kortsiktig gjeld		13 829	11 005
68 035	73 286	Sum egenkapital og gjeld		76 323	70 281

Oslo, 2. april 2020
Styret i Statnett SF

Jon Fredrik Baksaas
Styrets leder

Tove Elisabeth
Pettersen
Nestleder

Maria Sandmark
Styremedlem

Egil Gjesteland
Styremedlem

Einar Anders
Strømsvåg
Styremedlem

Pernille Dørstad
Styremedlem

Steinar Jøråndstad
Styremedlem

Ole Bjørn Kirstihagen
Styremedlem

Auke Lont
Konsernsjef

Endringer i egenkapital

Morselskap				Konsern				
Innskudds- kapital	Øvrige poster	Opptjent annen egen- kapital	Sum egen- kapital		Sum egen- kapital	Opptjent annen egen- kapital	Øvrige poster	Innskudds- kapital
<i>(Beløp i mill. kr)</i>								
5 950	-271	8 007	13 686	01.01.2018	14 011	8 332	-271	5 950
-	-	2 161	2 161	Årsresultat	2 213	2 213	-	-
-	204	59	262	Øvrige resultatelementer, note 28	262	59	204	-
-	-	-326	-326	Vedtatt utbytte	-326	-326	-	-
-	-	35	35	Implementeringseffekt IFRS 15	35	35	-	-
5 950	-68	9 937	15 819	31.12.2018	16 194	10 312	-68	5 950
5 950	-68	9 937	15 819	01.01.2019	16 194	10 312	-68	5 950
-	-	1 630	1 630	Årsresultat	1 906	1 906	-	-
-	101	67	168	Øvrige resultatelementer, note 28	168	67	101	-
-	-	-484	-484	Vedtatt utbytte	-484	-484	-	-
5 950	33	11 150	17 133	31.12.2019	17 783	11 801	33	5 950

Kontantstrøm

Morselskap		(Beløp i mill. kr)	Note	Konsern	
2018	2019			2019	2018
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter					
2 648	2 069	Resultat før skattekostnad		2 440	2 701
-2	-95	Tap/ gevinst(-) ved salg av anleggsmidler	8	-95	-2
1 950	2 229	Avskrivning, amortisering og nedskrivning	8	2 405	1 980
63	-	Nedskrivning aksjer	20	-	-
24	-	Netto betalte skatter	19	-2	20
434	523	Resultatførte renter	10	590	422
7	6	Mottatte renter	10	16	17
-499	-634	Betalte renter, eksklusiv byggelånsrenter	10	-634	-499
-719	168	Endring i kundefordringer/leverandørgjeld	11, 17	384	-610
-58	-556	Endring i andre tidsavgrensningsposter	11, 17	-605	-46
3 848	3 710	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		4 499	3 983
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter					
75	401	Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	8	401	75
-6 728	-8 500	Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler, andre immaterielle eiendeler og anlegg under utførelse	8, 9	-9 129	-8 175
-198	-247	Utbetalte byggelånsrenter	9	-338	-312
-373	-90	Utbetalinger ved kapitalinnskudd i datterselskap	20	-	-
-	4	Endring i investeringer i felleskontrollerte, tilknyttede og andre selskaper	20	4	-6
-1 010	205	Endring i langsiktige lånefordringer	14	9	17
3	-1	Endring i kortsiktige lånefordringer	11	-	-
9	98	Mottatt utbytte og konsernbidrag	10, 20	13	9
-8 222	-8 130	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-9 040	-8 392
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter					
9 862	6 259	Innbetalinger ved opptak av ny rentebærende gjeld	16	6 259	9 862
-4 355	-4 175	Utbetalinger ved nedbetaling av rentebærende gjeld	16	-4 175	-4 355
569	1 624	Endring i sikkerhetsstillelser under CSA (Credit Support Annex)	18	1 624	569
199	1 895	Innbetalinger ved salg av markedsbaserte verdipapirer	12	2 082	372
-900	-1 200	Utbetalinger ved kjøp av markedsbaserte verdipapirer	12	-1 394	-1 076
-326	-484	Utbetalinger av utbytte		-484	-326
5 049	3 919	Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		3 912	5 046
675	-501	Netto kontantstrøm for perioden		-629	637
870	1 545	Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	13	1 956	1 319
1 545	1 044	Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	13	1 327	1 956

Note 1 Overordnet informasjon og grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Generell informasjon

Statnett SF (morselskapet) er et norsk statsforetak som ble stiftet 20. desember 1991. Staten ved Olje- og energidepartementet er eier. Foretaket har utstedt obligasjonslån som er notert på Oslo Børs. Hovedkontoret har adresse Nydalen allé 33, 0484 Oslo.

Konsernregnskapet og selskapsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med gjeldende International Financial Reporting Standards (IFRS), slik de er godkjent av EU, og den norske regnskapsloven.

Referanser til "IFRS" skal heretter bety referanser til IFRS-standardene som er godkjent av EU.

Regnskapene er utarbeidet basert på historisk kost-prinsippet, med unntak av:

- Derivater, finansielle eiendeler og forpliktelser vurderes til "virkelig verdi over resultatet, amortisert kost eller virkelig verdi over øvrige resultatelementer"
- Balanseført verdi på eiendeler og gjeld som er sikret, justeres for å registrere endringer i virkelig verdi som følge av sikringen
- Eiendeler blir vurdert ved hver rapporteringsdato med tanke på verdifall. Hvis gjenvinnbart beløp på eiendelen er lavere enn balanseført verdi, blir eiendelen nedskrevet til gjenvinnbart beløp

Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet består av regnskapet til morselskapet, Statnett SF, og dets datterselskaper, presentert som om de var én enhet.

Konsernregnskapet er utarbeidet etter ensartede regnskapsprinsipper for like transaksjoner og andre hendelser under like forutsetninger. Klassifiseringen av poster i resultat og balanse er gjennomført etter ensartede definisjoner. Utarbeidelse av konsernregnskapet skjer etter oppkjøpsmetoden og viser konsernet som om det var én enhet. I konsernregnskapet er alle mellomværender og interne transaksjoner mellom selskaper innenfor konsernet eliminert.

Tilknyttet selskap er selskaper der Statnett har betydelig innflytelse, dvs. kan påvirke finansielle og operasjonelle beslutninger i selskapet, men ikke har kontroll over selskapet. Tilknyttede selskaper vurderes etter egenkapitalmetoden.

Felleskontrollert driftsordning er en ordning der de partene som har felles kontroll over ordningen, har rettigheter til eiendelene og ansvar for forpliktelsene knyttet til ordningen. Felleskontrollert driftsordning innregnes etter prinsippet om proporsjonal konsolidering, «bruttometoden».

Felleskontrollert virksomhet er en ordning hvor de partene som har felles kontroll over ordningen, har rett til ordningens netto eiendeler. Felleskontrollert virksomhet regnskapsføres etter egenkapitalmetoden.

Investering i selskaper hvor konsernet eier mindre enn 20 prosent av den stemmeberettigede aksjekapital, balanseføres til virkelig verdi. Verdiendring føres over resultat. Disse investeringene er ikke nærmere omtalt i note.

Klassifisering som kortsiktig eller langsiktig post

En eiendel klassifiseres som kortsiktig (omløpsmiddel) når den er knyttet til varekretsløpet, fordring som tilbakebetales innen ett år samt "eiendeler som ikke er bestemt til varig eie eller bruk for virksomheten". Andre eiendeler er anleggsmidler. Skillet mellom kortsiktig og langsiktig gjeld trekkes ved ett år til forfallstidspunktet. Første års avdrag på langsiktige lån er klassifisert som kortsiktig gjeld.

Utbytte

Avgitt utbytte regnskapsføres i den perioden det blir vedtatt i foretaksmøtet. Skjer vedtak og utbetaling i forskjellige perioder, henføres beløpet til kortsiktig gjeld inntil utbetaling finner sted.

Valuta

Konsernregnskapet presenteres i norske kroner, som også er morselskapets funksjonelle valuta.

Transaksjoner i utenlandsk valuta regnskapsføres til dagskurs på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs. Ikke-pengeposter i valuta som måles til anskaffelseskost, omregnes til norske kroner ved å benytte valutakursen på transaksjonstidspunktet. Ikke-pengeposter i valuta som måles til virkelig verdi uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til valutakursen fastsatt på balansetidspunktet. Valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden og presenteres som finansinntekter/-kostnader.

Note 1 Overordnet informasjon og grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Konsernet benytter seg av sikringsbokføring for alle langsiktige lån i utenlandsk valuta. Langsiktig rentebærende gjeld i valuta knyttes derfor sammen med rente- og valutabytteavtaler (swap) og behandles som opplåning i norske kroner.

Offentlig tilskudd

Tilskudd fra myndighetene er ikke regnskapsført før det foreligger rimelig sikkerhet for at konsernet vil møte betingelsene som er fastsatt i forbindelse med mottak av tilskuddene, og at tilskuddene vil bli mottatt. Tilskudd blir regnskapsført som fradrag i den kostnad det er ment å dekke.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter inkluderer bankbeholdning. Kontantekvivalenter er kortsiktig likvide investeringer som omgående kan konverteres til kontanter med et kjent beløp, og med maksimal løpetid på tre måneder.

Segmentrapportering

Statnett har identifisert sitt rapporteringssegment basert på hvilken risiko og avkastning som påvirker virksomheten. Basert på IFRS sin definisjon er det konsernets vurdering at man kun har ett segment. Virksomheten følges opp som ett geografisk segment. Datterselskaper kvalifiserer heller ikke som særskilte rapporteringspliktige virksomhetssegmenter etter kriterier i IFRS. Selskapet og konsernet rapporteres derfor som ett virksomhetssegment.

Note 2 Endringer i regnskapsprinsipper og nye regnskapsstandarder

Nye relevante standarder i år

Konsernet har implementert følgende standarder og endringer for første gang med virkning for 2019-regnskapet:

IFRIC 23 Usikkerhet omkring behandling av inntektsskatt

IFRIC 23 klargjør hvordan usikre skatteposisjoner skal reflekteres i regnskapet. Usikre skatteposisjoner oppstår når det er uklart hvordan gjeldende skatterett skal forstås for en konkret transaksjon eller hendelse, og når det er usikkert hvorvidt skattemyndighetene vil godkjenne et foretaks skattemessige behandling. Hovedelementer i tolkningen er:

- Hvorvidt en skal gjøre en separat eller samlet vurdering av usikre skatteposisjoner
- Hvorvidt og i hvilken grad en skal legge til grunn at skatterapporteringen blir undersøkt av skattemyndigheter
- Hvordan en skal fastsette skattestørrelser knyttet til usikre skatteposisjoner i regnskapet
- Hvordan en tar hensyn til endringer i fakta og omstendigheter for øvrig

Konsernet har implementert endringene fra 1. januar 2019. Endringen har ikke medført at konsernet har endret regnskapsføringen av eksisterende skatteposisjoner.

Endringer i IFRS 9, IAS 39 og IFRS 7 som følge av IBOR-reformen

I forbindelse med den pågående IBOR-reformen hvor det etableres nye referanserenter i rentemarkedene, er det vedtatt visse endringer i IFRS 9, IAS 39 og IFRS 7. Standardendringene er relevante for Statnett der det er etablert sikringsbokføring og hvor det i sikringsrelasjonene inngår renter som er berørt av de fremtidige endringene i referanserenter. Statnett har valgt å anvende standardendringene fra og med 2019, og med det sikre videreføring av etablert sikringsbokføring.

IFRS 16 Leieavtaler

Statnett er leietager i leieavtaler som kvalifiserer for innregning etter IFRS 16 Leieavtaler. Ved første gangs balanseføring av slike leieavtaler innregnes leieforpliktelser til neddiskontert verdi av faste og kvalifiserende variable kontantstrømmer under kontraktens leieperiode. Kontantstrømmer knyttet til forventede avbruddsgebyrer, utøvelse av kjøpsopsjoner og restverdigarantier inkluderes dersom relevant. Der inngåtte leieavtaler inkluderer opsjoner til å forlenge eller si opp leieavtalen, fastsettes leieperioden etter hensyntagen til rimelig sikre utøvelser av slike opsjoner. Kontantstrømmer neddiskonteres med leieavtalens implisitte rente så langt denne er tilgjengelig. Ellers neddiskonteres kontantstrømmer med Statnetts marginale lånerente estimert etter beste skjønn basert på datidens markedsrenter og et Statnett-spesifikt kredittpåslag under hensyn til løpetid, valuta og belåningsgrad. Ved første gangs balanseføring av leieavtaler innregnes bruksrettseiendeler til en verdi av beregnet leieforpliktelse med påslag av tilbakeføringsforpliktelser ved utløp av leieperiode, samt vesentlige utgifter tilknyttet etableringen av leieavtalen. Bruksrettseiendelen vil reduseres med mottatte leieinsentiver.

Etter første gangs innregning vil leieforpliktelsen øke med påløpte renter i samsvar med benyttet diskonteringsrente og reduseres med utførte leiebetalinger. Leieforpliktelsen justeres med endringer i forventede leiebetalinger som følge av indeksjusteringer av leiebeløp, endringer i leieperiode eller endringer i vurderinger eller utøvelse av opsjoner. Ved indeksjustering av leiebetalinger som ikke knytter seg til en renteindeks, diskonteres leiebetalinger med avtalens opprinnelige diskonteringsrente. Endringer i leieperiode, utøvelse av opsjoner, eller indeksjustering av leiebetalinger som knytter seg til en rente, medfører en revurdering av diskonteringsrente.

Etter første gangs innregning av bruksrettseiendeler måles disse til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall. Avskrivninger skjer etter lineær metode så langt ikke en annen tilordning bedre reflekterer bruk av eiendelen i løpet av leieperioden. Bruksrettseiendeler justeres med eventuelle nye målinger av leieforpliktelser.

Statnett benytter seg av standardens opsjon til å unnlate balanseføring av leieavtaler med varighet under 12 måneder og tilsvarende for leieavtaler med underliggende eiendel av liten verdi. Statnett innregner ikke leieavtaler for immaterielle eiendeler annet enn der dette er pliktig etter standarden. Der det i leieavtaler inngår tjenesteelementer, velger Statnett å separere verdien av tjenesteelementene slik at disse ikke inngår i verdier innregnet til balansen. Statnett er ikke utleier i leieavtaler under IFRS 16 Leieavtaler, hverken som hovedutleier eller som mellomutleier.

Ved implementering av IFRS 16 per 1 januar 2019 har Statnett lagt til grunn modifisert retrospektiv metode hvor bruksretteiendeler måles tilsvarende verdi av leieforpliktelser som er innregnet i balanseoppstillingen umiddelbart før tidspunkt for førstegangsanvendelse. Følgelig er ikke sammenligningstall for tidligere perioder omarbeidet som om IFRS 16 ble benyttet i slike tidligere perioder. Den samlede virkning av første gangs anvendelse av IFRS 16 har ikke medført noen netto endring i konsernets egenkapital.

Ved overgangen til IFRS 16 har Statnett for leieavtaler tidligere klassifisert som operasjonelle leieavtaler under IAS 17 Leieavtaler, innregnet leieforpliktelser tilsvarende nåverdi av gjenværende leiebetalinger diskontert med Statnetts marginale lånerente på tidspunktet for første gangs anvendelse. Operasjonelle leieavtaler under IAS 17 ble tidligere klassifisert som driftskostnad og leiekostnaden ble

Note 2 Endringer i regnskapsprinsipper og nye regnskapsstandarder

resultatført lineært over kontraktperioden. For leieavtaler tidligere klassifisert som finansielle leieavtaler under IAS 17, har Statnett benyttet overgangsbestemmelse som tillater initiell måling av bruksretteiendel tilsvarende balanseført verdi av eiendel tilknyttet finansiell leieavtale under IAS 17 per 31. desember 2018. Det foreligger ved første gangs anvendelse av IFRS 16 ingen leieavtaler som er tapsbringende etter IAS 36 Verdifall på eiendeler på tidspunkt for første gangs anvendelse, eller som er tapsbringende etter IAS 37 Avsetninger, betingede forpliktelser og betingede eiendeler umiddelbart før tidspunktet for første gangs anvendelse.

Statnett har ved overgangen til IFRS 16 også benyttet enkelte forenklinger som er beskrevet i standarden. Dette inkluderer opsjon til å ikke innregne leietakers utgifter ved avtaleinngåelse. Videre har man benyttet opsjon til å benytte felles diskonteringsrenter for porteføljer av likeartede kontrakter. Statnett har også benyttet opsjon til å bruke kunnskap tilegnet frem til tidspunkt for første gangs anvendelse for fastsettelse av leieperioder i forbindelse med opsjoner til å forlenge eller avslutte leieavtaler. Statnett har benyttet opsjon til å unnlate innregning av leieavtaler der leieperioden avsluttes innen tolv måneder etter tidspunktet for første gangs anvendelse.

Avgrensning av hvilke avtaler som faller innenfor virkeområdet av IFRS 16, er for Statnett sammenfallende med den avgrensning som følger av tilsvarende vurderinger under IAS 17 og IFRIC 4 Fastsettelse av hvorvidt en avtale inneholder en leieavtale.

Implementering av IFRS 16 har introdusert estimater i relasjon til fastsettelse av diskonteringsrenter og i relasjon til fastsettelse av leieperioder basert på utøvelse av opsjoner til å forlenge eller si opp leieavtaler. Se også omtale i note 3 Regnskapsestimater og forutsetninger.

IFRS 16 Leieavtaler - implementeringseffekter

Morselskapet

(Beløp i mill. kr)

Eiendeler	31.12.2018 Balanseført verdi	IFRS 16- effekter	01.01.2019 Balanseført verdi
Varige driftsmidler			
Varige driftsmidler annet enn bruksretteiendeler	40 636	-168	40 468
Bruksretteiendeler, bygninger og grunn	-	190	190
Bruksretteiendeler, fiber/IKT	-	190	190
Sum varige driftsmidler	40 636	211	40 847
Gjeld			
Kortsiktig rentebærende gjeld	5 349	29	5 378
Langsiktig rentebærende gjeld	40 421	182	40 603
Sum rentebærende gjeld	45 770	211	45 981

Omklassifisering leieavtaler tidligere klassifisert som finansielle leieavtaler

Fra balanse av varige driftsmidler per 31. desember 2018 er det per 1. januar 2019 omklassifisert 168 millioner kroner til bruksretteiendeler fiber, knyttet til finansielle leieavtaler tidligere balanseført under IAS 17. De aktuelle leieavtalene er forskuddsbetalte i sin helhet, og det foreligger dermed ingen tilhørende leieforpliktelse.

Marginal lånerente

Ved beregning av leieforpliktelsen 1. januar 2019 er det benyttet en marginal lånerente i intervallet 2,2 til 3,3 prosent p.a.

Spesifikasjon av årets regnskapsmessige effekter av IFRS 16

(Beløp i mill. kr)

Årets påvirkning på resultat før skattekostnad	31.12.2019
Avskrivning bruksretteiendeler	44
Finanskostnad	6
Sum	50

Note 2 Endringer i regnskapsprinsipper og nye regnskapsstandarder

Årets påvirkning på balanseposter

(Beløp i mill. kr)

	Eiendeler	Gjeld
Overgangseffekt for leieavtaler vurdert som operasjonelle leieavtaler under IAS 17	211	211
Overgangseffekt for leieavtaler vurdert som finansielle leieavtaler under IAS 17	168	-
Sum bruksretteiendeler og leieforpliktelser per 01.01.2019	379	211

Avdrag	-	-35
Påløpte renter	-	6
Avskrivninger	-44	-
Tilganger	21	9
Avgang	-1	-
Sum bruksretteiendel og leieforpliktelse per 31.12.2019	356	191

Bruksrett eiendeler	Bygninger og grunn	Fiber/IKT	Sum
Implementeringseffekt 01.01.2019	190	190	379
Tilgang	9	12	21
Avgang	-1	-	-1
Anskaffelseskost 31.12.2019	198	202	400
Akk. avskrivninger 01.01.2019			
Avskrivninger	29	15	44
Akk. avskrivninger 31.12.2019	29	15	44
Bokført verdi 31.12.2019	169	187	356

Avskrivnings- /amortiseringsperiode	1-40 år	1-40 år
Avskrivningsmetode	Lineær	Lineær

Leieforpliktelse

Implementeringseffekt 01.01.2019	211
Innregning og endring i avtaler	9
Avdrag/betalt leie	-35
Diskonterings-effekt	6
Leieforpliktelse 31.12.2019	191

Spesifikasjon av leieforpliktelser

Kortsiktig rentebærende gjeld	30
Langsiktig rentebærende gjeld	161
Sum leieforpliktelse per 31.12.2019	191
Netto kontantstrøm fra leieforpliktelser	-35

Forfallstruktur - udiskonterte leieforpliktelser

(Beløp i mill. kr)

1 år	35
1-5 år	97
5-10 år	43
10-15 år	18
Mer enn 15 år	44
Sum leieforpliktelse	238

Note 2 Endringer i regnskapsprinsipper og nye regnskapsstandarder

IFRS 16 Leieavtaler - implementeringseffekter

Konsern

(Beløp i mill. kr)

Eiendeler	31.12.2018 Balanseført verdi	IFRS 16- effekter	01.01.2019 Balanseført verdi
Varige driftsmidler			
Varige driftsmidler annet enn bruksretteiendeler	40 948	-168	40 780
Bruksretteiendeler, bygninger og grunn	-	238	238
Bruksretteiendeler, fiber/IKT	-	190	190
Sum varige driftsmidler	40 948	260	41 208
Gjeld			
Kortsiktig rentebærende gjeld	5 349	31	5 380
Langsiktig rentebærende gjeld	40 388	229	40 617
Sum rentebærende gjeld	45 737	260	45 997

Omklassifisering leieavtaler tidligere klassifisert som finansielle leieavtaler

Fra balanse av varige driftsmidler per 31. desember 2018 er det per 1. januar 2019 omklassifisert 168 millioner kroner til bruksretteiendeler fiber, knyttet til finansielle leieavtaler tidligere balanseført under IAS 17. De aktuelle leieavtalene er forskuddsbetalte i sin helhet, og det foreligger dermed ingen tilhørende leieforpliktelse.

Marginal lånerente

Ved beregning av leieforpliktelsen 1. januar 2019 er det benyttet en marginal lånerente i intervallet 2,2 til 3,3 prosent p.a.

Spesifikasjon av årets regnskapsmessige effekter av IFRS 16

(Beløp i mill. kr)

Årets påvirkning på resultat før skattekostnad	31.12.2019
Avskrivning bruksretteiendeler	47
Finanskostnad	7
Sum	54

Årets påvirkning på balanseposter

(Beløp i mill. kr)

	Eiendeler	Gjeld
Overgangseffekt for leieavtaler vurdert som operasjonelle leieavtaler under IAS 17	260	260
Overgangseffekt for leieavtaler vurdert som finansielle leieavtaler under IAS 17	168	-
Sum bruksretteiendeler og leieforpliktelser per 01.01.2019	428	260
Avdrag	-	-39
Påløpte renter	-	7
Avskrivninger	-47	-
Tilganger	21	9
Avgang	-1	-
Sum bruksretteiendel og leieforpliktelse per 31.12.2019	402	237

Note 2 Endringer i regnskapsprinsipper og nye regnskapsstandarder

Bruksrett eiendeler	Bygninger og grunn	Fiber/IKT	Sum
Implementeringseffekt 01.01.2019	238	190	428
Tilgang	9	12	21
Avgang	-1		-1
Anskaffelseskost 31.12.2019	247	202	449
Akk. avskrivninger 01.01.2019			
Avgang			-
Avskrivninger	32	15	47
Akk. avskrivninger 31.12.2019	32	15	47
Bokført verdi 31.12.2019	215	187	402
Avskrivnings- /amortiseringsperiode	1-40 år	1-40 år	
Avskrivningsmetode	Lineær	Lineær	
Leieforpliktelse			
Implementeringseffekt 01.01.2019			260
Innregning og endring i avtaler			9
Avdrag/betalt leie			-39
Diskonterings-effekt			7
Annet/valutaeffekter			
Leieforpliktelse 31.12.2019			237
Spesifikasjon av leieforpliktelser			
Kortsiktig rentebærende gjeld			32
Langsiktig rentebærende gjeld			205
Sum leieforpliktelse per 31.12.2019			237
Netto kontantstrøm fra leieforpliktelser			-39
Forfallstruktur - udiskonterte leieforpliktelser			
(Beløp i mill. kr)			
1 år			39
1-5 år			113
5-10 år			63
10-15 år			34
Mer enn 15 år			48
Sum leieforpliktelse			297

Note 3 Regnskapsestimater og forutsetninger

Utarbeidelse av finansregnskap i overensstemmelse med IFRS krever at ledelsen utarbeider vurderinger og estimater og tar forutsetninger som påvirker anvendelsen av regnskapsprinsipper. Dette påvirker regnskapsførte beløp for eiendeler og gjeld på balansedagen, samt rapportering av betingede eiendeler og forpliktelser, og rapporterte inntekter og kostnader i perioden.

Prinsipp

Enkelte beløp som påvirker konsernets regnskap, må estimeres. Det krever at ledelsen må ta forutsetninger med hensyn til verdier eller usikre forhold på tidspunktet for utarbeidelse av regnskapet. Sentrale regnskapsestimater er estimater som er viktig for presentasjonen av konsernets økonomiske stilling og resultater, og som krever ledelsens subjektive og komplekse vurderinger, ofte relatert til forhold beheftet med usikkerhet. Ledelsen vurderer slike estimater løpende ut fra historiske resultater og erfaringer, konsultasjoner med eksperter, trender, prognoser og andre metoder som ledelsen anser som rimelige i de enkelte tilfeller.

Avsetninger regnskapsføres når konsernet har en gjeldende forpliktelse (rettslig eller antatt) som følge av en hendelse som har skjedd, og det kan sannsynliggjøres (mer sannsynlig enn ikke) at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av forpliktelsen, samt at beløpets størrelse kan måles pålitelig. Avsetninger gjennomgås ved hver balansedato, og nivået reflekterer det beste estimatet for forpliktelsen. Ved vesentlig tidseffekt er forpliktelsen regnskapsført til nåverdi av fremtidige forpliktelser.

Vesentlige poster knyttet til bruk av estimater for Statnett er relatert til:

Regnskapspost	Note	Estimat/forutsetninger	Konsern
			Balansført verdi
Andre immaterielle eiendeler	8	Estimat på gjenvinnbart beløp og gjenværende utnyttbar levetid	969
Varige driftsmidler	8	Estimat på gjenvinnbart beløp og gjenværende utnyttbar levetid	54 637
Pensjonsforpliktelser	7	Økonomiske og demografiske forutsetninger	188
Fjerningsforpliktelser	24	Estimat på kostnad for fjerning, NVE-rente, tidspunkt for fjerning og prisstigning frem til fjerning	480
Leieforpliktelser	16	Estimat på leieperiode inklusiv opsjon til forlengelse, Statnetts marginale lånerente	237

Note 4 Driftsinntekter

Statnett har konsesjon som netteier i Norge og henter sine inntekter i hovedsak fra virksomhet som er regulert av Reguleringsmyndigheten for Energi (RME). Driftsinntekter knyttet til konsesjon som netteier presenteres som «Driftsinntekter regulert virksomhet».

Statnett har også konsesjon for balanseavregningen i Norge. Som avregningsansvarlig er Statnett gitt et nasjonalt ansvar for å koordinere måling og avregning av all kraftomsetning og sørge for at all innmating og alt uttak av elektrisk energi blir korrekt avregnet slik at det oppnås økonomisk balanse i kraftmarkedet. Driftsinntekter knyttet til konsesjon som avregningsansvarlig er inkludert i «Andre driftsinntekter»

Andre driftsinntekter er inntekter utenfor den regulerte nettvirksomheten. I tillegg til gebyrinntekter knyttet til rollen som avregningsansvarlig, består Andre driftsinntekter av blant annet konsulentoppdrag for eksterne, bygging for distribusjonsnettseiere (kundeprosjekter) og leieinntekter.

Prinsipp

Driftsinntekter regulert virksomhet

Driftsinntekter beregnes basert på en tariffmodell fastsatt på bakgrunn av retningslinjer gitt av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE).

Driftsinntekter fra regulert virksomhet innregnes slik:

- Tariffinntekter faste ledd regnskapsføres jevnt gjennom året basert på fastsatt tariff for det aktuelle år.
- Tariffinntekter energiledd regnskapsføres i takt med kundens målte innmating og uttak fra nettet.
- Andre leieinntekter regnskapsføres i hovedsak i takt med kundens målte bruk av nettet.
- Flaskehalsinntekter regnskapsføres i takt med målt innmating og uttak fra nettet mellom prisområder og på hver sin side av mellomlandsforbindelser.
- Inntekter til øvrige eiere i fellesnettene regnskapsføres jevnt gjennom året basert på estimat på de øvrige eierens tillatte inntekt.

Tillatt inntekt

Statnetts faktiske driftsinntekter fra den regulerte virksomheten kommer fra tariffinntekter i transmisjons- og distribusjonsnettet samt flaskehalsinntekter. På grunn av differansen mellom årets faktiske inntekter og endelig tillatt inntekt, som RME fastsetter etter årets utløp, vil det årlig oppstå avvik mellom Statnetts faktiske driftsinntekter fra den regulerte virksomheten og Statnetts tillatte inntekt. Avviket kalles mer- eller mindreinntekt.

Mer-/mindreinntekt nettvirksomhet

Merinntekt oppstår når faktiske driftsinntekter er høyere enn tillatt inntekt i det enkelte år. Mindreinntekt innebærer at foretakets faktiske driftsinntekter er lavere enn tillatt inntekt. Merinntekt, tillagt renter, tilbakeføres kundene i form av reduksjon i fremtidige tariffer, mens mindreinntekt, tillagt renter, kan hentes inn fra kundene i form av økning i fremtidige tariffer. Dette reguleres i Forskrift 1999-03-11-302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer (kontrollforskriften). Forpliktelsen til å redusere fremtidige tariffer samt muligheten til å kreve inn økte tariffer oppfyller ikke kravene i IFRS til balanseføring, og representerer derfor en betinget forpliktelse eller fordring. Årlig endring i disse postene vil derfor heller ikke inngå i resultatregnskapet etter IFRS, men rapporteres som en del av underliggende resultat.

I de tilfeller hvor Statnett primært opptre som avregningsfunksjon knyttet til fellesnett og krafthandel, rapporteres inntekter netto.

Andre driftsinntekter

Avregningsansvarlig har ansvar for balanseavregning i det norske kraftsystemet, drift og utvikling av datahuben Elhub, og utstedelse av elsertifikater og opprinnelsesgarantier. Elhub AS, et 100% eid datterselskap, drifter datahuben og erstatter i tillegg Ediel systemet for meldingsutveksling i det norske kraftmarkedet fra og med 2019. Driftsinntekter knyttet til avregningsansvarlig regnskapsføres i det vesentlige i takt med faktisk målt innmating og uttak fra nettet. Inntekter knyttet til kundeprosjekter innregnes etter hvert som kunden overtar kontroll over det Statnett leverer. Ved konsulentoppdrag for eksterne anses kunden å overta kontroll løpende etter hvert som tjenesten ytes. Når Statnett bygger anlegg for distribusjonsnetteiere kan overføring av kontroll enten skje løpende under byggingen, eller når anlegget er ferdigstilt, avhengig av de konkrete kontraktsvilkårene. Fakturerte og opptjente kundeprosjektinntekter inngår i Kunde- og andre kortsiktige fordringer.

For kundeprosjekter som forventes å gi tap, er hele det forventede tap kostnadsført.

Note 4 Driftsinntekter

Mer-/mindreinntekt avregningsansvarlig

I enkelte år kan det oppstå avvik mellom faktiske gebyrinntekter i disse virksomhetsområdene, og det regulator tillater at gebyrene skal dekke. Dette påvirker nivået på fremtidige gebyrer, og omtales som mer-/mindreinntekt avregningsansvarlig. Mer-/mindreinntekt avregningsansvarlig inngår ikke i regnskapsresultatet, men inngår i beregning av underliggende resultat fra og med 2019, på lik linje med mer-/mindreinntekter i nettvirksomhet.

RME har foreslått en økonomisk regulering av Elhub. Mer-/mindreinntekt avregningsansvarlig i Elhub er beregnet etter forslaget, og inkluderer både oppstartskostnader fra 2015-2018, som kan hentes inn i 2019-2022, og avkastning under gulvet i 2019, som kan hentes inn i neste gebyrperiode.

Tillatt inntekt – monopolvirksomhet

Statnett eier overføringsanlegg og er det systemansvarlige nettselskapet. Denne virksomheten er monopolregulert. Det innebærer at RME årlig setter en øvre grense for Statnetts inntekt, såkalt tillatt inntekt. Grunnlaget for Statnetts tillatte inntekter er inntektsrammen. Inntektsramme baseres på kostnader tilhørende virksomheten, inkludert kapitalkostnader, fra to år tilbake i tid. Videre er overføringstap og årets systemdriftskostnader inkludert. Overføringstap i inntektsrammen, fastsettes ved at faktisk målt tap i MWh fra to år tilbake i tid verdsettes til en regulert referansepris basert på elspotpris i inntektsrammeåret. Inntektsrammen til Statnett normeres for at foretaket skal ha insentiver til effektiv drift. Utover inntektsrammen består Statnetts tillatte inntekt av følgende tillegg: Årets eiendomsskatt, transittkostnad og tillegg for investeringer. Tillegg for investeringer sørger for at kapitalkostnader reflekteres i tillatt inntekt fra det året investeringer settes i drift. Statnetts tillatte inntekt justeres også for samfunnets avbruddskostnader gjennom KILE (kvalitetsjustert inntektsramme ved ikke levert energi).

Tariffinntekter

Statnett er operatør av transmisjonsnett og regionale fellesnett. Som operatør er Statnett ansvarlig for å fastsette årlige tariffer i det enkelte fellesnett.

Statnett har som operatør for transmisjonsnett og to regionale fellesnett ansvar for å fakturere brukerne for de tjenestene de mottar. Faktureringen skjer på grunnlag av en tariffmodell som er utarbeidet i henhold til retningslinjer gitt av NVE. Prissystemet består av faste ledd og variable ledd; energiledd. Faste ledd faktureres jevnt over året, mens energileddet faktureres i takt med kundens målte innmating og uttak fra nettet.

Note 4 Driftsinntekter

Driftsinntekter regulert virksomhet

Fordeling av inntekter mellom distribusjonsnett (D-nett) og transmisjonsnett (T-nett)

(Beløp i mill. kr)

Morselskap

Driftsinntekter	D-nett	T-nett	Sum 2019	D-nett	T-nett	Sum 2018
Tariffinntekt faste ledd produksjon	28	1 736	1 764	51	1 653	1 703
Tariffinntekt faste ledd forbruk	111	5 674	5 785	116	4 915	5 031
Andre leieinntekter	-	111	111	-	151	151
Tariffinntekt energiledd	-1	813	812	-3	1 054	1 051
Flaskehalsinntekter	-	587	587	-	961	961
Inntekter til øvrige eiere i fellesnettene	-51	-745	-796	-69	-194	-263
Sum driftsinntekter regulert virksomhet	87	8 176	8 264	95	8 539	8 634

Tillatt inntekt

Inntektsramme uten nettap	59	7 045	7 104	68	6 600	6 668
Inntektsramme nettap	12	954	966	18	1 084	1 102
Tillegg til inntektsramme	16	888	904	15	522	537
Sum tillatt inntekt	87	8 887	8 974	101	8 206	8 307

Statnett hadde i 2019 en mindreinntekt på 726 millioner kroner (merinntekt på 362 millioner kroner i 2018). Denne justeringen mellom Driftsinntekter regulert virksomhet og Tillatt inntekt rapporteres som en del av underliggende resultat.

Mer-/mindreinntekt - årets endringer og samlet saldo nettvirksomhet

	D-nett	T-nett	Sum 2019	D-nett	T-nett	Sum 2018
Årets ikke regnskapsførte mer-/mindreinntekt (-/+)	1	710	711	5	-333	-328
Årets ikke regnskapsførte avsetning renter mer- /mindre inntekt (-/+)	-	5	5	1	1	2
Årets ikke regnskapsførte justeringer tidligere mer/mindreinntekt (-/+)	-45	55	10	-	-36	-36
Årets endring i saldo for mer-/mindreinntekt (-/+)	-44	770	726	6	-368	-362
Saldo mer-/mindreinntekt (-/+), inkl. renter 01.01.	54	-113	-59	48	255	303
Endret saldo for mer-/mindreinntekt (-/+), inkl. renter	-44	770	726	6	-368	-362
Saldo mer-/mindreinntekt (-/+) inklusiv renter 31.12.	10	657	667	54	-113	-59

Note 4 Driftsinntekter

Konsern

Driftsinntekter	D-nett	T-nett	Sum 2019	D-nett	T-nett	Sum 2018
Tariffinntekt faste ledd produksjon	28	1 736	1 764	51	1 653	1 703
Tariffinntekt faste ledd forbruk	111	5 674	5 785	116	4 915	5 031
Andre leieinntekter	-	112	112	-	152	152
Tariffinntekt energiledd	-1	814	813	-3	1 054	1 051
Flaskehalsinntekter	-	587	587	-	961	961
Inntekter til øvrige eiere i fellesnettene	-51	-181	-232	-69	-176	-245
Sum driftsinntekter regulert virksomhet	87	8 741	8 828	95	8 555	8 651

Tillatt inntekt

Inntektsramme uten nettap	59	7 045	7 104	68	6 616	6 684
Inntektsramme nettap	12	954	966	18	1 084	1 102
Tillegg til inntektsramme	17	1 451	1 468	15	522	537
Sum tillatt inntekt	88	9 450	9 538	101	8 222	8 323

Statnett hadde i 2019 en mindreinntekt på 726 millioner kroner (merinntekt på 362 millioner kroner i 2018). Denne justeringen mellom Driftsinntekter regulert virksomhet og Tillatt inntekt rapporteres som en del av underliggende resultat.

Mer-/mindreinntekt - årets endringer og samlet saldo nettvirksomhet

	D-nett	T-nett	Sum 2019	D-nett	T-nett	Sum 2018
Årets ikke regnskapsførte mer-/mindreinntekt (-/+)	1	710	711	5	-333	-328
Årets ikke regnskapsførte avsetning renter mer- /mindre inntekt (-/+)	-	5	5	1	1	2
Årets ikke regnskapsførte justeringer tidligere mer-/mindreinntekt (-/+)	-45	55	10	-	-36	-36
Årets endring i saldo for mer-/mindreinntekt (-/+)	-44	770	726	6	-368	-362
Saldo mer-/mindreinntekt (-/+), inkl. renter 01.01.	54	-113	-59	48	255	303
Endret saldo for mer-/mindreinntekt (-/+), inkl. renter	-44	770	726	6	-368	-362
Saldo mer-/mindreinntekt (-/+) inklusiv renter 31.12.	10	657	667	54	-113	-59

Note 4 Driftsinntekter

Driftsresultat innenfor og utenfor nettvirksomheten

Morselskap			Konsern	
2018	2019	(Beløp i mill. kr)	2019	2018
2 999	2 432	Driftsresultat innenfor nettvirksomheten	2 891	3 004
85	109	Driftsresultat utenfor nettvirksomheten	136	116
3 084	2 541	Sum driftsresultat	3 027	3 120

Grunnlag for avkastning på investert nettkapital

Avkastningsgrunnlag er definert som gjennomsnittet av inngående og utgående saldo for investert nettkapital, tillagt en prosent for netto arbeidskapital. Investert nettkapital er gitt ved førstegangs historisk anskaffelseskostnad. Andel av felles driftsmidler er inkludert.

Morselskap			Konsern	
2018	2019	(Beløp i mill. kr)	2019	2018
38 404	43 960		48 014	38 404

Avkastning på investert nettkapital

Avkastning er definert som driftsresultat sett i forhold til avkastningsgrunnlaget. Beregningsgrunnlaget er regnskapsmessig driftsresultat for egen nettvirksomhet justert for endringer i ikke-regnskapsført mer-/mindreinntekt.

Morselskap			Konsern	
2018	2019	(Avkastning i prosent)	2019	2018
7%	7%		8%	7%

Driftsinntekter avregningsansvarlig

Morselskap			Konsern	
2018	2019	(Beløp i mill. kr)	2019	2018
154	150	Gebyrinntekter avregningsansvarlig	331	154
154	150	Sum gebyrinntekter avregningsansvarlig	331	154
-	-	Saldo mer-/mindreinntekt avregningsansvarlig (-/+) 01.01	-	-
-	-79	Bevegelse mer-/mindre inntekt avregningsansvarlig (-/+), inkl renter	65	-
-	-79	Saldo mer-/mindreinntekt avregningsansvarlig (-/+) 31.12	65	-

Saldo mer-/mindreinntekt nett og avregningsansvarlig

Morselskap			Konsern	
2018	2019	(Beløp i mill. kr)	2019	2018
303	-59	Saldo mer-/mindreinntekt nett og avregningsansvarlig (-/+) 01.01	-59	303
-362	647	Bevegelse mer-/mindreinntekt nett- og avregningsansvarlig (-/+), inkl. renter	791	-362
-59	588	Saldo mer-/mindreinntekt nett og avregningsansvarlig (-/+) 31.12	732	-59

Note 5 Systemtjenester og overføringstap

Systemtjenester er kostnader knyttet til Statnetts ansvar for å opprettholde momentan balanse i kraftnettet og for å sikre tilfredsstillende leveringskvalitet, definert i forskrift om systemansvar (FoS). Frekvensen i strømmettet skal være 50 Hz, og det er Statnett som systemansvarlig operatør sin oppgave å sørge for at frekvensen holdes stabil. Kravet om reservekapasitet for reguleringsformål skilles i primær-, sekundær- og tertiærreserver.

Statnett kjøper overføringstap (volum) til spotpris (markedspris) via Nord Pool Spot AS, for den timen overføringstapet gjelder. Resultat for overføringstap i transmisjonsnett fordeles mellom anleggseierne i henhold til forholdsmessig økonomisk eierandel i transmisjonsnettet. Mer enn 98 prosent av anleggene eies av Statnett SF.

Prinsipp

Kostnader til systemtjenester og overføringstap regnskapsføres løpende ved anskaffelse.

Systemtjenester kan deles inn i følgende kategorier:

Primærreserver

Primærreguleringen er automatisk og trer i kraft momentant ved frekvensendringer i strømmettet. Dette skjer ved hjelp av en på forhånd avtalt reservekapasitet. Kravet om reservekapasitet for reguleringsformål legger begrensninger på produsentene ved at de ikke kan produsere og selge full kapasitet på alle sine generatorer. Primærreserver er kostnader Statnett har ved at foretaket kjøper reservekapasitet hos produsentene. Omfang av primærreserver er bestemt av avtaler på nordisk nivå, og reservene blir anskaffet gjennom markedsløsninger.

Sekundærreserver

Automatiske sekundærreserver aktiveres for å frigi den aktiverte primærreserven slik at den igjen blir i stand til hurtig å håndtere eventuelle nye feil og ubalanser. Automatiske sekundærreserver fungerer ved at et signal sendes fra TSO til en aktør/kraftverk, som da endrer produksjonen i anlegget. Sekundærreserven omtales også som Automatic frequency regulating reserve (aFRR), og i Norden anvendes den hovedsakelig for å håndtere frekvensavvik. Omfang av sekundærreserver er bestemt av avtaler på nordisk nivå, og reservene blir anskaffet gjennom en markedsløsning.

Tertiærregulering

I Norge er det et regulerkraftoppsjonsmarked som benyttes for å sikre nok regulerressurser tilgjengelig i den norske delen av regulerkraftmarkedet også i perioder med økt etterspørsel etter effekt, som i vintersesongen. Systemansvarlig arrangerer i vinterhalvåret et marked der de kjøper en garanti for at aktører legger inn bud på regulerkraftlisten for påfølgende uke. Garantiene kan gjelde både forbruk og produksjon.

Transittkostnader

Transittkostnader er kompensasjon for bruk av nett i utlandet. Kraftsystemet i Europa er knyttet sammen via overføringslinjer/-kabler som går over landegrensene.

Spesialregulering

I enkelte tilfeller kan begrensninger i overføringskapasiteten (flaskehals) medføre at budene i regulerkraftmarkedet ikke kan anvendes i "prisriktig" rekkefølge. Aktiverte reguleringer utenom prisrekkefølge kategoriseres som spesialreguleringer og kompenseres med tilhørende budpris uten at de påvirker fastsettelsen av regulerkraftprisen. Statnett påføres da en kostnad lik differansen mellom pris på aktiverte bud som er benyttet til spesialreguleringer og aktuell timepris i hovedretning i regulerkraftmarkedet multiplisert med spesialregulert volum.

Note 5 Systemtjenester og overføringstap

Spesifikasjon av systemtjenester

Morselskap			Konsern	
2018	2019	(Beløp i mill. kr)	2019	2018
8	13	Netto balanse- og effektkraft	13	8
114	134	Primærreserver	134	114
32	47	Sekundærreserve	47	32
106	52	Tertiærreserver	52	106
100	93	Transittkostnader	93	100
121	88	Spesialregulering	88	121
60	65	Øvrige systemtjenester	65	60
541	492	Sum systemtjenester	492	541

Spesifikasjon av overføringstap

Morselskap			Konsern	
2018	2019		2019	2018
2 444	2 235	Volum (GWh)	2 235	2 444
422	394	Pris (kr/MWh)	394	422
1 031	882	Overføringstap	882	1 031
2	-	Overføringstap andre netteiere	-	2
1 033	882	Sum overføringstap	882	1 033

Note 6 Lønns- og personalkostnader

Lønns- og personalkostnader er kostnader forbundet med avlønning av personell i konsernet, inklusiv godtgjørelser til konsernets styre. Lønnskostnadene gjelder bare konsernets egne ansatte, ikke innleid arbeidskraft. Ordinær lønn kan være både fastlønn og timebasert lønn og utbetales løpende. Ferielønn utbetales normalt i feriemånedene i etterfølgende år. Arbeidsgiveravgift betales normalt etterskuddsvis annenhver måned.

Prinsipp

Lønnskostnader kostnadsføres når de opptjenes. Ordinær lønn opptjenes løpende. Ferielønn opptjenes på basis av ordinær lønn. Arbeidsgiveravgift beregnes og kostnadsføres for alle lønnsrelaterte kostnader. Pensjoner opptjenes i henhold til egne regler (se note 7). Godtgjørelse til styret opptjenes løpende ut fra egne avtaler godkjent i foretaksmøtet. Lønnskostnadene er redusert med verdien av egne aktiverte investeringsarbeider som består av direkte lønnskostnader og en andel av direkte henførbare fellesutgifter.

Spesifikasjon av lønns- og personalkostnader

Morselskap			Konsern	
2018	2019	(Beløp i mill. kr)	2019	2018
1 213	1 271	Lønninger	1 304	1 240
194	201	Arbeidsgiveravgift	207	198
220	219	Pensjonskostnader (note 7)	223	226
132	145	Andre ytelser	147	132
1 759	1 836	Brutto lønns- og personalkostnader	1 881	1 796
-774	-773	Herav aktiverte egne investeringsarbeider	-804	-823
985	1 063	Lønns- og personalkostnader	1 077	973
1 414	1 441	Antall sysselsatte årsverk	1 489	1 454

Lån til ansatte

Ansatte har lån i foretaket på tilsammen 1 million kroner per 31. desember 2019. Lånene nedbetales ved trekk i lønn over en periode på inntil 2 år. Lånene er rentefrie for den ansatte. Rentefordelen av lån som overstiger 3/5 av grunnbeløpet i Folketrygden, beskattes etter den til enhver tid gjeldende normalrentesats som er gitt av myndighetene.

Note 7 Pensjoner

Morselskapet og datterselskapene har pensjonsordninger som gir de ansatte rett til fremtidige pensjonsytelser i form av ytelsesplaner og innskuddsplaner. Alle ytelsesplanene er lukket, og innskuddsplaner er konsernets generelle pensjonsordning for alle nyansatte. Konsernets pensjonsordninger tilfredsstiller krav i lov om obligatorisk tjenestepensjon. For de innskuddsbaserte planene betaler konsernet et årlig bidrag til de ansattes pensjonsordning, og risikoen for fremtidig avkastning påhviler den enkelte ansatte. Pensjonen vil avhenge av de løpende innskuddenes størrelse og oppnådd avkastning over tid. For de ytelsesbaserte planene har bedriften ansvaret for å yte en avtalt pensjon til den ansatte i forhold til sluttlønn. Periodens kostnad viser de ansattes pensjonsopptjening av fremtidig avtalt pensjon i regnskapsåret.

Prinsipp

Innskuddsbasert pensjonsplan

I den innskuddsbaserte pensjonsplan har foretaket ansvar får å yte et avtalt tilskudd til den ansattes pensjonsbeholdning. Den fremtidige pensjonen er avhengig av bidragenes størrelse og avkastning på pensjonssparingen. Når innskuddene er betalt, gjenstår ingen ytterligere betalingsforpliktelse knyttet til tilskuddsordningen, og det foreligger ingen pensjonsforpliktelse å balanseføre. Pensjonskostnaden for innskuddsplaner vil være lik periodens innskudd til de ansattes pensjonssparing.

AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetaksordning som blir bokført som en innskuddsordning da den ikke er allokert mellom de deltakende foretakene.

Ytelsesbasert pensjonsplan

I de ytelsesbaserte pensjonsplanene har foretaket gitt de ansatte rett til et fremtidig pensjonsnivå, normalt gitt i prosent av sluttlønn ved pensjonstidspunktet. Foretaket har ansvaret for størrelsen på den fremtidige pensjonsytelsen, og den økonomiske verdien av denne forpliktelsen må resultat- og balanseføres.

Den påløpte forpliktelsen beregnes etter en lineær opptjeningsmodell, og måles som nåverdien av den estimerte fremtidige pensjonsutbetalingen som er opptjent på balansedagen. Den balanseførte nettoforpliktelsen utgjør summen av påløpt pensjonsforpliktelse minus virkelig verdi av eventuelle tilknyttede pensjonsmidler.

Endringer i forpliktelsen for ytelsesplaner som skyldes endringer i pensjonsplaner, resultatføres i sin helhet for de endringene som gir en umiddelbar fripoliserett. Endringer i forpliktelsene og pensjonsmidlene som skyldes endringer i og avvik mot beregningsforutsetninger er estimatavvik. Estimataavvik føres mot egenkapitalen gjennom «øvrige resultatelementer» i perioden de oppstår. Diskonteringseffekten av pensjonsforpliktelsen og forventet avkastning på pensjonsmidler presenteres netto under «Lønns- og personalkostnader» da dette gir best informasjon knyttet til konsernets pensjonskostnader.

Nærmere om de enkelte pensjonsplanene

Innskuddsplaner

Ansatte i konsernet er i stor grad tilknyttet pensjonsordninger som er definert som innskuddsplaner. Vedtatt innskuddsordning har et ytelsesnivå som er basert på maksimale innskuddssatser etter "Lov om innskuddspensjon". Innskuddsplaner omfatter også pensjonsordninger som er felles for flere selskaper, hvor pensjonspremien fastsettes uavhengig av demografisk profil i det enkelte selskap (flerforetaksplan).

Konsernet deltar i den private avtafefestete ordningen for førtidspensjonering (AFP-ordningen). Ordningen innebærer at de ansatte får et tillegg på sin pensjon som en livsvarig ytelse. Ytelsen kan tas ut fra og med fylte 62 år også ved siden av å stå i jobb. AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetaks pensjonsordning som organiseres gjennom et felleskontor, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosentsats av lønn. Premienivået i ordningen har økt årlig siden ordningen trådte i kraft og forventes å øke i årene som kommer.

Ytelsesplaner

Konsernet har en lukket pensjonsordning som er klassifisert som fondsbaserte ytelsesplaner i tillegg til lukkede ytelsesplaner som dekkes over selskapenes drift. For ansatte i en viss aldersgruppe ble det ved overgang til innskuddsplan etablert en kompensasjonsplan. Denne ordningen er en usikret ytelsesplan med årlig opptjening frem til 67 år. Utbetalingen under kompensasjonsordningen skjer ved 67 år eller ved en eventuell tidligere fratreden.

Enkelte av medlemmene i konsernledelsen har egne tilleggsavtaler, se note 23 Ytelser til ledelsen.

Note 7 Pensjoner

Netto pensjonsforpliktelse i balansen fremkommer etter korrigerende resultatføring av virkning av endringer i estimater i øvrige resultatelementer. Netto pensjonsforpliktelser vises som Pensjonsforpliktelser. Når en ordning har midler som er større en beregnet forpliktelse, vises netto pensjonsmidler som Pensjonsmidler.

Opptjente pensjonsrettigheter er i hovedsak sikret gjennom pensjonsordninger i Statnett SFs Pensjonskasse. I tillegg har morselskapet førtidspensjonsforpliktelser som dekkes over driften.

Ansatte som forlater konsernet før pensjonsalder, mottar fripolise. Disse forvaltes av Statnett SFs Pensjonskasse og Storebrand Livsforsikring AS. Fra tidspunkt for utstedelse av fripolisene er Statnett SF fritatt for ytterligere forpliktelser overfor de ansatte som fripolisene gjelder. Midler og forpliktelser verdsettes på tidspunkt for utstedelse av fripolisen, og skilles ut fra pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Pensjonsforpliktelsen er beregnet av ekstern aktuar. Ved beregning av pensjonsforpliktelse er det tatt hensyn til den arbeidsgiveravgift som foretaket må betale ved utbetaling av direkte pensjoner og ved innbetaling av premier til fondsbaserte ordninger.

Forutsetninger ytelsesplaner

Konsernet tar utgangspunkt i Norsk Regnskapsstiftelses forutsetning for pensjonsberegninger og gjør egne vurderinger på hvorvidt disse er aktuelle for konsernet.

Diskonteringsrenten blir fastsatt med utgangspunkt i obligasjonsrenter med fortrinnsrett (OMF). Statnett legger til grunn at OMF-markedet representerer et tilstrekkelig dypt marked til å kunne brukes for beregning av diskonteringsrenten.

Pensjonskostnad

Morselskap			Konsern	
2018	2019	(Beløp i mill.kr)	2019	2018
94	87	Ytelsesordninger	88	96
9	7	Rentekostnad (-inntekter)	7	9
98	107	Innskuddsordninger	109	101
19	18	Flerforetaksordninger	19	20
220	219	Pensjonskostnad	223	226
25	23	Arbeidsgiveravgift	23	25
245	242	Total pensjonskostnad inklusiv arbeidsgiveravgift	247	250
-79	-86	Endring i estimatavvik i øvrige resultatelementer	-86	-79

Nettoberegnet pensjonsforpliktelse

Morselskap			Konsern	
31.12.2018	31.12.2019	(Beløp i mill.kr)	31.12.2019	31.12.2018
2 270	2 312	Brutto pensjonsforpliktelse	2 330	2 286
-1 959	-2 124	Brutto pensjonsmidler	-2 142	-1 973
311	188	Netto pensjonsforpliktelse	188	313
-	-63	Netto pensjonsmidler sikrede ordninger	-65	-
85	-	Netto pensjonsforpliktelse sikrede ordninger	-	85
226	251	Usikret pensjonsforpliktelse	253	228
311	188	Netto pensjonsforpliktelse	188	313

Note 7 Pensjoner

Sikrede og usikrede pensjonsforpliktelser

Morselskap			Konsern	
31.12.2018	31.12.2019	(Beløp i mill.kr)	31.12.2019	31.12.2018
Endring i brutto pensjonsforpliktelse				
2 212	2 270	Brutto pensjonsforpliktelse 01.01.	2 289	2 228
110	98	Nåverdien av årets pensjonsopptjening	100	111
50	58	Rentekostnader av pensjonsforpliktelsen	59	51
-48	-44	Estimatavvik	-43	-46
-9	-17	Arbeidsgiveravgift av innbetalt premie	-17	-9
-45	-54	Utbetaling av pensjon / fripoliser	-54	-46
2 270	2 311	Brutto pensjonsforpliktelse 31.12.	2 332	2 289

Sikrede og usikrede pensjonsforpliktelser

Morselskap			Konsern	
31.12.2018	31.12.2019	(Beløp i mill.kr)	31.12.2019	31.12.2018
Endring i brutto pensjonsmidler				
1 860	1 960	Virkelig verdi på pensjonsmidler 01.01.	1 971	1 873
44	51	Faktisk renteinntekter på pensjonsmidler	52	44
-	-	Effekt av planendringen	-	-1
31	42	Estimatavvik	42	29
78	125	Premieinnbetalinger	128	80
-53	-54	Utbetaling av pensjon / fripoliser	-54	-54
1 960	2 124	Virkelig verdi på pensjonsmidler 31.12.	2 139	1 971
311	188	Netto pensjonsforpliktelse 31.12.	188	313

Endring i estimatavvik

Morselskap			Konsern	
2018	2019	(Beløp i mill.kr)	2019	2018
-119	156	Diskonteringsrente	156	-119
-32	-43	Renteinntekter på midler	-43	-32
20	-23	Lønnsvekst	-23	20
79	-174	Pensjonsregulering	-174	79
-27	-2	Effekt av endring pensjonsbestand	-2	-27
-79	-86	Årets estimatavvik	-86	-79

Note 7 Pensjoner

Økonomiske/aktuarmessige forutsetninger morselskap og konsern	2019	2018
Diskonteringsrente foretaksobligasjoner (OMF)	2,30%	2,60%
Renteinntekter på pensjonsmidler	2,30%	2,60%
Forventet lønnsregulering	2,25%	2,50%
Forventet pensjonsregulering	1,25%	1,75%
Forventet regulering av grunnbeløp (G)	2,00%	2,50%
Dødelighetsgrunnlag*	K2013FT	K2013FT

* Estimert for dødelighet blir fastsatt med utgangspunkt i dødelighetstabell K2013FT.

Sensitivitetsanalyse

Tallene nedenfor viser et estimat for en potensiell effekt ved en endring i visse forutsetninger for ytelsesbaserte pensjonsplaner. De følgende estimater og estimerte pensjonskostnader for 2019 er basert på fakta og omstendigheter per 31. desember 2019. Faktiske resultater kan i vesentlig grad avvike fra disse estimatene.

Sensitivitetsanalyse reduksjon (økning) av brutto pensjonsforpliktelse ved årets utgang.

(Alle beløp i mill. kr, unntatt prosent)

Morselskap			Konsern	
205	8,2 %	Diskonteringsrente økning 0,5 prosent	205	8,2 %
-55	-2,2 %	Lønnsregulering økning 0,5 prosent	-55	-2,2 %
-182	-7,3 %	Pensjonsregulering økning 0,5 prosent	-182	-7,3 %

Prosentvis fordeling av pensjonsmidlene på investeringskategorier morselskap og konsern pr 31.12.	2019	2018
Eiendom	9%	10%
Anleggsobligasjoner	5%	8%
Nordiske obligasjoner	18%	23%
Alternative investeringer	5%	2%
Utenlandske obligasjoner	22%	18%
Bank	2%	2%
Nordiske pengemarked	2%	5%
Aksjer fremvoksende markeder	6%	6%
Utenlandske aksjer	23%	20%
Norske aksjer	8%	6%
Sum	100%	100%

Aktive personer i ytelsesordningen

Morselskap		Konsern	
2018	2019	2019	2018
809	819	829	819
453	492	497	458
356	327	332	361
	Antall aktive personer i ytelsesordningen		

Utbetalingsstrøm Statnett SF

Gjennomsnittlig vektet løpetid for pensjonsforpliktelsen, knyttet til hovedordningen i Statnett SF, er beregnet til 15 år basert på pensjonsforutsetningene per 31. desember 2019. Statnett SFs Pensjonskasse sammenstiller ikke pensjonsmidler mot forfallsstruktur på pensjonsforpliktelsen i ordningene slik de foreligger per 31. desember 2019.

Note 8 Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

Varige driftsmidler omfatter ledningsanlegg, stasjonsanlegg, bygninger, grunn, IKT-utstyr med mer som er nødvendige for konsernets virksomhet. Immaterielle eiendeler er i hovedsak egenutviklet programvare og er lagt i kategorien «IKT» i tabellene under. Goodwill utgjør kun et lite beløp og er lagt i kategorien «Øvrig».

Prinsipp

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres til kostpris med fratrukk for akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Avskrivningene reduserer balanseført verdi av varige driftsmidler, eksklusive tomter, til estimert restverdi ved utløpet av estimert utnyttbar levetid. Driftsmidlene avskrives lineært fra det tidspunkt driftsmidlene var klare til bruk. Tilsvarende gjelder også driftsmidler anskaffet fra andre netteiere. Vesentlige komponenter av et driftsmiddel avskrives hver for seg. Vesentligheten vurderes ut fra komponentenes kostpris i forhold til hele driftsmidlets kostpris.

Estimater på kostnader til fjerning av varige driftsmidler innregnes som en del av anskaffelseskostnaden på det tidspunktet konsernet anser å ha en juridisk eller faktisk forpliktelse til fjerning. Estimater vurderes til nåverdien av de utgiftene som forventes å påløpe på det fremtidige tidspunktet. Den årlige rentekostnaden som følge av at forpliktelsen er ett år nærmere oppgjør, kostnadsføres. Estimater kan senere bli endret som følge av endring i estimat for utgiftens størrelse, endring i forventet tidsplan og/eller endring i diskonteringsrente. Endringene regnskapsføres som økning eller reduksjon av balanseført verdi på driftsmidlet. Dersom eventuell reduksjon er større enn balanseført verdi av driftsmidlet, resultatføres det overskytende.

Gevinst eller tap ved salg eller utrangering av varige driftsmidler beregnes som differansen mellom salgsinntekt og driftsmidlets balanseførte verdi. Gevinst/tap ved salg resultatføres som annen driftsinntekt/-kostnad. Tap ved utrangering resultatføres som avskrivning, amortisering eller nedskrivning.

Engangserstatninger i forbindelse med grunnnerv og lignende inkluderes i kostpris på driftsmidlet. Løpende erstatninger utgjør mindre beløp og resultatføres i det året hvor erstatningen utbetales.

Vedlikeholdskostnader resultatføres når de er påløpt. Det foretas ikke avsetninger knyttet til periodisk vedlikehold av nettet (transformatorstasjoner eller strømledninger/-kabler). Selv om vedlikeholdet er periodisk for den enkelte transformatorstasjon eller strømledning, anses det ikke periodisk for hele nettet ettersom hele nettet blir sett på som én kontantgenererende enhet.

Ved utskifting av driftsmidlet blir eventuell gjenværende regnskapsmessig verdi resultatført som tap ved utrangering. Kostnader som vesentlig forlenger driftsmidlets utnyttbare levetid og/eller øker kapasiteten, balanseføres.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler måles ved førstegangs innregning til anskaffelseskost. I senere perioder regnskapsføres immaterielle eiendeler til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte amortiseringer og nedskrivninger. Immaterielle eiendeler med bestemt levetid amortiseres over utnyttbar levetid som vurderes minst en gang i året. Immaterielle eiendeler amortiseres lineært siden dette best reflekterer forbruket av eiendelene.

Bruksrettseiendeler

Bruksretteiendeler presenteres som en del av varige driftsmidler, det vil si innenfor samme regnskapspost som tilsvarende underliggende eiendeler ville blitt presentert dersom de var eid.

Ved første gangs balanseføring av leieavtaler innregnes bruksrettseiendeler til en verdi av beregnet leieforpliktelse med påslag av tilbakeføringsforpliktelser ved utløp av leieperiode, samt vesentlige utgifter tilknyttet etableringen av leieavtalen. Bruksrettseiendelen vil reduseres med mottatte leieinsentiver.

Etter første gangs innregning av bruksrettseiendeler måles disse til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall. Avskrivninger skjer etter lineær metode i løpet av leieperioden. Bruksrettseiendeler justeres med eventuelle nye målinger av leieforpliktelser.

Statnett benytter seg av opsjonen i IFRS 16 til å unnlate balanseføring av leieavtaler med varighet under 12 måneder og tilsvarende for leieavtaler med underliggende eiendel av liten verdi. Statnett innregner ikke leieavtaler for immaterielle eiendeler annet enn der dette er pliktig etter standarden. Der det i leieavtaler inngår tjenesteelementer, velger Statnett å separere verdien av tjenesteelementene slik at disse ikke inngår i verdier innregnet til balansen.

Note 8 Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

Forskning og utvikling

Utgifter til forskning kostnadsføres løpende. Forskning er en intern prosess som ikke gir opphav til selvstendige immaterielle eiendeler som genererer fremtidige økonomiske fordeler.

Utgifter knyttet til utviklingsaktiviteter blir balanseført i den grad produktet eller prosessen er teknisk og kommersielt gjennomførbar og konsernet har tilstrekkelige ressurser til å ferdigstille utviklingen. Utgifter som balanseføres, inkluderer materialkostnader, direkte lønnskostnader og en andel av direkte henførbare fellesutgifter. Balanseførte utviklingskostnader føres i balansen til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Balanseførte utviklingskostnader avskrives lineært over eiendelens estimerte utnyttbare levetid.

Goodwill

Goodwill amortiseres ikke, men testes årlig for verdifall. Nedskrivning foretas hvis balanseført verdi er lavere enn gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og bruksverdi. Ved vurdering av verdifall, grupperes goodwill sammen med anleggsmidlene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige kontantstrømmer (kontantgenererende enheter) som for Statnetts tilfelle er transmisjonsnettet. Nedskrivning av goodwill kan ikke reverseres i senere perioder.

Avskrivninger

Avskrivninger er basert på ledelsens vurdering av utnyttbar levetid for varige driftsmidler. Vurderingene kan endres med bakgrunn i blant annet teknologisk utvikling og historisk erfaring. Dette kan medføre endringer i estimert utnyttbar levetid og dermed avskrivninger. Teknologisk utvikling er vanskelig å forutse, og ledelsens syn på hvor hurtig endringene vil komme, kan endres over tid. Hvis forventningene endres vesentlig, vil avskrivningene justeres med effekt på fremtidige perioder. Estimert utnyttbar levetid, avskrivningsmetode og restverdi vurderes minst en gang per år. Restverdien anslås til null ved utløp av utnyttbar levetid for de fleste eiendeler.

Nedskrivninger

Ved hvert rapporteringstidspunkt vurderer konsernet om det foreligger indikasjoner på verdifall for varige driftsmidler og immaterielle eiendeler. Hvis det foreligger indikasjoner på verdifall, estimeres det gjenvinnbare beløpet for eiendelene for å vurdere eventuell nedskrivning. Estimater av gjenvinnbare beløp av eiendeler må delvis baseres på ledelsens vurderinger, herunder beregning av eiendelens inntektsgenererende kapasitet og sannsynlighet for konsesjoner ved utbyggingsprosjekter. Endringer i omstendighetene og i ledelsens forutsetninger kan føre til nedskrivninger i de aktuelle perioder. Varige driftsmidler i morselskapet anses som én kontantgenererende enhet og vurderes samlet siden morselskapet har én samlet inntektsramme. I andre selskaper i konsernet vurderes hvert driftsmiddel individuelt.

Note 8 Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

Morselskapet

(Beløp i mill. kr)

	Luftlinjer	Jord- og sjøkabler	Apparat-anlegg	Kontroll- og hjelpe-anlegg	IKT	Bygning-er og grunn	Øvrig	Sum
Anskaffelseskost 01.01.18	17 008	5 166	11 377	3 471	3 466	8 999	2 750	52 237
Tilgang anskaffelseskost	1 528	1 164	1 481	453	865	1 879	46	7 417
Avgang anskaffelseskost	-7	-20	-50	-16	-189	-23	-11	-317
Omklassifisering til Eiendeler holdt for salg	-	-	-	-	-	-	-730	-730
Anskaffelseskost 01.01.19	18 529	6 310	12 808	3 908	4 142	10 855	2 054	58 606
Implementering IFRS 16 Leieavtaler	-	-	-	-	22	189	-	211
Tilgang anskaffelseskost	2 704	599	1 300	578	471	1 988	60	7 701
Avgang anskaffelseskost	-11	-	-87	-26	-313	-22	-8	-467
Anskaffelseskost 31.12.19	21 222	6 909	14 021	4 459	4 322	13 011	2 107	66 051
Akkumulerte avskrivninger og amortiseringer 01.01.18	5 303	1 343	3 431	1 358	1 736	1 515	1 857	16 543
Avskrivninger og amortiseringer	329	151	339	198	528	269	98	1 912
Avgang avskrivninger og amortiseringer	-132	-91	-20	-12	-176	-4	-62	-498
Omklassifisering til Eiendeler holdt for salg	-	-	-	-	-	-	-437	-437
Akkumulerte avskrivninger og amortiseringer 01.01.19	5 499	1 403	3 749	1 543	2 088	1 781	1 456	17 520
Avskrivninger og amortiseringer	365	149	364	219	618	351	99	2 164
Avgang avskrivninger og amortiseringer	-4	-21	-66	-19	-316	-6	-24	-457
Akkumulerte avskrivninger og amortiseringer 31.12.19	5 860	1 530	4 047	1 743	2 390	2 126	1 530	19 226
Balansført verdi 31.12.18	13 030	4 907	9 059	2 364	2 054	9 074	599	41 087
Balansført verdi 31.12.19	15 362	5 379	9 974	2 717	1 932	10 885	576	46 825
Herav immaterielle eiendeler								
Balansført verdi 31.12.18	-	-	-	-	442	-	9	451
Balansført verdi 31.12.19	-	-	-	-	473	-	4	476
Herav bruksrettseiendeler								
Balansført verdi 31.12.18	-	-	-	-	168	-	-	168
Balansført verdi 31.12.19	-	-	-	-	187	169	-	356
Herav fremtidig fjerning av anlegg								
Balansført verdi 31.12.18	56	-	113	-	-	-	-	170
Balansført verdi 31.12.19	91	-	105	-	-	-	-	195
Anskaffelseskostnad for varige driftsmidler som er fullt ut avskrevet, men som fortsatt er i bruk	257	329	648	576	848	372	668	3 698
Avskrivningssatser (lineære)	2%	2-7%	2-5%	3-13%	5-33%	0-7%	0-33%	

Tilganger i 2019 inkluderer kjøp av strekningen Mongstad - Modalen fra BKK Nett AS. Kjøpesum var 1,7 milliarder kroner.

Note 8 Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

Konsern

(Beløp i mill. kr)

	Luftlinjer	Jord- og sjøkabler	Apparat-anlegg	Kontroll- og hjelpe-anlegg	IKT	Bygning-er og grunn	Øvrig	Sum
Anskaffelseskost 01.01.18	17 008	5 166	11 376	3 471	3 523	9 039	3 085	52 668
Tilgang anskaffelseskost	1 528	1 164	1 481	453	865	1 879	619	7 989
Avgang anskaffelseskost	-7	-20	-50	-16	-189	-23	-11	-317
Omklassifisering til Eiendeler holdt for salg	-	-	-	-	-	-	-730	-730
Anskaffelseskost 01.01.19	18 529	6 310	12 807	3 908	4 199	10 895	2 962	59 610
Implementering IFRS 16 Leieavtaler	-	-	-	-	22	238	-	260
Tilgang anskaffelseskost	2 950	6 089	2 797	697	473	2 675	65	15 746
Avgang anskaffelseskost	-11	-0	-87	-26	-313	-22	-19	-477
Anskaffelseskost 31.12.19	21 468	12 399	15 517	4 579	4 933	13 786	2 457	75 138
Akkumulerte avskrivninger og amortiseringer 01.01.18	5 302	1 344	3 431	1 359	1 736	1 526	1 895	16 593
Avskrivninger og amortiseringer	329	151	339	198	534	271	121	1 941
Avgang avskrivninger og amortiseringer	-132	-91	-20	-12	-176	-4	-53	-489
Omklassifisering til Eiendeler holdt for salg	-	-	-	-	-	-	-437	-437
Akkumulerte avskrivninger og amortiseringer 01.01.19	5 499	1 403	3 749	1 544	2 094	1 792	1 527	17 608
Avskrivninger og amortiseringer	366	194	389	225	679	362	123	2 339
Avgang avskrivninger og amortiseringer	-4	-21	-66	-19	-316	-6	-34	-467
Akkumulerte avskrivninger og amortiseringer 31.12.19	5 861	1 576	4 071	1 749	2 462	2 148	1 613	19 480
Balansført verdi 31.12.18	13 030	4 907	9 059	2 364	2 105	9 102	1 433	42 002
Balansført verdi 31.12.19	15 607	10 823	11 446	2 830	2 471	11 638	844	55 658
Herav immaterielle eiendeler								
Balansført verdi 31.12.18	-	-	-	-	992	-	62	1 054
Balansført verdi 31.12.19	-	-	-	-	965	-	56	1 021
Herav bruksrettseiendeler								
Balansført verdi 31.12.18	-	-	-	-	168	-	-	168
Balansført verdi 31.12.19	-	-	-	-	187	215	-	402
Herav fremtidig fjerning av anlegg								
Balansført verdi 31.12.18	56	-	113	-	-	-	-	170
Balansført verdi 31.12.19	91	-	105	-	-	-	-	195
Anskaffelseskostnad for varige driftsmidler som er fullt ut avskrevet, men som fortsatt er i bruk	257	329	648	576	848	372	588	3 619
Avskrivningssatser (lineære)	2%	2-7%	2-5%	3-13%	5-33%	0-7%	0-33%	

Note 9 Anlegg under utførelse

Statnett er i gang med betydelige investeringer. I stor grad skjer det via egenregiprosjekter som balanseføres som anlegg under utførelse inntil driftsmidlet er klart til bruk.

Prinsipp

Anlegg under utførelse balanseføres til anskaffelseskost med fradrag for eventuelle nedskrivninger. Anlegg under utførelse blir ikke avskrevet.

Utbyggingsprosjekter starter med en mulighets- og alternativsstudie. Balansføring starter når konklusjonen fra studien foreligger, og løsningsvalg for utbyggingen er gjort. På dette tidspunktet er konsesjon ikke oppnådd, og endelig investeringsbeslutning er ikke fattet. Erfaringer i Statnett viser at det er overveiende sannsynlig at prosjektet blir gjennomført hvis det først er gjort et løsningsvalg for utbyggingen.

Konsernet har en sjøkabel under bygging, North Sea Link til England. Den samlede kabelens anskaffelseskostnad deles likt med partner på utenlandsk side. Kabelprosjektene påløpte kostnad måles ut i fra fremdriften på konsernets andel av kabelen, og ikke hele kabelen sett under ett.

Påløpte kostnader i utbyggingsprosjekter måles ut i fra fremdriften i prosjektet. Leveranser fra leverandører hvor Statnett har overtatt kontroll, inngår i påløpte kostnader.

Det vurderes løpende om konsesjonsforhold eller andre årsaker betinger hel eller delvis nedskrivning av påløpte prosjektkostnader. Vurderingen gjøres per prosjekt. Nedskrivninger reverseres dersom grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede.

Låneutgifter knyttet til egne anlegg under utførelse balanseføres som kapitaliserte byggelånsrenter. Rentene beregnes ut fra en gjennomsnittlig innlånsrente og investeringens omfang, da finansieringen ikke er identifisert spesifikt til det enkelte prosjekt.

Spesifikasjon av årets endringer i anlegg under utførelse

Morselskap			Konsern	
2018	2019	(Beløp i mill.kr)	2019	2018
8 598	10 612	Anskaffelseskost 1. januar	17 657	13 472
7 768	6 586	Tilgang	7 577	10 398
198	247	Kapitaliserte byggelånsrenter	338	313
-5 914	-5 955	Overført til varige driftsmidler og andre immaterielle eiendeler	-14 003	-6 487
-39	-65	Nedskrivning	-65	-39
10 612	11 425	Anskaffelseskostnad 31. desember	11 505	17 657
-76	9	Effekt sikringsbokføring	9	-76
10 536	11 434	Anlegg under utførelse 31. desember	11 514	17 581

Gjennomsnittlig kapitaliseringssats som er benyttet for å fastsette beløpet for låneutgifter som kan kapitaliseres:

	2019	2018
	2,26%	2,00%

Kontraktsmessige bindinger per 31. desember 2019

Sum kontraktsmessige bindinger per 31. desember 2019 er 6,6 milliarder kroner. Summen gjelder utbyggingsprosjekter hvor kontraktsmessige fremtidige bindinger er større enn 50 millioner kroner.

Note 10 Finansinntekter og finanskostnader

Finansinntekter og finanskostnader består i hovedsak av renteinntekter og rentekostnader knyttet til konsernets finansiering. Videre inngår andre finansposter som ikke kan knyttes til operasjonelle forhold.

Prinsipp

Renteinntekter og rentekostnader på lån og fordringer er beregnet etter effektiv rentemetode og regnskapsføres når de er opptjent/påløpt. Mottatte utbytter og konsernbidrag inntektsføres når det er vedtatt i det avgivende selskapet, noe som i hovedsak er sammenfallende med betalingstidspunkt.

Nedskrivning og tilbakeført nedskrivning av aksjer i datterselskap og gevinst/tap ved salg av aksjer i datterselskap presenteres som Netto finansinntekt konsern eller som Netto finanskostnad konsern.

For tilknyttede selskaper presenteres mottatte utbytter, innarbeidede resultatandeler og nedskrivning av aksjer netto som Netto finansinntekt tilknyttede selskap eller Netto finanskostnad tilknyttede selskap.

Renteinntekter, urealiserte og realisert verdiendringer på Markedsbaserte verdipapirer presenteres netto som Netto gevinst/tap markedsbaserte verdipapirer.

Beredskapsprovisjon presenteres som en del av Annen finanskostnad.

Rentekostnader knyttet til estimerte fremtidige fjerningsforpliktelser presenteres som en del av Rentekostnader. Renteelementet i fjerningsforpliktelser er nærmere forklart i note 24 Andre forpliktelser.

Rentekostnader knyttet til anlegg under utførelse balanseføres sammen med anlegget, se note 9.

Valutagevinster eller tap som oppstår fra operasjonelle eiendeler og gjeld, samt sikring av slike klassifiseres som Andre driftskostnader, se note 27. Urealisert valutagevinst eller -tap knyttet til sikring av lån presenteres netto som verdiendring derivater. Andre valutaeffekter presenteres netto som valutainntekt/valutakostnad.

Renteelementet i pensjonskostnadene inngår i lønnskostnaden, se note 7.

Note 10 Finansinntekter og finanskostnader

Spesifikasjon av finansinntekter og finanskostnader

Morselskap			Konsern	
2018	2019	(Beløp i mill.kr)	2019	2018
Finansinntekter				
58	57	Mottatt konsernbidrag og utbytte fra datterselskap	-	-
-	4	Netto finansinntekter fra konsernselskap	-	-
9	13	Netto finansinntekt tilknyttede selskap	14	25
120	172	Renteinntekter fra konsernselskap	-	-
15	13	Øvrige renteinntekter	18	19
13	18	Netto gevinst/tap markedsbaserte verdipapirer	24	17
-6	-5	Verdiendring derivater	-5	-6
9	-	Netto valutainntekt	-	5
1	5	Annen finansinntekt	21	-1
220	277	Sum finansinntekter	72	59
Finanskostnader				
58	-	Netto finanskostnader fra konsernselskap	-	-
4	1	Rentekostnader fra konsernselskap	-	-
772	972	Øvrige rentekostnader	973	772
-198	-247	Kapitaliserte byggelånsrenter	-338	-313
-	12	Netto valutakostnad	13	-
19	11	Annen finanskostnad	11	19
655	748	Sum finanskostnader	659	478

Note 11 Kunde- og andre kortsiktige fordringer

Noten viser kundefordringer og andre fordringer knyttet til konsernets operasjonelle virksomhet. Andre kortsiktige fordringer kan være både rentebærende og ikke rentebærende.

Prinsipp

Kundefordringer er innregnet og presentert til opprinnelig fakturabeløp (transaksjonsprisen) på faktureringsstidspunktet. Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer måles deretter til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode. Renteelementet er sett bort fra der det anses å være uvesentlig for konsernets kundefordringer og andre kortsiktige fordringer.

Nedskrivning for verdifall

Verdifall på kundefordringer og andre kortsiktige fordringer vurderes løpende. Nedskrivning for tap på kundefordringer følger forenklet metode og måles til et beløp som tilsvarer forventet kredittap i levetiden. Tapsavsetning foretas på egen avsetningskonto dersom tapspotensialet er vesentlig, og det anses svært sannsynlig at fordringen ikke vil innfris. Fordringen nedskrives direkte dersom forsøk på inndrivning av fordringen ikke har ført frem og det foreligger objektive kriterier på at det har inntruffet tapsutløsende hendelser som kan måles pålitelig og vil påvirke betalingen av fordringen. For andre kortsiktige fordringer foretas en løpende vurdering av de enkelte eiendelenes kredittrisiko. Dersom det vurderes å være vesentlig økning i forventet kredittrisiko for eiendelen, foretas tapsavsetning med et beløp tilsvarende forventet tap i levetiden.

Derivater måles til virkelig verdi etter verdsettelsesnivå 2. Både derivatene og målehierarkiet er beskrevet nærmere i note 15.

Spesifikasjon av kunde- og andre kortsiktige fordringer

Morselskap			Konsern	
2018	2019	(Beløp i mill. kr)	2019	2018
731	284	Kundefordringer	266	711
-	262	Kortsiktige lån til konsernselskaper	-	-
118	2	Derivater, rentebærende	2	118
81	13	Derivater, ikke-rentebærende	13	81
1 624	1 295	Andre kortsiktige fordringer	1 407	1 720
2 553	1 856	Sum kunde- og andre kortsiktige fordringer	1 688	2 630

Spesifikasjon av aldersfordelte kundefordringer 31.12.2019

(Beløp i mill. kr)	Ikke forfalt	1-30 dager	31-60 dager	61-90 dager	Over 90 dager	Sum kundefordringer
Morselskap	208	70	3	-	3	284
Konsern	183	77	3	-	3	266

Vurdering av verdifall

Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer utgjør en forholdsvis liten del av konsernets balanse, og feil i vurdering av kundenes/gjeldshavernes betalingsevne vil normalt ikke innebære vesentlige feil i regnskapet. En vesentlig del av konsernets inntekter (ca. 85 prosent) er knyttet til egne nettavtaler med nettkundene om tilknytning og bruk av transmisjonsnett. Strenge sanksjonsmuligheter og muligheter for å kreve sikkerhetsstillelse innebærer at risikoen for tap på disse kundefordringene anses å være svært lav. For øvrige kundefordringer foretas særskilt vurdering av vesentlige poster som har forfalt.

Basert på vurderingen ved årets utgang er det ikke foretatt tapsavsetninger av kundefordringer eller andre kortsiktige fordringer per 31. desember 2019.

Note 12 Markedsbaserte verdipapirer

Noten viser hvor stor del av konsernets overskuddslikviditet som er plassert i markedsbaserte verdipapirer.

Prinsipp

Markedsbaserte verdipapirer er del av en handelsportefølje eller har kontantstrømmer utover hovedstol og renter og klassifiseres til virkelig verdi med verdiendringer over resultat.

Markedsbaserte verdipapirer

Morselskap		(Beløp i mill. kr)	Konsern	
Anskaffelseskost	Balanseført verdi		Anskaffelseskost	Balanseført verdi
Obligasjoner og rentefond				
-	-	Stat	15	15
-	-	Kommuner/kommunal forretningsdrift	15	15
-	-	Finansinstitusjoner inkl. bank	315	316
685	683	Norske rente - og pengemarkedsfond	685	683
685	683	Sum obligasjoner og rentefond	1 030	1 029
Aksjefond				
-	-	Norske aksjefond	20	33
-	-	Utenlandske aksjefond	20	35
-	-	Sum aksjefond	40	68
685	683	Sum markedsbaserte verdipapirer	1 070	1 097

Markedsbaserte verdipapirer er regnskapsført til virkelig verdi etter verdsettelsesnivå 1 fordi verdipapirene er notert på børs og fritt omsettelige, samt målt til siste børskurs. Se beskrivelse av målehierarkiet i note 15.

Note 13 Betalingsmidler

Noten viser konsernets beholdninger av kontanter og bankinnskudd.

Prinsipp

Betalingsmidler består av kontanter og bankinnskudd. Bankinnskudd vil inkludere eventuelle innskudd under CSA-avtaler (credit support annex) som kan disponeres fritt av konsernet. Bundne midler er midler som i begrenset grad er disponible for konsernet. Bundne midler knytter seg til skattetrekk og depot ved krafthandel.

Spesifikasjon av betalingsmidler

Morselskap			Konsern	
2018	2019	(Beløp i mill.kr)	2019	2018
1 272	818	Bankinnskudd	1 099	1 681
273	226	Bundne midler	228	275
1 545	1 044	Sum betalingsmidler	1 327	1 956

Ubenyttede trekkrettigheter på 9,2 milliarder kroner er ikke inkludert i betalingsmidler.

Note 14 Finansielle anleggsmidler

Noten viser finansielle poster av langsiktig karakter og omfatter både rentebærende og ikke rentebærende poster

Prinsipp

Finansielle anleggsmidler er klassifisert som langsiktige når de ikke er en del av løpende drift eller konsernet har en ubetinget rett til å utsette betaling i minst 12 måneder. Langsiktige fordringer og langsiktige lån til konsernselskap innregnes til transaksjonsprisen på avtaletidspunkt og måles senere til amortisert kost ved bruk av forenklet effektiv rentemetode, det vil si at fordringen amortiseres lineært over fordringens levetid. Aksjer som ikke er del av handelsportefølje, regnskapsføres til virkelig verdi over resultat.

Nedskrivning for verdifall

Verdifall for langsiktige fordringer og langsiktige lån til konsernselskap vurderes løpende. Tapsavsetning foretas ved vesentlig økning i forventet kredittrisiko med et beløp tilsvarende forventet tap i levetiden.

Spesifikasjon av finansielle anleggsmidler

Morselskap			Konsern	
2018	2019	(Beløp i mill.kr)	2019	2018
46	52	Langsiktige fordringer	50	43
4 301	4 013	Langsiktige lån til konsernselskaper	-	-
75	75	Ansvarlig kapital i Statnett SFs Pensjonskasse	75	75
3	3	Aksjer og andeler	3	3
3 739	4 707	Derivater rentebærende	4 707	3 740
2	-	Derivater ikke rentebærende	-	2
8 166	8 850	Sum finansielle anleggsmidler	4 835	3 863

Ansvarlig kapital i Statnett SFs Pensjonskasse og Aksjer og andeler er regnskapsført til virkelig verdi etter verdsettelsesnivå 3 og derivater etter verdsettelsesnivå 2, se beskrivelse av målehierarkiet i note 15. Det har ikke vært overføringer mellom de ulike nivåene i 2018 eller i 2019. Det er ingen endringer i nivå 3 i 2018 eller i 2019.

Langsiktige lån til datterselskap utgjør en vesentlig del av finansielle anleggsmidler. Misligholdsrisikoen for disse lånene anses svært lav både på kort og lang sikt, blant annet på grunn av selskapenes forsvarlige egenkapital, tilknytningen til regulert virksomhet, herunder leveranser til morselskapet, samt finansieringsavtaler og garantier hos morselskapet. Kredittrisikoen for lånene anses lav.

Øvrige Langsiktige fordringer utgjør en uvesentlig del av foretakets balanse. Verdifall vurderes løpende, og ved vesentlig endring i postenes kredittrisiko vil det avsettes for tap.

Basert på vurderinger ved årets utgang er det ikke foretatt tapsavsetninger av langsiktige fordringer eller lån til datterselskaper per 31. desember 2019.

Note 15 Derivater og sikringsbokføring

Noten beskriver hvilke risikoeksponeringer konsernet har som sikres med derivater og som følger reglene for sikringsbokføring. Beskrivelsen omfatter hvordan risikoeksponeringer oppstår, hvilke derivater som anvendes som sikringsinstrument og konsernets sikringspolicy ved bruk av derivater. Informasjon og tabeller vil være lik for morselskap og konsern da det kun er morselskapet som benytter seg av finansielle derivater og sikringsbokføring.

Beskrivelse av risikoeksponering som sikres iht. reglene om sikringsbokføring

Valutarisiko

Valutarisiko er risikoen for at svingninger i valutakursen fører til endringer i Statnetts resultat og balanse. Valutarisiko oppstår når konsernet har inntekter eller kostnader, tar opp lån, har bankkonti eller foretar plasseringer i verdipapirer i utenlandsk valuta. Noe av valutarisikoen utlignes naturlig, men store investeringsprosjekter medfører at konsernet er eksponert for valutarisiko i vesentlige anskaffelseskontrakter og ved større låneopptak i utenlandsk valuta. Konsernets finanspolicy gir konsernet nærmere rammer for sikring av valutarisiko for lån og for store anskaffelseskontrakter.

Renterisiko

Konsernet er eksponert for renterisiko gjennom låneporteføljen, likviditetsbeholdningen, plasseringer i rente- og pengemarkedsfond, samt finansielle sikringer. Renterisikoen knyttet til låneporteføljen sikres med rentebytteavtaler. Renter på lån kan sikres både fra fast til flytende rente og fra flytende til fast rente. Det er etablert rammer som gir retningslinjer for hvor stor andel av Statnetts lån som skal ha flytende rente og legger kriteriene for hvordan renten på lån sikres.

Beskrivelse av derivater som anvendes i sikringsforhold

Konsernet benytter ulike typer derivater for å håndtere valutarisikoen og renterisikoen som oppstår i anskaffelseskontrakter og ved opptak av lån. Valutaterminkontrakter benyttes for håndtering av valutarisiko i anskaffelseskontrakter. Rentebytteavtaler eller kombinerte valuta- og rentebytteavtaler benyttes for håndtering av valuta- og/eller renterisiko i lånekontrakter.

Prinsipp

Derivater førstegangsinnregnes til virkelig verdi på datoen for inngåelse av avtalen og verdsettes deretter løpende til virkelig verdi. I regnskapet klassifiseres derivater med positiv verdi som eiendeler og derivater med negativ verdi som gjeld. Endring i virkelig verdi og gevinst/tap ved realisasjon resultatføres løpende når derivatet ikke inngår i en sikringsrelasjon som tilfredsstiller kriteriene for sikringsbokføring. Innebygde valutaderivater i større anskaffelseskontrakter skilles ut og måles separat. Derivater som inngår i sikringsrelasjoner, klassifiseres i balansen på samme måte som underliggende sikringsobjekt. Dvs at derivater som sikrer konsernets lån, er klassifisert som rentebærende, og derivater som sikrer valutarisiko i anskaffelser, er klassifisert som ikke-rentebærende. Derivater som forfaller innen 12 måneder, klassifiseres som kortsiktige, mens derivater som forfaller senere enn 12 måneder, klassifiseres som langsiktige.

Sikringsbokføring

Konsernet benytter reglene for sikringsbokføring når derivater benyttes for å sikre rente- og valutarisiko.

Et sikringsforhold oppfyller kravene til sikringsbokføring bare dersom følgende kriterier er oppfylt:

1. Sikringsforholdet består bare av sikringsinstrumenter og sikringsobjekter som oppfyller kriteriene
2. Det er etablert tilfredsstillende dokumentasjon ved inngåelse av sikringen som beskriver sikringsforholdet, arten av risiko som sikres, og hvordan konsernet vil vurdere om sikringsforholdet oppfyller kravene til sikringseffektivitet.
3. Kravene til sikringseffektivitet er som følger:
  - a. Det er en økonomisk sammenheng mellom sikringsobjekt og sikringsinstrument
  - b. Effekten av kredittrisiko dominerer ikke verdiendringene som følger av det økonomiske forholdet
  - c. Ineffektiviteten i sikringen påvirker ikke sikringsgraden

Note 15 Derivater og sikringsbokføring

Konsernet benytter følgende typer sikringsforhold

Virkelig verdisikringer

Virkelig verdisikring defineres som sikring av eksponeringen for endringer i virkelig verdi av en innregnet eiendel, forpliktelse eller en bindende avtale, som kan henføres til en bestemt risiko, og som kan påvirke resultatet. Endring i virkelig verdi på derivatet utpekt som sikringsinstrument resultatføres løpende. Endring i virkelig verdi på sikringsobjektet resultatføres tilsvarende på samme regnskapslinje. For virkelig verdisikringer av objekter som regnskapsføres til amortisert kost, amortiseres verdiendringen i resultatregnskapet over den gjenværende perioden til forfall.

Konsernet avbryter virkelig verdisikring dersom:

1. sikringsinstrumentet er forfalt, solgt, terminert eller utøvd,
2. sikringen ikke oppfyller vilkårene for sikringsbokføring, eller
3. konsernet av andre grunner opphever sikringen

Skulle en sikringsrelasjon opphøre, vil verdiendringen på sikringsobjektet og sikringsinstrumentet som er regnskapsført i balansen, amortiseres over gjenværende levetid ved bruk av effektiv rentemetode.

Kontantstrømsikring

Kontantstrømsikring er sikring av eksponeringen for variabilitet i kontantstrømmer som kan henføres til en bestemt risiko tilknyttet hele eller en bestanddel av en innregnet eiendel eller forpliktelse eller en svært sannsynlig forventet transaksjon, og som kan påvirke resultatet. Den effektive delen av endringer i virkelig verdi på sikringsinstrumentet regnskapsføres som øvrig resultatelement, og reklassifiseres til resultat ved gjennomføring av transaksjonen som derivatet sikrer, og presenteres på samme linje som den sikrede transaksjonen. Den ineffektive delen resultatføres løpende. Hvis den forventede fremtidige transaksjonen ikke lenger forventes gjennomført, blir beløp som tidligere er ført som øvrig resultatelement, ført som finansinntekt eller -kostnad. Hvis sikringsinstrumentet utløper eller selges, termineres eller utøves, eller Statnett velger å oppheve sikringsforholdet til tross for at den sikrede transaksjonen forventes å inntreffe, forblir akkumulerte gevinster eller tap som øvrig resultatelement og innregnes i resultatregnskapet når transaksjonen gjennomføres. Dersom den sikrede transaksjonen ikke lenger forventes å inntreffe, resultatføres akkumulerte urealiserte gevinster eller tap på sikringsinstrumentet umiddelbart.

Effekter av IBOR-reformen (endring av referanserenter)

Det er vedtatt visse endringer i IFRS 9, IAS 39 og IFRS 7 i form av tilpasninger som kan sikre fortsatt sikringsbokføring ved overgang til nye referanserenter under IBOR-reformen. Statnett har valgt å anvende standardendringene fra og med 2019. Endringene har ikke hatt noen reell effekt på Statnetts sikringsbokføring, og det er ingen sikringsrelasjoner som er avvirket som følge av endringene. Statnett vil i 2020 arbeide videre med å analysere og håndtere økonomiske effekter av reformen, samt vurdere behovet for tilpasning av konsernets finansielle rapportering. Det vises for øvrig til note 16 for en oversikt over konsernets sikringsforhold på finansieringssiden, herunder med angivelse av hovedstoler mv fordelt på sikringstyper og valutaer.

Måling av finansielle instrumenter

Konsernet bruker følgende målehierarki for å måle og presentere virkelig verdi av finansielle instrumenter:

Nivå 1: Virkelig verdi måles ved bruk av noterte priser fra aktive markeder for identiske finansielle instrumenter. Ingen justering foretas mht. disse prisene.

Nivå 2: Virkelig verdi måles ved bruk av annen observerbar input enn den som benyttes på nivå 1, enten direkte (priser) eller indirekte (utledet fra priser).

Nivå 3: Virkelig verdi måles ved bruk av input som ikke baseres på observerbare markedsdata.

Informasjon om målehierarki er gitt i de aktuelle notene for de ulike finansielle instrumentene (note 11 til 17).

Note 15 Derivater og sikringsbokføring

Konsernets sikringsstrategi

Tabellen beskriver hvordan konsernet gjennomfører sikring for ulike kategorier av risikoeksponering:

Kategori risiko-eksponering	Sikringsobjekt	Sikringsinstrument	Sikringsstrategi	Sikringstype
Valutarisiko i store kontrakter med betalingsmilepæler til usikre betalingstidspunkt	Store anskaffelseskontrakter med utenlandske leverandører i fremmed valuta. Kontrakten har mange milepæler som faktureres iht. prosjektets fremdrift. Nøyaktig betalingstidspunkt for den enkelte milepæl er ukjent ved kontraktinngåelse, men endelig ferdigstillelse, og totalt kontraktsbeløp er definert som «firm commitment».	Valutaterminkontrakt med et beløp tilsvarende totalt sikret kontraktsbeløp. Valutaterminkontraktene forfaller til betaling etter et år. Ny valutaterminkontrakt etableres for å sikre gjenstående kontraktsbetalinger.	Hele eller andel av kontrakten er sikret. Ineffektivitet føres over resultat og er klassifisert som «Andre driftskostnader». For å oppnå tilstrekkelig økonomisk sammenheng er sikringsobjektet sikret til valutaterminens spotkurs. Terminpunktene (terminpremie) regnskapsføres over resultat som Andre driftskostnader.	Virkelig verdisikring
Valutarisiko i store kontrakter med faste betalingsmilepæler	Store anskaffelseskontrakter med utenlandske leverandører i fremmed valuta og faste betalingstidspunkt.	Valutaterminkontrakt med samme beløp og betalingstidspunkt som sikret kontantstrøm.	Hele eller andel av kontrakten valutasisikres. Det forventes i utgangspunktet ikke endringer i betalingsplan. Ved mindre endringer i betalingsplan rulleres terminkontrakten til bankkonto. Ved større endringer i betalingsplan rulleres terminkontrakten til ny terminkontrakt. Sikringskurs: valutaterminens terminkurs (spotkurs pluss terminpunkter)	Virkelig verdisikring
Valutarisiko i lånekontrakter	Lån med fast eller flytende rente i utenlandsk valuta.	Rente- og valutabytteavtale som bytter lån fra utenlandsk valuta til lån i NOK til flytende NOK-rente.	Valuta og renterisiko sikres iht. rammer for finansforvaltningen.	Lån med fast rente: Virkelig verdisikring Lån med flytende rente: Kontantstrømsikring
Valuta- og renterisiko i lånekontrakter	Lån med fast eller flytende rente i utenlandsk valuta.	Rente- og valutabytteavtale som sikrer lånet til lån i NOK med fast rente	Valuta og renterisiko sikres iht. rammer for finansforvaltningen.	Lån med fast rente: Virkelig verdisikring Lån med flytende rente: Kontantstrømsikring
Renterisiko på norske lån	Lån med flytende rente i NOK.	Rentebytteavtale der flytende rente byttes til fast rente.	Renterisiko sikres iht. rammer for finansforvaltningen.	Kontantstrømsikring
Renterisiko på norske lån	Lån med fast rente i NOK.	Rentebytteavtale der fast rente byttes til flytende rente.	Renterisiko sikres iht. rammer for finansforvaltningen.	Virkelig verdisikring

Note 15 Derivater og sikringsbokføring

Beskrivelse av sikringseffektivitet og hvordan denne måles for de ulike risikokategoriene:

Risikokategori	Vurdering av effektivitet	Måling av effektivitet
Valutarisiko i store kontrakter med mange betalingsmilepæler til usikre betalingstidspunkt	Ulike oppgjørstidspunkt for milepæler i sikringsobjektet og sikringsinstrumentet skaper ineffektivitet som må måles	Dollar offset-metoden
Valutarisiko i store kontrakter med faste betalingsmilepæler	Kvalitativ vurdering basert på Principal Terms Match-metoden så lenge kritiske faktorer i sikringsobjekt og sikringsinstrument er sammenfallende. Kritiske faktorer: <ul style="list-style-type: none"> • valuta • beløp • betalingstidspunkt Så lenge kritiske faktorer er sammenfallende, er sikringen vurdert å være tilnærmet 100 prosent effektiv. Ineffektivitet oppstår når betalingstidspunkt endres og sikringsinstrumentet må rulleres	Når kritiske faktorer ikke er sammenfallende: Dollar offset-metoden
Rente- og valutarisiko på lån	Kvalitativ vurdering basert på Principal Terms Match-metoden så lenge kritiske faktorer i sikringsobjekt og sikringsinstrument er sammenfallende. Kritiske faktorer: <ul style="list-style-type: none"> • hovedstol (beløp og valuta) • forfallstidspunkt • rentedatoer Så lenge det konsernet mottar i rente- og valutabytteavtalen er sammenfallende med hva konsernet skal betale på lånet, vil sikringen være 100 prosent effektiv.	Når kritiske faktorer ikke er sammenfallende: Dollar offset-metoden

Beregning av virkelig verdi

Valutaterminer er målt til virkelig verdi basert på observert terminkurs på kontrakter med tilsvarende løpetid på balansedagen. Virkelig verdi for rente- og valutabytteavtaler er nåverdien av fremtidige kontantstrømmer beregnet ut fra observerte markedsrenter og valutakurser på balansedagen. Virkelig verdi av rene rentebytteavtaler beregnes som nåverdien av fremtidige kontantstrømmer ut fra observerbare markedsrenter på balansedagen.

Regnskapsmessig håndtering av derivater

Kontantstrømsikringer

Alle derivater utpekt som sikringsinstrumenter i kontantstrømsikringer er regnskapsført til virkelig verdi i balansen. Effekten regnskapsføres som egenkapital sikringsreserve, og verdiendringene på sikringsinstrumentet presenteres som Øvrige resultatetelementer. Når kontantstrømmen forfaller, føres tidligere verdiendring av sikringsinstrumentet ut av egenkapitalen slik at sikringsinstrument og sikringsobjekt påvirker resultat i samme periode.

Virkelig verdisikringer

Ved virkelig verdisikring regnskapsføres både sikringsinstrument og sikringsobjekt til virkelig verdi over resultat.

Ved virkelig verdisikring av lån vil beregnet virkelig verdi av sikringsinstrument også benyttes som virkelig verdi av sikringsobjekt når alle kritiske faktorer er sammenfallende og sikringen ansees 100 prosent effektiv. Det har i regnskapsåret ikke vært ineffektivitet i virkelig verdisikring av lån.

Ved virkelig verdisikring av store anskaffelseskontrakter i utenlandsk valuta beregnes virkelig verdi for både sikringsinstrument og sikringsobjekt. Ulike forfallstidspunkt på sikringsinstrument og sikringsobjekt og rulling av sikringsinstrument vil medføre ineffektivitet

Note 15 Derivater og sikringsbokføring

som regnskapsføres i resultat som «Andre driftskostnader». Realiserte effekter av sikringen for sikringsinstrument og sikringsobjekt påvirker resultatet i samme periode.

Økonomisk sikring - derivater som ikke inngår i regnskapsmessig sikring

Statnett har både rentebytteavtaler og valutaterminer som ikke kvalifiserer til sikringsbokføring i henhold til IFRS. Slike derivater måles til virkelig verdi, og alle verdiendringer innregnes i resultatet. Denne typen derivater er omtalt som "frittstående" derivater.

Innebygde valutaderivater

Statnett skiller ut innebygde valutaderivater i større, langsiktige kontrakter der det er avtalt betaling i valuta som avviker fra kontraktspartenes funksjonelle valuta, eller den avtalte valutaen ikke anses å være den normale handelsvaluta for handel mellom de landene som er involvert i transaksjonen. Det innebygde valutaderivatet regnskapsføres til virkelig verdi over resultat.

Forfallsstruktur for derivater tilknyttet lån

Morselskap og konsern

(Beløp i mill. kr)

	< 1 år	1-5 år	5-10 år	10-15 år	> 15 år	Sum markedsverdi	Sikringsbokføring
Eiendeler							
Rentebytteavtaler fast til flytende	2	59	246	3	-	310	Virkelig verdisikring
Rentebytteavtaler flytende til fast	-	13	2	-	-	15	Kontantstrømsikring
Rente- og valutabytteavtaler	-	846	1 149	1 999	292	4 286	Virkelig verdisikring
Rente- og valutabytteavtaler	-	-	-	96	-	96	Kontantstrømsikring
Rente- og valutabytteavtaler	-	2	-	-	-	2	Frittstående
Sum eiendeler 31.12.2019	2	920	1 397	2 098	292	4 709	
Sum eiendeler 31.12.2018	118	679	1 427	1 438	196	3 858	
Gjeld							
Rentebytteavtaler fast til flytende	-	-	-	-24	-	-24	Virkelig verdisikring
Rentebytteavtaler flytende til fast	-	-58	-12	-	-	-70	Kontantstrømsikring
Rente- og valutabytteavtaler	-	-	-	-46	-	-46	Virkelig verdisikring
Sum gjeld 31.12.2019	-	-58	-12	-70	-	-140	
Sum gjeld 31.12.2018	-	-102	-30	-356	-	-488	

Note 15 Derivater og sikringsbokføring

Tabellen nedenfor viser effekten av kontantstrømsikringer som presenteres som sikringsreserve i egenkapitalen (negative tall reduserer konsernets egenkapital). Det er i løpet av regnskapsårene 2018 eller 2019 ikke resultatført effekter knyttet til sikringsineffektivitet eller sikringsinstrumenter som ikke lenger kvalifiserer for sikringsbokføring.

Utvikling i sikringsreserven i egenkapitalen

(Beløp i mill. kr)

	31.12.2019	31.12.2018
Inngående sikringsreserve før skatt	-88	-355
Nye swaper i løpet av året	-	-28
Verdiendring i året	129	295
Utgående sikringsreserve før skatt	41	-88
Utsatt skatt sikringsreserve	9	-19
Utgående sikringsreserve etter skatt, jf. note 28	32	-68

Derivater tilknyttet anskaffelseskontrakter i fremmed valuta

Terminkontrakter

Terminkontrakter i valuta inngås for å valutasikre større anskaffelser i annen valuta enn norske kroner.

Oversikt over derivater tilknyttet anskaffelseskontrakter i fremmed valuta

Morselskap og konsern

(Beløp i mill. kr)

	Valuta	Nominelt beløp valuta	Sikringskurs	Markedskurs	< 1 år	1-5 år	Sum markedsverdi
Eiendeler							
Virkelig verdisikringer	EUR	20	10,34	10,01	6	-	6
Virkelig verdisikringer	SEK	416	0,94	0,95	6	-	6
Innebygde derivater	SEK	11	-	-	1	-	1
Sum eiendeler		-			13	-	13
Gjeld							
Virkelig verdisikringer	EUR	45	10,14	10,02	-5	-	-5
Innebygde derivater	EUR	12	-	-	-2	-2	-4
Sum gjeld		-			-7	-2	-9
Sum valutaderivater					6	-2	4

Note 15 Derivater og sikringsbokføring

Endring i virkelig verdi og resultateffekter ved sikring av valuta i anskaffelseskontrakter, innebygde valutaderivater og derivater uten sikringsbokføring

Morselskap og konsern (Beløp i mill. kr)	Sikringsinstrument			Sikringsobjekt			Resultateffekter		
	31.12.2019	31.12.2018	Årets endring	31.12.2019	31.12.2018	Årets endring	Urealisert ineffektivitet	Realisert ineffektivitet	Realisert terminpremie
	Total virkelig verdi	8	60	-52	-9	-61	53	-	-1
Innebygde valutaderivat	-4	-11	7	-	-	-	7	7	-
Derivater uten sikringsbokføring	-	1	-1	-	-	-	-	-	-

Note 16 Rentebærende gjeld

Noten viser kortsiktig og langsiktig rentebærende gjeld for konsernet, inklusiv finansielle derivater klassifisert som rentebærende gjeld. Sammensetningen av og nivået på rentebærende gjeld styres gjennom selskapets finansieringsaktivitet og er beskrevet nærmere i note 15 Derivater og sikringsbokføring.

Prinsipp

Rentebærende gjeld er regnskapsført til mottatte midler, netto etter transaksjonskostnader. Lånene er deretter regnskapsført til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode, hvor forskjellen mellom netto midler og innløsningsverdi blir resultatført over låneperioden.

Derivater regnskapsføres som hovedregel til virkelig verdi over resultat. Derivater som er knyttet til kontantstrømsikring, regnskapsføres til virkelig verdi over øvrige resultatelementer. Se for øvrig note 15 for nærmere omtale av derivater.

Leieforpliktelser innregnes ved første gangs balanseføring til neddiskontert verdi av faste og kvalifiserende variable kontantstrømmer under kontraktens leieperiode. Kontantstrømmer knyttet til forventede avbruddsgebyrer, utøvelse av kjøpsopsjoner og restverdigarantier inkluderes dersom relevant. Der inngåtte leieavtaler inkluderer opsjoner til å forlenge eller si opp leieavtalen, fastsettes leieperioden etter hensyntagen til rimelig sikre utøvelser av slike opsjoner. Kontantstrømmer neddiskonteres med leieavtalens implisitte rente så langt denne er tilgjengelig. Ellers neddiskonteres kontantstrømmer med Statnetts inkrementelle lånerente estimert etter beste skjønn. Leieforpliktelser justeres med endringer i forventede leiebetalinger som følge av indeksjusteringer av leiebeløp, endringer i leieperiode eller endringer i vurderinger eller utøvelse av opsjoner.

Spesifikasjon av rentebærende gjeld

Morselskap (Beløp i mill. kr)

Gjeld	2019		2018	
	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Langsiktig rentebærende gjeld	41 137	41 430	39 901	39 012
Langsiktig rentebærende gjeld til konsernselskaper	26	27	32	33
Leieforpliktelser	161	161	-	-
Derivater, rentebærende	140	140	488	488
Sum langsiktig rentebærende gjeld	41 464	41 757	40 421	39 533
Kortsiktig rentebærende gjeld	8 656	8 678	5 349	6 581
Leieforpliktelser	30	30	-	-
Sum kortsiktig rentebærende gjeld	8 686	8 708	5 349	6 581

Konsern (Beløp i mill. kr)

Gjeld				
Langsiktig rentebærende gjeld	41 163	41 456	39 900	39 012
Leieforpliktelser	205	205	-	-
Derivater, rentebærende	140	140	488	488
Sum langsiktig rentebærende gjeld	41 508	41 801	40 388	39 500
Kortsiktig rentebærende gjeld	8 658	8 680	5 349	6 581
Leieforpliktelser	33	33	-	-
Sum kortsiktig rentebærende gjeld	8 691	8 712	5 349	6 581

Derivater måles til virkelig verdi etter verdsettelsesnivå 2, se beskrivelse av målehierarkiet i note 15.

Note 16 Rentebærende gjeld

Endringer i forpliktelses som skyldes finansieringsaktiviteter

Morselskap			Konsern	
2018	2019	(Beløp i mill.kr)	2019	2018
39 546	45 769	Forpliktelses i gjeldsportefølje 01.01 - tidligere rapportert	45 737	39 189
-	211	Tilgang leieforpliktelses ved implementering av IFRS 16	260	-
39 546	45 980	Forpliktelses i gjeldsportefølje 01.01	45 997	39 189
9 862	6 259	Opptak av ny gjeld (innbetaling)	6 259	9 862
-4 355	-4 175	Nedbetaling av av gjeld (utbetaling)	-4 175	-4 355
510	1 380	Endring i CSA-forpliktelses (innbetaling)	1 380	510
537	727	Endring i virkelig verdi (ingen kontanteffekt)	727	537
8	10	Amortisering (ingen kontanteffekt)	10	8
-9	-7	Endring i konsernintern gjeld (utbetaling)	-	-
-316	-	Endring i konsernintern gjeld (ingen kontanteffekt)	-	-
-14	-24	Annet (ingen kontanteffekt)	1	-14
45 769	50 150	Forpliktelses i gjeldsportefølje 31.12	50 199	45 737

Morselskap

Avdragsprofil rentebærende gjeld

Lånene er vurdert til amortisert kost justert for effekt av verdiskring

Forfallstidspunkt (Beløp i mill. kr)	< 1 år	1-5 år	5-10 år	10-15 år	> 15 år	Sum
Fast rente						
Sertifikatlån	3 000	-	-	-	-	3 000
Obligasjonslån	747	5 811	11 834	13 110	666	32 168
Leieforpliktelses	30	83	34	12	32	191
Sum fast rente 31.12.2019	3 777	5 894	11 868	13 122	698	35 359
Sum fast rente 31.12.2018	1 119	4 069	11 524	14 806	569	32 088
Flytende rente						
Sikkerhetsstillelse under CSA-avtaler	4 685	-	-	-	-	4 685
Annen rentebærende gjeld	-	83	12	71	-	166
Obligasjonslån	-	2 186	-	-	-	2 186
Lån fra finansinstitusjoner	224	1 794	3 036	2 454	246	7 754
Sum flytende rente 31.12.2019	4 909	4 063	3 048	2 525	246	14 791
Sum flytende rente 31.12.2018	4 229	2 011	3 991	3 450	-	13 681
Sum rentebærende gjeld 31.12.2019	8 686	9 957	14 916	15 647	944	50 150
Sum rentebærende gjeld 31.12.2018	5 349	6 080	15 515	18 256	569	45 769
Løpetid på rentebinding (Beløp i mill. kr)	< 1 år	1-5 år	5-10 år	10-15 år	> 15 år	Sum
Rentebærende gjeld 31.12.2019	41 759	1 934	6 342	83	32	50 150
Rentebærende gjeld 31.12.2018	40 074	821	3 627	1 247	-	45 769

Konsern

Konsernets avdragsprofil for rentebærende gjeld vil tilsvare oppstillingen for morselskapet med unntak av at konserninterne lån. Statnett har ett konserninternt lån på 26 millioner kroner som forfaller ved påkrav og er klassifisert som langsiktig.

Note 16 Rentebærende gjeld

Sammenstilling av lån og derivater	Hovedstol lån Valuta (Beløp i mill.)	Hovedstol lån NOK (Beløp i mill.)	Hovedstol swap NOK (Beløp i mill.)	Rente lån	Rente swap	Markedsverdi swap
Sikrede lån - virkelig verdi-sikring						
NOK	4 360	4 360	4 360	4,20%	2,52%	286
CHF	150	923	923	2,39%	2,25%	481
SEK	1 700	1 553	1 553	0,98%	2,36%	60
USD	1 080	7 208	7 208	3,17%	2,70%	2 619
EUR	1 070	10 025	10 025	1,15%	2,42%	1 080
Sikrede lån - kontantstrømsikring						
NOK	3 493	3 493	2 693	5,26%	3,47%	-45
USD	360	3 039	3 039	2,79%	2,77%	96
EUR	312	4 813	3 000	0,88%	2,49%	-10
Usikrede lån						
NOK - fast rente	6 400	6 400	-	2,50%	0,00%	-
NOK - flytende rente	5 662	5 662	-	2,36%	0,00%	-
Frittstående derivater						
SEK	200	180	180	0,05%	1,80%	2
CSA						
NOK	2 097	2 097	-	*	-	-
EUR	262	2 588	-	**	-	-
Sum	-	-	-			4 569

* NOWA (Norwegian Overnight Weighted Average rate) - daglig rentenotering for innskudd i NOK

** EONIA overnight - daglig rentefastsettelse kunngjort gjennom European Banking Federation (EBF)

Note 17 Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld

Noten viser leverandørgjeld og annen kortsiktig ikke-rentebærende gjeld. Leverandørgjeld er knyttet direkte til operasjonell drift, mens annen kortsiktig gjeld gjelder øvrig gjeld som skyldig offentlig avgifter, skyldig lønn og feriepenger, påløpte renter m.m.

Prinsipp

Ikke-rentebærende gjeld er klassifisert som kortsiktig når den er del av ordinær drift, gjelder handelsformål og har forfall innen 12 måneder. Annen gjeld er langsiktig. Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode.

Derivater måles til virkelig verdi etter verdsettelsesnivå 2. Både derivatene og målehierarkiet er beskrevet nærmere i note 15.

Spesifikasjon av leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld

Morselskap			Konsern	
2018	2019	(Beløp i mill.kr)	2019	2018
572	524	Leverandørgjeld	559	571
-	26	Kortsiktig gjeld til datterselskap	-	-
25	147	Skyldige offentlige avgifter	155	28
376	252	Skyldig lønn og feriepenger	258	381
-2	6	Derivater, ikke-rentebærende	6	-2
272	338	Påløpte renter	338	272
2 566	1 648	Annen kortsiktig gjeld	3 818	4 404
3 809	2 942	Sum leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	5 135	5 653

Avsetninger knyttet til fremdriftsmåling av investeringsprosjekter er klassifisert som annen kortsiktig gjeld. Slik fremdriftsmåling er nærmere omtalt i note 9 Anlegg under utførelse.

Note 18 Finansiell risikostyring

Finansiell risiko

Statnett SFs finanspolicy har som formål å etablere hovedprinsipper for å sikre at foretaket oppnår den nødvendige finansieringen av planlagt drifts- og investeringsprogram i samsvar med eksterne lover og gjeldende krav samt intern risikotoleranse. For å minimere foretakets kreditt-, rente- og valutarisiko utarbeides det også detaljerte rammer for utøvelsen av finansfunksjonen. Statnett SF benytter seg av finansielle derivater for å styre den finansielle risikoen.

Kapitalstyring

Låneavtalene pålegger ikke foretaket noen kapitalkrav som ventes å kunne begrense kapitalstrukturen i konsernet. Det finnes heller ingen eksplisitte krav til egenkapital utover det som følger av lovgivingen. Hovedmålsettingen for foretakets styring av kapitalstruktur er at Statnett skal ha en solid finansiell posisjon, som gir grunnlag for at Statnett kan gjennomføre en samfunnsøkonomisk rasjonell drift og utvikling av transmisjonsnettet i tråd med planer og eiers forventninger. Statnetts styre er opptatt av at foretaket opprettholder en robust A-rating eller bedre. På bakgrunn av store investeringsbehov, fikk foretaket ny egenkapital i 2014 samtidig som utbytte har blitt redusert fra 50 til 25 prosent av konsernets underliggende resultat i perioden 2013 til 2018. For regnskapsåret 2019 er foreslått utbytte 50% av underliggende resultat. Underliggende resultat er konsernets årsresultat etter skatt justert for årets endring i saldo for mer-/mindreinntekt etter skatt. For øvrig styres kapitalstrukturen gjennom opptak og nedbetaling av kort- og langsiktig gjeld, samt endringer i likviditetsbeholdningen. Det har ikke vært vesentlige endringer i målsetning og retningslinjer for kapitalstyring gjennom året.

Oversikt over kapital som inngår i styring av kapitalstruktur

Morselskap			Konsern	
2018	2019	(Beløp i mill.kr)	2019	2018
40 421	41 464	Langsiktig rentebærende gjeld	41 508	40 388
5 349	8 686	Kortsiktig rentebærende gjeld	8 691	5 349
2 910	1 727	Betalingsmidler og markedsbaserte verdipapirer	2 424	3 750
42 860	48 423	Netto gjeld	47 775	41 987

Likviditetsrisiko

Statnett SF har som mål å kunne gjennomføre 12 måneders drift, investeringer og refinansiering uten å ta opp ny gjeld. Det vil gjøre Statnett mindre sårbar for perioder med lav tilgjengelighet på kapital i finansmarkedene og perioder med lite gunstige lånevilkår. Likviditeten følges opp løpende med ukentlig rapportering.

Statnett reduserer likviditetsrisiko knyttet til forfall på finansielle forpliktelser ved hjelp av spredt forfallsstruktur, rammer for hvor stor del av låneporteføljen som kan forfalle innenfor en 12-måneders periode, tilgang til flere finansieringskilder i Norge og internasjonalt, samt tilstrekkelig likviditet til å dekke planlagt drifts-, investerings- og refinansieringsbehov uten opptak av ny gjeld innenfor en tidshorisont på 12 måneder.

Likviditeten ved utgangen av rapporteringsperioden består av bankinnskudd, markedsbaserte verdipapirer og en trekkfasilitet på 8 milliarder kroner som løper til januar 2024. Det er foreløpig ikke trukket på trekkfasiliteten. Inntil 4 milliarder kroner av trekkfasiliteten kan trekkes på meget kort varsel. Sammen med øvrige kilder til likviditet gir det Statnett god evne til å håndtere store likviditetsbehov som kan oppstå med kort varsel, f.eks. knyttet til sikkerhetsstillelse for derivater under CSA-avtaler som har ukentlige oppgjør. I tillegg har Statnett en låneavtale på 300 millioner euro hvorav 100 millioner euro var uoptrukket ved utløpet av rapporteringsperioden. Dette ble trukket opp i januar 2020. Videre har Statnett en kassakreditt på 200 millioner NOK hos foretakets hovedbankforbindelse.

Statnett SF har høy kredittverdighet. Standard & Poor's og Moody's Investor Service har gitt Statnett SF kredittratinger for langsiktige låneopptak på henholdsvis A+ og A2. Den høye kredittratingen gir Statnett SF gode lånemuligheter.

Note 18 Finansiell risikostyring

Tabellen under viser alle brutto kontantstrømmer knyttet til finansielle forpliktelser. Kontantstrømmene er ikke neddiskontert og forutsetter rentesatser og valutakurser som ved utgangen av rapporteringsperioden.

(Beløp i mill. kroner)

Morselskap

	Under 1 år	1-5 år	5-10 år	10-15 år	15 år og utover	Totalt
Rentebærende gjeld og rentebetalinger	9 583	13 798	17 049	15 393	1 021	56 844
Fjerningsforpliktelser	-	290	89	-	-	379
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	2 942	-	-	-	-	2 942
Derivater	2 064	5 884	8 332	10 463	471	27 214
Finansielle forpliktelser 31.12.2019	14 589	19 972	25 470	25 856	1 492	87 379
Finansielle forpliktelser 31.12.2018	14 155	14 911	27 721	28 346	1 541	86 674

Derivater	Under 1 år	1-5 år	5-10 år	10-15 år	15 år og utover	Totalt
Innbetalinger	2 063	6 654	9 338	12 236	757	31 048
Utbetaling	-2 064	-5 884	-8 332	-10 463	-471	-27 214
Netto derivater 31.12.2019	-1	770	1 006	1 773	286	3 834
Netto derivater 31.12.2018	316	991	1 718	2 001	312	5 338

(Beløp i mill. kroner)

Konsern

	Under 1 år	1-5 år	5-10 år	10-15 år	15 år og utover	Totalt
Rentebærende gjeld og rentebetalinger	9 583	13 798	17 049	15 393	1 021	56 844
Fjerningsforpliktelser	-	290	89	-	-	379
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	5 135	-	-	-	-	5 135
Derivater	2 064	5 884	8 332	10 463	471	27 214
Finansielle forpliktelser 31.12.2019	16 782	19 972	25 470	25 856	1 492	89 572
Finansielle forpliktelser 31.12.2018	15 966	14 911	27 721	28 346	1 541	88 485

Derivater	Under 1 år	1-5 år	5-10 år	10-15 år	15 år og utover	Totalt
Innbetalinger	2 063	6 654	9 338	12 236	757	31 048
Utbetaling	-2 064	-5 884	-8 332	-10 463	-471	-27 214
Netto derivater 31.12.2019	-1	770	1 006	1 773	286	3 834
Netto derivater 31.12.2018	316	991	1 718	2 001	312	5 338

Note 18 Finansiell risikostyring

Kredittrisiko

Kredittrisiko refererer til risikoen for at motparten vil misligholde sine kontraktsforpliktelser, noe som medfører økonomisk tap for konsernet.

Spesifikasjon av maksimal kreditteksponering

Morselskap			Konsern	
2018	2019	(Beløp i mill.kr)	2019	2018
1 545	1 044	Betalingsmidler	1 327	1 956
1 365	683	Markedsbaserte verdipapirer	1 097	1 794
3 940	4 723	Derivater	4 723	3 940
4 347	4 065	Langsiktige fordringer	50	43
2 355	1 582	Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer, ekskl. derivater	1 673	2 432
13 552	12 097	Sum maksimal kreditteksponering	8 870	10 165

Statnett SF er eksponert for kredittrisiko gjennom plassering av overskuddslikviditet hos utstedere av verdipapirer og ved bruk av ulike rente- og valutaderivater. For å begrense denne risikoen har Statnett rammer som setter krav til kredittverdighet for motparter og maksimal eksponering for hver enkelt motpart. I tillegg er kredittrisikoen i sikringsforhold svært lav da det er inngått avtaler om sikkerhetsstillelser (CSA) for de viktigste derivatmotpartene.

Alle plasseringer av betalingsmidler gjøres innenfor sektorrammer og maksimumsrammer for enkeltmotparter med høy kredittrating der høyere rating gir høyere rammer. Markedsbaserte verdipapirer består av flere godt diversifiserte investment grade rentefond.

CSA-avtaler innebærer sikkerhetsstillelse av inngåtte derivater ved ukentlige oppgjør av urealiserte mer-/mindreverdier. Urealiserte gevinster på derivater medfører at Statnett mottar oppgjør som øker Statnetts bankbeholdning og kortsiktig gjeld. Tilsvarende vil urealiserte tap på derivater medføre at Statnett utbetaler oppgjør til våre motparter, noe som reduserer bankbeholdningen og øker kortsiktige fordringer.

Tabellen nedenfor viser sammenhengen mellom sikkerhetsstillelse under CSA-avtalene, urealiserte verdier for derivater som faller inn under CSA-avtalene og urealiserte verdier for alle inngåtte derivater med eksterne motparter. Innskuddene regnskapsføres på egne konto, men er ikke regnet som bundne midler. Det kan derfor være avvik mellom innestående på bank og det som faktisk er mottatt fra derivatmotpart.

Spesifikasjon av sammenhengen mellom sikkerhetsstillelse og derivater

(Beløp i mill. kroner)	Totalt betalt	Virkelig verdi derivater under CSA	Virkelig verdi alle derivater
Mottatt sikkerhet under CSA	4 685	4 460	4 577
Sikkerhet under CSA stilt overfor motparter	-	-	-

Interne rammer setter minimumskrav til ratinger som motparter i CSA-avtaler må ha oppnådd fra de mest anerkjente ratingbyråene. For motparter uten CSA-avtaler er det fastsatt særskilt høye krav til rating.

Konsernets kundemasse består hovedsakelig av kommunale kraftforetak, norske industrikunder og andre nordiske TSO-er. Det har historisk vært lite tap på kundefordringer, og det er i utgangspunktet ikke forventet at dette vil endre seg i nær fremtid. Se likevel Note 29 Hendelser etter balansedagen for omtale av forhold som kan påvirke kredittrisiko. Ved mislighold har konsernet gode rutiner for rask og tett oppfølging av kunden, strenge sanksjonsmuligheter og mulighet for å kreve sikkerhetsstillelse i nettverksavtalen. Derfor vurderer konsernet kredittrisikoen på kundefordringer som svært lav.

Statnett SF har lån til datterselskap, felleskontrollerte enheter og tilknyttede selskaper som per 31. desember 2019 utgjør 4 280 millioner kroner for morselskapet og 5 millioner kroner for konsernet. Kredittverdigheten til de aktuelle datterselskapene er nært knyttet til Statnett SF sin egen kredittverdighet gjennom eierskap, garantistillelser og/eller tjenestemottak. Statnett SF yter ved behov lån til eSett Oy (tilknyttet selskap) og Fifty AS (felleskontrollert enhet). Det gjøres en kredittvurdering ved etablering av lånebetingelser. Alle selskapene

Note 18 Finansiell risikostyring

følges opp gjennom styrerepresentasjon. Noen av låneavtalene stiller krav til egenkapitalandel. Det er ikke registrert forhold som tilsier at nedskrivning av lån kan forventes.

Innregning og måling av forventet kredittap

Konsernet innregner tapsavsetning for forventet kredittap på finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi over «Øvrige resultatelementer» iht. reglene i IFRS 9. Tapsavsetningen er basert på konsernets vurdering av de finansielle eiendelens kredittisiko.

For banker, derivatmotparter og andre kredittinstitusjoner vil kredittverdigheten vurderes jevnlig gjennom året gjennom overvåking av offisielle ratinger, og motpartsrisikoen overvåkes og rapporteres løpende for å sikre at foretakets eksponering ikke går utover fastsatte kredittgrenser og er i henhold til interne regler. For kundefordringer, andre kortsiktige fordringer og langsiktige fordringer vil postenes kredittisiko vurderes månedlig dersom det er mislighold eller det foreligger annen informasjon som gir mistanke om at låntaker ikke vil kunne innfri hele eller deler av sine forpliktelser. Et finansielt instrument anses misligholdt dersom det ikke er gjort opp til avtalt tid. Nedskrivning for verdifall bli foretatt etter følgende metoder:

1. Forventet kredittap over eiendelens løpetid

Det forventede kredittap som følge av alle mulige misligholdshendelser i løpet av et finansielt instruments levetid.

Tapsavsetningen for et finansielt instrument skal foretas til et beløp tilsvarende forventet kredittap i levetiden dersom kredittrisikoen for det finansielle instrumentet har økt vesentlig siden førstegangsinnregning.

2. Forventet kredittap over 12 måneder

Den delen av forventede kredittap i levetiden som utgjør de forventede kredittap som følge av misligholdshendelser for et finansielt instrument som er mulig innen tolv måneder etter rapporteringstidspunktet.

Tapsavsetningen for et finansielt instrument skal foretas til et beløp tilsvarende forventet kredittap over tolv måneder dersom kredittrisikoen for det finansielle instrumentet ikke har økt vesentlig siden førstegangsinnregning.

Konsernets metode for kredittisikovurdering har definert følgende kategorier for kredittvurdering:

Kategori	Beskrivelse	Metode for nedskrivning for verdifall
Sikker betaler	Ingen forfalte forpliktelser og ingen økning i kredittisiko siden førstegangsinnregning	Forventet kredittap over 12 måneder
Tvilsom betaler – ikke kredittverdig	Forpliktelser har forfalt med mer enn 30 dager, eller det er en betydelig økning i kredittisiko siden førstegangsinnregning	Forventet kredittap over eiendelens løpetid, effektiv rente beregnes på bruttobeløp
Tvilsom betaler - kredittverdig	Forpliktelser har forfalt med mer enn 90 dager, men det er forhold som tilsier at betaleren er kredittverdig	Forventet kredittap over eiendelens løpetid, effektiv rente beregnes på amortisert kost
Tapsavskrives	Det er forhold som tilsier at betaleren har så store økonomiske problemer at fordringen må anses tapt	Fordringen tapsavskrives i sin helhet.

Se for øvrig note 11 Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer og 14 Finansielle anleggsmidler for tapsvurderinger.

Valutarisiko

Valutarisiko er risikoen for at svingninger i valutakursen fører til endringer i Statnetts resultat og balanse. Valutarisiko knyttet til store anskaffelseskontrakter og lån i utenlandsk valuta sikres i tråd med rammer for utøvelse av finansfunksjonen og omtales i note 15. Enkelte investeringsprosjekter har fått innvilget særskilte mandater for valg av sikringsstrategi. Ved utgangen av rapporteringsperioden utgjør den valutabeholdning som ikke er swappet eller reservert til fremtidige forpliktelser 229 millioner kroner for morselskapet og 383 millioner kroner for konsernet. Denne beholdningen består av bankinnskudd. I tillegg utgjør utenlandske aksjefond og aksjer 36 millioner kroner i konsernet.

Renterisiko

Konsernet er eksponert for renterisiko gjennom låneporteføljen, likviditetsbeholdningen og finansielle sikringer. Videre er Statnett SF eksponert for rentenivå som legges til grunn for nettvirksomhetens inntektsramme (NVE-renten).

Note 18 Finansiell risikostyring

For å redusere renterisikoen og minske svingningene i resultatet, skal renten til Statnetts gjeld korrelere mest mulig med NVE-renten. NVE-renten beregnes med utgangspunkt i daglige snitt av effektiv rente på 5 års swaprente. I tillegg består NVE-renten av et fast rentelement med tillegg av inflasjon og et tillegg for kredittrisiko. For å oppnå den ønskede rentebinding på foretakets gjeld, benyttes rentebytteavtaler som er knyttet opp mot underliggende gjeld.

Gjennomsnittlig effektiv rente

Tabellen under viser gjennomsnittlig effektiv rente for de enkelte finansielle instrumentene.

Morselskap			Konsern	
2018	2019		2019	2018
1,29%	2,09%	Markedsbaserte verdipapirer	1,91%	1,26%
0,24%	-1,36%	Bankinnskudd	0,14%	0,76%
-	-	Aksjer og aksjefond	21,55%	-3,64%
2,00%	2,33%	Rentebærende gjeld	2,33%	2,00%

Negativ effektiv rente på morselskapets bankinnskudd i 2019 skyldes at man i store deler av året har hatt CSA-relaterte bankinnskudd i EUR med negativ innskuddsrente i kombinasjon med negative innskudd i NOK.

Sensitivitetsanalyse

Rentesensitivitet

(Beløp i mill.kr)

Morselskap		Endring i rentenivå	Konsern	
2018	2019	Prosentpoeng	2019	2018
-11	-9	+ 1	-16	-18
11	9	- 1	16	18

Tabellen viser morselskapet og konsernets følsomhet for potensielle endringer i rentenivået på aktivplasseringer. Den viser effekt på resultat ved endring i rentenivået på 1 prosentpoeng per 31. desember.

Valutakurssensitivitet

(Beløp i mill.kr)

Morselskap		Endring i kronkursen	Konsern	
2018	2019	Prosent	2019	2018
-13	-13	+ 5	-19	-20
13	13	- 5	19	20

Tabellen viser selskapets følsomhet for potensielle endringer i kronkursen, dersom alle andre forhold er holdt konstant. Beregningen legger til grunn lik endring mot alle relevante valutaer. Effekten i resultatet skyldes verdiendring i pengeposter som ikke er fullt ut sikret. Øvrige pengeposter og all gjeld i utenlandsk valuta er sikret, og endring i verdi motsvares av verdiendring på derivatet.

Note 19 Skatter

Resultatskatt blir beregnet etter ordinære skatteregler og anvender til enhver tid vedtatt skattesats. Skattekostnaden knyttes til det regnskapsmessige resultatet og består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt/skattefordel. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Utsatt skatt/skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi, samt skattevirkninger av underskudd til fremføring og fremførbare rentefradrag.

Prinsipp

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endringene i utsatt skatt/-skattefordel. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Netto utsatt skatt/-skattefordel er beregnet på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskaps- og skattemessige verdier og skattevirkningen av underskudd til fremføring og fremføre rentefradrag.

Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverseres eller kan reverseres, er utlignet. Utsatt skattefordel er oppført når det er sannsynlig at selskapet vil ha tilstrekkelig skattemessig overskudd til å nyttiggjøre skattefordelen. Utsatt skatt og -skattefordel som kan balanseføres, er balanseført til nominell verdi og oppført netto i balansen.

Skatteeffekt av poster ført mot øvrige resultatelementer er ført mot øvrige resultatelementer, og skatteeffekt på poster knyttet til egenkapitaltransaksjoner føres mot egenkapital.

Note 19 Skatter

Skattekostnad i resultatregnskapet

Morselskap			Konsern	
2018	2019	(Beløp i mill. kr)	2019	2018
0	-	Betalbar skatt	18	19
-374	-1	Betalbar skatt tidligere år	2	-375
945	440	Endring utsatt skatt/skattefordel	514	933
-85	-	Endring i skattesats	-	-89
486	439	Sum skattekostnad	534	488

Betalbar skatt i balansen

Morselskap			Konsern	
2018	2019	(Beløp i mill. kr)	2019	2018
-	-	Årets betalbare skatt	18	19
-	-	Betalbar skatt knyttet til konsernbidrag	-15	-16
-	-	Sum betalbar skatt i balansen	3	3

Avstemming av nominell skattesats mot effektiv skattesats

Tabellen nedenfor gir en avstemming av rapportert skattekostnad mot skattekostnad basert på nominell skattesats på 22 prosent for 2019 (23 prosent i 2018).

Morselskap			Konsern	
2018	2019	(Beløp i mill. kr)	2019	2018
2 648	2 069	Resultat før skattekostnad	2 440	2 701
610	455	Forventet skattekostnad etter nominell sats	537	621
		Skatteeffekter av:		
-	-16	Permanente forskjeller	-5	-11
1	1	Andel resultat i tilknyttet selskap	1	1
-40	-1	Tidligere års skatter	1	-33
-85	-	Endring i skattesats	-	-89
487	439	Sum skattekostnad	534	488
18%	21%	Effektiv skattesats	22%	17%

Note 19 Skatter

Spesifikasjon av utsatt skatt og utsatt skattefordel

Nedenfor er det gitt en spesifikasjon av netto utsatt skatt og utsatt skattefordel. Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynliggjort at den vil bli utnyttet. Ved verdsettelsen av utsatt skatt pr 31. desember 2019 er det anvendt en skattesats på 22 prosent.

Morselskap

(Beløp i mill. kr)	31.12.18	Resultatført	Øvrige resultat-elementer	Konsern-bidrag	31.12.19
Omløpsmidler/kortsiktig gjeld	7	-3	-	-	4
Varige driftsmidler	3 394	137	-	-	3 532
Pensjonsforpliktelser	-68	8	19	-	-41
Andre langsiktige poster	599	-20	28	-	607
Fremførbart underskudd	-2 108	316	-	6	-1 786
Sum	1 824	439	47	6	2 316

Konsern

(Beløp i mill. kr)	31.12.18	Resultatført	Øvrige resultat-elementer	Konsern-bidrag	31.12.19
Omløpsmidler/kortsiktig gjeld	-55	-20	-	-	-76
Varige driftsmidler	3 527	206	-	-	3 734
Pensjonsforpliktelser	-70	8	19	-	-43
Andre langsiktige poster	629	17	28	-	674
Fremførbart underskudd/fremførbare rentekostnader	-2 156	320	-	-	-1 836
Sum	1 876	531	47	-	2 454

Statnett har endret prinsipp hva gjelder skattemessig fradragsføring av tenkt vedlikehold i investeringsprosjekter.

Prinsippet er endret med effekt for tidligere år og er innarbeidet med regnskapsmessig virkning pr 1. januar 2019.

Endringen har ingen resultat eller egenkapitaleffekter, men påvirker sammensetningen av den utsatte skatteposisjonen.

Endringene har medført økt fremførbart skattemessig underskudd og økte midlertidige forskjeller på varige driftsmidler.

Utsatt skatt ført mot øvrige resultatelementer

Morselskap			Konsern	
31.12.18	31.12.19	(Beløp i mill. kr)	31.12.19	31.12.18
20	19	Estimatavvik pensjoner	19	20
62	28	Verdiendring kontantstrømsikring	28	62
82	47	Sum utsatt skatt ført mot øvrige resultatelementer	47	82

Note 20 Investeringer i datterselskaper, felleskontrollerte og tilknyttede selskaper

Virksomheten i konsernet er i hovedsak konsentrert i morselskapet, Statnett SF. I konsernet inngår i tillegg sju datterselskaper, ett felleskontrollert selskap og eierandeler i enkelte tilknyttede selskaper. Det henvises til note 22, nærstående parter, for beskrivelse av virksomheten i datterselskapene.

Prinsipp

Konsoliderte selskaper

Konsernregnskapet omfatter Statnett SF og datterselskaper, der Statnett SF alene har kontrollerende eierandeler. Normalt antas Statnett SF å ha kontroll når direkte eller indirekte eierinteresser utgjør mer enn 50 prosent av de stemmeberettigede aksjene. Dersom Statnett eier mindre enn 100 prosent av stemmeberettigede aksjer, eller gjennom avtale har mindre enn 100 prosent av stemmene, vurderes det særskilt om konsernet faktisk har kontroll.

Utarbeidelse av konsernregnskapet skjer etter oppkjøpsmetoden og viser konsernet som om det var én enhet. Kostprisen på aksjer i datterselskaper er eliminert mot egenkapitalen på oppkjøpstidspunktet. Merverdier utover den balanseførte egenkapital i datterselskaper fordeles til de eiendeler og gjeldsposter som merverdien kan knyttes til. Den del av kostprisen ved kjøp av virksomhet som ikke kan tilskrives bestemte eiendeler, presenteres som goodwill.

Statnett SFs Pensjonskasse er ikke en del av konsernet. Innskutt egenkapital i pensjonskassen er vurdert til virkelig verdi med verdiendring over resultatet, og klassifisert som finansielt anleggsmiddel.

Felleskontrollert selskap

Det er for tiden ett felleskontrollert selskap i Statnett konsern, Fifty AS, som vurderes som en felleskontrollert driftsordning. For det første er selskapet vurdert som en felleskontrollert ordning siden Statnett sammen med en annen part er bundet av kontrakt, og kontrakten gir partene felles kontroll over Fifty AS. Dernest er selskapet vurdert som en felleskontrollert driftsordning siden partene har rettigheter til eiendelene og ansvar for forpliktelsene i Fifty AS. Investeringen i felleskontrollert selskap regnskapsføres etter prinsippet om proporsjonal konsolidering («bruttometoden») som innebærer at Statnett regnskapsfører sin andel av inntekter, kostnader, eiendeler og gjeld på hver enkelt regnskapslinje.

Investering i tilknyttet selskap

Tilknyttet selskap er selskaper der Statnett har betydelig innflytelse, dvs. kan påvirke finansielle og operasjonelle beslutninger i selskapet, men ikke har kontroll over selskapet. Normalt vil dette være selskaper hvor konsernet eier mellom 20 og 50 prosent av de stemmeberettigede aksjene. Tilknyttede selskaper vurderes etter egenkapitalmetoden. Dette innebærer at konsernets andel av årets resultat etter skatt og avskrivninger på eventuelle merverdier resultatføres. Regnskapet i det tilknyttede selskap er omarbeidet til Statnetts regnskapsprinsipper i tråd med IFRS. I konsernbalansen er eierandel i tilknyttet selskap klassifisert som finansielle anleggsmidler til opprinnelig kostpris med tillegg av akkumulerte resultatandeler og fradrag for utbytte, og eventuelle nedskrivninger.

Kjøp/salg av datterselskaper, felleskontrollerte og tilknyttede selskaper

Ved kjøp og salg av datterselskaper, felleskontrollerte selskaper og tilknyttede selskaper er disse inkludert i konsernregnskapet for den del av året de har vært del av eller tilknyttet konsernet.

Investering i datterselskaper, felleskontrollerte selskaper og tilknyttet selskap i Statnett SF (selskapsregnskapet)

Investeringer i datterselskaper, felleskontrollerte selskaper og tilknyttet selskaper behandles etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Avgitt konsernbidrag (netto etter skatt) tillegges kostpris på investering i datterselskap. Mottatt konsernbidrag og utbytte resultatføres som finansinntekt i den grad utbytte og konsernbidrag ligger innenfor opptjente resultater i eierperioden. Utbytte utover opptjente resultater i eierperioden behandles som reduksjon av aksjeinvesteringen. Konsernbidrag og utbytte regnskapsføres i det året det er vedtatt.

Nedskrivning

Konsernet vurderer på hvert rapporteringstidspunkt om det foreligger objektive indikasjoner på verdifall. Hvis slike indikasjoner foreligger, testes investeringen for nedskrivning. Nedskrivning foretas dersom gjenvinnbart beløp (høyeste av virkelig verdi fratrukket salgskostnader og bruksverdi) er lavere enn balanseført verdi.

Virksomhetssammenslutninger

Virksomhetssammenslutninger innregnes i henhold til oppkjøpsmetoden. Anskaffelseskost er summen av virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet av eiendeler som overdras, gjeld som pådras eller overtas som vederlag for kontroll av den oppkjøpte virksomheten. Transaksjonskostnader som kan henføres direkte til virksomhetssammenslutninger, resultatføres.

Note 20 Investeringer i datterselskaper, felleskontrollerte og tilknyttede selskaper

Den kjøpte virksomhetens identifiserbare eiendeler, gjeld og betingede forpliktelser som tilfredsstiller vilkårene for regnskapsføring under IFRS 3, innregnes til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Goodwill som oppstår ved oppkjøp, innregnes som en eiendel målt til overskytende av totalt overført vederlag og verdi av ikke kontrollerende interesser i oppkjøpt selskap utover nettoverdi av oppkjøpte identifiserbare eiendeler og overtatte forpliktelser. Hvis konsernets andel av netto virkelig verdi av den kjøpte virksomhetens identifiserbare eiendeler, gjeld og betingede forpliktelser etter revurdering overstiger totalt vederlag, innregnes det overskytende beløpet i resultatregnskapet umiddelbart.

Statnett SF har følgende investeringer per 31. desember 2019:

Selskap	Virksomhetens art	Anskaffel- sestids- punkt	Forretnings- kontor	Eierandel	Stemme- andel	Balansført verdi (beløp i tusen kr)
Datterselskaper						
Statnett Transport AS	Transport og rederi	1996	Drammen	100%	100%	108 021
Statnett Forsikring AS	Skadeforsikring	1998	Oslo	100%	100%	30 200
NordLink Norge AS	Utvikle og drifte transmisjonsnett	2010	Oslo	100%	100%	2 090 262
NorGer AS	Komplementar	2010/2011	Oslo	100%	100%	2 701
NorGer KS	Pt ingen virksomhet	2010/2011	Oslo	100%	100%	2 776
Nydalshøyden Bygg C AS	Eiendom	2013	Oslo	100%	100%	4 965
Elhub AS	Datahub for måledata for strøm	2014	Oslo	100%	100%	209 719
Sum datterselskaper						2 448 644
Felleskontrollerte og tilknyttede selskaper						
Fifty AS	Utvikle og drifte regulerings- og markedssystem	2017	Oslo	50,0 %	50,0 %	5 000
Nord Pool Holding AS	Markedsplass	2002/2008	Bærum	28,2 %	28,2 %	36 320
eSett OY	Balanseavregning i Norden	2013	Finland	25,0 %	25,0 %	12 669
KraftCERT AS	IKT-sikkerhet	2014	Oslo	33,3 %	33,3 %	587
Sum felleskontrollerte og tilknyttede selskaper						54 576
Totalt eierandel i datterselskaper, felleskontrollert og tilknyttede selskaper						2 503 220

Note 20 Investeringer i datterselskaper, felleskontrollerte og tilknyttede selskaper

Konsernverdi for selskap regnskapsført etter egenkapitalmetoden

(Beløp i tusen kr)

	Konsern- verdi 01.01.	Avgang	Årets resultat	Utbytte	Konsern- verdi 31.12.
2019					
Nord Pool Holding AS, 28,2%	92 569	-	10 812	-12 942	90 439
eSett OY, 25,0% (33,3% til mai 2019) *	17 892	-4 411	3 421	-	16 902
KraftCERT AS, 33,3%	692	-	266	-	958
Sum tilknyttede selskaper	111 153	-4 411	14 499	-12 942	108 299

* Eierandel i eSett OY er redusert fra 33,3 til 25 prosent i mai 2019 når Energinet.dk trådte inn som deleier i selskapet med 25 prosent.

2018

Nord Pool Holding AS, 28,2%	85 328	-	16 598	-9 357	92 569
eSett OY, 33,3%	8 750	-	9 142	-	17 892
KraftCERT AS, 33,3%	420	-	272	-	692
Sum tilknyttede selskaper	94 498	-	26 012	-9 357	111 153

Note 21 Felleskontrollerte driftsordninger

Ved bygging av undersjøiske kabler for overføring av energi mot utlandet har konsernet inngått avtaler om bygging og drift med systemansvarlige i Nederland, Danmark, Tyskland og England. Disse ordningene er vurdert til å være «felleskontrollerte driftsordninger» under IFRS.

Prinsipp

En "felleskontrollert driftsordning" er en felleskontrollert ordning der de partene som har felles kontroll over ordningen, har rettigheter til eiendelene og ansvar for forpliktelsene knyttet til ordningen. Konsernet innregner sin andel av eiendeler, forpliktelser, inntekter og driftskostnader i tilknytning til sine interesser i felleskontrollerte driftsordninger.

Sjøkabler

TenneT TSO BV og Statnett SF har bygget en kabel for overføring av energi mellom Norge og Nederland, omtalt som NorNed-kabelen. Partene eier hver sin fysiske halvdel av kabelen. Statnett SF eier den nordre del, og TenneT eier den søndre delen av kabelen. NorNed-kabelen ble satt i drift i mai 2008. Kostnader og handelsinntekter knyttet til drift av NorNed-kabelen deles likt mellom TenneT og Statnett.

Statnett SF eier Skagerrak-kabler 1-3, mens Energinet.dk har en langsiktig leieavtale om halve kabelkapasiteten. Inntekten fra utleien er inkludert i posten "Andre driftsinntekter". I slutten av desember 2014 ble Skagerrak kabel 4 (SK-4) satt i drift. Statnett SF og Energinet.dk eier hver sin fysiske halvdel av SK-4, hvor Statnett SF eier den nordre delen og Energinet.dk den sørlige delen. Kostnader og handelsinntekter knyttet til drift av Skagerrak-kablene deles likt mellom Energinet.dk og Statnett.

Statnett SF inngikk høsten 2012 en samarbeidsavtale med tyske TenneT og KfW med sikte på å realisere en HVDC-sjøkabel mellom Norge (Tonstad) og Tyskland (Wilster). Prosjektet kalles NordLink, og overføringskapasiteten vil bli 1400 MW. Forbindelsen består av 53 km ledning på norsk side, 514 km sjøkabel og 55 km landkabel på tysk side. Eierskapet vil bli delt likt der Statnett SF gjennom datterselskapet NordLink Norge AS vil eie den nordlige delen og TenneT og KfW vil eie den sørlige delen gjennom et felleseid tysk selskap. Kostnader og handelsinntekter vil deles likt mellom Tyskland og Norge. Utenlands- og anleggskonsesjon for kabelen ble gitt i oktober 2014. Endelig investeringsbeslutning ble tatt i februar 2015. Legging av den undersjøiske strømkabelen mellom Norge og Tyskland ble ferdigstilt i norsk sektor i 2018, og i dansk og tysk sektor i 2019. Strømretteranlegget på Ertsmyra ble ferdigstilt i 2019, og leveransene på norsk side er dermed ferdigstilte. Strømretteranlegget i Wilster og installasjon av landkabel i Tyskland forventes ferdigstilt i løpet av 2020, hvoretter kabelen vil settes i prøvedrift fra slutten av 2020.

Statnett SFs eierandeler i kablene er inkludert i kategorien Jord- og sjøkabler i note for varige driftsmidler og immaterielle eiendeler.

Sjøkabler under bygging

Statnett SF inngikk vinteren 2015 en samarbeidsavtale med britiske National Grid North Sea Link Ltd med sikte på å realisere en HVDC-sjøkabel mellom Norge (Kvilldal) og England (Blyth). Prosjektet North Sea Link vil ha overføringskapasitet på 1400 MW, og forbindelsen består av Converter-stasjoner i hhv Blyth og Kvilldal, 714 km sjøkabel, 6 km landkabel på norsk side og 2 km landkabel på britisk side. Eierskapet vil bli delt likt der Statnett SF vil eie den østlige delen og National Grid NSN Link Ltd vil eie den vestlige delen. Kostnader og handelsinntekter vil deles likt mellom partene. 2/3 av sjøkabelen er ferdig produsert og den andre av fire leggesesonger ble avsluttet i desember. Strømretteranleggene på begge sider forventes ferdigstilt i løpet av 2020, og prosjektet er forventet ferdigstilt i løpet av 2021.

Verdien av utført arbeid på sjøkabler under bygging er inkludert i balanselinjen Anlegg under utførelse.

Note 22 Nærstående parter

Prinsipp

To parter er nærstående dersom en part kan påvirke den annen parts beslutninger. Transaksjoner med nærstående parter skal skje på markedsmessige betingelser.

Eier

Statnett SF var 100 prosent eid av den norske stat ved Olje- og energidepartementet (OED) per 31. desember 2019. Statnett har relasjoner til OED både som eier og reguleringsmyndighet.

Reguleringsmyndighet

Det er Stortinget som lovgivende myndighet som vedtar lover, basert på forslag fra regjeringen. Forskrifter vedtas av Kongen i statsråd. OED forvalter sine ansvarsområder, og delegerer forvaltning av de fleste områder i energiloven til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). I medhold av forvaltningsloven kan ethvert enkeltvedtak fattet av NVE, klages inn for OED som overordnet instans.

Andre nærstående parter

Oversikt over investeringer i datterselskap, felleskontrollerte og tilknyttede selskaper er spesifisert i note 20.

Morselskap

Statnett SF er låntaker for Statnett-konsernets eksterne låneopptak. Den sentrale finansfunksjonen i Statnett SF samordner og ivaretar den finansielle risiko knyttet til valuta, renter og likviditet i konsernet. Det er inngått låneavtaler mellom Statnett SF og datterselskaper. I tillegg er det inngått avtaler om kjøp og salg av tjenester. Alle transaksjoner er foretatt som en del av den ordinære virksomheten og til markedsmessige vilkår. De vesentligste transaksjonene er beskrevet nedenfor:

Statnett Forsikring AS

Statnett Forsikring AS har konsesjon til å dekke risiko og forestå reassurans vedrørende selskaper i Statnett-konsernet, begrenset til selskaper hvor eierandelen utgjør mer enn 50 prosent. Selskapet opererer videre som direktetegnende person- og skadeforsikringsselskap.

Statnett Transport AS

Statnett Transport AS driver tungtransport på land og sjø og leverer transporttjenester til Statnett SF, herunder beredskapstjenester for transport av tunge enheter på land og sjø. Statnett SF har ytet Statnett Transport AS et ansvarlig lån som står tilbake for selskapets øvrige kreditorer. Statnett SF leverer også enkelte administrative støttetjenester innenfor IT, juridisk, anskaffelser og økonomi. Det ble i 2019 besluttet at virksomheten i Statnett Transport AS skal overføres til Statnett SF med virkning fra 1. juli 2020.

NordLink Norge AS

NordLink Norge AS er utbygger og eier av den nordlige delen av NordLink-kabelen. De tyske selskapene TenneT og KfW skal gjennom sitt felleseide selskap, bygge og eie den sørlige delen av NordLink. NordLink vil bli den første kabelforbindelsen mellom det norske og tyske kraftmarkedet. NordLink vil bli driftet av de respektive lands transmisjonsnettoperatører (Statnett SF og TenneT).

Statnett SF er forpliktet til å finansiere prosjektet. Kapitalforpliktelsen tilsvarer NordLink Norge AS' 50 prosent andel av de totale investeringskostnader knyttet til prosjektet. For å sikre at NordLink Norge AS skal kunne oppfylle sine finansielle forpliktelser skal midler tilføres på de tidspunkt hvor disse forfaller. Statnett SF stiller morselskapsgarantier for NordLink Norge AS' hovedleverandører i henhold til bestemmelser i kontraktene med disse. For disse garantiene svares det en garantipremie priset til markedsmessige betingelser. NordLink Norge AS har ingen ansatte. Statnett SF utfører prosjektjenester knyttet til utbyggingen, samt drifts- og vedlikeholdstjenester i tillegg til administrative støttetjenester til selskapets drift.

Elhub AS

Elhub AS drifter og videreutvikler den sentrale datahuben for måleverdier og markedsprosesser i det norske kraftmarkedet. Elhub AS' hovedfunksjon er automatisert måleverdiprosessering og måleverdidistribusjon, samt prosessering av markedsprosesser som leverandør bytter, flyttinger og rapportering. Datahuben ble satt i drift 18. februar 2019.

I forbindelse med utvikling av datahuben har Statnett SF ytet lån til Elhub AS. Statnett SF leverer også enkelte administrative støttetjenester innenfor IT, juridisk, anskaffelser og økonomi.

NorGer AS og NorGer KS

Statnett SF eier 100 prosent av aksjene i NorGer AS og 90 prosent eierandel i NorGer KS. I tillegg eier NorGer AS 10 prosent eierandel i NorGer KS, slik at Statnett SF inklusive indirekte eierskap også kontrollerer 100 prosent av eierandelene i NorGer KS. Det er begrenset virksomhet i begge selskapene.

Note 22 Nærstående parter

Nydalshøyden Bygg C AS

Selskapet er hjemmelshaver til eiendommen Nydalen Allè 33 i Oslo hvor Statnett SF har sitt hovedkontor. Selskapet har ytet et lån til Statnett SF på 26 millioner kroner.

Fifty AS

Fifty AS er et felleskontrollert selskap eid 50 prosent av Statnett SF og 50 prosent av Affärsverket svenska kraftnät. Fifty AS forvalter og utvikler IT-systemer for å sikre balansering av det nordiske kraftsystemet. Fifty AS selger både lisenser, vedlikehold- og forvaltningstjenester til Statnett SF. Fifty AS har ingen ansatte. Statnett SF utfører prosjektjenester knyttet til forvaltning og utvikling av IT-systemer i tillegg til administrative støttetjenester til selskapet.

Transaksjoner mellom Fifty AS og Statnett SF inngår i linjen for felleskontrollert selskap i tabellen under.

Nord Pool Holding AS

Nord Pool Holding AS er et tilknyttet selskap eid 28,2 % av Statnett SF. Det tilknyttede selskapet eier Nord Pool Spot AS. Statnett SF kjøper overføringstap fra Nord Pool Spot AS daglig. Kjøpet skjer til kraftbørsens markedspriser.

eSett OY

eSett OY leverer balanseavregningstjenester til markedsaktører i Finland, Sverige og Norge. Den 14. mai 2019, inngikk det danske systemansvarlige nettselskapet Energinet en avtale med Statnett, Svenska kraftnät, Fingrid og Statnett om å bli deleier i eSett Oy. Transaksjonen gjør Energinet til deleier i eSett Oy. Aksjene er delt likt mellom de fire eierne, hver med 25 prosent. Avtalen innebærer at Energinet blir en del av det nordiske samarbeidet om avregning av ubalanser i kraftmarkedet, med forventet oppstart tidlig i 2021.

De fire eierne har ytt et likelydende lån til eSett OY. Lånet fra Statnett utgjør 13 millioner kroner per 31. desember 2019.

Utbytte og konsernbidrag

Statnett SF har i 2019 mottatt utbytte og konsernbidrag på totalt 70 millioner kroner fra datterselskaper og tilknyttet selskap.

Statnett SFs mellomværende med selskaper i samme konsern

(Beløp i mill. kr)	Kundefordringer		Utlån		Innlån		Leverandørgjeld	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Datterselskaper	11	31	4 300	4 272	32	26	12	57
Felleskontrollert selskap	68	107	-	-	-	-	-	-1

Renter

Rentesatsen på inn- og utlån er avtalt til 6 måneders NIBOR med et påslag i intervallet 0,5 - 2,5 prosent.

Statnett SFs handel med selskaper i samme konsern

(Beløp i mill. kr)	Driftsinntekter regulert		Andre driftsinntekter		Driftskostnader	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Datterselskaper	-16	-564	76	50	-101	-124
Felleskontrollert selskap	-	-	21	43	20	-2

(Beløp i mill. kr)	Finansinntekter		Finanskostnader	
	2018	2019	2018	2019
Datterselskaper	126	173	-4	-1

(Beløp i mill. kr)	Mottatt konsernbidrag		Mottatt utbytte	
	2018	2019	2018	2019
Datterselskaper	-	17	68	53

Note 23 Ytelser til ledelsen

Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte 2019

Erklæring vedrørende godtgjørelse til konsernsjef og konsernledelsen er utarbeidet i tråd med foretakets vedtekter, allmennaksjelovens regler, samt "Retningslinjer for lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i foretak og selskaper med statlig eierandel" fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet 13. februar 2015.

Lederlønnspolitik

Det førende prinsipp for konsernet er at lønn og andre ytelser til konsernledelsen skal være konkurransedyktige, slik at konsernet kan tiltrekke seg og beholde dyktige ledende ansatte. Kompensasjonen skal ikke være lønnsledende, men likevel konkurransedyktig i forhold til vår bransje og andre selskaper som rekrutterer i det samme marked som Statnett. Lønnen skal samtidig reflektere den enkeltes erfaring, ansvarsområde og oppnådde resultater. Lederlønnspolitikken gjelder for Statnett SF og datterselskaper.

Retningslinjer for fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse

Med utgangspunkt i Nærings- og fiskeridepartementets "Retningslinjer for lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i foretak og selskaper med statlig eierandel", har styret faste rammer for hvilke elementer som kan inngå i konsernets lønns- og kompensasjonspakke når det inngås nye avtaler for ledende ansatte. Følgende retningslinjer gjelder:

Fastlønn: Fastlønnen fastsettes etter en stillings- og markedsvurdering som vurderes opp mot Statnetts lønnspolicy. Når fastlønn fastsettes, skal verdiene av de samlede ytelser legges til grunn.

Pensjonsordning: Medlemskap i Statnetts kollektive innskuddspensjonsordning. Dette innebærer at det ikke inngås nye individuelle pensjonsavtaler.

Personforsikringer: De ordninger som til enhver tid er etablert for øvrige ansatte, herunder gruppelevs-, ulykkes-, sykeforsikring, samt yrkesskade- og reiseforsikring gjelder også for ledende ansatte.

Bilordning: Det kan ytes bilgodtgjørelse. Unntaksvis kan firmabil tilbys som alternativ når hensynet til behov i tjenesten tilsier det.

Andre ytelser: Dekning av aviser, mobiltelefon og bredbåndskommunikasjon i samsvar med interne retningslinjer.

Interne styreverv: Det gis ingen godtgjørelse for interne styreverv. Det er tegnet styreforsikring for alle styremedlemmer.

Disse retningslinjene gjelder Statnett SF og datterselskaper og blir videreført i 2020.

Gjeldende ordninger for konsernledelsen

Kompensasjon for konsernledelsen fastsettes i henhold til retningslinjene som er angitt ovenfor. Av historiske grunner kan medlemmer av konsernledelsen ha avvikende individuelle ordninger i henhold til avtaler som er inngått før gjeldende retningslinjer ble fastsatt.

I tillegg til den faste lønnen har konsernledelsen bilordning, medlemskap i konsernets kollektive pensjonsordning og, i henhold til tidligere inngåtte arbeidsavtaler, individuelle pensjonsavtaler for pensjonsgrunnlag over 12 G. Tre av konserndirektørene har firmabil med utgangspunkt i det som ble avtalt ved inngåelse av arbeidsavtalen. Det er ikke etablert bonusordninger, aksjebasert avlønning eller andre incentivordninger for ledende ansatte. Pensjonsalder er i henhold til inngått avtaler 65 år for konsernsjef og fire av konserndirektørene. De to som er ansatt i 2019 har ikke en slik bestemmelse i sin arbeidsavtale. Her er det kun henvist til at Statnett praktiserer 70 år som aldersgrense, og at det er en gjensidig forståelse og aksept for at det er anledning til å ta opp behov eller ønske om overgang til annen stilling på et hvert tidspunkt etter fylte 60 år.

Konsernsjef har pensjonsavtale som sikrer 66 prosent av årslønn ved fratredelse. Konsernsjef har avtale om 12 måneders etterlønn utover oppsigelsestid ved oppsigelse fra selskapets side. Ingen andre medlemmer i konsernledelsen har avtale om etterlønn. To ledere i datterselskaper har avtale om seks måneders etterlønn, utover oppsigelsestid på seks måneder fra selskapets side.

Gjennomføring av lederlønnsprinsippene i 2019

Lederlønnfastsettelsen for 2019 ble gjennomført i samsvar med ovennevnte retningslinjer i Statnett og datterselskaper. Det ble inngått nye arbeidsavtaler med to nye medlemmer av konsernledelsen i 2019. Styret vedtar årlig lønnsjustering for selskapets konsernsjef, og vedtar en ramme som konsernsjefen disponerer for lønnsjustering av konsernledergruppen for øvrig. Konsernsjef og ledende ansattes lønn ble i 2019 regulert innenfor rammer tilsvarende det som ble gitt i konsernet for øvrig.

Ved styrets behandling av lønnsreguleringen for 2019 ble det besluttet å foreta en stillingsvurdering av konserndirektørstillingene i løpet av høsten 2019. Dette var nødvendig med bakgrunn i at det var gått fem år siden forrige analyse av stillingene, foretakets betydelige vekst i volum og kompleksitet i denne perioden og den reorganiseringen av foretaket som ble gjennomført per 1. mai. Resultatet av analysen legges frem for styret som samtidig vil vurdere behovet for lønsmessige tiltak som følge av dette.

Etter styrets vurdering er fastsettelsen av lønn og godtgjørelse til ledende ansatte i samsvar med kravene fastsatt i Nærings- og fiskeridepartementets "Retningslinjer for lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i foretak og selskaper med statlig eierandel".

Note 23 Ytelser til ledelsen

Organisering

Styret har nedsatt et eget kompensasjonsutvalg. Dette består av to eieroppnevnte styremedlemmer og et styremedlem valgt av de ansatte. Kompensasjonsutvalget er et rådgivende og saksforberedende organ for styret, og fremsetter forslag til lønnsjustering i samsvar med retningslinjene gjengitt i denne erklæringen. Det er utarbeidet egen instruks for utvalget. Konsernsjef møter fast i utvalget. Direktør for arbeidslivsavdelingen ivaretar sekretærfunksjonen for utvalget.

Ytelser til styret (Beløp i kroner)		Styrehonorar	
		2019	2018
Styret			
Per Hjorth (til juni 2018)	styrets leder	-	216 000
Jon Fredrik Baksaas (fra juni 2018)	styrets leder	444 000	216 000
Synne Larsen Homble (til juni 2019)	styrets nestleder	151 000	294 000
Tove Elisabeth Pettersen (fra juni 2018)	styrets nestleder **)	309 000	135 000
Kirsten Indgjerd Værdal (til juni 2018)	styremedlem	-	135 000
Egil R Gjesteland	styremedlem	296 000	290 000
Maria Sandsmark	styremedlem	281 000	275 000
Einar Strømsvåg	styremedlem	296 000	290 000
Steinar Jøråndstad	styremedlem *)	276 000	270 000
Nils Ole Kristensen (til juni 2018)	styremedlem *)	-	117 500
Karianne Burhol (til juni 2018)	styremedlem *)	-	135 000
Pernille Dørstad (fra juni 2018)	styremedlem *)	293 500	117 500
Ole Bjørn Kirstihagen (fra juni 2018)	styremedlem *)	223 500	135 000
Samlede godtgjørelser		2 570 000	2 626 000

Alle tall er eksklusiv arbeidsgiveravgift.

Styremedlemmer som deltar i revisjonsutvalget, kompensasjonsutvalget eller prosjektutvalget har kompensasjon for dette, og styrehonorarene vil derfor variere.

*) For ansattvalgte styremedlemmer oppgis kun styrehonorar og ikke annen lønn knyttet til arbeidsforholdet i foretaket.

***) Tove Elisabeth Pettersen ble styremedlem i juni 2018 og overtok som styrets nestleder fra juni 2019.

Ytelser til konsernledelsen 2019 (Beløp i kroner)		Lønn	Andre godtgjørelser *)	Pensjonskostnad	Samlet godtgjørelse
Konsernsjef					
Auke Lont		3 142 030	183 859	2 416 504	5 742 393
Konserndirektører					
Håkon Borgen	Teknologi og utvikling	2 170 460	140 580	590 343	2 901 383
Øyvind Kristian Rue ****)	System og marked	1 133 282	60 166	418 123	1 611 570
Knut Hundhammer	Konsern og samfunn, CFO	2 840 317	140 873	820 659	3 801 849
Peer Olav Østli ***)	Nett drift	2 159 212	155 462	851 484	3 166 158
Elisabeth Vike Vardheim	Bygg og anlegg	2 321 077	213 867	708 460	3 243 404
Beate Sander Krogstad **)	IT	1 425 290	99 396	131 760	1 656 446
Gunnar G. Løvås **)	System og marked	1 601 128	95 790	108 075	1 804 993
Samlede godtgjørelser		16 792 796	1 089 993	6 045 408	23 928 196

Alle tall er eksklusiv arbeidsgiveravgift.

*) Inkluderer bl.a. verdi av firmabilfordel eller fast bilgodtgjørelse, telefon, aviser og personalforsikringer.

***) Beate Sander Krogstad og Gunnar G. Løvås tiltrådte som konserndirektører fra 1. mai 2019

****) Peer Olav Østli var konserndirektør i IT frem til 30. april og ble konserndirektør i Nettdrift fra 1. mai 2019

*****) Øyvind Kristian Rue fratrådte med pensjon fra 1. mai 2019

Note 23 Ytelser til ledelsen

Ytelser til konsernledelsen 2018 (Beløp i kroner)		Lønn	Andre godtgjørelser *)	Pensjonskostnad	Samlet godtgjørelse
Konsernsjef					
Auke Lont		3 051 146	185 596	2 401 516	5 638 258
Konserndirektører					
Håkon Borgen	Teknologi og utvikling	2 097 502	141 590	622 626	2 861 718
Øivind Kristian Rue	Drift og marked	2 293 449	137 084	1 352 711	3 783 244
Bente Monica Haaland	Strategi og kommunikasjon	1 828 388	152 003	402 450	2 382 841
Knut Hundhammer	Konsernstab, CFO	2 448 160	135 273	753 185	3 336 618
Peer Olav Østli	IT	1 981 918	153 971	943 267	3 079 156
Elisabeth Vike Vardheim	Bygg og anlegg	2 043 850	216 883	631 829	2 892 562
Samlede godtgjørelser		15 744 414	1 122 399	7 107 584	23 974 397

Alle tall er eksklusiv arbeidsgiveravgift.

*) Inkluderer bl.a. verdi av firmabilfordel eller fast bilgodtgjørelse, telefon, aviser og personalforsikringer.

Betingelser knyttet til konsernledelsen

Tittel/navn	Betingelser vedrørende pensjonsalder, førtidspensjon, alderspensjon og etterlønn
Konsernsjef Auke Lont	<p>Fra fylte 65 år utgjør full årlig alderspensjon 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. Pensjonen reguleres årlig med samme prosentvise økning som folketrygdens grunnbeløp. Fra fylte 67 år samordnes den årlige alderspensjon på 66 prosent med ytelser fra Statnett SFs Pensjonskasse og folketrygden.</p> <p>Ved død vil gjenlevende ektefelle og barn under 21 år motta pensjon.</p> <p>Ved uførhet før fylte 65 år ytes det uførepensjon. Full uførepensjon tilsvarer alderspensjon ved fylte 65 år. Uførepensjon avkortes i forhold til uføregrad.</p> <p>Ved oppsigelser fra selskapets side ytes det 12 måneders etterlønn, etter utløpet av oppsigelsestiden på 6 måneder.</p>
Konserndirektørene: Håkon Borgen Øivind Kristian Rue	<p>Pensjonsalder er 65 år, med rett til å fratrukke med førtidspensjon etter fylte 62 år. Ved fratreden mellom 62 og 65 år utbetales en årlig godtgjørelse på 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. Pensjonen reguleres årlig med samme prosentvise økning som folketrygdens grunnbeløp. Dersom eventuell inntekt mottas fra andre og den sammen med utbetalt førtidspensjon fra Statnett overstiger sluttlønn, skal førtidspensjonen avkortes med 50 prosent av det beløp som overstiger sluttlønn.</p> <p>Fra fylte 65 år utgjør full årlig alderspensjon 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. Pensjonen reguleres årlig med samme prosentvise økning som folketrygdens grunnbeløp.</p> <p>Ved død vil gjenlevende ektefelle og barn under 21 år motta pensjon.</p> <p>Rett til pensjonsytelser utover det som er opparbeidet gjennom den kollektive pensjonsordningen, bortfaller dersom de ikke lenger er ansatt i Statnett SF når de fyller 62 år.</p> <p>Ved uførhet før fylte 65 år ytes det uførepensjon. Full uførepensjon tilsvarer alderspensjon ved fylte 65 år. Uførepensjon avkortes i forhold til uføregrad.</p> <p>Øivind Rue fratrukkte med pensjon fra 1. mai 2019, og mottar driftspensjon i henhold til pensjonsavtale.</p> <p>Håkon Borgen er inkludert i foretakets innskuddspensjonsordning med tilhørende kompensasjonsordning.</p>

Note 23 Ytelser til ledelsen

Betingelser knyttet til konsernledelsen

Tittel/navn	Betingelser vedrørende pensjonsalder, førtidspensjon og alderspensjon
Konserndirektør: Peer Olav Østli	<p>Pensjonsalder er 65 år, med rett til å fratre med førtidspensjon etter fylte 62 år. Full opptjeningstid er 30 år. Ved fratreden mellom 62 og 65 år skal det utbetales en årlig godtgjørelse på 66 prosent av pensjonsgrunnlaget avkortet med ett prosentpoeng for hvert år mellom 62 og 65 år. Pensjonen reguleres årlig med samme prosentvise økning som folketrygdens grunnbeløp. Utbetaling av pensjon kan reduseres med eventuell lønn, pensjon eller honorar fra andre selskaper i Statnett konsernet.</p> <p>Fra fylte 65 år utgjør full årlig alderspensjon 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. Pensjonen reguleres årlig med samme prosentvise økning som folketrygdens grunnbeløp. Fra fylte 67 år dekkes alderspensjon gjennom folketrygden og selskapets kollektive pensjonsordning, med et tillegg på 66 prosent av den del av pensjonsgrunnlaget som overstiger 12 ganger folketrygdens grunnbeløp, forutsatt full opptjeningstid (30 år).</p> <p>Ved død vil barn under 21 år motta barnepensjon.</p> <p>Ved fratreden før pensjonsalder vil det utstedes et rettighetsbevis som sikrer alderspensjonsutbetalinger fra fylte 65 år. Rettighetsbeviset reguleres med 75 prosent av økningen i folketrygdens grunnbeløp frem til pensjonering.</p> <p>Ved uførhet før fylte 65 år ytes det uførepensjon. Full uførepensjon tilsvarer alderspensjon ved fylte 67 år, basert på pensjonsgrunnlaget på tidspunktet da uførhet inntreffer. Uførepensjon avkortes i forhold til uføregrad.</p>
Konserndirektørene: Knut Hundhammer Elisabeth Vike Vardheim	<p>Pensjonsalder er 65 år. I tillegg til ordinært medlemskap i foretakets kollektive pensjonsordning er det inngått en privat pensjonsavtale, hvor pensjon er sikret gjennom opparbeidet sparesaldo inkludert renter som utbetales til den forsikrede. Statnett skal, hvert år frem til tidspunkt for pensjonering eller eventuell fratredelse, innbetale inntil 30 prosent av forskjellen mellom ordinær lønn og 12 ganger folketrygdens grunnbeløp til pensjonsspareordningen. Ved død skal samboer/ektefelle eller etterlatte ha utbetalt sparesaldo inkl. renter fra Statnett SF. Engangsbeløpet vil være skattepliktig for mottaker.</p> <p>Knut Hundhammer og Elisabeth Vike Vardheim er i tillegg berettiget til pensjon fra foretakets kollektive ytelsesordning fra fylte 67 år.</p>
Konserndirektørene: Beate Sander Krogstad Gunnar G. Løvås	<p>Konserndirektørene har ordinært medlemskap i Statnetts kollektive innskuddspensjonsordning. Beate Sander Krogstad er i tillegg inkludert i kompensasjonsordningen.</p>

Det er ikke gitt lån eller stilt sikkerhet til medlemmer av konsernledelsen eller styret.

Note 24 Andre forpliktelser

Andre forpliktelser består i hovedsak av fjerningsforpliktelser knyttet til nettanlegg.

Prinsipp

Estimater på kostnader til fjerning av varige driftsmidler innregnes som forpliktelse på det tidspunktet konsernet anser å ha en juridisk eller faktisk forpliktelse til fjerning. Fjerningsforpliktelser neddiskonteres ved bruk av estimat på fremtidig inflasjon og NVE-rente. Endring i estimat som følge av at fjerningsforpliktelsen har kommet nærmere det antatte oppgjørstidspunktet, regnskapsføres som rentekostnad. For øvrig vises det til note 8 Varige driftsmidler og andre immaterielle eiendeler for nærmere beskrivelse av regnskapsføring av fjerningsforpliktelser.

Spesifikasjon av endringer i andre forpliktelser

Morselskap/konsern

(Beløp i mill. kr)	Fjernings- forpliktelser	Øvrige forpliktelser	Sum
Forpliktelser 1. januar 2018	546	32	578
Nye eller endrede estimater	97	43	140
Benyttede beløp	-63	-	-63
Tilbakeførte ubenyttede beløp	-136	-	-136
Rentekostnad	16	-	16
Omklassifisert til kortsiktig forpliktelse	-80	-	-80
Forpliktelser 31. desember 2018	381	75	455
Nye eller endrede estimater	98	13	112
Benyttede beløp	-43	-	-43
Tilbakeførte ubenyttede beløp	-53	-	-53
Rentekostnad	19	-	19
Omklassifisert til kortsiktig forpliktelse	-25	-	-25
Forpliktelser 31. desember 2019	378	88	466

Det er ingen forskjeller mellom morselskapet og konsernet.

For forventet tidspunkt for utbetaling vises det til note 18 Finansiell risikostyring.

Se note 3 Regnskapsestimater og forutsetninger for en forklaring av de viktigste kildene til usikkerhet i estimater.

Note 25 Pantstillelser og garantiansvar

Morselskapet har ikke anledning til å stille pant eller annen sikkerhet i foretakets eiendeler, bortsett fra å stille sikkerhet overfor finansinstitusjoner i forbindelse med daglige banktransaksjoner, samt å stille sedvanlige sikkerheter som ledd i den daglige driften. For garantier stillet på vegne av datterselskap, vises det til noten for nærstående parter.

Note 26 Betingede eiendeler og forpliktelser

Prinsipp

Betingede eiendeler og forpliktelser er en mulig eiendel eller plikt hvis eksistens er usikker, og vil bli bekreftet ved at det i fremtiden enten inntreffer eller ikke inntreffer en spesiell hendelse, for eksempel utfallet av en rettsak eller slutføring av et forsikringsoppgjør. Betingede forpliktelser innregnes i regnskapet, basert på estimert utfall, dersom det er sannsynlig (mer enn 50 prosent) at forpliktelsen har oppstått. Ved lavere sannsynlighet opplyses det om forholdene i noter til regnskapet hvis det er vesentlig og dersom sannsynligheten for utbetaling er svært liten. En eiendel vil kun balanseføres dersom det er overveiende sannsynlig (mer enn 90 prosent) at konsernet vil motta eiendelen. Dersom det er en viss sannsynlighet for at fordeler vil tilflyte konsernet, vil opplysninger om dette tas inn i note til årsregnskapet.

Mer-/mindreinntekter er betingede forpliktelser/eiendeler etter IFRS og balanseføres således ikke, men det vises til note 4 Driftsinntekter for nærmere opplysninger.

Det er ikke balanseført betingede eiendeler og forpliktelser i årsregnskapet.

Statnett solgte i 2014 sitt tidligere hovedkontor på Husebyplatået i Oslo til Husebyplatået AS med en regnskapsført gevinst på 56 millioner kroner. Videre solgte Statnett i 2016 Noreveien 26 med et regnskapsmessig tap på 39 millioner kroner, til samme kjøper. Endelig oppgjør er ikke avklart, og er avhengig av hvilken utnyttelse av eiendommen som Husebyplatået AS får byggetillatelse for. Statnett estimerer at foretaket vil motta innbetalinger på inntil om lag 800 millioner kroner i tidsrommet 2023 – 2028 dersom utbyggingsplanene som Husebyplatået har skissert, blir realisert. Disse forventede innbetalingene er ikke regnskapsført, og estimatet er beheftet med usikkerhet.

Note 27 Andre driftskostnader

Andre driftskostnader utgjør kostnadsarter som ikke klassifiseres på de øvrige linjer under driftskostnader.

Prinsipp

Andre driftskostnader regnskapsføres når de påløper.

Eiendomsskatter klassifiseres som andre driftskostnader og resultatføres i regnskapsåret når faktura som gjelder inneværende år, mottas fra kommunene.

Implementering IFRS 16

Konsernet har implementert IFRS 16 (Leieavtaler) fra 2019. Det vises til nærmere omtale i note 2 (Endringer i regnskapsprinsipper og nye regnskapsstandarder).

Spesifikasjon av andre driftskostnader

Morselskap			Konsern	
2018	2019	(Beløp i mill. kr)	2019	2018
83	54	Leiekostnader *	55	86
368	321	Innleie personell/konsulenter/kjøp av tjenester	473	389
96	91	Forsikring	80	69
253	448	Materialer og underentreprenører	359	192
248	281	Eiendomsskatt	300	259
174	164	IT-kostnader	172	180
312	332	Øvrig	319	316
1 534	1 691	Sum andre driftskostnader	1 758	1 491

* For 2019 omfattes kun leiekostnader som ikke kvalifiserer etter IFRS 16 Leieavtaler.

Honorar til nåværende revisor - Deloitte

Morselskap			Konsern	
2018	2019	(Beløp i tusen kr)	2019	2018
519	1 136	Lovpålagt revisjon	1 507	641
320	214	Andre attestasjonstjenester	254	364
373	138	Skatterelatert bistand	150	373
942	1 556	Annen bistand	1 574	989
2 154	3 044	Sum honorar (ekskl. mva.)	3 485	2 367

Note 27 Andre driftskostnader

Honorar til tidligere revisor - EY

Morselskap			Konsern	
2018	2019	(Beløp i tusen kr)	2019	2018
584	-	Lovpålagt revisjon	-	813
298	-	Andre attestasjonstjenester	-	313
17	-	Skatterelatert bistand	-	17
899	-	Sum honorar (ekskl. mva.)	-	1 143
3 053	3 044	Sum honorar til revisor	3 485	3 510

Note 28 Øvrige resultatelementer

Årets øvrige resultatelementer er en del av totalresultatet, og inngår også i oppstillingen av endringer i egenkapital. Øvrige resultatelementer som resirkuleres gjennom resultat i senere perioder, føres mot øvrige poster i egenkapitaloppstillingen, mens øvrige resultatelementer som ikke resirkuleres gjennom resultat i senere perioder, føres mot opptjent annen egenkapital i egenkapitaloppstillingen.

Spesifikasjon av øvrige resultatelementer

Morselskap/konsern

(Beløp i mill. kr)

	Virkelig verdi for finansielle instrumenter	Kontantstrømsikringsreserve, se note 15	Sum øvrige resultatelementer ført mot øvrige poster	Estimatavvik på pensjonsforpliktelser	Sum øvrige resultatelementer ført mot opptjent annen egenkapital	Sum Øvrige resultatelementer
Balansført verdi 1.1.18	1	-272	-271	-225	-225	-496
Endring, brutto	-1	267	266	79	79	345
Skatteeffekt	-	-62	-62	-20	-20	-82
Balansført verdi 31.12.18	-	-68	-68	-166	-166	-234
Balansført verdi 1.1.19	-	-68	-68	-166	-166	-234
Endring, brutto	-	129	129	86	86	215
Skatteeffekt	-	-28	-28	-19	-19	-47
Balansført verdi 31.12.19	-	32	32	-99	-99	-67

Note 29 Hendelser etter balansedagen

Prinsipp

Vesentlige hendelser etter balansedagen som inntreffer før styret har avlagt regnskapet, kan medføre enten at årsregnskapet må endres, eller at det må opplyses om forholdet i noter. Hvis det fremkommer opplysninger om forhold som eksisterte på balansedagen, og forholdet er vesentlig, må regnskapet endres.

Salg fra tilknyttet selskap

Med virkning fra 15. januar 2020 solgte TSO Holding AS (tidligere Nord Pool Holding AS) 66 prosent av aksjene i Nord Pool Holding 2 AS til Euronext Nordics Holding AS. Nord Pool Holding 2 AS er ene-eier av aksjene i Nord Pool AS og European Market Coupling Operator AS. Prisen var 640,2 millioner kroner.

For morselskapet Statnett SF har transaksjonen ingen regnskapsmessig effekt. Statnett konsernet får imidlertid en regnskapsmessig gevinst fra salget på transaksjonsdatoen estimert til 180 millioner kroner (sett bort fra transaksjonskostnader).

Kabelhavari i Oslofjorden

Den 16. februar var det et kabelhavari i Oslofjorden hvor tre strømkabler ble skadet da et skip med ankeret ute kom i drift. Den oljeisolerte kablet ble forseglert og oljelekkasjen ble stanset 23. februar. Statnetts egenandel og nettokostnader anslås til ca. 30 millioner kroner.

Koronaviruset

Utbruddet av COVID-19 (koronaviruset) preger samfunnet hittil i 2020, og Statnetts virksomhet blir også berørt. Statnett har i håndteringen av epidemien tydelige prioriteringer. Vårt samfunnsoppdrag er å sikre strømforsyningen til enhver tid og uansett situasjon.

De nåværende operasjonelle og finansielle effektene av koronaviruset er for Statnett så langt begrensede, men vi ser at både den globale og norske økonomien rammes.

Dette får betydning også for kraftsektoren.

På kort sikt vil lavere aktivitet innen industri og næring kunne gi noe lavere forbruk. Videre er det mulig at både pågående og planlagte prosjekter for ny produksjon vil kunne bli utsatt. Hvordan tiltakene for å kontrollere pandemien påvirker utviklingen på lengre sikt er mer usikkert og Statnett vil løpende følge denne utvikling.

Statnetts prosjektportefølje er avhengig av globale leverandører og arbeidskraft. Fremdriften i de ulike prosjektene vurderes fortløpende opp mot de utfordringer som oppstår. Dersom forsyningskjeden blir svekket over tid samtidig som driftskritiske oppgaver prioriteres fremfor investeringsaktiviteter, vil dette kunne påvirke fremdriften, øke kostnadspådraget og gi utsatt inntekt.

Finansmarkedene preges av økte risikopremier og lav likviditet. Statnett har imidlertid få låneforfall de nærmeste månedene og har fått betydelige såkalte CSA-innbetalinger (sikkerhetsstillelse fra derivatmotparter) som følge av fallende kronkurs og valutasikringene våre. Dette medfører at likviditetssituasjonen er god. Statnett har i tillegg en ubenyttet trekkfasilitet på 8 milliarder kroner med tanke på situasjoner der lånemarkedet fungerer dårlig. Denne vil bli benyttet om nødvendig.

Statnett vurderer fortløpende mulige konsekvenser og nødvendige tiltak for å begrense negative effekter på operasjonell drift og finansiell stilling.

Det har ikke fremkommet andre hendelser etter balansedagen som ville ha påvirket regnskapet eller gjennomførte vurderinger i vesentlig grad.

Deloitte AS
Dronning Eufemias gate 14
Postboks 221 Sentrum
NO-0103 Oslo
Norway

Tel: +47 23 27 90 00
Fax: +47 23 27 90 01
www.deloitte.no

Til foretaksmøtet i Statnett SF

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Statnett SFs årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, totalresultat, oppstilling av endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Statnett SF per 31. desember 2019 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Statnett SF per 31. desember 2019 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2019. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Sentrale forhold identifisert i revisjonen er:

- Investeringer i varige driftsmidler og anlegg under utførelse

Investeringer i varige driftsmidler og anlegg under utførelse

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
<p>Det vises til notene 8, 9 og 21 i konsernregnskapet hvor Statnett spesifiserer og beskriver prinsipper for regnskapsmessig behandling av investeringer i varige driftsmidler og anlegg under utførelse. Det vises også til note 3 for en beskrivelse av estimater knyttet til varige driftsmidler, samt beskrivelse av hvordan investeringer i varige driftsmidler påvirker tillatt inntekt i note 4.</p> <p>Per 31. desember 2019 beløper balanseført verdi av varige driftsmidler seg til NOK 54.637 millioner og balanseført verdi av anlegg under utførelse beløper seg til NOK 11.514 millioner. Konsernets investeringer utgjorde i 2019 NOK 9.437 millioner. Investeringer består av tilganger inkludert aktiverte byggelånsrenter og kjøpte anlegg i perioden.</p> <p>For investeringer er det skjønnsmessige vurderinger spesielt knyttet til:</p> <ul style="list-style-type: none"> fastsettelse av hvorvidt kostnader skal aktiveres eller kostnadsføres, regnskapsmessig og skattemessig estimering av påløpte kostnader og ferdigstillelsesgrad på kabelprosjekter på balansetidspunktet <p>For anlegg under utførelse er det skjønnsmessige vurderinger knyttet til fastsettelse av tidspunkt for overføring av prosjekter fra anlegg under utførelse til varige driftsmidler, ferdigstillingstidspunktet.</p> <p>Ved ferdigstillingstidspunktet av prosjekter og kjøp av anlegg er det skjønnsmessige vurderinger knyttet til dekomponering av kostpris og fastsettelse av forventet levetid.</p> <p>På grunn av regnskapspostenes størrelse og kompleksitet, graden av skjønn som ledelsen må utøve og vurderingenes påvirkning på tillatt inntekt, er investeringer i varige driftsmidler og anlegg under utførelse identifisert som et sentralt forhold i revisjonen.</p>	<p>Vi har gjennomgått Statnett sin prosess for oppfølging av investeringsprosjekter og vurdert utforming og implementering av kontroller knyttet til aktivering og dekomponering av ferdigstilte prosjekter og kjøpte anlegg, estimering av forventet levetid, estimering av ferdigstillelsesgrad og fastsettelse av ferdigstillingstidspunkt.</p> <p>Vi har vurdert og utfordret ledelsens skjønnsmessige vurderinger, spesielt i forhold til:</p> <ul style="list-style-type: none"> vurdering av hvorvidt kostnader skal aktiveres eller kostnadsføres, regnskapsmessig og skattemessig tidspunkt for overføring av prosjekter fra anlegg under utførelse til varige driftsmidler forventet levetid grad av dekomponering metode for estimering av ferdigstillelsesgrad på kabelprosjekter, og estimering av påløpte kostnader knyttet til prosjektene på balansetidspunktet <p>Vi har testet et utvalg av årets tilganger og vurdert om disse er riktig klassifisert med tanke på aktivering eller kostnadsføring. Vi har videre testet et utvalg av estimater for ferdigstillelsesgrad og påløpte prosjektkostnader.</p> <p>For prosjekter som er ferdigstilt i 2019 har vi testet et utvalg med tanke på tidspunkt for overføring fra anlegg under utførelse til varige driftsmidler, dekomponering av kostpris og fastsettelse av forventet levetid.</p> <p>For anlegg som er kjøpt i 2019 har vi testet et utvalg med tanke på dekomponering av kostpris og fastsettelse av levetid.</p> <p>Vi har vurdert om de tilknyttede noteopplysningene i konsernregnskapet er dekkende.</p>

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoen, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på

tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokførings praksis i Norge.

Oslo, 2. april 2020
Deloitte AS

Gry Kjersti Berget

Gry Kjersti Berget
statsautorisert revisor

Regnskap for samfunnsansvar

Samlet detaljert informasjon om de tre hovedkategoriene beskrevet i samfunnsansvarsrapporteringen.

Informasjon om sosiale forhold

Sikkerhet

Alvorlig hendelsesfrekvens ¹⁾ SIF	2019		2018		2017	
	Antall	SIF-verdi	Antall	SIF-verdi	Antall	SIF-verdi
Totalt	16	3,1	15	2,6	33	5,9

Fraværsskader H1	Antall skader	H1-verdi	Antall skader	H1-verdi	Antall skader	H1-verdi
Ansatte	6	2,3	5	1,9	4	1,6
Entreprenører	16	6,2	28	8,6	16	5,3
Totalt	22	4,2	33	5,6	20	3,6

Skader H2	Antall skader	H2-verdi	Antall skader	H2-verdi	Antall skader	H2-verdi
Ansatte	14	5,4	16	6,1	9	3,5
Entreprenører	34	13,2	50	15,4	46	15,0
Totalt	48	9,2	66	11,3	55	9,6

Dødsulykker	2019	2018	2017
Ansatte	0	0	0
Entreprenører	0	0	0

Fraværsdager frekvens	Antall dager	F-verdi	Antall dager	F-verdi	Antall dager	F-verdi
Ansatte	61	23,0	120	45,0	92	36,0
Entreprenører	155	60,0	366	113,0	426	140,0
Totalt	216	42,0	486	83,0	518	92,0

Skader og fraværsskader skiller ikke på kjønn eller regioner. H1-verdien viser frekvens av arbeidsrelaterte personskader med fravær per millioner arbeidede timer. H2-verdi viser frekvens av totalt antall arbeidsrelaterte personskader per millioner arbeidede timer. SIF fanger opp de mest alvorlige hendelsene/forholdene som innebærer personskader, nestenulykker, skade på ytre miljø og registrerte farlige forhold innen elsikkerhet og arbeid i høyden per million arbeidede timer. Fraværddager defineres som tapte arbeidsdager i forhold til det totale antall arbeidsdager den skadede er borte fra og med første dag etter at arbeidsskaden inntrådte. F-verdi viser fraværssomfanget eller frekvensen av fraværddager som følge av arbeidsskaden per million arbeidede timer. En dødsulykke regnes som 365 dager fravær, det er lagt til to dødsulykker fra 2016 i F-verdien som gir høye verdier i 2017.

Sanksjoner, helse og sikkerhet	Enhet	2019	2018	2017
Saker der juridiske eller administrative sanksjoner er gitt på bakgrunn av vesentlige brudd på lovgivning om helse og sikkerhet	Antall	0	0	0
Bøter eller gebyrer for vesentlige brudd på lovgivning om helse og sikkerhet	MNOK	0	0	0

¹⁾ Verdier for 2017 og 2018 er oppdatert sammenlignet med 2018-rapportering

Leverandørkjede

Utbetaling til ulike leverandørkategorier	2019		2018		2017	
	MNOK	Antall leverandører	MNOK	Antall leverandører	MNOK	Antall leverandører
Utbygging og drift av anlegg	5 666	842	6002	869	6784	980
IKT	903	440	936	462	823	475
Administrativt	490	2463	517	2589	486	2876
Konsulenter	733	332	983	377	1076	373
Annet	2 105	1471	1513	1399	1228	1386
Totalt	9 898	5548	9951	5696	10397	6090

Anstendig arbeidsliv

Fagorganisering	Enhet	2019	2018	2017
Andel medarbeidere med tariffavtaler per 31.12	%	80	77	76

Straffesanksjoner, menneskerettigheter	Enhet	2019	2018	2017
Saker der juridiske eller administrative sanksjoner er gitt på bakgrunn av vesentlige brudd på lovgivning om menneskerettigheter ¹⁾	Antall	0	0	0
Bøter eller gebyr for vesentlige brudd på lovgivning om menneskerettigheter	MNOK	0	0	0

¹⁾ Vesentlige juridiske sanksjoner for diskriminering, tvangsarbeid, barnearbeid eller brudd på organisasjonsfriheten, urfolks rettigheter eller arbeidstakerrettigheter

Arbeidsmiljø

Medarbeidere	Enhet	2019	2018	2017
Medarbeidere per 31.12	Antall	1445	1426	1378
Ansatte i datterselskap per 31.12 ¹⁾	Antall	48	38	37
Medarbeidere i 100 % stilling per 31.12	%	98,8	98,3	98,3
Turnover	%	4,7	3,0	2,4
Læringer per 31.12	Antall	30	36	39
Traineer per 31.12	Antall	10	10	11

Alderssammensetning	Enhet	2019	2018	2017
Medarbeidere under 30 år	%	8,3	9,0	9,0
Medarbeidere 30-50 år	%	47,2	48,0	50,0
Medarbeidere over 50 år	%	44,5	43,0	41,0
Gjennomsnittsalder alle medarbeidere	År	46,8	45,7	45,3
Gjennomsnittsalder menn	År	47,3	46,3	45,8
Gjennomsnittsalder kvinner	År	45,3	43,9	43,7

Likestilling	Enhet	2019	2018	2017
Kvinneandel i konsernet	%	26,2	27,0	26,0
Kvinneandel i lederstillinger	%	25,9	29,0	30,0
Kvinneandel i konsernledelsen	%	28,6	28,6	28,6
Kvinneandel i styre	%	37,5	43,0	43,0
Kvinneandel blant nyansatte	%	26,6	40,0	29,0
Kvinneandel blant nye ledere	%	35,3	29,0	23,0
Kvinneandel blant heltidsansatte	%	25,3	26,0	25,0
Kvinneandel blant deltidsansatte	%	75,0	63,0	74,0

Likelønn ²⁾	Enhet	2019	2018	2017
Gjennomsnittslønn kvinner i forhold til gjennomsnittslønn for alle ansatte	%	99,0	99,3	98,2
Gjennomsnittslønn menn i forhold til gjennomsnittslønn for alle ansatte	%	100,4	100,2	100,6
Gjennomsnittslønn kvinnelige ledere i forhold til gjennomsnittslønn for alle ledere	%	99,8	-	-
Gjennomsnittslønn mannlige ledere i forhold til gjennomsnittslønn for alle ledere	%	100,1	-	-

Sykefravær	Enhet	2019	2018	2017
Kort-tid, 1-16 dager	%	1,4	1,4	2,0
Lang-tid (>16 dager)	%	1,5	1,8	1,4
Kvinner	%	4,5	5,2	5,4
Menn	%	2,5	2,6	2,8
Totalt	%	2,9	3,2	3,4

Statnett som arbeidsgiver	Enhet	2019	2018	2017
Tilfredshet og motivasjon blant medarbeidere				
Engasjement blant medarbeidere ³⁾	Skala 1-5	4,2	4,3	4,3
Svarprosent	%	89	90	93
Medarbeidere som har gjennomført årlig medarbeidersamtale	%	81	81	85

¹⁾ Elhub og Statnett Transport

²⁾ Rapportert for første gang i 2019 og alle historiske tall er ikke tilgjengelige

³⁾ Fra Statnetts årlige interne organisasjonsundersøkelse

Miljø- og klimainformasjon

Miljø

Verneform	2019			2018		
	Antall verneområder	Kilometer ledning	Areal (km ²)	Antall verneområder	Kilometer ledning	Areal (km ²)
Biotopvern etter villtloven	4	85	6	4	85	6
Dyrefredningsområde	11	44	3	11	44	3
Landskapsvernområde	14	141	11	14	132	9
Nasjonalpark	0	0	0	0	0	0
Naturreservat	65	117	8	64	117	8
Plantefredningsområde	0	0	0	0	0	0
Totalt*	94	387	28	93	378	26

Avfallstyper ¹⁾²⁾	Enhet	2019	2018	2017
Bioavfall og slam	tonn	2 646	3 778	-
Papp, papir og kartong	tonn	69	68	31
Glass	tonn	5	40	-
Metall	tonn	556	1 132	1 721
EE-avfall	tonn	551	74	181
Masser og uorganisk materiale	tonn	1 193	924	-
Plast	tonn	46	21	14
Kjemikalier	tonn	2	2	-
Batterier	tonn	13	3	-
Farlig avfall	tonn	103	474	314
Total mengde sortert avfall	tonn	5 183	6 516	4 709
Blandet avfall	tonn	674	732	634
Sorteringsgrad	prosent	87	89	87
Anslått innrapportert	prosent	85	85	85

¹⁾ Statnett klassifiserer avfall etter NS9431

²⁾ Nytt rapporteringssystem for avfallsrapportering er innført i 2018 og bare historiske sammenlignbare tall er inkludert

Sanksjoner, miljø	Enhet	2019	2018	2017
Saker der juridiske eller administrative sanksjoner er gitt på bakgrunn av vesentlige brudd på miljølovgivning	Antall	1	0	0
Bøter eller gebyr for brudd på miljølovgivning	MNOK	0,6	0	0

Miljøhendelser ¹⁾	Enhet	2019	2018	2017
Statnett				
Alvorlige miljøhendelser ²⁾	Antall	1	3	5
Mindre alvorlige hendelser ³⁾	Antall	18	628	631
Entreprenør				
Alvorlige miljøhendelser	Antall	0	-	-
Mindre alvorlige hendelser	Antall	869	-	-
Totalt	Antall	888	631	636

¹⁾ Metoden for rapportering av miljøhendelser ble endret i 2019 ved at hendelser hvor entreprenør er ansvarlig er skilt ut fra hendelser hvor Statnett er ansvarlig.

²⁾ En hendelse som medfører alvorlig eller irreversibel miljøpåvirkning

³⁾ En hendelse som medfører liten eller moderat negativ miljøpåvirkning

Klima

Energiforbruk	Enhet	2019	2018	2017
Elektrisitet				
Eget forbruk	GWh	17,1	15,4	13,5
Nettap	GWh	2 238,0	2 444	2 363
Andel nettap av transportert kraft i transmisjonsnettet	%	2,4	2,4	2,4
Fossilt brensel				
Naturgass, gasskraftverk	Tonn	23	184	70
Drivstoff egen bil og maskinpark	m ³	934	930	913
Drivstoff tjenestekjøring	m ³	48	59	70
Andel elbil i tjenestekjøring	%	12	8	5
Drivstoff Statnett Transport	m ³	586	1 421	
Drivstoff egen helikopterbruk	m ³	308	220	315
Fjernvarme og kjøling				
Eget forbruk	kWh	2 441	2 460	2 396
Herav fornybart	%	67	66	69

Utslippsintensitet	Enhet	2019	2018	2017
Totalt klimautslipp	tCO ₂	61 292	63 958	56 475
Totalt transportert kraft i transmisjonsnettet	TWh	95	101	98
GHG utslippsintensitet	tCO₂/TWh	644	635	575

Utslipp av klimagasser ¹⁾	Enhet	2019	2018	2 017
Direkte utslipp (scope 1)	tCO ₂ -ekvivalenter	13 159	16 522	11 898
Fra drivstofforbruk ²⁾	tCO ₂ -ekvivalenter	2 205	2 230	2 302
Fra tjenestereiser med bil ³⁾	tCO ₂ -ekvivalenter	108	134	158
Fra helikopterbruk (Statnett) ⁴⁾	tCO ₂ -ekvivalenter	781	558	800
Fra diffuse utslipp (SF6) ⁵⁾	tCO ₂ -ekvivalenter	8 389	9 173	8 446
Fra Statnett Transport	tCO ₂ -ekvivalenter	1 612	3 930	
Fra reservkraftverk (naturgass)	tCO ₂ -ekvivalenter	63	498	192
Indirekte utslipp (scope 2)⁶⁾	tCO ₂ -ekvivalenter	42 638	40 351	38 020
Elektrisitet	tCO ₂ -ekvivalenter	323	253	215
Nettap	tCO ₂ -ekvivalenter	42 298	40 082	37 792
Fjernvarme og kjøling ⁷⁾	tCO ₂ -ekvivalenter	17	16	12
Andre indirekte utslipp (scope 3)	tCO ₂ -ekvivalenter	5 495	7 086	6 557
Fra tjenestereiser med fly ⁸⁾	tCO ₂ -ekvivalenter	2 685	3 165	3 313
Fra helikopterbruk ⁴⁾	tCO ₂ -ekvivalenter	2 811	3921	3 245
Total utslipp	tCO ₂ -ekvivalenter	61 292	63 959	56 475

¹⁾ Klimagassutslipp er for Statnett med unntak av helikopter (entreprenører). Konsolideringsmetode er operasjonell kontroll. Tall i tabell er beregnet etter GHG-protokollen og viser utslipp etter lokasjonsbasert metode for utregninger. Total utslipp for scope 2 etter markedsbasert metode, som korrigerer for salg av opprinnelsesgarantier i 2019 er 1 191 719 tonn CO₂ (utslippsfaktor er 520 tonn CO₂/GWh fra NVE).

²⁾ Utslippsfaktor: SSB petroleumssalg og gov.uk Greenhouse gas reporting

³⁾ Utslippsfaktor: Opplysningsrådet for veitrafikken

⁴⁾ Utslippsfaktor JET A-1 (Kerosene): Asplan Viak rapport Notodden flyplassformål - klimagassutslipp fra flyskolen. Utslippstallene for helikopterbruk er basert på estimert gjennomsnittlig timebruk per kilometer ledning, noe som gjør at det finnes noe usikkerhet i tallgrunnlaget.

⁵⁾ Utslippsfaktor: United Nation GWP potential, GWP 23 900

⁶⁾ Utslippsfaktor: NVE varedeklarasjon 2018

⁷⁾ Kilde: Avantor. En større andel av Statnett sine bygg som benytter fjernvarme og -kjøling er inkludert i 2019. Tidligere år er oppdatert med ny metode.

⁸⁾ Kilde: Via Egencia. Ny metode (DEFRA) for beregning av klimagassutslipp fra flyreiser er innført. Tidligere år er oppdatert med ny metode.

Beholdning og utslipp av SF ₆	Enhet	2019	2018	2017
Beholdning per 31.12 ¹⁾	kg	146 713	143 599	135 701
Utslipp av SF ₆	kg	351	384	353
Stasjoner med gassholdige komponenter	Antall	152	145	141
Herav gassisolerte stasjoner	Antall	30	30	30

¹⁾ Beholdning inkluderer SF₆-gass i anlegg og på lager.

Bærekraftig økonomisk informasjon

Forretningsetikk og antikorrupsjon

Varslingsaker	Enhet	2019	2018	2017
Totalt antall rapportere bekymringer	Antall	52	55	60
Herav knyttet til forretningsetikk og antikorrupsjon ¹⁾	Antall	22	-	-
Herav knyttet til arbeidsmiljø ²⁾	Antall	30	-	-

Sanksjoner, forretningsetikk og korrupsjon		2019	2018	2017
Saker der juridiske eller administrative sanksjoner er gitt på bakgrunn av vesentlige brudd på lovgivning om forretningsetikk ³⁾	Antall	0	0	0
Bøter eller gebyr for vesentlige brudd på lovgivning om forretningsetikk	MNOK	0	0	0

¹⁾ Bekymringer knyttet til forretningsforhold, som for eksempel arbeidslivskriminalitet og habilitetsspørsmål.

²⁾ Bekymringer knyttet til medarbeidere, som for eksempel interessekonflikter og diskriminering.

³⁾ Vesentlige juridiske sanksjoner for regnskapssvindel, korrupsjon.